

ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

A STUDY ON CULTURAL HERITAGE WISDOM OF CENTRAL THAI YUANS
TEXTILE FOR CONTEMPORARY WORKING WOMEN DESIGNED SUIT

นพรัตน์ นวลจันทร์
NOPPARAT NUANJAN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตรอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2561

KMITL-2018-ED-M-222-053

ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

A STUDY ON CULTURAL HERITAGE WISDOM OF CENTRAL THAI YUANS
TEXTILE FOR CONTEMPORARY WORKING WOMEN DESIGNED SUIT

นพรัตน์ นวลจันทร์
NOPPARAT NUANJAN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2561

KMITL-2018-ED-M-222-053

A STUDY ON CULTURAL HERITAGE WISDOM OF CENTRAL THAI YUANS
TEXTILE FOR CONTEMPORARY WORKING WOMEN DESIGNED SUIT

NOPPARAT NUANJAN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF SCIENCE IN INDUSTRIAL EDUCATION
IN TECHNOLOGY OF INDUSTRIAL PRODUCT DESIGN
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2018

KMITL-2018-ED-M-222-053

COPYRIGHT 2018

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

นักศึกษา

นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

รหัสประจำตัว

56603104

ปริญญา

ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษา

สาขาวิชา

เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

พ.ศ.

2561

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.ธเนศ ภิรมย์การ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร.สุธาสินี บุรีคำพันธ์

บทคัดย่อ

การศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง 2) เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคจากกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ออกแบบ วิธิดำเนินการวิจัยโดยได้ทำการศึกษาด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี โดยใช้วิธีการสืบค้นเอกสารที่เกี่ยวข้อง ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ประชาชนชาวบ้าน นักวิชาการในท้องถิ่น และช่างทอผ้าไทยวน จากผลการศึกษาพบว่าสิ่งที่สามารถบ่งบอกความเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไทยวนคือผ้าทอไทยวน จึงได้นำเอาข้อมูลมาใช้ในการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน และได้นำแรงบันดาลใจมาจากการแต่งกายของสตรีชาวไทยวนสมัยโบราณ คือการสวมเสื้อแลบแดง นุ่งผ้าซิ่น ได้นำรูปแบบของลวดลายที่ได้จากการวิเคราะห์นำมาออกแบบชุดเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ร่วมกับกรอบแนวความคิดเพื่อการออกแบบเสื้อผ้า โดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวกรรมย้อนรอย นำผลการออกแบบที่ได้ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประเมินผลการออกแบบ ได้ผลสรุปในด้านการออกแบบเสื้อผ้า พบว่าการประเมินผลการออกแบบของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ให้รูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.16) รองลงมาคือ รูปแบบที่ 2 และ 3 จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาพัฒนาทั้ง 3 รูปแบบเพื่อสร้างเป็นต้นแบบกลุ่มเครื่องแต่งกาย

จากผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ได้ออกแบบ ได้แก่ ด้านการออกแบบหลัก 5P และด้านส่วนประสมการตลาด 4C's พบว่าผลรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 4.12$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.31) ถือได้ว่าค่าความพึงพอใจสอดคล้องกับหัวข้องานวิจัยที่ได้รับการออกแบบและพัฒนาแล้ว

Thesis Title	A study on cultural heritage wisdom of central THAI YUANS textile for contemporary working women designed suit
Student	Ms. Nopparat Nuanjan
Student ID.	56603104
Degree	Master of Science in Industrial Education
Program	Technology of Industrial Product Design
Year	2018
Thesis	Assistant Professor Dr. Thanate Piromkan
Thesis Co-Advisor	Dr. Suthasini Bureekhampun

ABSTRACT

The study intangible cultural heritage of central Thai Yuans textile for working women contemporary design suit objectives with the following: 1) to study intangible cultural heritage of central Thai Yuans textile 2) to design a working women contemporary for intangible cultural heritage of central Thai Yuans textile 3) to evaluate the satisfaction of consumers of the contemporary costumes, Designed for working women. The research was conducted by way of the study intangible cultural heritage of central Thai Yuans textile, such as Ratchaburi, Saraburi Province Using the search related documents. And keep information by areas from interviews with scholars, academics and local weavers Thai Yuans, for as per as studying the intangible cultural heritage of central Thai Yuans textile, then the pattern of the designs of contemporary costume for working women. Inspired by the costumes of ancient Thai Yuans women. Is wearing a Labdang shirt and Thai Yuans Furthermore, the contemporary costumes products are designed by bring the analysis process together with the conceptual framework for fashion design. Using quality function deployment brings the results of contemporary costume design. For working women let the experts check the design evaluation. Introduce suggestions to develop prototypes. The tools used in this research are notice, the interviews and the questionnaires by using the statistic methods such as descriptive statistic, percentage, Mean and standard Aviation.

The results in terms of design, materials processing and use evaluation form the satisfaction of experts for the working women. Products in terms of design were evaluated in high level. The average ($\bar{X} = 4.37$) and the standard deviation (S.D.= 0.16) and next degree be second and third. Form takes information that was suggested that develop 3 patterns in order to design for costume.

As a result, the study satisfaction of customer for working women contemporary design such as theory 5P and Marketing mix 4c's. That found the satisfaction in terms of design were evaluated in high level. The average ($\bar{x} = 4.12$) and the standard deviation (S.D.= 0.31) and the evaluation of satisfaction was level up to the most that was regarded as consistent with the achievement of the research topic and suitable to be Thai Yuans textile.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ก็ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผศ.ดร.ธเนศ ภิรมย์การ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.สุธาสินี บุรีคำพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างสูง รศ.ดร.รัฐไท พรเจริญ รศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิมวงศา และผศ.ดร.สมชาย เศษวิเศษ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ขั้นตอนสุดท้ายจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผศ.ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี รศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ และดร.ธีราทิต เลิศข้าของกุล ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อ บิดาและมารดา ที่ได้ให้โอกาสการศึกษาที่ดี และทุกสิ่งทุกอย่างแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น อาจารย์กมลภัทร์ รักสวน ดร.ธีร์ โคตรธา นายกฤษดา เต่าอ่อน นายฐิติญา ชูมี ที่ให้คำแนะนำด้านการออกแบบ

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง และผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิต ในจังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี ดร.อุดม สมพร อาจารย์ทรงชัย วรรณกุล คุณสุพัตรา ชูชม คุณดลตวรรณ มณีจันทร์ คุณอรชร ขำแก้ว ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้คำแนะนำความรู้เป็นอย่างดี ทั้งยังเสนอแนวทาง และให้ความร่วมมือต่องานวิจัยเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ ปู่ ย่า ตา ยาย ของผู้วิจัย ตลอดจนคุณครู อาจารย์ที่เคารพรักทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์อันมีค่ายิ่งให้แก่ข้าพเจ้า และผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพยิ่ง หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

นพรัตน์ นवलจันทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	IV
สารบัญ.....	V
สารบัญตาราง.....	VII
สารบัญภาพ.....	VIII
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 กรอบแนวคิดและทฤษฎีการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล.....	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 การศึกษาไทยวน จังหวัดสระบุรี.....	9
2.2 การศึกษาไทยวน จังหวัดราชบุรี.....	23
2.3 การศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม.....	56
2.4 การศึกษาการออกแบบเสื้อผ้า.....	57
2.5 การศึกษาแนวโน้มเทรนด์แฟชั่น (Trend 2018 - 2019).....	95
2.6 การศึกษาหลัก 5-P กับการวางตำแหน่งตลาด.....	103
2.7 การศึกษา 4C's การตลาดปฎิวัติ.....	104
2.8 การศึกษาทฤษฎีการคัดเลือกแนวคิดผลิตภัณฑ์ (Concept Generate).....	107
2.9 การศึกษาทฤษฎีหลักการคิดวิเคราะห์เชิงมนทัศน์.....	111
2.10 การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	111
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	
3.1 วิธีดำเนินงานวิจัย วัตถุประสงค์ข้อที่ 1.....	115
3.2 วิธีดำเนินงานวิจัย วัตถุประสงค์ข้อที่ 2.....	117
3.3 วิธีดำเนินงานวิจัย วัตถุประสงค์ข้อที่ 3.....	121
3.4 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	124

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการศึกษา.....	126
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการออกแบบ.....	145
4.3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริโภค.....	181
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัยด้านการศึกษา.....	184
5.2 อภิปรายผล.....	188
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	189
บรรณานุกรม.....	191
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	192
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	203
ภาคผนวก ค ภาพถ่ายการเก็บข้อมูลในการวิจัย.....	219
ภาคผนวก ง ผลการออกแบบ.....	227
ประวัติผู้เขียน.....	236

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 คอเสื้อแบบต่างๆ.....	91
2.2 เมตริกซ์ประเมินแนวคิดผลิตภัณฑ์.....	110
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านผ้าทอไทยวนในชุมชนไทยวน จังหวัดราชบุรี และชุมชนไทยวน อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ที่ได้ทำการลงพื้นที่ศึกษามา.....	127
4.2 แสดงการวิเคราะห์ผลข้อมูลของกลุ่มผู้บริโภคที่ตอบแบบสอบถามตามความต้องการ ในการเลือกซื้อชุดเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทาง วัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง แสดงจำนวนร้อยละ (n=100).....	146
4.3 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อของกลุ่มผู้บริโภคที่ตอบแบบสอบถาม ตามความต้องการในการเลือกซื้อชุดเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสตรีวัยทำงาน จากผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรีและจังหวัดสระบุรี แสดงจำนวนร้อยละ (n=100).....	147
4.4 วิเคราะห์และสรุปเปรียบเทียบทางเลือกด้านการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง.....	157
4.5 ผลการวิเคราะห์ชุดเครื่องแต่งกายสำหรับสตรีวัยทำงาน จากผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี.....	160
4.6 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย ซีรี่ส์ 1 (n=8)	171
4.7 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย ซีรี่ส์ 2 (n=8).....	172
4.8 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย ซีรี่ส์ 3 (n=8).....	173
4.9 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย ซีรี่ส์ 4 (n=8).....	175
4.10 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย ซีรี่ส์ 5 (n=8).....	176
4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคจากกลุ่มเครื่องแต่งกาย ร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ออกแบบ (n=100).....	182

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ผ้าทอของกลุ่มไทยวนโยนกเชียงแสนที่ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี.....	10
2.2 ภาพขยายลวดลายของตีนจกผ้าขึ้นไทยวน อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี.....	14
2.3 ผ้าขึ้นเชียงแสนโบราณที่พบในชุมชนไทยวนสระบุรี จังหวัดสระบุรี.....	15
2.4 ลักษณะของลวดลายบนตัวขึ้น จกลายหงส์ใหญ่แทรกด้วยไหมสีสลับกับแล่งเงิน และลวดลายบนตีนขึ้นจก จกแทรกไหมสีสลับกับแล่งเงิน.....	15
2.5 ภาพขยายรายละเอียดลวดลายจกบนตัวขึ้น จกลวดลาย “หงส์คู่ หรือ นกคู่” และภาพขยายรายละเอียดลวดลายจกบนตัวขึ้น จกลวดลาย “หงส์คู่ หรือ นกคู่”	16
2.6 ด้านหลังของลวดลายจกตีน ขึ้น มีวิธีการจกคล้ายคลึงกับผ้าทอกลุ่มไทยวนจังหวัดราชบุรี และจังหวัดอุดรดิตถ์ และลักษณะของด้านหลังของลวดลายจกตีนขึ้น.....	16
2.7 ด้านหลังของลวดลายจกบนตัวขึ้น มีวิธีการจกคล้ายคลึงกับผ้าทอของกลุ่มไทยวน จังหวัดราชบุรีและ ไทยวนของกลุ่มจังหวัดอุดรดิตถ์.....	17
2.8 ผ้าขึ้นเชียงแสนโบราณที่พบในชุมชนไทยวน จังหวัดสระบุรี.....	17
2.9 ลักษณะของลวดลายบนตัวขึ้น ทอด้วยกรรมวิธีการจกไหมแทรกด้วยแล่งเงิน และรายละเอียดของลวดลายบนตีนขึ้น จกด้วยไหมแทรกด้วยแล่งเงิน.....	17
2.10 รายละเอียดลวดลายจกบนตัวขึ้น จกลวดลายหงส์คู่ หรือ นกคู่ จกด้วยไหมแทรกด้วยแล่งเงิน (แล่งเงิน) ตลอดทั้งผืนและรายละเอียดลวดลายจกบนตัวขึ้น.....	17
2.11 ผ้าขึ้นตีนจกไทยวนเชียงแสน วัสดุเส้นยืนและเส้นพุ่งไหมล้วนจกด้วยไหมแทรกด้วยแล่งเงิน.....	18
2.12 รายละเอียดลวดลายจกบนตัวขึ้น และลวดลายตีนขึ้นจกด้วยไหมแทรกด้วยแล่งเงิน (แล่งเงิน) ตลอดทั้งผืน.....	18
2.13 ผ้าขึ้นตีนจกไทยวนเชียงแสน วัสดุเส้นยืนและเส้นพุ่ง ไหมล้วน.....	18
2.14 รายละเอียดลวดลายจกบนตัวขึ้น และลวดลายบนตีนขึ้น จกด้วยไหมแทรกด้วยแล่งเงิน (แล่งเงิน) ตลอดทั้งผืน.....	19
2.15 ผ้าขึ้นตีนจกไทยวนเชียงแสน อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี วัสดุเส้นยืนตัวขึ้นฝ้ายเส้นพุ่งไหม วิธีการจกลวดลายด้วยไหม ตัวขึ้นยกมุก (คล้ายกับขึ้นมุกไทยวน จังหวัดอุดรดิตถ์).....	19
2.16 ผ้าขึ้นตีนจกไทยวนเชียงแสน อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี วัสดุเส้นยืนตัวขึ้นฝ้ายเส้นพุ่งไหมใช้ วิธีการจกลวดลายด้วยไหม ตัวขึ้นยกมุกลายดอกจันทร์.....	19
2.17 ภาพขยายรายละเอียดลวดลายจกบนตัวขึ้น ใช้วัสดุเส้นยืนเส้นพุ่งไหมล้วนจกลวดลายด้วยไหม แทรกด้วยแล่งเงิน (แล่งเงิน) และภาพขยายรายละเอียดลวดลายจกบนตีนขึ้น.....	20
2.18 ผ้าขึ้นตีนจกไทยวนเชียงแสน วัสดุเส้นยืนและเส้นพุ่งไหมล้วนจกด้วยไหมแทรกด้วยแล่งเงิน (แล่งเงิน).....	20
2.19 ผ้าขึ้นตีนจกไทยวนเชียงแสน (ตัวขึ้น) อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี วัสดุเส้นยืนตัวขึ้นฝ้ายเส้นพุ่ง ไหม จกลวดลายด้วยไหมแทรกด้วยแล่งเงิน (แล่งเงิน) และลวดลายตีนขึ้น.....	20
2.20 ผ้าขึ้นตีนจกไทยวนเชียงแสน อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี วัสดุเส้นยืนตัวขึ้นฝ้าย เส้นพุ่งไหมจกลวดลายด้วยไหมแทรกด้วยแล่งเงิน (แล่งเงิน).....	21

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.21 ภาพขยายรายละเอียดลวดลายจกบนตีนซิ่น จกลวดลาย “โคมเขียงแสนหงส์หลวง” วัสดุเส้นยืนเส้นพุ่งไหมล้วนจกลวดลายด้วยไหมแทรกด้วยเส้นเงิน.....	21
2.22 ด้านหลังของลวดลายจกบนตีนซิ่นและด้านหลังของลวดลายจกบนตีนซิ่น.....	21
2.23 ตัวซิ่นทอด้วยกรรมวิธีการยกมุก ลายดอกจันทร์ วัสดุใช้ฝ้าย และด้านหลัง.....	22
2.24 ฝ้ายซิ่นตีนจก ตัวซิ่นทอยกมุกลายดอกแก้ว ไทยวน อำเภอกาบัง จังหวัดสระบุรี.....	22
2.25 ลักษณะของลวดลายบนตัวซิ่น ทอด้วยกรรมวิธีการยกมุกไหมลายดอกแก้วบนพื้นสีดำสลับการ ทอพุ่ง และรายละเอียดลวดลายบนตีนซิ่นจกด้วยไหมแทรกด้วยแล่งเงิน.....	22
2.26 ฝ้ายซิ่นมุก 8 เขาต่อตีนจก ไทยวน อำเภอกาบัง จังหวัดสระบุรี.....	23
2.27 ลักษณะของลวดลายบนตัวซิ่น ทอด้วยกรรมวิธีการยกมุก 8 เขา และรายละเอียดของลวดลาย จกบนตีนซิ่นจกด้วยไหมสีสลับบนพื้นผ้าสีแดง.....	23
2.28 ผู้เผ่าไท-ยวนสระบุรี และฝ้ายซิ่นตีนจก ย่ามจก ไท-ยวนสระบุรี.....	27
2.29 ตัวอักษรไท-ยวนที่เขียนในโบราณ.....	29
2.30 ลักษณะการแต่งกายของชายหญิงไท-ยวน ราชบุรี เมื่อ 60 ปีล่วงมาแล้ว.....	32
2.31 กางเกงซีกปกของไท-ยวน และเสื้อแลบแดงของผู้ชาย.....	33
2.32 ฝ้ายซิ่นตีนจกโบราณ.....	33
2.33 โครงสร้างของฝ้ายซิ่นตีนจก.....	34
2.34 หัวซิ่นถูกต้องตามเอกลักษณ์ไท-ยวนและหัวซิ่น ซึ่งทอเป็นผืนเดียวกับตัวซิ่น ไม่ถูกต้องตามเอกลักษณ์.....	35
2.35 โครงสร้างของฝ้ายซิ่น.....	35
2.36 หัวซิ่น ตัวซิ่น และตีนซิ่น.....	35
2.37 เล็บเหลือง.....	36
2.38 ฝ้ายผืนเดียวกับตัวซิ่น และทอเล็บเหลือง.....	36
2.39 ฝ้ายซิ่นตีนจก.....	37
2.40 ซิ่นตีนจกจกเฉพาะตีน และแม่อยู่ไท-ยวน ดอนแร่ ทุ่งซิ่นตีนจก.....	37
2.41 ฝ้ายซิ่นตีนจก จกทั้งตัว และลูกหลานรุ่นใหม่ ทุ่งซิ่นตีนจก จกทั้งตัว.....	38
2.42 ซิ่นตีนจก ตัวยกมุกสลับมัดหมี่.....	38
2.43 ซิ่นตาผ้าพื้น และแม่อยู่ไท-ยวน ดอนแร่ ทุ่งซิ่นตาผ้าพื้น.....	39
2.44 ซิ่นตาหมู(ธรรมดา)และแม่อยู่ไท-ยวน ดอนแร่ ทุ่งซิ่นตาหมู.....	39
2.45 ซิ่นตาหมู (พิเศษ) และลูกหลาน ทุ่งซิ่นตาหมู.....	39
2.46 ซิ่นซิว และซิ่นแล่.....	40
2.47 อาจารย์อุดม สมพร กำลังขอขมาพระแม่ธรณี คลุมศีรษะด้วยผ้าปกหัวนาคจก และผ้าปกหัวนาคจก.....	40
2.48 ย่ามจก.....	41
2.49 ฝ้ายขาวม้าจก ฝ้ายขาวม้าแดง และฝ้ายแตะ.....	42

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.50 กระเป่าถักคาดเอว.....	42
2.51 หน้าหมอนจก กับผ้าม่วง อายุ 110 ปี.....	43
2.52 ผ้าตระกูลคูบัว.....	43
2.53 ผ้าจกตระกูลดอนแร่ และภาพขยายเฉพาะตีนขึ้น.....	44
2.54 ผ้าจกตระกูลหนองโพ-บางกะโด.....	44
2.55 ขอดหัวแมงดา.....	45
2.56 คล้องปลายเข็ม.....	45
2.57 กำปี่.....	45
2.58 คล้องคางกบ.....	45
2.59 ก้างปลา.....	45
2.60 ผักแว่น.....	45
2.61 ไช้เหือด.....	46
2.62 ลายหลัก ลายหน้าหมอน.....	47
2.63 ลายดอกเซีย.....	47
2.64 ลายกาบ.....	48
2.65 ลายดอกแก้ว.....	48
2.66 ลายโค้งแก้ง.....	49
2.67 ลายโค้งแก้งซ้อนเซีย.....	49
2.68 ลายกาบซ้อนหัก.....	50
2.69 ลายหักนกคู่.....	50
2.70 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงปลูกต้นแคทราย เมื่อ 14 ตุลาคม 2534 และลายแคทราย.....	51
2.71 ลายดอกข้าวตอก.....	51
2.72 ลายขอประแจ.....	52
2.73 ลายขอ.....	52
2.74 ลายลายกูด.....	52
2.75 ลายชะเปา.....	53
2.76 ลายนกคู่กินน้ำฮ่วมเต้า.....	53
2.77 ลายมะลิเลื้อย.....	54
2.78 ลายขอเหลี่ยม.....	54
2.79 ลายนกเข้าโอง.....	54
2.80 ลายนาค.....	55
2.81 ลายม้า.....	55
2.82 ลายนก.....	58

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.83 วิวัฒนาการของการแต่งกายสมัยศตวรรษที่ 18 ถึงศตวรรษที่ 20.....	58
2.84 แสดงการใช้เส้นแนวตั้งในเสื้อผ้า.....	62
2.85 แสดงการใช้เส้นแนวนอนในเสื้อผ้า.....	62
2.86 แสดงการใช้เส้นแนวทแยงในเสื้อผ้า.....	63
2.87 แสดงการลวงตาโดยใช้เส้นตรงแนวตั้ง.....	64
2.88 แสดงการลวงตาโดยใช้เส้นแนวนอน.....	64
2.89 แสดงการลวงตาโดยใช้เส้นแนวทแยง.....	65
2.90 แสดงการลวงตาโดยใช้เส้นโค้งจากการจีบรูป.....	65
2.91 แสดงการใช้เส้นในรูปทรงของเสื้อผ้าเพื่อการลวงตา.....	70
2.92 แสดงการใช้เส้นโค้งลักษณะต่างๆ ในรูปทรงเสื้อผ้าเพื่อการลวงตา.....	71
2.93 แสดงการใช้เส้นลักษณะต่างๆ กับรูปทรงเสื้อผ้าเพื่อการลวงตา.....	71
2.94 แสดงการใช้เส้นตรงกับรูปทรงเสื้อผ้าเพื่อการลวงตา.....	76
2.95 แสดงรูปทรงของเสื้อผ้าและเส้นกรอบนอก จากซ้ายไปขวาแถวบน: รูปตัว H, รูปกรวยกันตัด, รูปนาฬิกาทราย, รูปเสา.....	76
2.96 แสดงรูปทรงของเสื้อผ้าและเส้นกรอบนอก จากซ้ายไปขวาแถวล่าง: รูปสี่เหลี่ยมคางหมู, รูปถัง หรือกระเป๋, รูปทรงเสื้อคลุมเข้ารูป, รูปแจกัน ทรงสูง, ทรงกลม, รูปทรงหางปลา.....	76
2.97 แสดงสัดส่วนที่มีความแตกต่างกัน.....	77
2.98 แสดงสัดส่วนที่ใช้ในการออกแบบเสื้อผ้า.....	78
2.99 แสดงสัดส่วนที่ใช้ในการออกแบบเสื้อผ้า.....	79
2.100 แสดงการจัดสมดุลแบบ 2 ข้างเท่ากัน.....	80
2.101 แสดงการจัดสมดุลแบบ 2 ข้างไม่เท่ากัน.....	80
2.102 แสดงลักษณะการเน้นตามแนวตั้ง เป็นการดึงความสนใจที่แนวคออย่างเป็นระเบียบ และเหมาะสมกับลักษณะของชุด.....	82
2.103 แสดงการใช้จังหวะที่คงที่จากการเย็บเกล็ด.....	83
2.104 แสดงการใช้จังหวะที่ต่อเนื่องบนชุดที่มีลักษณะของเส้นกรอบนอกเป็นทรงสามเหลี่ยม 3 ลักษณะของจังหวะไม่เท่ากันจะลดหลั่นต่อเนื่องกันไป.....	83
2.105 แสดงวิธีการทำจีบแบบทวิส.....	87
2.106 แสดงจีบและมีติตะเข็บทับ.....	87
2.107 แสดงจีบแบบทวิสแต่ไม่มีติเกล็ดทับ.....	87
2.108 แสดงจีบพลิททางเดียวกัน.....	88
2.109 แสดงกระโปรงย้วยแบบครึ่งวงกลม.....	88
2.110 แสดงกระโปรงบานน้อยและการมีจีบย้วยตกแต่งขอบเอว.....	88
2.111 แสดงการจีบย้วย 2 ชั้น.....	89
2.112 แสดงผ้าย้วยแบบวงกลม.....	89

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.113 แสดงการจับรูดแบบใช้ด้ายยึด.....	89
2.114 แสดงการจับจีบเดรปของผ้าปิดไหล่.....	90
2.115 แสดงเสื้อคอถ่วง.....	90
2.116 แสดงภาพเทรนด์แฟชั่นในปี 2019 หัวข้อ HumaNature ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์.....	95
2.117 เทรนด์แฟชั่น Embroidered Tradition (ใน หัวข้อ HumaNature A/W18 – 19).....	96
2.118 เทรนด์แฟชั่น Handloom (ใน หัวข้อ HumaNature A/W18 – 19).....	97
2.119 เทรนด์แฟชั่น Folk Volume (ในหัวข้อ HumaNature A/W18 – 19).....	97
2.120 เทรนด์แฟชั่น Landscape (ในหัวข้อ HumaNature A/W18 – 19).....	98
2.121 เทรนด์แฟชั่น Military Explorer (ในหัวข้อ HumaNature A/W18 – 19).....	98
2.122 เทรนด์แฟชั่น Nature Activist (ในหัวข้อ HumaNature A/W18 – 19).....	99
2.123 เทรนด์แฟชั่น Nomadic Traveller (ในหัวข้อ HumaNature A/W18 – 19).....	99
2.124 เทรนด์แฟชั่น The Shamen (ในหัวข้อ HumaNature A/W18 – 19).....	100
2.125 เทรนด์แฟชั่น Winter pilgrim (ในหัวข้อ HumaNature A/W18 – 19).....	100
2.126 เทรนด์แฟชั่น Hi Grandma.....	101
2.127 เทรนด์แฟชั่น Rockchain.....	101
2.128 เทรนด์แฟชั่น Cactus.....	102
2.129 เทรนด์แฟชั่น Food Humor.....	102
2.130 หลัก 5-P (The 5P’s Model).....	103
2.131 กระบวนการคัดเลือกแนวคิดผลิตภัณฑ์.....	107
2.132 แนวคิดผลิตภัณฑ์ “ปากกาอัจฉริยะ”	109
3.1 แผนภูมิแสดงขั้นตอนศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง.....	125
4.1 แสดงภาพจำลองเพื่อแสดงให้เห็นถึงกลุ่มเป้าหมาย กิจกรรมและรูปแบบการดำเนิน ชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย.....	151
4.2 แสดงภาพเทรนด์แฟชั่นในปี 2019 หัวข้อ HumaNature ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์.....	153
4.3 แสดงภาพเทรนด์รูปแบบและเทรนด์สีแฟชั่นในปี 2019 หัวข้อ HumaNature ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์.....	153
4.4 แสดงภาพโทนสีแฟชั่น 10 สีในปี 2019 หัวข้อ HumaNature ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์.....	154
4.5 แสดงภาพเทรนด์แฟชั่นปี 2019 SS19 หัวข้อ Hi Grandma.....	155
4.6 แสดงภาพลวดลายหลักของผ้าจากไทยวน ภาคกลาง.....	156
4.7 การคัดเลือกแนวคิดผลิตภัณฑ์ลวดลายผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี.....	158

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.8 แสดงลวดลายหลักที่ได้ผ่านการวิเคราะห์กระบวนการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทยวน และการแกะเป็นลายเส้น.....	159
4.9 แสดงลวดลายหลักที่ปรับสีสันทให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์แนวโน้มเทรนด์ แฟชั่นโลก WGSN19 และสอดคล้องกับแรงบันดาลใจในการออกแบบ.....	159
4.10 แสดงการกำหนดตำแหน่ง (Positioning).....	163
4.11 แรงบันดาลใจในการออกแบบ คือ การแต่งกายของผู้หญิงชาวไทยวนดั้งเดิม ที่สวมเสื้อแถบแดง และนุ่งผ้าซิ่นตีนจก.....	164
4.12 แสดงแรงบันดาลใจในการออกแบบ กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน.....	165
4.13 แสดงภาพกลุ่มเป้าหมายในการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย.....	165
4.14 แสดงภาพอารมณ์และโทนสีในการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย.....	166
4.15 แสดงแบบร่างกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จำนวน 30 แบบ.....	167
4.16 ภาพเมตริกซ์ประเมินแนวคิดผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จำนวน 30 แบบ.....	168
4.17 ภาพเมตริกซ์ประเมินแนวคิดผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จำนวน 30 แบบ.....	169
4.18 แสดงแบบ Sketch Design กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จำนวน 5 รูปแบบ.....	169
4.19 แสดงรายละเอียดกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน.....	170
4.20 รูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ที่ได้คัดเลือกเพื่อการผลิต เป็นต้นแบบ.....	178
4.21 แฟลตแพทเทิร์นรูปแบบที่ 1.....	178
4.22 แฟลตแพทเทิร์นรูปแบบที่ 2.....	179
4.23 แฟลตแพทเทิร์นรูปแบบที่ 3.....	179
4.24 ภาพถ่ายรูปแบบที่ 1.....	180
4.25 ภาพถ่ายรูปแบบที่ 2.....	180
4.26 ภาพถ่ายรูปแบบที่ 3.....	181
4.27 กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ผ้าทอไทยวน ภาคกลาง.....	181

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เป็นสมบัติอันล้ำค่าที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ สั่งสม และสืบทอดมาถึงลูกหลาน รุ่นต่อรุ่น มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม หมายถึง ความรู้ ความคิด ทักษะ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ที่แสดงออก ผ่านทางภาษา วรรณกรรม ศิลปะการแสดง ขนบธรรมเนียม ประเพณี พิธีกรรม งานช่างฝีมือดั้งเดิม การเล่น กีฬา ศิลปะ การต่อสู้ป้องกันตัวและความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ และจักรวาล ในยุคที่โลกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นปัจจุบัน สิ่งที่เป็นภูมิปัญญาของมนุษยชาติดังกล่าวข้างต้น กำลังถูกคุกคามจากภัยอันตรายต่างๆ ทั้งจากวัฒนธรรมต่างชาติ การฉกฉวยผลประโยชน์จากการที่มีเทคโนโลยีที่เหนือกว่า หรือการนำภูมิปัญญาของกลุ่มชนหนึ่งๆ ไปใช้อย่างไม่เหมาะสม และไม่มีการแบ่งปันผลประโยชน์ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ ส่งผลให้กลุ่มชนที่ได้รับผลกระทบถูกรอบงำจนเกิดการสูญเสีย อัตลักษณ์ และสูญเสียภูมิปัญญาที่เป็นองค์ความรู้ของตน ไปอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การประกาศขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม จึงเป็นหนทางหนึ่งในการปกป้องคุ้มครอง และเป็นหลักฐานสำคัญของประเทศในการประกาศความเป็นเจ้าของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมต่างๆ ในขณะที่ยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่จะคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. 2555 : 1)

ไทยวนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่สืบเชื้อสายมาจากชาวเมืองเชียงแสน แห่งอาณาจักรล้านนา ปัจจุบันพบว่า มีการตั้งถิ่นฐานของชาวไทยวนโยนกเชียงแสนที่อพยพมาจากถิ่นฐานเดิมไปอยู่ตามหัวเมืองต่างๆ ของประเทศไทย ซึ่งพบในจังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง จังหวัดแพร่ จังหวัดอุดรดิตถ์ จังหวัดน่าน จังหวัดราชบุรี จังหวัดสระบุรี และจังหวัดนครราชสีมา (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. 2555 : 44)

ผ้าทอไทยวน ถือเป็นงานช่างฝีมือดั้งเดิมที่มีลักษณะและเอกลักษณ์พิเศษเฉพาะตัว กล่าวคือ มีกรรมวิธี ในการผลิตสิ่งถักทอชนิดต่าง ๆ ด้วยความละเอียดอ่อนวิจิตรงดงาม ทั้งทางด้าน การเลือกใช้สี สัน และความงดงามของลวดลายที่ประณีต มีทั้งเทคนิคการจก การยกมุก ปั่นโก (ควบเส้น) เกาะลัว่ง และการมัดก่าน (คาดก่าน) ที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ของชาวไทยวนโยนกเชียงแสนในมิติต่างๆ ได้เป็นอย่างดีทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่คติความเชื่อจารีตประเพณี และวัฒนธรรมของตน ผ้าทอไทยวนชนิดต่าง ๆ ที่มีความสำคัญและใช้ในชีวิตประจำวันของชาวไทยวน ได้แก่ ผ้าห่มหัวเก็บ ผ้าเช็ดหน้า ย่อม ผ้าขึ้นชนิดต่าง ๆ (ตัวขึ้น) หมอนหน้าจก ผ้าสไบ ผ้าปกหัวนาค ตุ่ง พวงเข็ม (ตุ่งโย) เป็นต้น ปัจจุบันมีการทอผ้าทอไทยวนในชุมชนต่างๆ 8 จังหวัดของประเทศไทย เช่น ชุมชนไทยวน อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ชุมชนไทยวน จังหวัดราชบุรี ชุมชนไทยวน อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ชุมชนไทยวน

บ้านโนนท่อม อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ชุมชนไทยวน อำเภอแม่แจ่ม อำเภอดอยเต่า อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ชุมชนไทยวน อำเภอนาน้อย อำเภอภูเพียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ชุมชนไทยวน อำเภอตรอน อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ชุมชนไทยวน อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ผ้าทอไทยวนในปัจจุบันกำลังเข้าสู่ขั้นวิกฤต เพราะผู้สืบทอดในการทอผ้าจะมีในบางชุมชนเท่านั้น เช่น ชุมชน ไทยวน จังหวัดราชบุรี เหลือคนทอผ้าตีนจกเท่าที่สำรวจพบเหลือแค่ 12 คนเท่านั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุและขาดการถ่ายทอดให้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ บางชุมชนเลิกการทอผ้าจากแบบดั้งเดิมหันมาทอแบบเทคนิคยกตะกอลอย แทนกรรมวิธีแบบเก่าซึ่งต้องใช้เวลามาก บางชุมชนเหลือเพียงการทอยามมุก ฝ่ายกมุทต่างๆ เช่นชุมชนไทยวน อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี และบ้านโนนท่อม อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา นอกจากนี้ บางชุมชนเลิกอาชีพการทอผ้าและหันไป รับเอาการทอผ้าชนิดอื่นที่ไม่ใช่เอกลักษณ์ ตามแบบดั้งเดิมของชาวไทยวนโยนกเชียงแสนเข้ามาแทนที่ ส่งผลให้มรดกภูมิปัญญาเหล่านี้ใกล้สูญหาย (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. 2555 : 44)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญเนื่องด้วยเหตุผลของการศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ ผ้าทอไทยวนที่กำลังเข้าสู่ขั้นวิกฤต ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ ผ้าทอไทยวนภาคกลางเพราะผู้วิจัยเป็นคนในพื้นที่จังหวัดสระบุรีที่เป็นหนึ่งในจังหวัดที่ชาวไทยวนอพยพมาตั้งถิ่นฐาน เพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมต่อยอดผลิตภัณฑ์จากผ้าทอไทยวนภาคกลาง และแสดงให้เห็นคุณค่าด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ผ้าทอไทยวนภาคกลาง ให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นจากผู้บริโภค นอกเหนือจากคนในพื้นที่ สามารถเพิ่มกลุ่มผู้บริโภคและเพื่อเป็นการพัฒนารูปแบบสินค้าให้มีความทันสมัย ทันต่อสถานการณ์แฟชั่นเป็นที่น่าสนใจน่าจดจำจนเกิดเป็นความยั่งยืนในเชิงพาณิชย์ได้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

1.2.2 เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

1.2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคจากกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ออกแบบ

1.3 กรอบแนวคิดและทฤษฎีการวิจัย

ในการศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ผู้วิจัยได้มีแนวทางในการศึกษาโดยใช้กรอบแนวคิดตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อดังต่อไปนี้

1.3.1 กรอบแนวความคิดตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

1.3.1.1 ผู้วิจัยได้ใช้กรอบการศึกษาศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของ (วิบูลย์ ลีสุวรรณ. 2539 : 89 - 93) โดยผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการศึกษาข้อมูลดังนี้

(1) การศึกษาปัจจัยแวดล้อม ที่ควรศึกษาได้แก่ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหรือของกลุ่มชนพื้นบ้าน นอกจากนี้ควรศึกษาสภาพภูมิศาสตร์ การตั้งถิ่นฐานของชุมชนที่เป็นผู้สร้างศิลปหัตถกรรม ทั้งนี้เพราะสภาพภูมิศาสตร์เป็นตัวกำหนดการใช้วัสดุ และเป็นสิ่งกำหนดรูปแบบของหัตถกรรม ซึ่งต้องทำให้สอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิตของชุมชน ปัจจัยอย่างสุดท้ายที่ควรศึกษาด้วยก็คือระบบวัฒนธรรมของชุมชน ได้แก่ ขนบประเพณีความเชื่อและวิถีชีวิต ซึ่งปรากฏอยู่ในรูปแบบและกรรมวิธีในการสร้างหัตถกรรมพื้นบ้าน

(2) การศึกษาตัวงานหัตถกรรม นอกจากการศึกษาปัจจัยแวดล้อมดังกล่าวแล้วควรจะต้องศึกษาและมีความรู้ขั้นตอนและกระบวนการสร้างศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านด้วย ซึ่งมีความสัมพันธ์กับปัจจัยแวดล้อม นอกเหนือจากคุณค่าศิลปะและความงามของหัตถกรรมที่เกิดขึ้นจากช่างหรือผู้สร้างหัตถกรรมแล้ว หัตถกรรมยังมีลักษณะพิเศษที่ต่างไปจากงานศิลปะประเภทอื่นๆ อีกประการหนึ่งคือ ความมีชีวิต ซึ่งเกิดจากการใช้สอย เพราะการใช้สอยจะช่วยขัดเกลาให้งานหัตถกรรมมีความประสานกลมกลืนกันในตัวเอง การนำมาใช้งานเป็นเวลานาน ยังทำให้งานหัตถกรรมได้ดูดซับเอาชีวิตและวิญญาณของท้องถิ่นไว้ ช่วยให้เกิดความรู้สึกมีชีวิต มีวิญญาณแฝงอยู่ นอกจากนี้งานหัตถกรรมส่วนมากจะมีความสมบูรณ์ในตัว เพราะได้ผ่านการแก้ปัญหาการออกแบบที่ตรงไปตรงมาอย่างชัดเจน (Clarity) เพื่อให้สนองความต้องการได้อย่างเหมาะสมมาเป็นเวลานานับร้อย นับพันปี

1.3.2 กรอบแนวความคิดตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

1.3.2.1 ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดการออกแบบเสื้อผ้าของ (อัจฉรา สโรบล. 2561 : 102-138) นำมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการออกแบบ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิดดังนี้

- (1) สัดส่วน (Proportion)
- (2) ความสมดุล (Balance)
- (3) จังหวะ (Rhythm)
- (4) การเน้น (Emphasis)

(5) ความกลมกลืน (Harmony)

1.3.2.2 ผู้วิจัยได้นำแนวทางการสร้างสรรค์แนวคิดผลิตภัณฑ์ (concept generation) (มณฑลี ศาสนนันท์ .2550 : 107) นำมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการออกแบบ การสร้างสรรค์แนวคิดผลิตภัณฑ์เป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสร้างแนวคิดผลิตภัณฑ์เป็นกระบวนการพัฒนาทางเลือกในการออกแบบหลายๆ ด้าน โดยเน้นที่การสร้างนวัตกรรม รูปโครงสร้างผลิตภัณฑ์ และหน้าที่การทำงานที่ตอบสนองความต้องการลูกค้า ทั้งยังเป็นช่วงเวลาที่ทีมออกแบบทำการเลือกหรือพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการลูกค้าด้วย เมื่อแนวคิดผลิตภัณฑ์ได้ถูกกำหนดขึ้นแล้วแนวคิดที่เหมาะสมที่สุดจะผ่านเข้ากระบวนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาเป็นตัวผลิตภัณฑ์ต่อไป

1.3.2.3 ผู้วิจัยได้นำแนวทางการศึกษากระบวนการใช้มโนทัศน์เพื่อการคิดอย่างสร้างสรรค์ของ (ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา. 2557 : 145-152) นำมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการออกแบบ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิดดังนี้

- (1) ประสบปัญหาที่พบและมีแนวทางที่ต้องการจะแก้ไขหรือตอบสนอง
- (2) ประมวลและสร้างมโนทัศน์ระยะแรก “เริ่มทางการคิดอย่างสร้างสรรค์” (ระดับที่ 1)
- (3) กำหนดองค์ประกอบของข้อมูลที่ต้องการเพิ่มเติม (แผนผังของความคิด)
- (4) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลตามองค์ประกอบที่กำหนด
- (5) ประมวลและสร้างมโนทัศน์ระยะที่สอง “คิดอย่างเป็นกระบวนการ” (ระดับที่2)
- (6) เชื่อมโยง “นามธรรม” ไปสู่ “รูปธรรม”
- (7) ประเมินผลการคิดเชิงมโนทัศน์

1.3.3 กรอบแนวความคิดตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคจากกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ออกแบบ

1.3.3.1 ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดด้านหลัก 5-P กับการวางตำแหน่งตลาดของ (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550 : 38-39) นำมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการหาค่าและประเมินความพึงพอใจโดยผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิดดังนี้

- (1) ผลิตภัณฑ์ (Product)
- (2) สถานที่ (Place)
- (3) การส่งเสริมการขาย (Promotion)
- (4) การตั้งราคา (Price)
- (5) คน (People)

1.3.3.2 ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดด้านส่วนประสมการตลาด 4C's (Robert F. Lauterborn. 1990) หลักการตลาดที่เน้นเรื่องผู้บริโภค Consumer Orientation คือ การมุ่งเน้นที่

ลูกค้าเป็นสำคัญ นำมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการหาค่าและประเมินความพึงพอใจโดยผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิดดังนี้

- (1) ความจำเป็นและความต้องการของผู้บริโภค (Customer Wants and Needs)
- (2) ต้นทุนของผู้บริโภค (Cost to the Price)
- (3) ความสะดวกในการซื้อ (Convenience)
- (4) การสื่อสาร (Communication)

1.4 ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นเพื่อศึกษามรตกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวนภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสตรีวัยทำงาน และเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสตรีวัยทำงาน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา และการเก็บข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษามรตกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง มีดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมรตกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง และผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าจากไทยวน การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้การเลือกแบบจงใจ (Purposive Sampling) ของ (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550 : 125) หมายถึงการเลือกตัวอย่างโดยใช้หลักเหตุผล และพิจารณาของผู้วิจัยเองตัดสินใจเลือกกลุ่มตัวอย่างมาวิจัยโดยเลือกให้สอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้

1.4.1.1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ คือ การศึกษาข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านมรตกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง และผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าจากไทยวน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

(1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมรตกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง จำนวน 3 ท่าน

(2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าจากไทยวน จำนวน 1 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (semistructured conversation) (ชาย โพธิสิตา. 2549 : 270) และการสังเกตของ (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550 : 114-118)

1.4.1.2 ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ คือ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4.2 ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง มีดังนี้

1.4.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าจากไทยวน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบแฟชั่น และสิ่งทอ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้การเลือกแบบจงใจ (Purposive Sampling) ของ (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550 : 125) หมายถึงการเลือกตัวอย่างโดยใช้หลักเหตุผล และวิจารณ์ญาณของผู้วิจัยเองตัดสินใจเลือกกลุ่มตัวอย่างมาวิจัยโดยเลือกให้สอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

(1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง จำนวน 3 ท่าน

(2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าจากไทยวน จำนวน 1 ท่าน

(3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบแฟชั่น และสิ่งทอ จำนวน 4 ท่าน

1.4.2.2 เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าจากไทยวน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบแฟชั่น และสิ่งทอ ที่มีต่อการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง ที่ได้รับการพัฒนารูปแบบใหม่ให้สอดคล้องกับแนวทางที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญแล้ว โดยเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยออกแบบ แบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

1.4.3 ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคจากกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ออกแบบ มีดังนี้

1.4.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภคกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย ที่มีช่วงอายุระหว่าง 25-30 ปี และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ การเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้การเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ของ (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550 : 125) หมายถึง วิธีการสำรวจเจตคติของผู้บริโภคที่เข้ามาเลือกซื้อสินค้า นำมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการประเมินความพึงพอใจกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

(1) ผู้บริโภคกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย ที่มีช่วงอายุระหว่าง 25-30 ปี เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสระบุรี เป็นนักท่องเที่ยว และบุคคลทั่วไป จำนวน 99 ท่าน

1.4.3.2 เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคจากกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ออกแบบ ที่มีต่อการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ที่ได้รับการพัฒนารูปแบบใหม่ให้สอดคล้องกับแนวทางที่ผ่านการ

ประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญแล้ว โดยเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยออกแบบแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

1.4.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษามรตกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยดังนี้

ตัวแปรต้น คือ รูปแบบของกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรตกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

ตัวแปรตาม คือ ระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้บริโภคที่มีต่อการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจากมรตกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 ศึกษา หมายถึง การสืบค้นข้อมูลในอดีตและปัจจุบันด้านมรตกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ผ้าทอไทยวน ภาคกลาง ได้แก่จังหวัดราชบุรีและจังหวัดสระบุรี

1.5.2 มรตกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม หมายถึง ความรู้ ความคิด ทักษะ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ที่แสดงออกผ่านทางงานช่างฝีมือดั้งเดิมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

1.5.3 ผ้าทอไทยวน ภาคกลาง หมายถึง สิ่งถักทอที่มีลักษณะและเอกลักษณ์พิเศษเฉพาะตัวที่แสดงถึงความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์โยวนที่สืบเชื้อสายมาจากชาวเมืองเชียงแสน ที่มีการอพยพมาตั้งถิ่นฐาน ในภาคกลาง คือจังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี

1.5.4 กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย หมายถึง ชุดแต่งกายสตรีที่มีความเหมาะสมกับสตรีที่ทำงานในสถานที่ราชการ เป็นชุดที่มีความทันสมัยในขณะที่ได้ทำการวิจัย มีจำนวน 3 ชุด และสามารถสวมใส่ได้ทุกฤดูกาล

1.5.5 สตรีวัยทำงาน หมายถึง สุภาพสตรีที่ทำงานในสถานที่ราชการ อยู่ในวัยทำงานช่วงอายุระหว่าง 25 ปี - 30 ปี

1.5.6 การอนุรักษ์ หมายถึง การรักษามรตกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลางที่มีไม่ให้สูญหาย และออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย จากวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง ให้บุคคลอื่นได้รับรู้ รับทราบถึงความเป็นเอกลักษณ์ผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

1.5.7 ความพึงพอใจต่อกลุ่มเครื่องแต่งกาย หมายถึง ผู้บริโภค ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญมีความชื่นชอบในกลุ่มเครื่องแต่งกายที่ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาขึ้นมาใหม่จากการศึกษามรตกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง ประเมินผลจากกรอบแนวคิดด้านการออกแบบเสื้อผ้า

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในด้านข้อมูลภาคเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 การศึกษาไทยวน จังหวัดสระบุรี
 - 2.1.1 ภูมิหลังเกี่ยวกับไทยวน จังหวัดสระบุรี
 - 2.1.2 รูปแบบของผ้าทอกลุ่มไทยวนอำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี
 - 2.1.3 ประเภทของผ้าไทยวน อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี
- 2.2 การศึกษาไทยวน จังหวัดราชบุรี
 - 2.2.1 ภูมิหลังเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติไทย-ยวนราชบุรี
 - 2.2.2 ผ้าจกมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของไทย-ยวนราชบุรี
 - 2.2.3 ลวดลายและวิธีการทอผ้าจกของไทย-ยวนราชบุรี
- 2.3 การศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
- 2.4 การศึกษาการออกแบบเสื้อผ้า
 - 2.4.1 ที่มาของแฟชั่น
 - 2.4.2 พื้นฐานการออกแบบเสื้อผ้า
 - 2.4.3 หลักการออกแบบ
 - 2.4.4 การตกแต่งเสื้อผ้า
- 2.5 การศึกษาแนวโน้มเทรนด์แฟชั่น (Trend 2018 - 2019)
- 2.6 การศึกษาหลัก 5-P กับการวางตำแหน่งตลาด
- 2.7 การศึกษา 4C's การตลาดปฎิวัติ
- 2.8 การศึกษาทฤษฎีการคัดเลือกแนวคิดผลิตภัณฑ์ (Concept Generate)
- 2.9 การศึกษาทฤษฎีหลักการคิดวิเคราะห์เชิงมโนทัศน์
- 2.10 การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การศึกษาไทยวน จังหวัดสระบุรี

2.1.1 ภูมิหลังเกี่ยวกับไทยวน จังหวัดสระบุรี

จังหวัดสระบุรีตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานครประมาณเส้นรุ้งที่ 14 องศา 31 ลิปดา 43.59439 พิลิปดาเหนือ กับเส้นแวง ที่ 100 องศา 54 ลิปดา 35.58478 พิลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามทาง หลวงแผ่นดิน หมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ระยะทางประมาณ 108 กิโลเมตร (อนุสาวรีย์ชัย สมรภูมิ-ศาลากลาง จังหวัด) และตามทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะทางประมาณ 113 กิโลเมตร และตามแม่น้ำเจ้าพระยาแยกเข้าแม่น้ำป่าสักประมาณ 165 กิโลเมตร จังหวัดสระบุรีมีเนื้อที่ทั้งหมด 3,576.486 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,235,304 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.70 ของพื้นที่ประเทศ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้ ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอเมืองลพบุรี อำเภอชัยบาดาล และอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี และอำเภอวังน้อย อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอภาชี อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ปีพุทธศักราช 2345 สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 แห่งราชวงศ์จักรี พระเจ้าปดุงกษัตริย์พม่ายกทัพมาตีเมือง เชียงใหม่ มีอินชชะหฺนุเป็นแม่ทัพล้อมเมืองเชียงใหม่ไว้ทั้ง 4 ด้าน พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงทราบการศึกษาในครั้งนั้น จึงทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาทเสด็จขึ้นไปบัญชาการศึกษา โดยมีเจ้ากรมหลวงเทพหริรักษ์ กับ พระยายมราชคุมกองทัพหลวงวังหน้าขึ้นไปช่วยพระยาวชิรปราการ เจ้ากาวิละเจ้าเมืองเชียงใหม่ (ม.ร.ว.แสงโสม เกษมศร และวิมล พงษ์พิพัฒน์. 2515 : 64)

กองทัพวังหน้าเข้าตีค่ายพม่าได้ก่อน พม่าที่ล้อมเมืองเชียงใหม่แตกพ่ายหนีไปช่องสุ่มกำลังพลอยู่ในเมืองเชียงแสน ส่วนกองทัพหลวงที่เจ้าฟ้ากรมหลวงเทพหริรักษ์ และเจ้าพระยายมราชคุมกำลังพลนั้นทำการรบไม่เข้มแข็ง สมเด็จพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาททรงปรับโทษให้ขึ้นไปตีพม่าที่เมืองเชียงแสน ให้พันออกไปจากอาณาจักรล้านนาให้จงได้ ในปี พ.ศ. 2346 กองทัพ เจ้าฟ้ากรมหลวงเทพหริรักษ์ และเจ้าพระยายมราชยกขึ้นไปล้อมเมืองเชียงแสนในขณะเดียวกัน กองทัพจากนครเขลางค์ น่าน เชียงใหม่ และเวียงจันทน์ ยกทัพไปตีเมืองเชียงแสนเช่นกันเพื่อรวมตัวกันขับไล่พม่า กองทัพทั้งห้าหัวเมืองล้อมเมืองเชียงแสนอยู่จนถึงเดือนห้า ปีชวด พ.ศ. 2347 ราษฎรในเมืองเชียงแสนขาดเสบียงอาหารผู้คนอดอยากต้องฆ่าช้าง ม้า วัว ควายกินกันเกือบหมดสิ้น ประชาชนชาวเมืองเชียงแสนทนไม่ได้จึงเป็นกบฏในเมืองจึงเปิดประตูเมืองรับกองทัพจากวังหลวงและกองทัพทั้งห้าหัวเมืองจึงเข้าเมืองได้ เข้าขับไล่พม่าแตกพ่ายหนีออกจากเมืองเชียงแสนไปจนหมดสิ้น นาทวาที่ได้รับการแต่งตั้งจากพม่าให้นั่งเมืองเชียงแสนก็พาครอบครัวอพยพหนีตาย ทหารไทยได้รื้อกำแพงเมืองเผาบ้านเมืองเพื่อมิให้เป็นที่ตั้งช่องสุ่มกำลังพลแก่พวกพม่าอีกต่อไป จากนั้นกองทัพทั้งห้าหัวเมืองก็ได้อพยพครัวเรือนของชาวโยนกเชียงแสนประมาณ 23,000 กว่าคน จัดแบ่งครัวเรือนเป็นห้าส่วนโดยจัดแบ่งให้เดินทางไปกับกองทัพทั้งห้าหัวเมือง คือ เชียงใหม่ น่าน เขลางค์นคร เวียงจันทน์ และ

กองทัพวังหลวง ดังนั้นกองทัพอพยพของชาวโยนกเชียงแสนจึงเรียกตนเองว่า “คนเมือง” (เชียงแสน) ต้องอพยพโยกย้ายพาครอบครัวไปอยู่ตามเมืองดังกล่าว ส่วนกองทัพเมืองหลวงก็นำเอาชาวเมืองโยนกเชียงแสนส่วนหนึ่งเดินทางลงมาที่กรุงเทพฯ บางส่วน ขอดตั้งหลักแหล่งที่อำเภอเส้าให้ เมืองสระบุรี ส่วนที่เหลือทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ไปตั้งถิ่นฐานที่เมืองราชบุรี (สมเด็จพระนเรศวรมหาราช 2505 : 589)

ครอบครัวของชาวโยนกเชียงแสน หรือชาวไทยโยนกส่วนที่ติดตามกองทัพหลวงลงมายังกรุงเทพฯ มีส่วนหนึ่งพอใจที่จะตั้งหลักแหล่งที่เมืองสระบุรี ณ บริเวณอำเภอเส้าให้ หัวหน้ากลุ่มไทยวนที่จะขอตั้งถิ่นฐานในครั้งนั้นมีชื่อเสียงปรากฏให้ลูกหลานได้เล่าขานสืบต่อหลายชั่วคน เช่น ปู่เจ้าฟ้าปูอินตะ ชื่อเหล่านี้ได้ถูกนำมาตั้งเป็นชื่อของหมู่บ้านจนถึงทุกวันนี้ และบางคนได้รับ พระราชทานแต่งตั้งบรรดาศักดิ์ เช่น พระยารัตนภาค พระยาทต ชุนวิเศษสาคร ฯลฯ บุคคล เหล่านี้ได้รับความไว้วางใจจากทางเมืองหลวงให้เป็นผู้เก็บส่วยส่งเมืองหลวง กาลเวลาต่อมาชาวไทยวนได้มีครอบครัวขยายออกไปตั้งรกรากทำมาหากินเกือบทุกอำเภอของเมืองสระบุรี เช่น ชุมชนไทยวน วัดต้นตาล วัดไผ่ล้อม วัดเจ้าฟ้า วัดดอกไม้ วัดปากบาง วัดเส้าให้ และวัดพระ-ยาทต นอกเหนือจากครอบครัวชาวโยนกเชียงแสนที่อพยพมาจากทัพหลวงแล้ว ยังมีครอบครัวชาวโยนกส่วนหนึ่งที่อพยพไปกับทัพเมืองเวียงจันทน์ แล้วโยกย้ายครอบครัวเรือมาตั้งรกรากที่อำเภอสีคิ้ว อำเภอด่านขุนทด ในเขตจังหวัดนครราชสีมา ทำให้สืบประวัติได้ว่าเป็นชาวไทยวนเชียงแสนที่ อพยพมาจากเมืองเวียงจันทน์เมื่อประมาณ 150 ปีที่แล้ว ที่อำเภอเส้าให้ จังหวัดสระบุรีเป็นที่ตั้งถิ่นฐานของผู้คนกลุ่มไทยวนซึ่งอพยพโยกย้ายมาจาก เมืองโยนกเชียงแสน (ปัจจุบันคืออำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย) ในสมัยกรุงธนบุรี และยุคสมัย รัชกาลที่ 1 สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ สำหรับกลุ่มไทยวนที่อพยพมาจากเมืองโยนกเชียงแสนซึ่ง เป็นกลุ่มตนเองหรือไทยวนนั้น ยังรักษามรดกของบรรพบุรุษอย่างมั่นคงสืบต่อจากบรรพบุรุษจากรุ่นเมืองโยนกเชียงแสนสืบต่อมาจนถึงการอพยพโยกย้ายมาตั้งถิ่นฐานใหม่ก็คือ การทอผ้าซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ แบ่งตามกรรมวิธีการทอผ้าพื้นไม่มีลาย มีผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าพื้นไม่มีลวดลายนี้เกิดขึ้นจากใช้เส้นด้ายสีเดียวกันทั้งด้ายพื้นยืนและพื้นพุ่งทอออกมาเป็น ลายขีดธรรมดาหรือผ้าลายสอง อีกชนิดหนึ่งก็คือ ผ้าทอที่มีลวดลาย อันเกิดจากกรรมวิธีการทอ ซึ่งใช้ด้ายหรือไหมสีต่างๆ มาทอด้วยเทคนิคต่างๆ ได้แก่ การขีด การยกมุก การจก การเกาะ หรือล้วง เป็นต้น

ภาพที่ 2.1 ผ้าทอของกลุ่มไทยวนโยนกเชียงแสนที่อำเภอเส้าให้จังหวัดสระบุรี
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 888

กลุ่มคนชาวไทยวนโยนกเชียงแสนที่โยกย้ายมาตั้งถิ่นฐานที่อำเภอเส้าให้ เมืองสระบุรี มีการเล่าสืบต่อจากบรรพบุรุษมีเรื่องราวที่น่าสนใจคือ สิ่งทอเครื่องนุ่งห่มซึ่งคนไทยวนกลุ่มนี้ได้นำติดตัว มาจากเมืองโยนกเชียงแสนครั้งสมัยรัชกาลที่ 1 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หัวหน้ากลุ่มผู้นำ คือ ปู่ คัมภีระ ได้อพยพโยกย้ายจากถิ่นเมืองเชียงแสนเดิมมาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านไผ่ล้อม อำเภอเส้าให้ เมืองสระบุรี แต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองสระบุรี มีบรรดาศักดิ์ว่า “พระยารัตนภาค” ซึ่งต่อมาในสมัย รัชกาลที่ 3 มีบรรดาศักดิ์เป็นพระยาสุรราชวงศ์ ในสมัยรัชกาลที่ 4 ทรงเลื่อนยศเป็น พระยาลาวบตี ปลัด ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการจัดระเบียบการปกครองใหม่และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อน ยศเป็นพระยาพิชัยณรงค์สงคราม เป็นเจ้าเมืองสระบุรีคนแรก

สำหรับกลุ่มคนไทยวนปัจจุบันเราสามารถศึกษาวิถีชีวิตของบรรพบุรุษของเขาได้จากมรดก ทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งคือ “ผ้าทอ” เป็นหลักฐานที่สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาอย่างหนึ่งของสตรี ไทยวนโยนกเชียงแสนแสดงให้เห็นถึงความเป็นชาติที่มีอารยธรรมอันสูงส่งได้อย่างดี สตรีชาวไทยวน โยนกเชียงแสนในสมัยโบราณจะทอผ้าไว้ใช้เองในครัวเรือน ทั้งผ้านุ่ง ผ้าห่ม ที่นอน หมอน มุ้ง ตลอดจนผ้าที่ใช้ส่วนตัว และที่ใช้ในงานบุญต่างๆ ความสามารถในการทอด้วยเทคนิคต่างๆ อย่างดี ยิ่ง ทั้งผ้าพื้นเรียบผ้ายกมุก ยกดอก ผ่าจก ผ่าลวง หรือผ้าเกาะ หรือเป็นที่รู้จักกันในชื่อ ว่า “ผ้าน้ำไหล” หลักฐานอันที่หลงเหลืออยู่แล้วยังสามารถศึกษามรดกทางวัฒนธรรมไทยวนอัน ได้แก่ แบ่งตาม กรรมวิธีการทอ คือ ผ้าพื้นที่ไม่มีการย้อม มีผ้าฝ้าย ผ้าไหม เกิดจากการทอด้วยด้าย และไหมทั้งเส้นยืน และเส้นพุ่งทอออกมาเป็นลายขัดธรรมดาหรือผ้าลายสอง ผ้าอีกชนิดหนึ่งคือ ผ้ามีลาย ซึ่งมีหลาย เทคนิคในการทอให้เกิดลวดลาย มีหลายชนิด ได้แก่

2.1.1.1 ผ้าลายขีด

เป็นกรรมวิธีการทอลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีเพิ่มด้าย เส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเช่นเดียวกับการจก โดยจะพุ่งด้ายจากริมผ้าด้านหนึ่งสู่ริมผ้าอีกด้านหนึ่งทำให้เกิดลวดลายตลอดหน้ากว้างของผืน ผ้า ต่างจากการจก กล่าวคือ การจกเป็นการสอดเส้นด้ายหลากหลายสีเป็นช่วงๆ ดังนั้นในแต่ละแถว ของด้ายเส้นพุ่งจึงมีหลากหลายสี ส่วนการขิดนั้นจะมีสีของเส้นด้ายสีเดียว ตัวอย่างผ้าลายขีดของชาว ไทยวนของอำเภอเส้าให้ส่วนใหญ่จะทำเป็นผ้าม่านหรือผ้าคลุมศีรษะขนาด ผ่าสไบ ย่อม และผ้าทอคัมภีร์ ลายที่นิยมทอในผ้าลายขิดมีลวดลายสัตว์ต่างๆ เช่น ช้าง ม้า นก ส่วนลาย ธรรมชาติพืชพันธุ์ต่างๆ เช่น ลายมะลิเลื้อย ลายดอกไม้เครือ ลายดอกจันทน์ ลายดอกแก้ว ลายดอกมะเขือ

2.1.1.2 ผ่าจก

เป็นเทคนิคการทอผ้าทำให้เกิดลวดลายโดยเพิ่มด้วยเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปในด้ายเส้น ยืนโดยใช้ไม้ไผ่ หรือขนเม่นสอดนับด้ายเส้นยืนแล้วยกขึ้น สอดด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปทำให้เกิด ลวดลายเฉพาะจุดหรือเป็นช่วงๆ และทำให้สามารถสลับสีลวดลายได้หลากหลายสี กรรมวิธีนี้ต่างจาก การขิด กล่าวคือ เป็นการใช้ด้ายเส้นพุ่งพิเศษสีเดียวตลอดหน้ากว้างของผืนผ้า ด้วยกรรมวิธีดังกล่าว จึงเป็นที่กล่าวกันว่าชาวไทยวนโยนกเชียงแสนมีฝีมือในการทอผ้าจก หรือผ้าขึ้นดินจกกว่าสวยงาม ด้วยเชิงชั้นฝีมือที่ถ่ายทอดจากรุ่นพ่อแม่สู่ลูกหลาน ลวดลายส่วนใหญ่จะเป็นลายโคมเชียงแสน ลาย นกคู่กินน้ำร่วมต้น ลายเชียงแสนหงส์หลวง ซึ่งลวดลายเมื่อเปรียบเทียบกับผ้าตีนจกของ ชาวไทย วนของในกลุ่มของบ้านคูบัว จังหวัดราชบุรีแล้ว หากศึกษาดูลวดลายแล้วมีส่วนที่คล้ายคลึงกันทั้ง ลวดลายต่างๆ

2.1.1.3 ผ้ายกมุก

หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ยกดอก” เป็นกรรมวิธีการทอลวดลายซึ่งเกิดจากวิธีการ ยกเขาแยกเส้นยืนขึ้นลง แต่ไม่ได้เพิ่มด้วยเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปในผืนผ้าเฉกเช่นการจก หรือการขิด การยก

ดอกในบางครั้งจะมีการเพิ่มด้ายหรือไหมพุ่งเข้าไปสองเส้นหรือมากกว่านั้นเข้าไป หรือเพิ่มเส้นใยโลหะสีเงิน หรือสีทองเข้าไปซึ่งจะทำให้เกิดลวดลายได้เหมือนกันบวกกับลวดลายที่เกิดจากการขีดและจก ซึ่งส่วนใหญ่จะพบในการทอยกมุกบนตัวชิ้นมีลวดลายต่างๆ เช่น มุกดอกแก้ว มุกดอกจันทร์ มุกเครือ มุกไส้แหเสา มุกวงเดือน มุกซีกซึ่งก็มีชื่อเรียกตามลวดลาย

2.1.1.4 ผ้าปั่นโก

“ปั่นโก” คือ การปั่นหรือตีเกลียวเส้นด้ายสองสีที่ต่างกันเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดสีเหลืองเหมือนตะไคร่น้ำที่ชาวไทยวน เรียกว่า “โก” หรือ “โค” เช่น สีเหลืองกับเขียว สีแดงกับขาว สีแดงกับดำ วิธีการนี้จะพบในการตกแต่งลายริ้วของผ้าชาวไทลาว เรียกเทคนิคนี้ว่า “เขิน” หรือ “หมับไม” หรือ “หมับมาย” เป็นที่รู้จักกันในกรรมวิธีนี้ว่า “หางกระรอก”

2.1.2 รูปแบบของผ้าทอกลุ่มไทยวนอำเภอเสาให้ จังหวัดสระบุรี

สตรีชาวไทยวน แต่ดั้งเดิมทอผ้าไว้ใช้เองในครัวเรือน ทั้งผ้านุ่ง ผ้าห่ม ที่นอน หมอนมุ้ง ตลอดจนผ้าที่ใช้ส่วนตัว และที่ใช้ในงานบุญต่างๆ ซึ่งมีเทคนิคต่างๆ ในการทอมากมายหลายรูปแบบ เช่น การยกมุก การจก การขีด การล้วง หรือการเกาะ การปั่นโกและการคาดก่านหรือมัดมัดหมี่ หลักฐานที่แสดงถึงความสามารถของสตรีชาวไทยวน ได้ศึกษาจากหลักฐานตัวผ้าทอที่หลงเหลืออยู่แล้ว (ผ้าที่หลงเหลือเปรียบเทียบอายุได้ประมาณพุทธศตวรรษที่ 25) แล้วยังสามารถศึกษาได้จากภาพจิตรกรรมฝาผนังโบราณที่อยู่ภายในวัดหลายแห่งในจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แพร่ และน่าน ได้อย่างดีอีกด้วย ภาพจิตรกรรมฝาผนังนั้นจะช่วยให้เข้าใจถึงลักษณะของผ้าทอที่ใช้ในชีวิตประจำวันของชาวไทยวนได้อย่างค่อนข้างชัดเจน อันเป็นหลักฐานที่น่าสนใจอย่างหนึ่ง ผ้าทอสำหรับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาวโยนกเชียงแสน สามารถศึกษาได้ตามกรรมวิธีการทอซึ่งมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ ผ้าพื้นไม่มีลาย มีทั้งผ้าย และไหม ส่วนใหญ่ใช้ด้ายสีเดียวกันทั้งเส้นยืนและเส้นพุ่งทอออกมาเป็นลายขีดธรรมดาเรียกว่า “ผ้าลายสอง” อีกลักษณะหนึ่งคือ ผ้ามีลายซึ่งมีหลายชนิด ซึ่งลวดลายเกิดจากกรรมวิธีการทอโดยใช้เส้นด้ายสีต่างๆ มาทอด้วยกรรมวิธีต่างๆ มีชื่อลวดลายทั้งจากเทคนิคการทอและจากลักษณะของผ้าอันได้แก่

2.1.2.1 ผ้าลายยกดอก

มีลักษณะการทอผ้าของกลุ่มไทลาวจะเรียกว่า “ผ้าขีด” ส่วนใหญ่ทำเป็นผ้ามนหรือผ้าปรกศีรษะขนาดที่โกนศีรษะแล้วและแหไปทำพิธีอุปสมบท กับใช้ทอเป็นผ้าหลบ ผ้าห่ม ผ้าสไบ ย่าม ผ้าเช็ดปาก และผ้าห่อคัมภีร์ ลวดลายที่นิยมทอในผ้ายกส่วนใหญ่จะเป็นลายธรรมชาติ เช่น ลายดอกไม้ ลายช้าง ลายม้า ลายกาบ ลายขอและบางลวดลายนำมาทอเป็นลวดลายตีขึ้นอีกด้วยลายยกดอกเกิดจากการทอลวดลายด้วยการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปทอติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า โดยใช้ไม้ค้ำหรือเขาตะโกที่เก็บลายขึ้นเป็นพิเศษ

2.1.2.2 ผ้าจก

สตรีชาวไทยวนจะนำเทคนิคการทอผ้าที่เรียกว่า “การจก” มาจกลงไปเป็นลวดลายพิเศษในตีนผ้าชิ้น เรียกว่า “ผ้าขึ้นตีนจก” โดยจะมีลวดลายดั้งเดิมที่สืบทอดลงมาจากบรรพบุรุษ อันเป็นเอกลักษณ์ถึงชาวเมืองโยนกเชียงแสนในอดีต ซึ่งผ้าขึ้นตีนจกเป็นการทอลวดลายลงบนผืนผ้าด้วยการใช้เส้นด้ายพุ่งพิเศษเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผืนผ้าทำโดยใช้ชนเม่นหรือไม้ปลายแหลมจกเส้นด้ายเส้นยืนแล้วสอดพุ่งเส้นด้ายสีต่างๆ เข้าไป ลวดลายนิยมใช้ในผ้าตีนจกของชาวไทยวนเสาให้จะมีลายนกคู่กินน้ำร่วมต้น ลายขอ ลายกูด ลายดอกจันทร์ ลายดอกแก้วและลายโคมเชียงแสน

2.1.2.3 ผ้ายกมุก

เรียกอีกชื่อหนึ่งคือ ผ้ามุก เป็นผ้ายกดอกเป็นริ้ว ทางยาวหรือขวางไปตามตัวผ้าซึ่งจะพบได้ในการทอตัวผ้าชิ้นและผ้าห่ม อนึ่งสำหรับผ้าชิ้นมักมีการต่อตีนขึ้นด้วยผ้าจกเพื่อความยาวของตัวชิ้นพอเหมาะกับตัวผู้สวมใส่ ส่วนผ้าห่มจะตกแต่งชายครุยด้วยฝ้ายเส้นยืนพื้นดีเกลียว กรรมวิธีการทอยกมุกทำโดยการเพิ่มด้ายเส้นยืนเข้าไปในผืนผ้าโดยเตรียมด้ายเส้นยืนพิเศษไว้ตอนบนของที่ทอผ้าเหนือเส้นด้ายยืนธรรมดาที่ซึ่งไว้ ลวดลายที่เกิดบนผ้าชิ้นอยู่กับการใช้เขา หรือตะกอก ที่ซึ่งด้ายพิเศษมิใช่เกิดจากด้ายเส้นพุ่ง ลวดลายที่เกิดขึ้นจะคล้ายกับวิธีการจกหรือการขีด ลวดลายที่นิยมใช้ในการยกมุก ได้แก่ ลายมุกดอกจันทน์ มุกดอกแก้ว มุกกลม มุกเสา

2.1.2.4 ผ้าโสร่ง

หรือชาวไทยวนเรียกว่า “ผ้าตาโก้” เป็นผ้าสำหรับผู้ชายนุ่งเป็นลายตารางทอสลับลายไขว้กัน ซึ่งทอโดยใช้ด้ายหรือไหมต่างสี ทั้งด้ายพื้นยืนและด้ายเส้นพุ่งทำให้เกิดตารางสีต่างๆ

2.1.2.5 ผ้าหลาบ

หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ผ้าจ้างหลาบ” เป็นการทอผ้าให้เกิดลายง่ายๆ บางพื้นที่เรียกว่า “ลายลูกแก้ว” นิยมทอใช้เป็นผ้าห่มคลุมคู่ไปกับเทคนิคการขีด

2.1.3 ประเภทของผ้าไทยวน อำเภอเสาให้ จังหวัดสระบุรี

ผ้าโบราณไทยวน อำเภอเสาให้ที่หลงเหลือหลักฐานให้ศึกษา คือ ผ้าชิ้น ผ้าสไบ ผ้าห่ม ผ้ามน และย่าม

2.1.3.1 ผ้าชิ้น

สตรีชาวไทยวนเสาให้ สระบุรี จะมีผ้าชิ้นที่ใช้นุ่งในชีวิตประจำวัน ได้ 4 แบบ คือ

(1) ชิ้นดำดำน จะเป็นผ้าชิ้นที่ส่วนตัวชิ้นทอด้วยผ้าพื้นสีด้ายอมด้วยมะเกลือ ส่วนบนที่เรียกว่า “คอชิ้น” และ “ตีนชิ้น” จะทอริ้วสีแดงคาด บริเวณตีนชิ้นจะทอด้วยสีดำ หัวชิ้นจะเย็บต่อด้วยแถบผ้าสีขาวแดง ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับผ้าชิ้นก่านคอควายของไทยวนเมืองลอง และผ้าชิ้นดำปึก หรือ ผ้าชิ้นแล่ ของไทยวนราชบุรี

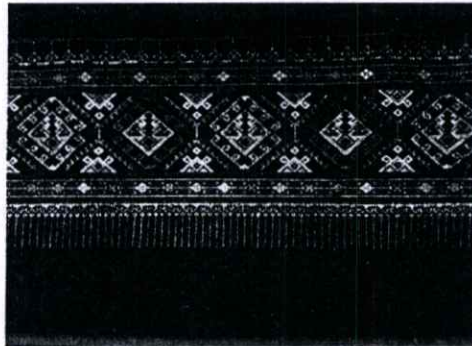
(2) ผ้าชิ้นขาวเหนือ หรือชิ้นสามแลว เป็นผ้าชิ้นทอลายขวางพาดกลางตัวชิ้นลวดลายจะคล้ายคลึงกับชิ้นตามะนาวของภาคเหนือ โดยจะเป็นแนวขนานขวางของตัวชิ้น ส่วนบนคอชิ้นจะต่อด้วยแถบผ้าขาวแดง ตีนชิ้นจะทอด้วยผ้าพื้นสีดำหรือเย็บต่อด้วยผ้าพื้นสีครามและดำ

(3) ผ้าชิ้นโก เป็นผ้าชิ้นลายขวางพาดกลบตัวชิ้นบนผ้าพื้นสีต่างๆ ในแนวเส้นพาดนั้นจะตกแต่งตรงกลางเส้นด้วยการใช้วิธีการปั่นโกโดยใช้ด้ายสองสีดีเกลียวเข้าด้วยกันเรียกว่า “โก” ซึ่งไทลาวจะเรียกว่า “หมับไม” หรือ “หมับมาย” ภาคกลางเรียกว่า “ผ้าหางกระรอก”

(4) ผ้าชิ้นมุก เป็นผ้าชิ้นตกแต่งตัวชิ้นด้วยการยกมุกเรียกว่า “ดอกมุก” เป็นลวดลายนูนขึ้นมาจากเนื้อผ้าเป็นดอกเรียกว่า “มุกดอก 8 เขา”

ผ้าชิ้นของชาวไทยวนเสาให้แต่ละแบบโดยเฉพาะผ้าชิ้นโกและผ้าชิ้นมุก นิยมตกแต่งให้สวยงามขึ้นด้วยการตกแต่งส่วนล่างของตัวชิ้นด้วยตีนจกเป็นลวดลายพิเศษของชาวโยนกเชียงแสน เช่น ลายโคมเชียงแสน ลายนกคู่กินน้ำร่วมต้น ลายกาบบายศรี ฯลฯ นับว่าเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยวนเสาให้อย่างหนึ่งซึ่งคงความเป็นเอกลักษณ์ในการจกด้านหลังของผ้า โดยตัวลายหน้าผ้าจะอยู่ด้านล่างเอกลักษณ์เฉพาะตัวนี้ทำให้มีคำเรียกกรรมวิธีการทอผ้าของไทยวนว่า “จกหลังเอาหน้า” ทำให้ผู้ทอเก็บเงื่อนหรือปมเส้นด้ายเรียบร้อยเป็นระเบียบสามารถสวมใส่ได้ทั้งสองด้านส่วนการทอผ้าตีนจกของชาวไทยวนที่หาดเสี้ยว อำเภอศรีษะนาถ จังหวัดสุโขทัยมีการนุ่งขึ้นตีนจกเช่นกัน แต่กรรมวิธี

การทอผ้าจากนั้นจะนิยมจกด้านบนของหน้าผ้าเรียกว่า “จกหน้าทิ้งหลัง” ทำให้ผ้าชิ้นตีนจกของชาวไทพวนใส่ได้ด้านเดียว ด้านหลังของตีนจกจะเป็นเงื่อนหรือปมเส้นด้ายนุ่งนังไม่เรียบร้อยเหมือนกับผ้าชิ้นตีนจกของชาวไทยวน

ภาพที่ 2.2 ภาพขยายลวดลายของตีนจกผ้าชิ้นไทยวน อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 895

2.1.3.2 ผ้าสไบ

ส่วนใหญ่จะทอด้วยฝ้ายและไหม นิยมใช้พาดหรือห่มเรียกว่า “เปียงบาย สวายแล่ง” หรือ “สะหวานผ้า” ส่วนผ้าพาดไหล่ของผู้ชายชาวไทยวนมักจะรู้จักกันในชื่อ “ผ้าหัว” หรือ “ผ้าขาวม้า” หากแต่มีผืนแคบกว่า

2.1.3.3 ผ้าห่ม

เป็นผ้าสำหรับห่มในฤดูหนาวจะมี 2 ชนิด คือ ผ้าห่มขิด และผ้าห่มหลาบ ซึ่งลวดลายเกิดขึ้นจากวิธีการทอที่ต่างกันนั่นเอง ผ้าห่มขิดจะมีลวดลายที่หลากหลายกว่าขิดเก็บลายต่างๆ เช่น ลายนก ลายช้าง ลายม้า ลายรูปคน ลายมะลิเลื้อย ลายดอกตั้งสอดลายเป็นแนวขวางที่ชายผ้าทั้งสองชาย ตรงกลางตัวผ้าจะเป็นลายยกมุก ส่วนผ้าหลาบบางที่เรียกว่า “ผ้าจ้างหลาบ” จะเป็นลายขนมเปียกปูนตลอดทั้งผืน ทางกลุ่มวัฒนธรรมไทลาว จะเรียกว่า “ผ้าลายลูกแก้ว” หรือ “ผ้าเหยียบ”

2.1.3.4 ผ้าม่าน หรือ ผ้าเช็ดหน้า

บางที่ผู้หญิงก็ใช้เป็นผ้ามัดผมหรือคลุมศีรษะจะตกแต่งด้วยลายขิดเป็นแนว เช่น ลายม้า ลายช้าง ลายมะลิเลื้อย ขอบทั้งสี่ด้านจะตกแต่งด้วยชายครุย ผ้าม่านส่วนใหญ่จะทอขึ้นมาเพื่อให้ผู้บวชนาคใช้คลุมศีรษะเวลาแห่หน้าไปวัดเพื่อทำพิธีอุปสมบท ซึ่งมีรูปแบบคล้ายคลึงกับผ้าปรกหัวนาคของกลุ่มไทยวนราชบุรี

2.1.3.5 ย่าม

เป็นเครื่องใช้อย่างหนึ่งของชาวไทยวน มีใช้กันทุกครัวเรือนเท่าที่สำรวจพบมีทั้งหมด 3 แบบ คือ

(1) ย่ามงาน หรือย่ามขนมจีน มีขนาดใหญ่ทอด้วยผ้าฝ้ายสลับสีขาวดำ ใช้ใส่เครื่องมืออุปกรณ์ไปทำไร่ ทำนา หรือบางโอกาสก็ใส่ใส่แปรงหมักทำเส้นขนมจีน

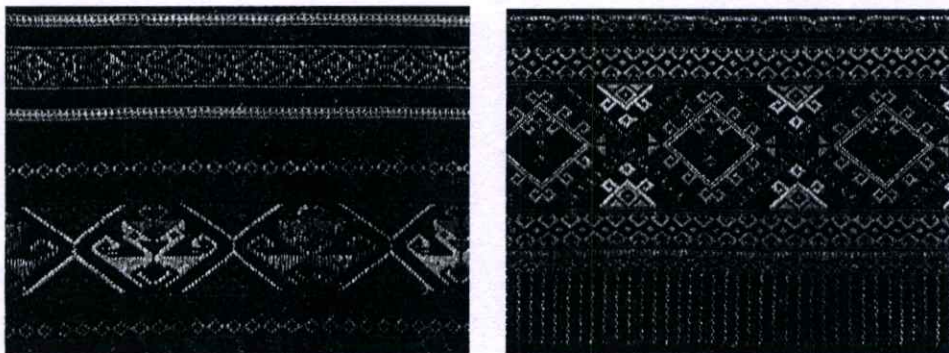
(2) ย่ามใส่หมาก หรือ “ย่ามหมาก” เป็นของสตรีชาวไทยวนใช้ใส่อุปกรณ์การกินหมาก เป็นย่ามขนาดเล็ก ตัวย่ามทอด้วยผ้าพื้นแต่งขอบปากย่ามด้วยลายขิดเป็นลายดอกแก้ว

สตรีชาวไทยวนนิยมใช้ย่ามประเภทนี้ใส่หมากพลูและของใช้เล็กๆ น้อย ติดตัวไปทำงานในไร่ หรือไปวัดทำบุญ

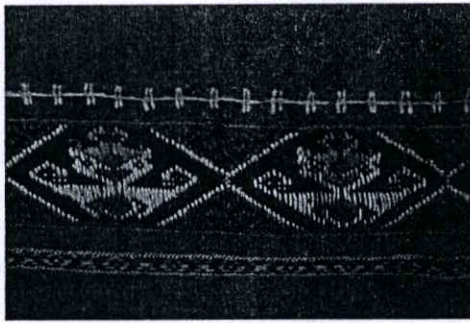
(3) ย่ามขีด, ย่ามจก ตกแต่งลวดลายที่ตัวย่ามและใช้สะพายเป็นลายขีดทั้งผืนทั้งด้านหน้าและด้านหลัง บุรุษและสตรีนิยมใช้ใส่อุปกรณ์ต่างๆ สะพายออกจากบ้านหรือไปงานสำคัญแทนกระเป๋าถือ

ภาพที่ 2.3 ผ้าชิ้นเชียงแสนโบราณที่พบในชุมชนไทยวนสระบุรี จังหวัดสระบุรี
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 897

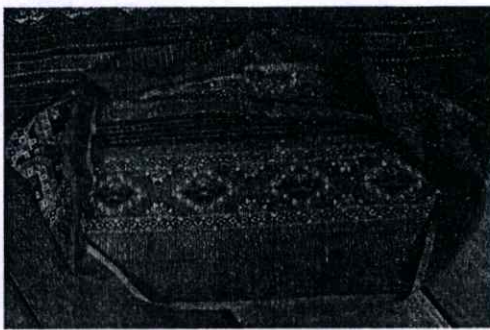

ภาพที่ 2.4 ลักษณะของลวดลายบนตัวชิ้น จกลายหงส์ใหญ่แทรกด้วยไหมสีสลับกับแล่งเงินและ
ลวดลายบนตีนชิ้นจก จกแทรกไหมสีสลับกับแล่งเงิน
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 898

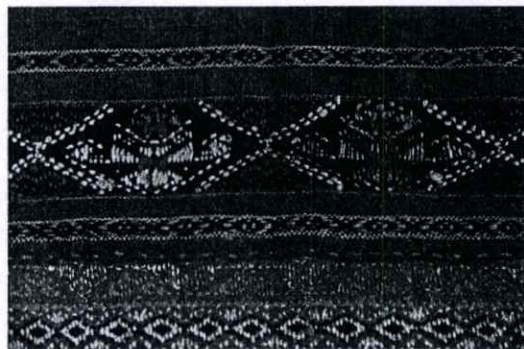
ภาพที่ 2.5 ภาพขยายรายละเอียดลวดลายจากบนตัวขึ้น จกลวดลาย “หงส์คู่ หรือ นกคู่” และภาพขยายรายละเอียดลวดลายจากบนตัวขึ้น จกลวดลาย “หงส์คู่ หรือ นกคู่”

ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 899

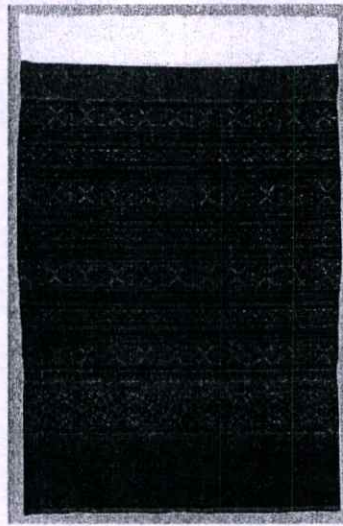
ภาพที่ 2.6 ด้านหลังของลวดลายจกตีน ขึ้น มีวิธีการจกคล้ายคลึงกับผ้าทอกลุ่มไทวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดอุตรดิตถ์ และลักษณะของด้านหลังของลวดลายจกตีนขึ้น

ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 899

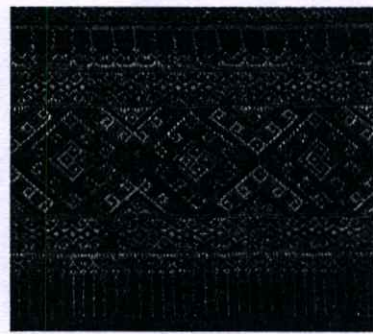
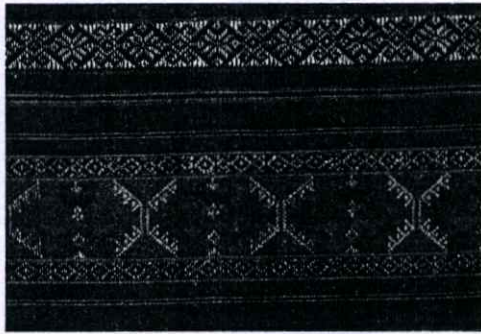

ภาพที่ 2.7 ด้านหลังของลวดลายจกบนตัวขึ้น มีวิธีการจกคล้ายคลึงกับผ้าทอของกลุ่มไทวนจังหวัดราชบุรี และ ไทวนของกลุ่มจังหวัดอุตรดิตถ์

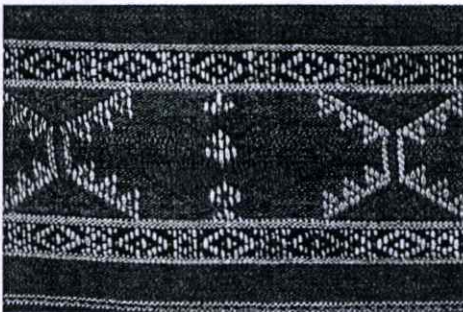
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 901

ภาพที่ 2.8 ผ้าชิ้นเชียงแสนโบราณที่พบในชุมชนไทยวน จังหวัดสระบุรี
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 902

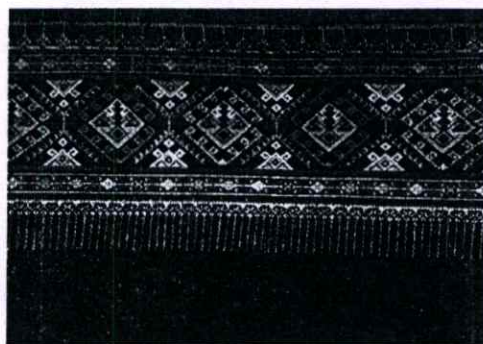
ภาพที่ 2.9 ลักษณะของลวดลายบนตัวชิ้น ทอด้วยกรรมวิธีการจกไหมแทรกด้วยแสงเงิน
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 903

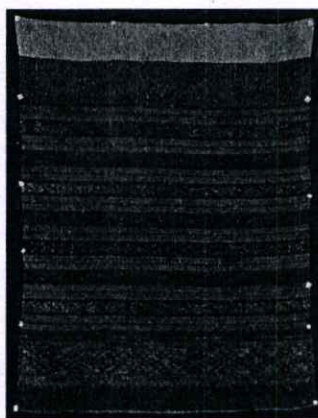
ภาพที่ 2.10 รายละเอียดลวดลายจกบนตัวชิ้น จกลวดลายหงส์คู่ หรือ นกคู่ จกด้วยไหมแทรกด้วย
เส้นเงิน (แสงเงิน) ตลอดทั้งผืน และรายละเอียดลวดลายจกบนตัวชิ้น
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 904

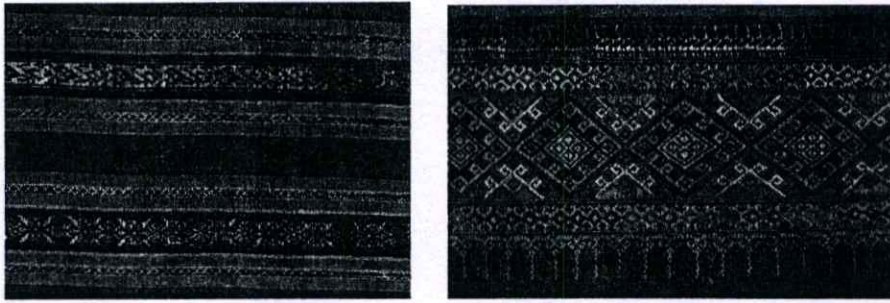
ภาพที่ 2.11 ผ้าซิ่นตีนจกไทวนเชียงแสน เส้นยืน เส้นพุ่งไหมล้วนจกด้วยไหมแทรกด้วยเส้นเงิน
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 905

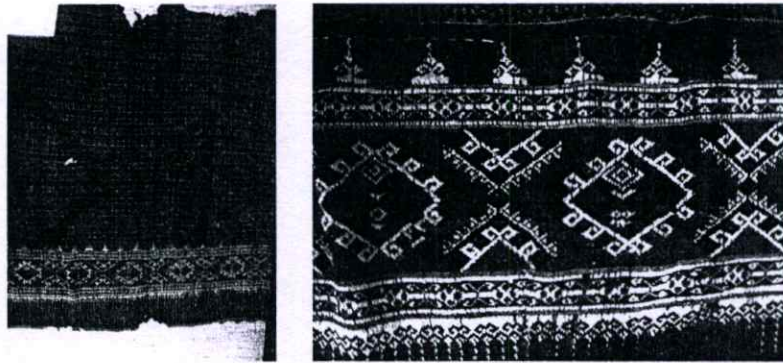
ภาพที่ 2.12 รายละเอียดลวดลายจกบนตัวซิ่น และลวดลายตีนซิ่นจกด้วยไหมแทรกด้วยเส้นเงิน
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 906

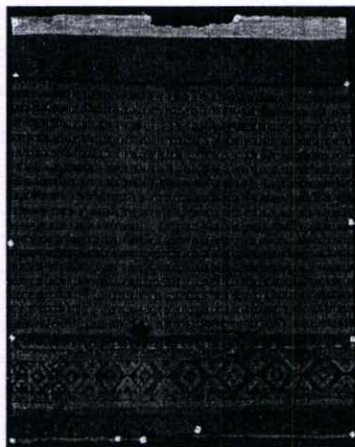
ภาพที่ 2.13 ผ้าซิ่นตีนจกไทวนเชียงแสน วัสดุเส้นยืนและเส้นพุ่ง ไหมล้วน
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 907

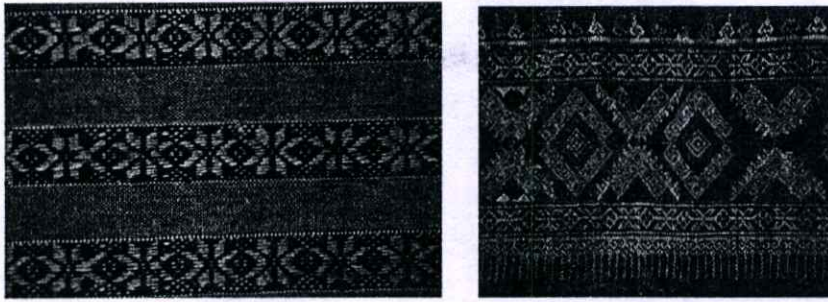
ภาพที่ 2.14 รายละเอียดลวดลายจากบนตัวซิ่น ลวดลายบนตีนซิ่น จกด้วยไหมแทรกด้วยเส้นเงิน
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 908

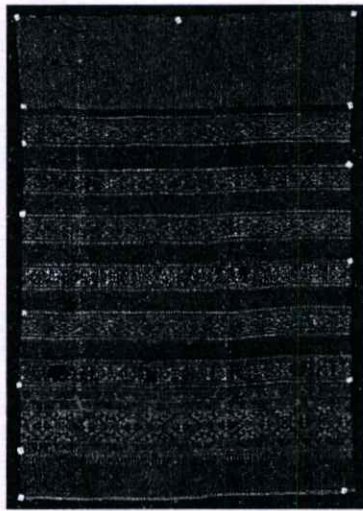
ภาพที่ 2.15 ผ้าซิ่นตีนจกไทยวนเชียงแสน อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี วัสดุเส้นยืนตัวซิ่นฝ้ายเส้นพุ่ง
ไหม วิธีการจกลวดลายด้วยไหม ตัวซิ่นยกมุก (คล้ายกับซิ่นมุกไทยวน จังหวัดอุดรดิษฐ์)
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 909

ภาพที่ 2.16 ผ้าซิ่นตีนจกไทยวนเชียงแสน อำเภอเส้าไห้จังหวัดสระบุรี วัสดุเส้นยืนตัวซิ่นฝ้ายเส้นพุ่ง
ไหม ใช้วิธีการจกลวดลายด้วยไหม ตัวซิ่นยกมุกลายดอกจันทน์
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 910

ภาพที่ 2.17 ภาพขยายรายละเอียดลวดลายจากบนตัวซิ่น ใช้วัสดุเส้นยืนเส้นพุ่งไหมล้วนจกลดลายด้วยไหมแทรกด้วยเส้นเงิน (แล่งเงิน) และภาพขยายรายละเอียดลวดลายจากบนตีนซิ่น
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 911

ภาพที่ 2.18 ผ้าซิ่นตีนจกไทยวนเชียงแสน วัสดุเส้นยืนและเส้นพุ่งไหมล้วนจกด้วยไหมแทรกด้วยเส้นเงิน
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 912

ภาพที่ 2.19 ผ้าซิ่นตีนจกไทยวนเชียงแสน (ตัวซิ่น) อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสระบุรี วัสดุเส้นยืนตัวซิ่นฝ้ายเส้นพุ่งไหม จกลดลายด้วยไหมแทรกด้วยเส้นเงิน (แล่งเงิน) และลดลายตีนซิ่น
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 913

ภาพที่ 2.20 ผ้าซิ่นตีนจกไทยวนเชียงแสน อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี วัสดุเส้นยืนตัวซิ่นฝ้ายเส้นพุ่ง
ไหมจกลดลายด้วยไหมแทรกด้วยเส้นเงิน (แล่งเงิน)

ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 914

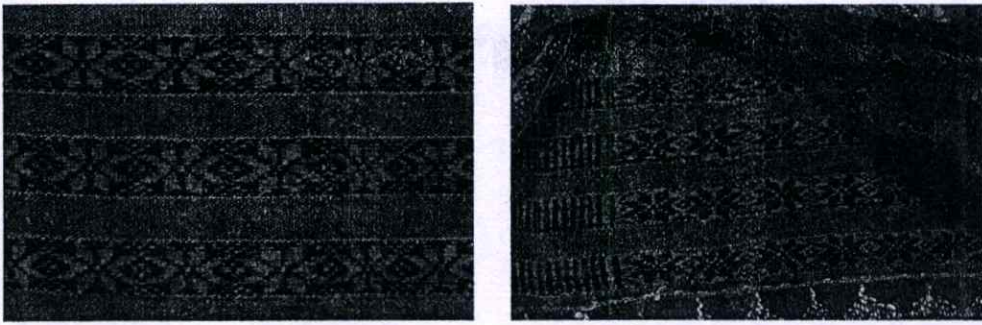
ภาพที่ 2.21 ภาพขยายรายละเอียดลดลายจกบนตีนซิ่น จกลดลาย “โคมเชียงแสนหงส์หลวง”
วัสดุเส้นยืนเส้นพุ่งไหมล้วน จกลดลายด้วยไหมแทรกด้วยเส้นเงิน

ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 915

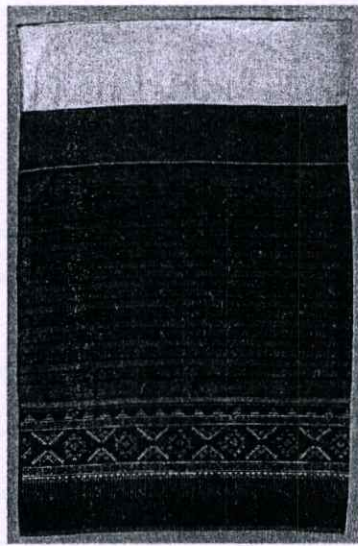

ภาพที่ 2.22 ด้านหลังของลดลายจกบนตีนซิ่นและด้านหลังของลดลายจกบนตีนซิ่น

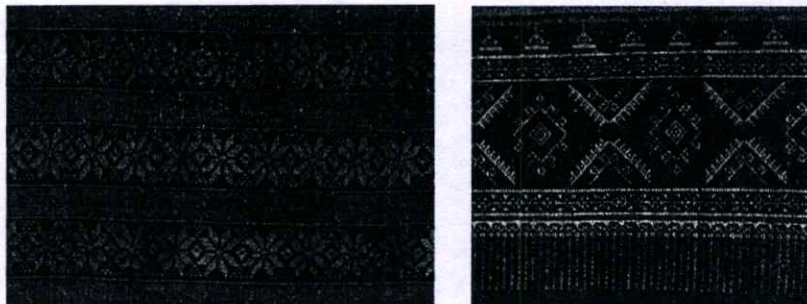
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 916

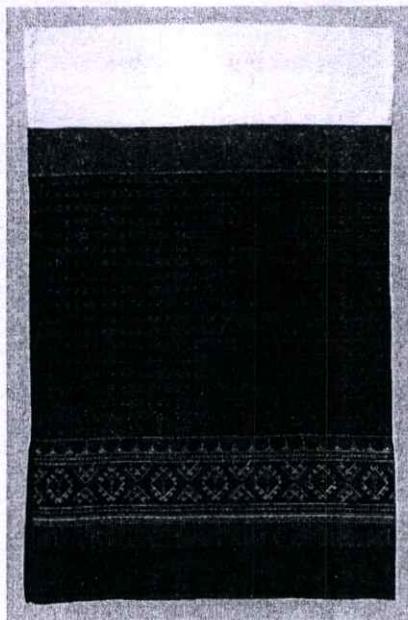
ภาพที่ 2.23 ตัวขึ้นทอด้วยกรรมวิธีการยกมุก ลายดอกจันทน์ วัสดุใช้ฝ้าย และด้านหลัง
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 917

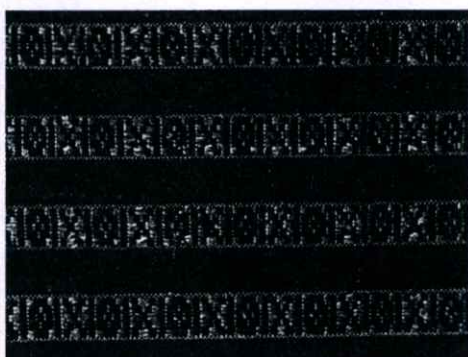
ภาพที่ 2.24 ผ้าขึ้นตีนจก ตัวขึ้นทอยกมุกลายดอกแก้ว ไทยวน อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 918

ภาพที่ 2.25 ลักษณะของลวดลายบนตัวขึ้น ทอด้วยกรรมวิธีการยกมุกไหมลายดอกแก้วบนพื้นสีดำ
สลักการทอพุ่ง และรายละเอียดลวดลายบนตีนขึ้นจกด้วยไหมแทรกด้วยแสงเงิน
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 919

ภาพที่ 2.26 ผ้าชิ้นมุก 8 เขาต่อตีนจก ไทยวน อำเภอเสาไห้จังหวัดสระบุรี
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 920

ภาพที่ 2.27 ลักษณะของลวดลายบนตัวชิ้น ทอด้วยกรรมวิธีการยกมุก 8 เขา และรายละเอียดของ
ลวดลายจกบนตีนชิ้นจกด้วยไหมสีสลับบนพื้นผ้าสีแดง
ที่มา : บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. 2555 : 921

2.2 การศึกษาไทยวน จังหวัดราชบุรี

2.2.1 ภูมิหลังเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติไท-ยวนราชบุรี

ดินแดนซึ่งก่อนจะมาเป็นจังหวัดราชบุรีในปัจจุบัน อดีตเคยเป็นอาณาบริเวณที่มีสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการตั้งถิ่นฐานชุมชนของมนุษย์หลายยุคหลายสมัย นับแต่ชุมชนเริ่มแรกเมื่อหลายพันปีในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ซึ่งได้อาศัยความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เพื่อยังชีพ ไม่ว่าจะเป็นการล่าสัตว์ เก็บหาผลหมากรากไม้หรือของป่า ตลอดจนการทำสิกรรม จากความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายของผู้คนเหล่านั้น เริ่มมีโครงสร้างทางสังคมที่สลับซับซ้อนและมีพัฒนาการทางเทคนิควิทยา (Technology) ในการทำเครื่องมือเครื่องใช้อย่างค่อยเป็นค่อยไปจนกระทั่งเข้าสู่สังคม

เมืองไทยในสมัยทวารวดีภายหลังที่กระแสนอารยธรรมจากอินเดียได้แพร่หลายเข้ามา “ชยราชบุรี” คือชื่อเก่าสืบสานได้จากศิลาจารึกของเขมรโบราณที่ใช้เรียกขานดินแดนแห่งนี้ ก่อนที่จะปรากฏเป็น “ราชบุรี” ในศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ 1 ซึ่งได้ผ่านพันกาลเวลามาแล้วไม่น้อยกว่า 7 ศตวรรษ บทบาทและความสำคัญของราชบุรีได้โดดเด่นขึ้นอย่างชัดเจนในช่วง 200 ปีให้หลัง ด้วยทำเลที่ตั้งระยะทางซึ่งไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครอันเป็นราชธานีเท่าใดนัก กอปรกับการคมนาคมที่สะดวกเปรียบเสมือนปัจจัยจุดให้ราชบุรีเจริญรุดหน้าขึ้นอย่างรวดเร็วนับเป็นก้าวแรกของการปรับเปลี่ยนโฉมหน้าเข้าสู่ยุคปัจจุบันในเวลาต่อมา

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ราชบุรี มีตำแหน่งที่ตั้งระหว่างเส้นรุ้งที่ 13 องศา 10 ลิปดา ถึง 13 องศา 45 ลิปดาเหนือ และระหว่างเส้นแวงที่ 99 องศา 10 ลิปดา ถึง 100 องศา 5 ลิปดาตะวันออกของแผนที่โลก มีเนื้อที่ประมาณ 5,196,126 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,247,601.25 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันตกตามเส้นทางหลวงแผ่นดินสายเพชรเกษมคิดเป็นระยะทาง 101 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอท่ามะกา อำเภอท่าม่วง อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอสามพราน อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อำเภอบางคนที อำเภออัมพวา และอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอบางคาญ อำเภอเมตตา จังหวัดทวาย ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า

จังหวัดราชบุรีแบ่งเขตปกครองตามลักษณะการบริหารราชการส่วนภูมิภาคออกเป็น 9 อำเภอประกอบด้วย อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอบางแพ อำเภอปากท่อ อำเภอจอมบึง อำเภอสวนผึ้ง และอำเภอวัดเพลง มีเทศบาล 3 แห่ง คือ เทศบาลเมืองราชบุรี เทศบาลเมืองบ้านโป่ง และเทศบาลเมืองโพธาราม สุขาภิบาล 18 แห่ง ตำบล 104 ตำบล และหมู่บ้าน 883 หมู่บ้าน

ราชบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่พบแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์จำนวนมาก เมื่อพิจารณาจากลักษณะภูมิประเทศแล้ว จะเห็นได้ว่า ทางทิศตะวันตกของตัวจังหวัด เป็นภูเขาสูงเทือกเขาตะนาวศรี และมีพื้นที่ราบสลับระหว่างหุบเขา ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตของอำเภอสวนผึ้งและอำเภอจอมบึง มีลำพายเป็นลำน้ำสำคัญต่อจากแนวทางทิศตะวันตก พื้นที่ของจังหวัดจะลาดเอียงไปสู่ที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลองทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ โดยยังปรากฏภูเขาโดดเป็นระยะๆ ในเขตอำเภอจอมบึง อำเภอเมือง ส่วนในตอนปลายของแม่น้ำแม่กลอง มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มมีน้ำทะเลขึ้นถึง อยู่ในเขตของอำเภอวัดเพลงและอำเภอดำเนินสะดวก

สภาพภูมิประเทศของราชบุรี ดังกล่าว จึงเคยเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ทั้งสังคมล่าสัตว์และสังคมเกษตรกรรม ดังที่การสำรวจทางโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่ราชบุรีเป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2475 โดยศาสตราจารย์ พิริทธิ์ สารสิน นักโบราณคดีชาวสวิสส์ พบเครื่องมือหินกะเทาะจากหินปูน เครื่องชุดทำจากหินไรโอดลท์ ดินเทศสีแดง กระดุกสัตว์ และเปลือกหอย เครื่องมือกะเทาะที่มีลักษณะกะเทาะอย่างหยาบๆ นี้ ผู้สำรวจเรียกว่า “ไซแอมเนียม” (Siamian) คงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการหาของป่าและสัตว์

2.2.1.1 เมืองโบราณคูบัว

สภาพภูมิศาสตร์และลักษณะเมือง เมืองโบราณคูบัว ตั้งอยู่ในเขตตำบลคูบัว อำเภอเมืองราชบุรี ห่างจากศาลากลางจังหวัดไปทางทิศใต้ประมาณ 8 กิโลเมตร ระหว่างเส้นรุ้งที่ 13 องศา 29 ลิปดาเหนือ เส้นแวงที่ 99 องศา 55 ลิปดาตะวันตก มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มุมมนขนาดกว้าง 800 เมตร ยาว 2,000 เมตร โดยประมาณ ขนาดของพื้นที่และลักษณะการวางผังเมืองคล้ายคลึงกับเมืองนครชัยศรี หรือนครปฐมโบราณ ซึ่งเป็นเมืองสมัยทวารวดีที่มีขนาดใหญ่ที่สุด

จากการศึกษาเกี่ยวกับตำแหน่งที่ตั้งของเมืองโบราณสมัยทวารวดีลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ของทิวาศกจรยาและผ่องศรี วนาสิน แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปรากฏว่า ในอดีตเมืองโบราณที่คูบัวรวมทั้งเมืองโบราณในเขตจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี สิงห์บุรี สระบุรี นครนายก ปราจีนบุรี และชลบุรี ตั้งอยู่ไม่ไกลจากทะเลนัก เพราะพบแนวชายฝั่งทะเลเดิมหรือแนวสันทรายอยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดินปัจจุบันมาก คืออยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปัจจุบัน 3.50 เมตร ถึง 4.00 เมตร ที่คูบัวสามารถสังเกตร่องรอยได้จากเปลือกหอยแครงที่ปะปนอยู่กับหอยทะเลชนิดอื่นในชั้นดินซึ่งแสดงว่าน้ำทะเลเคยท่วมถึง ปัจจุบันสภาพเมืองโบราณคูบัวมีลักษณะเนินดินธรรมชาติ สูงประมาณ 5 เมตรจากระดับน้ำทะเล และสูงกว่าพื้นที่โดยรอบ 1-2 เมตร มีคูน้ำ 1 ชั้น คันดิน 2 ชั้นล้อมรอบ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลาดสูงขึ้นไปจนต่อเนื่องกับเนินเขาด้านตะวันตก ส่วนริมของที่ราบลาดสูงสู่ทะเล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดกับลำห้วยคูบัว ซึ่งถูกตัดแปลงให้เป็นคูเมืองโบราณ ถัดไปเป็นที่ราบลุ่ม

ทิศตะวันออก มีแม่น้ำอ้อมเป็นลำน้ำสำคัญ สันนิษฐานว่าเป็นแม่น้ำสายเก่าของแม่น้ำแม่กลอง ซึ่งภายหลังได้เปลี่ยนทิศทางเดินกลายเป็นแม่น้ำแม่กลองหรือแม่น้ำราชบุรีทุกวันี้ โดยตัวเมืองห่างจากแม่น้ำอ้อม 2.7 กิโลเมตร ห่างจากแม่น้ำแม่กลองประมาณ 9.1 กิโลเมตร

ทิศใต้ ห่างจากชายฝั่งทะเลในจังหวัดสมุทรสงคราม 25 กิโลเมตร พื้นที่เป็นที่ราบลุ่มถึงชายฝั่ง

ทิศตะวันตก ติดต่อกีบบนนานไปกับทางรถไฟสายใต้ คูเมืองโบราณด้านนี้คือลำห้วยชินสีห์ ที่แยกออกจากลำห้วยคูบัวไหลผ่านตัวเมืองไปออกทางคูเมืองด้านตะวันออก แล้วไหลลงสู่แม่น้ำอ้อมที่ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอวัดเพลง ปัจจุบันลำห้วยต้นเขินไปแล้ว พื้นที่ด้านนี้ค่อยๆ สูงขึ้นไปจรดแนวเขาต่างๆ อันเป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาตะนาวศรีที่เป็นต้นกำเนิดของลำห้วยคูบัว และลำห้วยชินสีห์ ซึ่งนอกจากถูกตัดแปลงเป็นคูเมืองแล้วยังใช้สำหรับบริโภคภายในเมืองด้วย

ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เคยปรากฏร่องรอบของแม่น้ำใหญ่ที่ชาวบ้านเรียกว่า “อูเรือ” กว้าง 50 เมตร ยาว 60 เมตรโดยประมาณ จากอูเรือมีลำรางแลเห็นเป็นแนวไปสู่แม่น้ำอ้อมทางทิศตะวันออกต่อมาจนถึงบริเวณกลางเมือง อูเรือนี้ สันนิษฐานว่าเป็นท่าจอดเรือสมัยโบราณ นอกจากนี้ยังพอร่องรอบของเนินดินที่มีคูน้ำคันดินล้อมรอบขนาดเล็กบ้างใหญ่บ้าง สันนิษฐานว่าเมืองหรือชุมชนร่วมสมัยกับเมืองโบราณคูบัวเรียงรายอยู่สองฟากของแม่น้ำอ้อม โดยเฉพาะฝั่งตะวันออก เช่น บริเวณบ้านเวียงทูน ซึ่งปัจจุบันเป็นเกาะกลางแม่น้ำอ้อมที่บ้านโคกพริก ตำบลคู้กระจงดิน และที่บ้านสีเพชร ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี เป็นต้น

เมืองโบราณคูบัวมีลักษณะภูมิประเทศและที่ตั้งอยู่ใกล้แนวเขาดัดกับขอบที่ราบคล้ายคลึงกับเมืองโบราณบางเมืองที่ร่วมสมัยกัน เช่น เมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จะเห็นว่าภูมิประเทศดังกล่าวมีความเหมาะสมสำหรับการตั้งเมืองอย่างยิ่ง เนื่องจาก

- (1) แนวเขาด้านตะวันออกนอกจากเป็นแหล่งผลิตผลจากป่ายังใช้เป็นแนว

กันพายุและกำแพงเมืองธรรมชาติอีกด้วย

(2) ในฤดูฝนช่วยเพิ่มปริมาณน้ำในลำห้วยชินสีห์และลำห้วยคูบัวสามารถกักเก็บไว้ใช้อุปโภคบริโภคภายในเมือง

(3) ภายหลังฝนตก สายน้ำลำธารจากภูเขาช่วยพัฒนาตะกอนแร่ธาตุมาทับถมบริเวณที่ราบ ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์เหมาะสมแก่การเกษตรกรรม

(4) หากเกิดน้ำท่วมบ่าจากภูเขา ก็สามารถไหลลงสู่ทะเลได้สะดวก

ในปีพุทธศักราช 2345 พระเจ้าประดุกษัตริย์พม่ายกกองทัพมาตีเมืองเชียงใหม่มีอินแสะหวุ่นเป็นแม่ทัพล้อมเมืองเชียงใหม่ไว้ทั้งสี่ด้าน พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงทราบข่าวศึก จึงมีพระบรมราชโองการให้กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาทเสด็จขึ้นไปบัญชาการศึกมีเจ้าฟ้ากรมหลวงเทพหริรักษ์กับพระยายมราชคุมกองทัพหลวง และกรมขุนสุนทรภูเบศร์กับพระองค์เจ้าลำดวน พระองค์เจ้าอินทปัต คุมกองทัพวังหน้าขึ้นไปช่วยพระยาภาววิไลเจ้าเมืองเชียงใหม่

กองทัพของวังหน้าเข้าตีค่ายพม่าได้ก่อน พม่าที่ล้อมเมืองเชียงใหม่แตกพ่าย หนีไปซ่อนสมุทกำลังพลอยู่ในเมืองเชียงแสน ส่วนกองทัพของวังหลวงที่เจ้าฟ้ากรมหลวงเทพหริรักษ์ และพระยายมราชคุมไปนั้นทำการรบไม่เข้มแข็ง กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาททรงปรับโทษให้ขึ้นไปตีพม่าที่ช่องสุ่ม ณ เมืองเชียงแสน หนีไปจากเขตล้านนาไทยให้จงได้

ในปี พ.ศ. 2346 กองทัพของเจ้าฟ้ากรมหลวงเทพหริรักษ์และพระยายมราชยกขึ้นไปล้อมเมืองเชียงแสนขณะเดียวกันกองทัพจากเมืองลำปาง เมืองน่าน เมืองเชียงใหม่ และกองทัพเมืองวังจันทน์ก็ยกเข้าไปตีเมืองเชียงแสนด้วยเช่นกันร่วมเป็นห้ากองทัพ กองทัพทั้งห้าล้อมเมืองเชียงแสนอยู่จนถึงเดือนห้า ปีชวด พ.ศ. 2347 ราษฎรไทยในเมืองเชียงแสนขาดเสบียงอาหาร ผู้คนอดอยาก ต้องฆ่าช้าง ม้า วัว ควาย กินเกือบจะหมดสิ้น ราษฎรไทยจึงได้กบฏพากันเปิดประตูเมืองรับกองทัพไทยทหารไทยฆ่าฟันพม่าแตกหนีออกจากเมืองเชียงแสนไปจนหมดสิ้น นาชาที่ได้รับแต่งตั้งจากพม่าให้ตั้งเมืองเชียงแสนก็พาครอบครัวหนี ทหารไทยได้รื้อกำแพงเมืองเผาบ้านเรือนเพื่อมิให้เป็นที่อยู่อาศัยและช่องสุ่มกำลังของพม่าได้ต่อไป จากนั้นก็ได้อพยพครัวเรือนของชาวเชียงแสนได้ประมาณ 23,000 กว่าคน จัดแบ่งครัวเรือนออกเป็นห้าส่วนโดยแบ่งให้กับกองทัพเมืองเชียงใหม่ เมืองน่าน เมืองลำปาง เมืองเวียงจันทน์ และกองทัพเมืองหลวง กองทัพละหนึ่งส่วน ดังนั้นชาวโยนกเชียงแสนจึงต้องเดินทางอพยพครอบครัวไปอยู่ตามเมืองดังกล่าวข้างต้น ส่วนกองทัพเมืองหลวงก็นำเอาชาวโยนกเชียงแสนส่วนหนึ่ง เดินทางลงมาที่กรุงเทพฯ มีบางส่วนขอตั้งหลักแหล่งที่เมืองสระบุรี ส่วนที่เหลือทรงโปรดเกล้าให้ไปตั้งถิ่นฐาน ณ เมืองราชบุรี

เหตุการณ์ที่กองทัพไทยเข้าตีเมืองเชียงแสนในปี พ.ศ. 2347 นั้น ตำนานเมืองเชียงใหม่กล่าวไว้ตรงกันว่า กองทัพเจ้าเมืองเชียงใหม่ยกทัพถึงเมืองเชียงแสนเมื่อศักราช 1166 ปีกาบไฉ่ เดือน 8 ขึ้น 13 ค่ำ วัน 1 (ปีกาบไฉ่ = ปีชวด) ล้อมเมืองถึงเดือน 10 ขึ้น 5 ค่ำ วันอังคารก็ตีเมืองเชียงแสนแตก แต่พงศาวดารเมืองน่าน กล่าวถึงเหตุการณ์ในครั้งนี้ว่า กองทัพจากเมืองน่าน 1000 เมืองนคร 1000 เมืองเชียงใหม่ 1000 รวมเป็น 3000 เข้าตีเมืองเชียงแสน ล้อมอยู่ถึงเดือน 9 ขึ้น 15 ค่ำ เม็ง วันอังคาร เวลายามสี่แจ้ก็ยกทัพเข้าตีเมืองเชียงแสนได้ และพงศาวดารโยนกก็กล่าวว่า กองทัพเมืองเชียงใหม่ตีเข้าเมืองเชียงแสนได้ ในเดือน 8 แรก ขึ้น 15 ค่ำ วันอังคาร

ถึงแม้ว่า เอกสารทางประวัติศาสตร์หลายแห่งจะระบุ วัน เดือน ที่กองทัพฝ่ายเหนือเข้าตีเมืองเชียงแสนไม่ตรงกันนัก แต่ส่วนมากก็ระบุ พ.ศ. 2347 ตรงกัน จะมีบ้างบางพงศาวดาร เช่น พงศาวดารนครเชียงใหม่ เมืองนครลำปาง เมืองลำพูนไชย กล่าวว่า ศักราช 1165 (พ.ศ. 2346) ปีกุน

เบญจศก พระยาเชียงใหม่กำวילה พระยานครลำปางดวงทิพ เจ้าฟ้าเมืองน่าน ยกกองทัพขึ้นไปตีเมือง เชียงแสนแตกกระจาย จุดเผาบ้านเรือนกวาดต้อนเอาครอบครัวชายหญิง สรรพศัตราวุธ ช้าง ม้า วัว ควาย ลงมาไว้ ณ เมืองเชียงใหม่ เมืองนครลำปาง เมืองน่าน แล้วแจ้งข่าวที่ได้ชัยชนะเมืองเชียงแสน มายังกรุงเทพฯ (ซึ่งปี พ.ศ. 2346 ก็ก่อนปี พ.ศ. 2347 เพียงปีเดียวเท่านั้น)

ครอบครัวของชาวโยนกเชียงแสน หรือชาวไทย-ยวน ส่วนที่ติดตามกองทัพเมืองหลวงมายัง กรุงเทพฯ นั้น มีส่วนหนึ่งพอใจที่จะตั้งหลักแหล่งอยู่ที่จังหวัดสระบุรี ณ บริเวณอำเภอเสาให้ในปัจจุบัน หัวหน้าไทย-ยวน ที่ขอตั้งถิ่นฐานอยู่ที่สระบุรีในขณะนั้น มีชื่อเสียงปรากฏให้ลูกหลานได้เล่า ขานสืบต่อกันมามีหลายคน เช่น ปู่เจ้าฟ้า ปูอินตะ ชื่อเหล่านั้นถูกนำมาตั้งเป็นชื่อหมู่บ้านอยู่จนทุกวันนี้ และบางท่านได้รับแต่งตั้งบรรดาศักดิ์ เช่น พระยารัตนกาศ ขุนวิเศษสาคร พระยาทศ ฯลฯ ท่านเหล่านั้นได้รับความไว้วางใจจากราชการให้เป็นผู้เก็บส่วยส่งเมืองหลวง ต่อมาชาวไทย-ยวนมี ครอบครัวมากขึ้นก็แยกย้ายไปตั้งถิ่นฐานอยู่เกือบทุกอำเภอของจังหวัดสระบุรีเมื่อไปอยู่ ณ ที่ใดก็ได้ สร้างวัดสำหรับทำบุญของตนเอง เช่น วันต้นตาล วัดไผ่ล้อม วัดเจ้าฟ้า วัดสวนดอกไม้ วัดปากบาง วัดเสาให้ และวัดพระยาทศ ฯลฯ

ปัจจุบัน คนยวนเมืองสระบุรีที่สืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษชาวโยนกเชียงแสน ยังรักษา วัฒนธรรมวิถีชีวิตของตนเองไว้ได้บ้าง เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียนก็ยังคงใช้อักษรธรรมล้านนา ประเพณี การทำบุญ พิธีกรรม ต่างๆ ที่เกี่ยวกับผีบ้านผีเรือน ฯลฯ

ชาวโยนกเชียงแสนส่วนที่เหลือจากพวกที่ขอตั้งถิ่นฐานในจังหวัดสระบุรี ได้เดินทางตาม กองทัพมาอยู่ที่กรุงเทพฯ ฟ่านัก ณ บริเวณบางขุนพรหมได้ระยะหนึ่ง จากนั้นก็ได้รับโปรดเกล้าให้ไป ตั้งถิ่นฐาน ณ จังหวัดราชบุรี บริเวณริมฝั่งขวาของแม่น้ำแม่กลองห่างจากตัวเมืองราชบุรีปัจจุบันไป ทางทิศตะวันออกประมาณสองกิโลเมตร เรียกว่า บ้านไร่นาที่ บริเวณนี้เริ่มตั้งแต่วัดศรีชมพุดลอดไป จนถึงวัดเทพอาวาส

ภาพที่ 2.28 ผู้เฒ่าไทย-ยวนสระบุรี และผ้าซิ่นตีนจก ย่อมจก ไทย-ยวนสระบุรี
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 28

บันทึกประวัติย่อของหลวงพ่อศรีสวัสดิ์ อดีตนายอำเภอเมืองราชบุรี กล่าวว่า “...ปู่ทวดของ ข้าพเจ้าคือ เจ้ากำวילה สมัยนั้นเกิดศึกสงคราม พวกศัตรูได้ขับไล่ต้อนมาหรือพวกไทยใหญ่ (ลาว) แดกแยกสามัคคีกันไม่แน่นัก พวกเหล่านี้ก็ได้อพยพมาสู่เมืองหลวง คือ จังหวัดพระนครเดี๋ยวนี้ ครั้นถึง รัชกาลที่ 3 สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดพระกรุณาให้แยกทัพพลเมืองเหล่านี้ ไปอยู่ทาง

ภาคเหนือบ้าง เช่น จังหวัดสระบุรี ลพบุรี พิษณุโลก ส่วนจังหวัดราชบุรีนั้น ผู้คนหัวเมืองมีน้อย จึงโปรดเกล้าฯ ให้แบ่งพลเมืองเหล่านี้มาตั้งบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำแม่กลองใต้จังหวัดเรียกว่า บ้านไร่เนาที่ (ภาษาลาวเรียกว่าบ้านราชชนที) แล้วโปรดเกล้าฯ ให้ลาวเหล่านี้เลยไปอยู่ทางภาคใต้ เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราชก็มีมาก เฉพาะจังหวัดราชบุรีได้ทรงแต่งตั้งให้พระณรงค์ภักดี พระวิจิตสงคราม พระบริรักษ์ภักดี ส่วนบิดาของข้าพเจ้านามเดิม ทองอยู่ ได้รับบรรดาศักดิ์ ชั้นประทวนหรือหมายตั้งสมัยนั้นไม่ทราบเป็นหลวงอินทรพิณารถ มีหน้าที่คุมลูกหมู่ทหารสังกัดขึ้นกระทรวงกลาโหม สมัยนั้นต้องเดินส่งส่วยทุกปี...”

นอกจากเอกสารที่กล่าวถึงการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวไทย-ยวน ดังกล่าวมาแล้วยังมีบันทึกส่วนตัวของพระเถระผู้เฒ่า ที่ได้รู้ได้เห็นและสืบต่อเรื่องราวได้อย่างต่อเนื่อง ก็คือบันทึกของพระครูวินัยธรรม (อินท์) วัดสัตตนารถปริวัตร ราชบุรี บันทึกไว้เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2459 กล่าวถึงเรื่องชาวไทย-ยวนสร้างวัดสัตตนารถปริวัตรขึ้นขณะตั้งบ้านเรือน ณ ริมแม่น้ำแม่กลองว่า “...เมื่อครั้งรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ชาวเมืองเทิงได้รับความเดือดร้อนภัยสงครามจากพม่าจึงพากันอพยพมาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร พระองค์ทรงโปรดให้พากันมาอยู่ที่เมืองราชบุรี ต่อมาเมื่อมีภิกษุสองรูป คือ ครูบาทหลวงเตี้ย และครูบาทหลวงญะ ซึ่งเป็นภิกษุเชื้อสายไทย-ยวนอยู่เมืองเทิงได้เดินทางมาเยี่ยมญาติพี่น้องที่เมืองราชบุรี บรรดาญาติพี่น้องได้ร่วมใจกันสร้างวัดโพธิ์ (ปัจจุบันคือวัดสัตตนารถปริวัตร) ให้ครูบาทหลวงเตี้ยจำพรรษา และสร้างวัดศรีชมพูให้ครูบาทหลวงญะจำพรรษา...” ถึงแม้ว่าข้อความในบันทึกของพระคุณเจ้าพระครูวินัยธรรม (อินท์) จะคลาดเคลื่อนด้วยรัชสมัยและชาวเมืองก็ตาม แต่ทั้งชาวเมืองเทิงในบันทึกของท่าน กับชาวเมืองเชียงแสนในพงศาวดารที่กล่าวมาต่างก็เป็นคนไทย-ยวนที่อพยพมาจากอาณาจักรล้านนาลงมาตั้งหลักแหล่งอยู่ที่จังหวัดราชบุรีแน่นอน

ชาวไทย-ยวนเมืองเชียงแสนได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ริมแม่น้ำแม่กลองฝั่งขวา ถัดจากตัวเมืองปัจจุบันไปทางทิศตะวันออกประมาณ 2 กิโลเมตร ดังกล่าวมาแล้ว ต่อมาขยายครัวเรือนออกไปจากที่เดิมอีกหลายพื้นที่ เช่น ในอำเภอเมืองที่ตำบลคูบัว ตำบลดอนตะโก ตำบลอ่างทอง ตำบลดอนแร่ ตำบลห้วยไผ่ ตำบลเจดีย์หัก ตำบลหินกอง ชาวไทย-ยวนต่างก็สร้างวัดไว้ทำบุญของตนเอง เช่น วัดคูบัว วัดดอนตะโก วัดใหญ่อ่างทอง วัดนาหนอง วัดหนามพุงดอ วัดเขาลอยมูลโค วัดใหม่นครบาล ฯลฯ อำเภอโพธารามก็มีชาวไทย-ยวนที่ตำบลหนองโพ บางกะโดมีวัดหนองโพ วัดบางกะโด อำเภอบ้านโป่งที่ตำบลหนองปลาหมอ วัดหนองปลาหมอ วัดบ่อเจ๊ก อำเภอปากท่อที่ตำบลอ่างหิน นาออก ตำบลทุ่งหลวง (บางส่วน) ตำบลบ่อกระดาน บ้านหนองบัว อำเภอบางแพที่ตำบลวัดแก้ว บ้านหลวง อำเภอจอมบึง ที่ตำบลรางบัว หนองนกกระเรียน บ้านซำใหญ่ ทุ่งกว้าง รางอาว อำเภอสวนผึ้งที่ตำบลท่าเคย นาขุนแสน ทุ่งแหลม หนองขาม บ้านป่าห้วย บ้านซำหนองหมี่ บ้านนาไผ่เดียว บ้านหนองกลางเนิน ฯลฯ

ชาวไทย-ยวนตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ราชบุรีในระยะแรกๆ นั้น ได้รับการยกย่องจากทางราชการแต่งตั้งให้มีบรรดาศักดิ์มีหน้าที่เก็บส่วยส่งหลวง ลูกหลานของท่านเหล่านั้นได้สืบสานเชื้อสายและนำบรรดาศักดิ์ตั้งเป็นนามสกุลมาจนถึงทุกวันนี้ เช่น

พระบริรักษ์ภักดี	เป็นต้นสกุลของ	“บริรักษ์”	อยู่ที่ห้วยไผ่
พระวิจิตสงคราม	เป็นต้นสกุลของ	“พระวิจิต”	อยู่ที่ดอนตะโก
พระณรงค์ภักดี	เป็นต้นสกุลของ	“พระณรงค์”	อยู่ที่บางกะโด หนองโพ

ก็ด้วยเหตุที่ริมแม่น้ำแม่กลองบริเวณบ้านไร่เนาที่ไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก ชาวยวนบางส่วนจึงได้พากันเคลื่อนย้ายไปตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน ณ บริเวณใกล้เคียง เช่น ที่ตำบลคูบัวมีผู้นำสอง

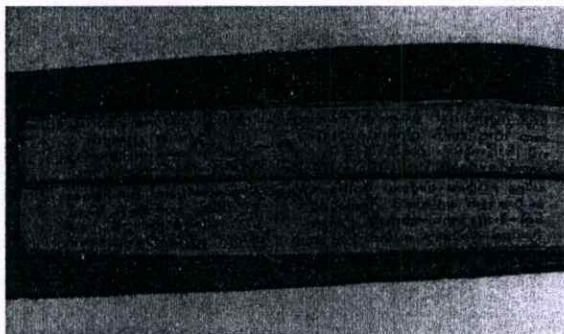
พี่น้องชื่อนานฟ้าและนานขัน นานฟ้าเป็นผู้ที่เห็นว่ากลุ่มริมห้วย (คูเมืองโบราณสมัยทวารวดี) เต็มไปด้วยดอกบัวเป็นทำเลที่ดีจึงได้ตั้งบ้านเรือนอยู่ฝั่งเหนือของลำห้วยมีลูกหลานสืบต่อกันมา หมู่บ้านนี้เรียก “บ้านปู่ฟ้า” ส่วนนานขันผู้น้องได้พาครอบครัวส่วนหนึ่งข้ามไปยังทิศใต้ของห้วย ตั้งบ้านเรือนอยู่ ณ ที่นั้น เรียกว่า “บ้านปู่ขัน” สืบมาจนทุกวันนี้

ต่อมา เมื่อมีชุมชนมากขึ้นจึงได้ขยายครัวเรือนออกไปตั้งถิ่นฐานห่างออกไปจากบ้านปู่ฟ้า และบ้านปู่ขัน เช่น บริเวณหมู่บ้านวัดแคทราย วัดหนามพุงดอ ชุมชนที่อยู่ก่อนเรียกตัวเองว่า “บ้านใน” หมู่บ้านแคทรายหนามพุงดอที่ห่างออกไปเรียกว่า “บ้านนอก”

ชุมชนที่บ้านหนองขันและบ้านปู่ฟ้าสร้างวัดของชุมชนขึ้นเรียกกันว่า “วัดใน” (ปัจจุบันคือ วัดคูบัว) ชุมชนแคทรายที่แยกตัวจากชุมชนเดิมก็สร้างวัดเรียกว่า “วัดน้อย” (ปัจจุบันคือ วัดแคทราย) ชุมชนที่อยู่หนามพุงดอห่างไกลออกไปเป็นคณบ้านนอกก็สร้างวัดขึ้นเรียกว่า “วัดนอก” (ปัจจุบันคือ วัดหนามพุงดอ)

จากการขยายครัวเรือนไท-ยวนซึ่งสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษชาวโยนกเชียงแสนตลอดระยะเวลา 191 ปี ล่วงมาแล้ว ประชากรที่มีเชื้อสายไท-ยวนในจังหวัดราชบุรี มีประมาณ 62,568 คน เทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดของจังหวัดราชบุรีจำนวน 790,143 คน จะเป็นประชากรไท-ยวน ร้อยละ 7.91 แยกแต่ละอำเภอประชากรไท-ยวน

ในระยะแรกการตั้งถิ่นฐานในจังหวัดราชบุรี ชาวไท-ยวนก็ยังคงรักษาวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมของไท-ยวนไว้อย่างเคร่งครัด ต่อมาได้ผสมผสานกลมกลืนกับประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนภาคกลางซึ่งเป็นชุมชนดั้งเดิมของราชบุรี ความเคร่งครัดในวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมลดน้อยลง ชีวิตเริ่มปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเพื่อการอยู่รอด ฉะนั้นศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิต เช่น การเกิด การกิน การตาย ความเชื่อและความศรัทธาเริ่มเลือนหายไป ในขณะที่ยวกันก็ยอมรับความเปลี่ยนแปลงใหม่ความเป็นอารยะจากวัฒนธรรมอื่นเข้ามาแทนที่ สายเลือดไท-ยวนล้านนาที่อยู่ในตัวของลูกหลานไท-ยวนเริ่มจางลง แม้เวลาที่ผ่านมาเพียง 191 ปีเท่านั้น ปัจจุบันเกือบไม่มีเอกลักษณ์ แสดงความเป็นไท-ยวนในอดีตให้เห็น นอกจากภาษาพูดและศิลปะการทอผ้าจก ซึ่งเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมการแต่งกายของผู้หญิงไท-ยวน ซึ่งยังหลงเหลืออยู่บ้างในบางท้องที่ เช่น ตำบลคูบัว ตำบลดอนแร่ ตำบลห้วยไผ่ในอำเภอเมือง และตำบลรางบัวในอำเภोजอมบึง

ภาพที่ 2.29 ตัวอักษรไท-ยวนที่เขียนในใบลาน
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 29

2.2.1.2 ภาษา

ชาวไทย-ยวนแต่โบราณ พูดภาษาคำเมืองกันทุกคน หนังสือที่ใช้ก็คืออักษรไท-ยวนโบราณ แต่ในปัจจุบันลูกหลานไท-ยวนที่อยู่ในชุมชนเมืองหรือที่ติดกับตัวเมืองไม่พูดคำเมืองกันแล้ว จะมีก็แต่ผู้เฒ่ารุ่นปู่รุ่นย่าเท่านั้นที่ยังคงพูดคำเมือง ชุมชนที่มีเชื้อสายไท-ยวนดั้งเดิมแต่ไม่พูดคำเมือง เช่น หมู่บ้านบ้านไร่ในที หมู่บ้านวัดเทพอวาส หมู่บ้านดอนตะโก หมู่บ้านเจดีย์ ฯลฯ ส่วนชุมชนที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมือง เช่น ตำบลคูบัว ตำบลคอนแร่ ตำบลห้วยไผ่ ตำบลรางบัว ตำบลท่าเคย ตำบลนาคอก ตำบลอ่างหิน ตำบลหนองปลาหมก ฯลฯ ก็ยังคงพูดคำเมืองกันเป็นส่วนมาก สาเหตุที่ลูกหลานไท-ยวน ในปัจจุบันไม่นิยมพูดคำเมืองเป็นเพราะ

2.2.1.2.1 การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของชาวไทย-ยวนเพื่อให้กลมกลืนกับสังคมเมืองลูกหลานของไทย-ยวนปัจจุบันมีความคิดว่า ถ้าพูดไท-ยวนดั้งเดิมจะได้รับการดูถูกเหยียดหยามว่าเป็น “คนลาว” ฉะนั้นเพื่อเป็นการกลบปมด้อยของตน ต้องพูดภาษากลาง คำเมืองจึงเริ่มหดหายไปจากลูกหลานไท-ยวน

2.2.1.2.2 การศึกษาของลูกหลานไท-ยวน ลูกหลานไท-ยวนที่อยู่ในชุมชนเมืองผู้เป็นพ่อแม่ฝึกหัดสอนลูกหลานของตนให้พูดภาษากลางใช้สื่อสารกับเพื่อนนักเรียนอื่นๆ ได้ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ลูกของตนมีปมด้อยถูกล้อเลียนว่าเป็น “ลาว” ฉะนั้นลูกหลานไท-ยวนจำนวนมากจึงลืมภาษาของต้นตระกูลไปโดยปริยาย

2.2.1.2.3 ระบบครอบครัว การแต่งงานกันระหว่างชาวไทย-ยวนกับคนไทยสายพันธุ์อื่นๆ การใช้ภาษาสื่อสารจึงต้องใช้ภาษากลาง ลูกหลานที่เกิดขึ้นพ่อแม่จะสอนลูกหลานของตนให้พูดภาษากลาง ไม่พูดภาษาคำเมือง คำเมืองจึงหดหายไปจากครอบครัวที่มีการแต่งงานต่างสายพันธุ์กัน ได้กล่าวไว้ตอนต้นว่า ถึงแม้ชาวไทย-ยวนที่อยู่ใกล้ชุมชนเมืองจะไม่พูดคำเมืองกันแล้วก็ตาม แต่ชุมชนไท-ยวนที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมืองก็ยังใช้ภาษาคำเมืองในวิถีชีวิตของตน เช่น คำพูดภาษาไทยกลาง (ราชบุรี) คำพูดภาษาไทยกลาง

กินเข้าปลำ	กินข้าวไม่อร่อย
ไปบ่ฮอด	ไปไม่ถึง
เฮาไฟ่กัน	เราคุยกัน
เฮาฮู้กัน	เราคุยกัน
เป็นบ่มาใจหาเลย	เขาไม่มาเยี่ยมหาเลย
บ่เมิน	ไม่นาน
ไปผ่อเป็น	ไปดูเขา
เอาไปแญง	เอาไปดู
เอาฮื้อเฮา	เอาให้เรา
เป็นบ่กิด	เขาไม่คิด
เฮาบ่ซี้จู้	เราไม่โกหก
ไปบ่เตอก	ไปไม่ถึง
อุหน่วยใหญ่	โองโบใหญ่
อาเกิบไปขาย	เอาของเท้าไปขาย
จ้องราคาแพง	รุ่มราคาแพง
ก๊ีบงาม	งอบงาม

กอดแหวแสงๆ	กอดแหวแรงๆ
เมินไปก็ลึ่งไปเอง	นานไปก็ลิมเลื่อนไปเอง
เป็นซี้จี้	เขาเป็นคนประหยัด

2.2.1.3 ความเชื่อ

จากการสำรวจ และศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อของไทย-ยวน พบว่า ทุกครัวเรือนของชาวไทย-ยวน ยังคงเชื่อและนับถือผีบรรพชน เช่น สรวง (เลี้ยงผี) เช่นเมื่อลูกสาวบ้านใดแต่งงาน หรือทำผิดผีจะต้องไปบอกกล่าวหรือขอขมาผีประจำตระกูล (ผีบรรพชน) ผีแต่ละตระกูลชอบเครื่องเช่นไม่เหมือนกัน บางตระกูลชอบขนนมหวาน บองตระกูลชอบเหล้า มะพร้าวอ่อน แต่ผีประจำตระกูลของแม่ผู้วิจัยชอบไก่หนุ่ม (ไข่) แต่ละตระกูลจะมีผู้รับเป็นเจ้าของผี ลูกหลานผู้ใดต้องการจะเช่น สรวงก็ต้องนำเครื่องเช่นไปให้เจ้าผีเป็นผู้ทำพิธีบวงสรวง ตามปกติแต่ดั้งเดิมผู้ที่มีผีประจำตระกูลผีเดียวกัน (ผีเฮือนเดียวกัน) จะนับถือเป็นญาติพี่น้องกัน ผู้ที่มีผีเฮือนเดียวกันจะไม่แต่งงานกัน ทุกๆ สามปีผู้มีผีเฮือนเดียวกันจะนัดพบรวมญาติ เพื่อทำพิธีไหว้ผีประจำตระกูลของตน และมีการกินเลี้ยงสังสรรค์ ซึ่งเรียกว่ากินปางใหญ่ แต่ถ้าปีใดมีเดือนแปดสองหนปีนั้นจะกินปางใหญ่กันอีก มีคำพูดเพื่อเตือนเวลาให้กินปางใหญ่ว่า “สองปีฮามสามปีเลี้ยง”

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นเลือดเนื้อเชื้อไขรุ่นที่ 5 (พ.ศ. 2485) ของบรรพชนไทย-ยวนโยนก เชียงแสนที่เคลื่อนย้ายไปตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดราชบุรี เวลาได้ผ่านมา 54 ปี ได้รู้ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงความเชื่อของชาวไทย-ยวน จากการยึดมั่นในวิถีชีวิตอย่างเคร่งครัดไปสู่ความหย่อนยาน การนับถือผีบรรพชนได้รับการละเว้น และในที่สุดความเชื่อในคติดั้งเดิมอาจจะหายไปจากวิถีชีวิตไทย-ยวนราชบุรีในเวลาอันใกล้ ถ้าหากลูกหลานยังไม่มีคามสำนึกถึงสายเลือดต้นตระกูลและพระคุณของบรรพชน

2.2.1.4 การประกอบอาชีพ

แต่เดิม ชาวไทย-ยวนราชบุรี มีความถนัดในการทำไร่ไถนาเป็นหลัก พื้นที่ใดเหมาะที่จะเป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวก็จะพากันไปตั้งบ้านเรือนรวมเป็นหมู่บ้าน เมื่อถึงฤดูทำนาจะแยกย้ายกันไปทำไร่ไถนาในที่ของตนที่อยู่ห่างจากหมู่บ้าน

เครื่องมืออุปกรณ์ที่ทำนาในสมัยดั้งเดิมใช้วัวเทียมไถนา แต่ปัจจุบันเปลี่ยนมาใช้รถไถนา (ควายเหล็ก) การใช้ยานพาหนะชนข้าวหรือเสียบ้านใช้วัวเทียมเกวียน แต่สมัยใหม่ก็เปลี่ยนไปใช้รถอีแต๋น

จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมดั้งเดิมสู่สังคมสมัยใหม่ วิถีชีวิตจากเกษตรกรรมสู่ระบบอุตสาหกรรม ขวานาขายผลิตผลได้ราคาต่ำไม่พอเลี้ยงครอบครัว หนุ่มสาวชาวไทย-ยวนราชบุรีที่ทุ่งนาหันหน้าเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรมเพื่อขายแรงงาน ผู้เฒ่าที่งัดหนามาทำงานฝีมือ ทำกระบายตักน้ำ กะจ่า กะลามะพร้าว ชลุ่ม แคน เพื่อหารายได้ที่ดีกว่าสำหรับครอบครัว

แม้วิถีชีวิตที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และความเชื่อถือศรัทธาจะเปลี่ยนไปตามกระแสเศรษฐกิจ วัฒนธรรมต่างชาติที่หลากไหลเข้าสู่วิถีชีวิตของชาวไทย-ยวน ก็ตาม ศิลปะการทอผ้าจกก็ยังคงอยู่ในสายเลือดของชาวไทย-ยวนราชบุรี สืบต่อกันมาจากมรดกของบรรพชนเป็นสมบัติทางศิลปวัฒนธรรมของชาวไทย-ยวนในปัจจุบัน ซึ่งกล่าวอย่างละเอียดในบทต่อไป

ชาวไทย-ยวนโยนกเชียงแสนได้รับโปรดเกล้าให้เคลื่อนย้ายมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดราชบุรี ตั้งแต่พุทธศักราช 2347 นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2538) เป็นเวลาถึง 191 ปี ลูกหลานผู้สืบเชื้อสายไทย-ยวนดังกล่าวก็ยังคงรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อดั้งเดิมของเชื้อสายไว้

ได้บ้าง อาทิ ภาษาพูด และศิลปะการทอผ้า จากการสำรวจข้อมูลและศึกษาวิเคราะห์ศิลปะผ้าจากของไท-ยวนราชบุรีในพื้นที่ตำบลคูบัว 1,265 ครัวเรือน ตำบลดอนแร่ 721 ครัวเรือน ตำบลห้วยไผ่ 806 ครัวเรือน และตำบลรางบัว จำนวน 884 ครัวเรือน รวม 3,676 ครัวเรือน ช่างฝีมือทอ 153 คน สามารถสรุปได้ในประเด็นต่อไปนี้

2.2.1.5 การแต่งกายของไท-ยวน ราชบุรี

2.2.1.5.1 การแต่งกายของไท-ยวน ราชบุรี

(1) การแต่งกายของผู้หญิง หญิงไท-ยวนในระยะแรกๆ ของการตั้งถิ่นฐานคงแต่งกายแบบดั้งเดิมตามเอกลักษณ์ของชาวไท-ยวนจากเมืองเชียงใหม่ แต่ระยะหลังตั้งแต่ พ.ศ. 2470 เป็นต้นมา ผู้หญิงไท-ยวนได้รับอิทธิพลของการผสมผสานวัฒนธรรมระหว่างชุมชนเมืองกับชุมชนชนบทมากขึ้น จึงได้ปรับเปลี่ยนการแต่งกายจากดั้งเดิมมาสู่ความทันสมัยมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของผู้หญิงไทยวนก็พอหลงเหลือเป็นหลักฐานบอกที่มาดั้งเดิมจากโยนกเชียงใหม่ เช่น แม่อ้อยนุ่งผ้าซิ่นตีนจก ซิ่นตา ซิ่นชิว ซิ่นแล้ และเคียนอก ด้วยผ้าแถบเมื่อทำงานหรือทอผ้าอยู่ภายในบ้าน ผู้หญิงที่มีฐานะจะมีเครื่องประดับ เช่น สร้อยทอง ที่เรียกเป็นภาษาพื้นบ้านว่า สร้อยถั่วแปบ ใช้สวมคอหรือบางครั้งใช้สะพายแล่ง ผู้หญิงเวลาออกไปทำงานหรือธุระนอกบ้าน บางครั้งจะแต่งกายด้วยชุดเสื้อแลบแดง ซึ่งเป็นเสื้อพื้นบ้านของชาวไท-ยวนราชบุรีแต่โบราณ นิยมใส่กันมาที่ตำบลดอนแร่

ภาพที่ 2.30 ลักษณะการแต่งกายของชายหญิงไท-ยวน ราชบุรี เมื่อ 60 ปีล่วงมาแล้ว
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 30

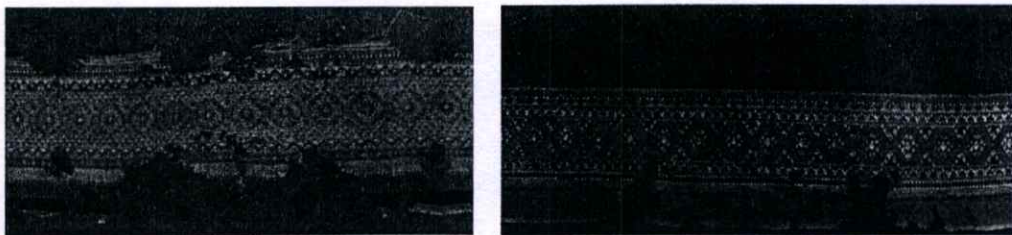
(2) การแต่งกายของผู้ชาย ผู้ชายไท-ยวน สมัยดั้งเดิม เมื่อออกไปทำงานนอกบ้านหรือเดินป่าจะนุ่งกางเกงซีกปก ลักษณะคล้ายกางเกงจีน ย้อมด้วยสีคราม สวมเสื้อแลบแดง หน้าอกประดับด้วยลูกกระดุมเงิน คาดเอวด้วยกระเป๋าลูกสำหรับใส่สัมภาระ เช่น ดาบ ยาสูบ ลูกกระสุน หมาก บุหรี่ ฯลฯ ปัจจุบันไม่มีผู้นิยมแต่งกายแบบนี้แล้ว

ภาพที่ 2.31 กางเกงซีกปกของไทย-ยวน และเสื้อแลบแดงของผู้ชาย
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 31

2.2.1.5.2 ประเภทและลักษณะเด่นของผ้าไท-ยวน ราชบุรี

ผู้หญิงไท-ยวนในสมัยก่อนจะต้องฝึกหัดทอผ้าขึ้นใช้เองทั้งผ้าขึ้นและผ้าที่ใช้ในวิถีชีวิต โดยเฉพาะผู้หญิงทุกคนจะต้องทอผ้าขึ้นตีนจกให้เป็น เพราะมีค่านิยมกันว่า สตรีใดที่สามารถทอผ้าขึ้นตีนจกได้จะเป็นผู้มีคุณสมบัติของกุลสตรี เหมาะสมพร้อมที่จะแต่งงานเป็นแม่บ้านได้ ฉะนั้นในแต่ละครัวเรือนจะต้องมีการสอนและฝึกหัดให้ลูกสาว เมื่อใดผู้เป็นลูกสาวแต่งงานเมื่อนั้นผู้เป็นแม่จะต้องเตรียมผ้าขึ้นตีนจกไว้สำหรับรับไหว้ ผ้าขึ้นตีนจกผืนนั้นผู้เป็นลูกสาวจะนุ่ง หรือเก็บงำไว้เป็นมรดกตกทอดถึงลูกหลานในเวลาต่อมา ผ้าขึ้นตีนจกผืนถูกเก็บงำไว้จนถึงปัจจุบัน มีอายุยาวนานมากกว่าร้อยปี

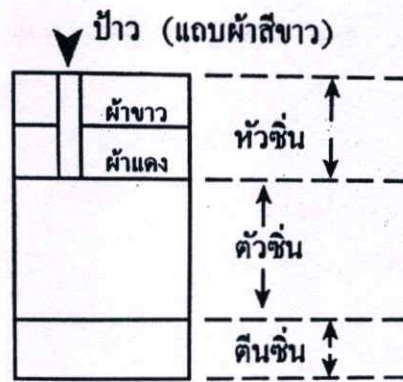

ภาพที่ 2.32 ผ้าขึ้นตีนจกโบราณ

ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 32

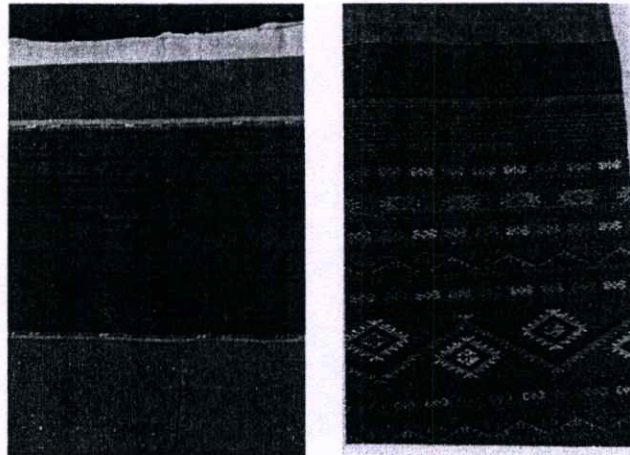
จากการสำรวจและศึกษาวิเคราะห์ประเภทและลักษณะเด่นของผ้า ผู้วิจัยพบว่า ผ้าจกไท-ยวนราชบุรี มีประเด็นที่จะต้องกล่าวถึง ดังนี้ โครงสร้างของผ้าขึ้น ประเภทของผ้าขึ้น ผ้าที่ใช้ในวิถีชีวิต และตระกูลผ้าจกไท-ยวนราชบุรี

(1) โครงสร้างของผ้าขึ้น ผ้าขึ้นของไทย-ยวนราชบุรี มีโครงสร้างประกอบด้วยผ้า 3 ส่วน แต่ละส่วนเป็นผ้าคนละชิ้น คือหัวขึ้น ตัวขึ้น และตีนขึ้น

ภาพที่ 2.33 โครงสร้างของผ้าซิ่นตีนจก
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 33

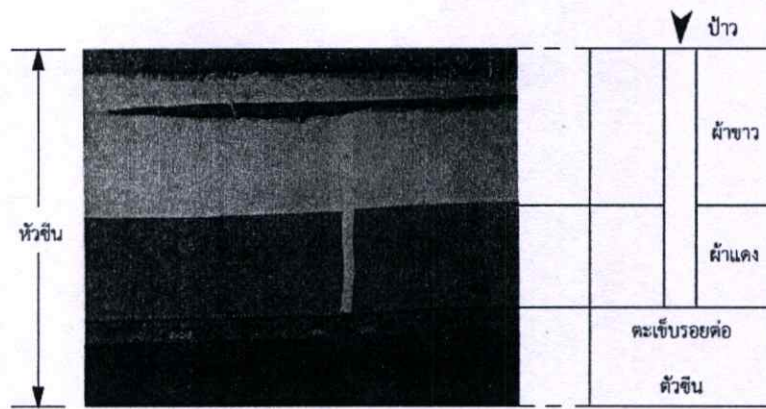
(1.1) หัวซิ่น ผ้าซิ่นทุกประเภทต้องมีหัวซิ่น ซึ่งประกอบด้วยผ้าด้ายดิบสีขาวเย็บต่อกับผ้าสีแดงส่วนที่เป็นแถบผ้าสีขาวอยู่ส่วนบนของซิ่น และแถบสีแดงอยู่ติดกับตัวซิ่น ผ้าแถบสีขาวและแถบสีแดงต้องเป็นผ้าคนละผืนนำมาเย็บติดกัน ช่างฝีมือปัจจุบันใช้วิธีลัดชั้นตอนการต่อหัวซิ่น ทอตัวซิ่นและหัวซิ่นเป็นผ้าซิ่นเดียวกันซึ่งผิดจากเอกลักษณ์เดิมของไทย-ยวนแต่โบราณ

ภาพที่ 2.34 หัวซิ่นถูกต้องตามเอกลักษณ์ไทย-ยวน และหัวซิ่น ซึ่งทอเป็นผืนเดียวกับตัวซิ่น ไม่ถูกต้องตามเอกลักษณ์

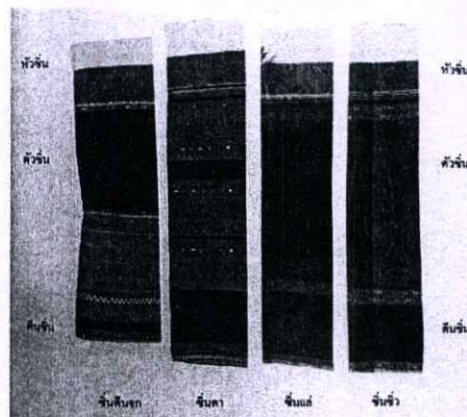
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 34

ผู้หญิงไทย-ยวนมีคติในการประกอบหัวซิ่นอีกประการหนึ่งว่า จะต้องนำผ้าแถบสีขาวขนาดกว้างประมาณครึ่งนิ้ว มีความยาวเท่ากับหัวซิ่น ประกอบตามความกว้างของหัวซิ่น เรียกผ้านี้ว่า ป้าว จุดประสงค์เพื่อเป็นการป้องกันกระกระทำคุณไสย หรือเสน่ห์ยาแฝดให้แก่ผู้นุ่งผ้าซิ่นผืนนี้ และริมชายบนของแถบผ้าขาวจะต้องปล่อยขอบไม่ต้องเย็บ ทั้งนี้เพื่อให้ริมผ้าฟู ซึ่งจะทำให้มีความเฟื่องฟูในการทำมาหากิน

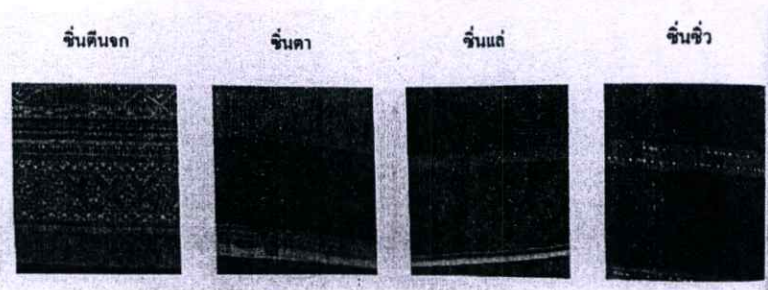
ภาพที่ 2.35 โครงสร้างของผ้าซิ่น
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 34

(1.2) ตัวซิ่น ตัวซิ่นเป็นโครงสร้างของผ้าซิ่นที่อยู่ระหว่างหัวซิ่นกับตีนซิ่น ตัวซิ่นของแต่ละประเภทแตกต่างกัน ตัวซิ่นของซิ่นตีนจกจะทอเป็นผ้ายกมุกหลายต่างๆ เป็นลายขวางพันรอบตัวซิ่น มุกต่างๆ มีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามพื้นบ้าน เช่น ผ้าในตระกูลคุบัวจะยกมุกไล่แหเสา ตัวซิ่นใช้ผ้าสองซิ่นเย็บติดต่อกันเป็นบัว สองตะเข็บ แต่ผ้าซิ่นตีนจกโบราณบางผืนใช้ผ้าสามซิ่น เย็บติดต่อกันเป็นบัวสามตะเข็บซึ่งเป็นผ้าซิ่นหาได้ยากในปัจจุบัน ตัวซิ่นตาทอติดกับตีนซิ่นเป็นผ้าซิ่นเดียวกัน ตัวซิ่นทอเป็นพื้นแดง จกดอกประกอบเป็นระยะ ฟุงดำเป็นแถบพื้นสุดแต่ที่ช่างฝีมือจะเห็นว่าสวย ตัวซิ่นของซิ่นแกล่ทอเป็นพื้นดำตลอดทั้งตัวต่อจากตีนซิ่น แต่ส่วนตัวมีแถบสีแดงเชื่อมต่อกับตีนซิ่น ตัวซิ่นของซิ่นชิวทอเป็นผ้าพื้นยกดอกสีเขียวตลอดทั้งตัว แต่ทอจากเชือกระหว่างตีนกับตัวซิ่น เพื่อทำให้เกิดความสวยงาม

ภาพที่ 2.36 หัวซิ่น ตัวซิ่น และตีนซิ่น
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 35

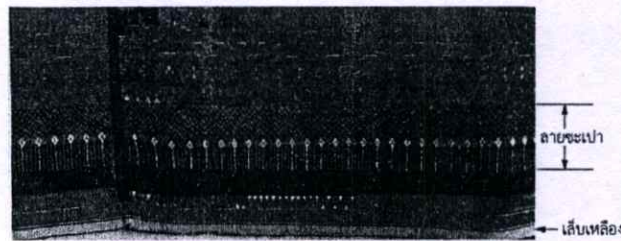
(1.3) ตีนซิ่น ตีนซิ่นเป็นส่วนล่างสุดของผ้าซิ่นทุกประเภท คือ ตีนซิ่นทุกผืนจะต้องมี “เล็บเหลือง” อยู่ส่วนท้ายของตีนซิ่น ถือเป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิมของผ้าซิ่นไท-ยวนราชบุรี

ภาพที่ 2.37 เส้นไหม

ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 36

ผ้าตระกูลคุบัวและดอนแรมีส่วนล่างสุดเป็นเส้นไหม ต่อจากเส้นไหมขึ้นไปจนเป็นลายมะลิเลื้อย จากนั้นทอพื้นเว้นจกไว้โดยประมาณระหว่างหนึ่งนิ้วถึงสองนิ้วแล้วจึงจกกลายเป็นผ้าจีนตีนจกตระกูลบัว ตระกูลดอนแรและหนองโพ-บางกะโด จะจกกลายเป็นลายประกอบของตีนซิ่นทุกผืน ตีนซิ่นของจีนตา จีนแฉ่ จีนชิว ทอเป็นผ้าพื้นสีดำติดต่อกันเป็นผ้าผืนเดียวกับตัวซิ่น และทอเส้นไหมเช่นเดียวกับจีนตีนจก

ภาพที่ 2.38 ผ้าผืนเดียวกับตัวซิ่น และทอเส้นไหม

ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 36

(2) ประเภทของผ้าซิ่น จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผ้าซิ่นของชาวไทย-ยวนราชบุรี แบ่งได้เป็น 4 ประเภท ตามลักษณะและโอกาสที่นำไปใช้ ดังนี้ ผ้าซิ่นตีนจก ผ้าซิ่นตา ผ้าซิ่นชิว และผ้าซิ่นแฉ่

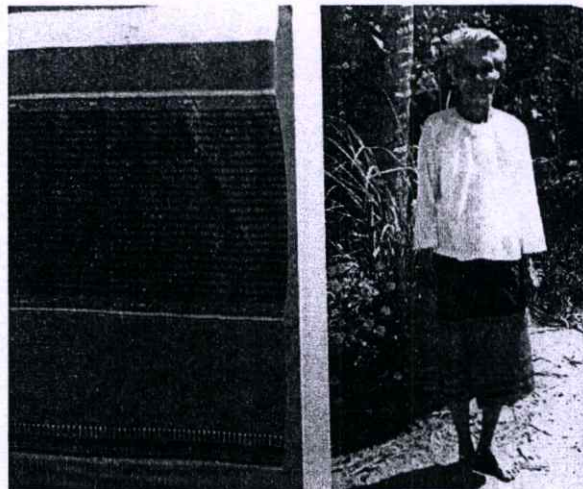
(2.1) ผ้าซิ่นตีนจก ผ้าซิ่นตีนจก หมายถึง ซิ่นที่มีตีนประกอบด้วยส่วนที่เป็นผ้าซึ่งทอลวดลายด้วยวิธีจกทอด้วยการถักหรือควักเส้นด้ายพิเศษมาผูกมัดขัดกับเส้นเป็นลวดลายต่างๆ ตามแบบ ซิ่นตีนจกมิได้หมายถึง ซิ่นที่มีลวดลายเหมือนตีนจกตามที่บางคนเข้าใจ ซิ่นตีนจกมีโครงสร้างประกอบด้วยผ้าสามส่วน ดังได้กล่าวไว้มาแล้วในข้อ 2.1

ภาพที่ 2.39 ผ้าชันทินจก

ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 37

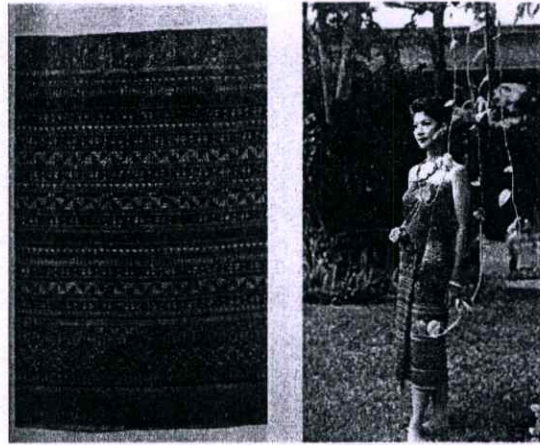
(ก) ชันทินจก จกเฉพาะตีน ตัวซิ่นเป็นผ้าสีดำหรือสีคราม ชินบางผืนมีตัวซิ่นทอด้วยวิธียกมุก ส่วนหัวซิ่นใช้ผ้าขาวผ้าแดงเย็บต่อกับตัวซิ่น

ภาพที่ 2.40 ชินตินจกจกเฉพาะตีน และแม่อยู่ไท-ยวน คอนแรงุ่นชันทินจก

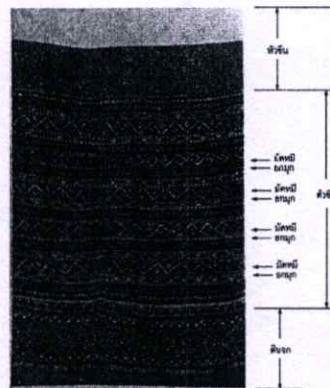
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 38

(ข) ชินตินจก จกทั้งตัว ชินตินจกลักษณะนี้มีตีนซิ่นและตัวซิ่นทอด้วยวิธีจกแต่ทอเป็นผ้าคนละซิ่นแล้วนำมาเย็บต่อเป็นผืนเดียวกัน ตัวซิ่นที่พบส่วนมากทอจกด้วยลายกูด ลายนก ลายมะลิเลื้อยเป็นลายพันรอบตัวซิ่นส่วนตีนซิ่นทอภายในหมวดของลายหลักทั้ง 9 ลาย ส่วนหัวซิ่นมีลักษณะเช่นเดียวกับชันทินจก ชินชนิดนี้นับว่าเป็นผลงานทางศิลปะหัตถกรรมชั้นสูงของไทย-ยวนราชบุรี

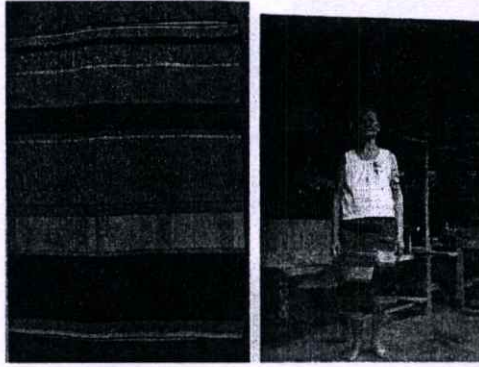
ภาพที่ 2.41 ผ้าซิ่นตีนจก จกทั้งตัว และลูกหลานรุ่นใหมุ่่งซิ่นตีนจกจกทั้งตัว
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 39

(ค) ซิ่นตีนจก ด้วยกมุกสลั้มัดหมี่ ซิ่นจกลักษณะนี้มีตีนซิ่นทอด้วยวิธีจกเช่นเดียวกับซิ่นตีนจกทั่วไป ส่วนตัวซิ่นทอด้วยวิธีกมุกสลั้มัดหมี่ด้วยการทอแบบมัดหมี่ชีว เป็นเทคนิคทอของภาคอีสาน ตัวซิ่นใช้เส้นใยประเภทไหมเป็นวัสดุทอ พบไม่มากนักในผ้าซิ่นตีนจกไท-ยวนราชบุรี

ภาพที่ 2.42 ซิ่นตีนจก ด้วยกมุกสลั้มัดหมี่
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 40

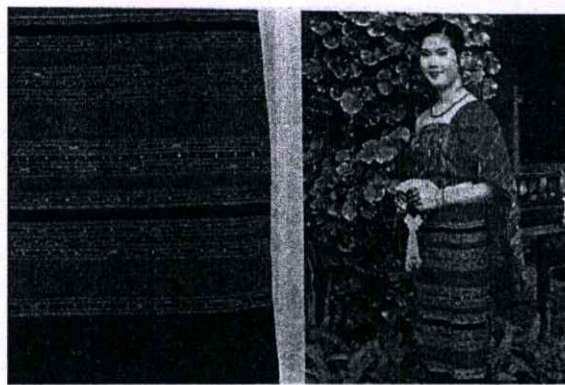
(2.2) ซิ่นตา ซิ่นตา เป็นชนไท-ยวนอีกชนิดหนึ่งที่มีศิลปะการทอรองจากซิ่นตีนจก ผ้าซิ่นตามี 2 ชนิดคือ ซิ่นตาผ้าพื้นมีการทอแถบสีต่างๆ พันรอบตัว เช่น สีดำ สีเหลือง สีเขียว ตามที่ช่างผู้ทอเห็นว่าสวยงาม ส่วนตีนซิ่นจะมีแถบเหลืองและแถบผ้าสีดำ ซิ่นตาหมู่ ซิ่นตาชนิดนี้แตกต่างจากชนิดแรกตรงที่ส่วนตัวซิ่นมีการจกประกอเป็นหมู่ๆ พันรอบตัวซิ่นเว้นระยะเป็นช่วงๆ ลายที่ใช้จกส่วนมากจะเป็นลายหักขอเหลี่ยม มะลิเลื้อย ดอกจัน เป็นซิ่นที่มีศิลปะการทอสูง รองลงมาจากซิ่นตีนจก ปัจจุบันไม่ค่อยนิยมการทอผ้าซิ่นตาหมู่ที่มีลายประกอแต่จะทอซิ่นตาหมู่ที่มีลายประกอไม่มากและเป็นลายที่ทอง่าย

ภาพที่ 2.43 ชินตาผ้าพื้น และแม่อุ้ยไท-ยวน ดอนแร่ นุ่งชินตาผ้าพื้น
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 41

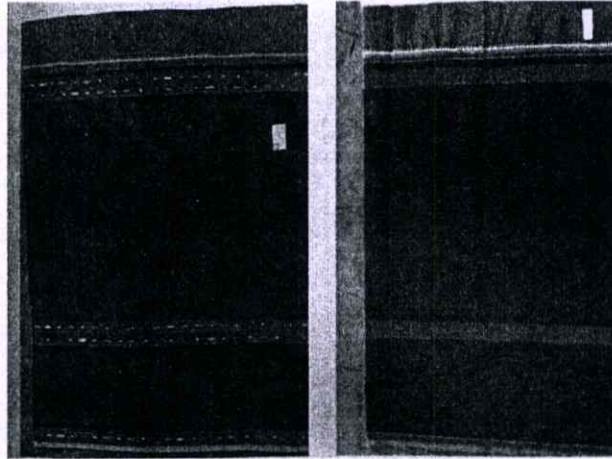
ภาพที่ 2.44 ชินตาหมู่(ธรรมดา)และแม่อุ้ยไท-ยวน ดอนแร่ นุ่งชินตาหมู่
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 42

ภาพที่ 2.45 ชินตาหมู่ (พิเศษ) และลูกหลานนุ่งชินตาหมู่
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 43

(2.3) ชินชีว ชินชีวเป็นชินที่ทอขึ้นใ้ช้นุ่งทำงานอยู่กับบ้าน ตีน
ชินเป็นผ้าสีดำส่วนตัวชินเป็นสีเขียวจกกลายประกอบระหว่างรอยต่อตีนกับตัวและตัวกับหัวชิน

(2.4) ชีนแล่ ชีนแล่เป็นชีนที่ใช้นั่งทำงานอยู่ในบ้านหรือนอกบ้านเป็นชีนที่ทอไม่ยาก ผู้หญิงไท-ยวนในสมัยก่อนมีชีนแล่ไว้นั่งทุกคน

ภาพที่ 2.46 ชีนชิว และชีนแล่
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 44

(3) ผ้าในวิถีชีวิต นอกจากผ้าชีนซึ่งเป็นผ้าในวิถีชีวิตที่ได้กล่าวไว้แล้ว ก็ยังมีผ้าที่ทอด้วยวิธีจักและถักทอด้วยมือซึ่งเป็นผ้าที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันของไท-ยวน ในสมัยก่อนอีกหลายชนิด เช่น

(3.1) ผ้าปกหัวนาจก ผ้าปกหัวนาจกเป็นผ้าจกที่ทอขึ้นเพื่อใช้คลุมศีรษะนาขณะแห่นาคไปบวช มีขนาดยาวประมาณ 16-19 นิ้ว กว้างประมาณ 15-17 นิ้ว ทอด้วยเส้นฝ้ายหรือไหม ตรงกลางจะปล่อยให้มีพื้นผ้าสีขาวขนาด 3 X 4 นิ้ว ขาวผ้าทั้ง 4 ด้านมีชายครุยร้อยด้วยลูกแก้วสีต่างๆ เพื่อให้ดูสวยงาม

ภาพที่ 2.47 อาจารย์อุดม สมพร กำลังขอขมาพระแม่ธรณี คลุมศีรษะด้วยผ้าปกหัวนาจก
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 44

ภาพที่ 2.48 ย่ามจก

ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 45

(3.2) ย่ามจก ย่ามของไทย-ยวนราชบุรีมี 3 ชนิด คือ

(ก) ย่ามจก เป็นย่ามที่ตัดเย็บด้วยผ้าจกซึ่งทอขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อใช้ทำย่ามจก นับว่าเป็นศิลปะชั้นสูงในบรรดาย่ามทั้ง 3 ชนิด นิยมทอถวายพระหรือผู้ที่ตนนับถือไว้ใช้ใส่สัมภาระ

(ข) ย่ามแดง สำหรับผู้หญิงใส่หมากใส่พลูหรือใส่สัมภาระต่างๆ สำหรับเมื่อต้องเดินทางไกล

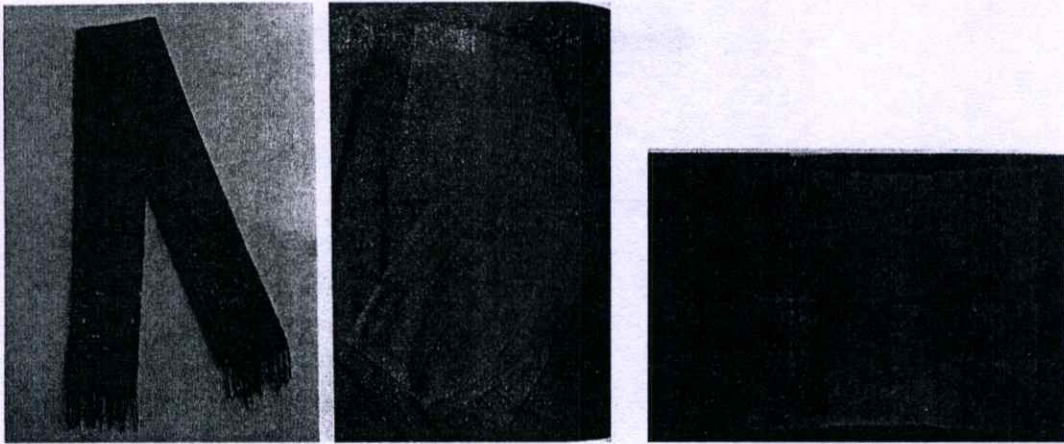
(ค) ย่ามงาน ย่ามชนิดนี้มีใช้กันทุกครอบครัว สำหรับใส่ผลิตผลทางการเกษตรนำไปขายหรือเดินทางเข้าไปหาของป่า หรือใช้หมักแป้งทำขนมเส้น (ขนมจีน)

(3.3) ผ้าขาวม้า ผ้าขาวม้าของไทย-ยวนราชบุรี มี 2 ชนิด คือ

(ก) ผ้าขาวม้าจก ผ้าชนิดนี้ทอจกปลายไว้ทั้งสองข้างของชายผ้า ตัวผ้าขาวม้าเป็นสีแดงลายที่ใช้จกมีลายขอเหลียว ลายม้า คน ต้นไม้ ฯลฯ

(ข) ผ้าขาวม้าแดง ผ้าชนิดนี้ทอด้วยฝ้ายสีแดง หัวทั้งสองชายทอเป็นสีดำหรือสีเขียวกก็ได้ นิยมใช้กันมากในสมัยโบราณ ปัจจุบันมีใช้กันบ้างที่ตำบลดอนแร่

(3.4) ผ้าแตะจก ผ้าแตะจกเป็นผ้าจกชายทั้งสองจกเป็นลายต่างๆ ใช้สำหรับเช็ดหน้าหรือเช็ดน้ำหมาก

ภาพที่ 2.49 ผ้าขาวม้าจก ผ้าขาวม้าแดง และผ้าแตะ
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 46

(3.5) กระเป๋าลักคาคาเอว กระเป๋าคาคาเอวของไทย-ยวนราชบุรี เป็นศิลปหัตถกรรมที่ประดิษฐ์กัน หญิงลักให้แก่ชายคนรักหรือภรรยาลักให้สามีเพื่อใส่สัมภาระเวลาออกไปทำงานนอกบ้าน ปัจจุบันไม่มีการลักขึ้นมาใหม่ของเก่าที่เคยมีถูกซื้อจากหมู่บ้านไท-ยวน จนเกือบหมดเหลืออยู่เป็นสมบัติของลูกหลานไท-ยวนไม่มากนัก

ภาพที่ 2.50 กระเป๋าลักคาคาเอว
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 47

(3.6) หมอนจก ไทย-ยวนราชบุรีนิยมทอจกเป็นหน้าหมอน เรียกว่าหมอนจกเพื่อถวาย หมอนจกมีมากในวัดที่อยู่ในชุมชนไท-ยวนราชบุรี เช่น ตำบลคูบัว ตำบลดอนแร่ ตำบลห้วยไผ่ ฯลฯ

(3.7) ผ้าม่วง (ผ้าโจงกระเบน/ผ้าต้อย) แม้ว่าม่วงจะไม่ใช่ผ้าวิถีชีวิตของไทย-ยวนมาตั้งแต่ดั้งเดิมก็ตาม แต่ในสมัยที่ต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้กลมกลืนกับชุมชนเมืองหรือยุคสมัย ชาวไท-ยวนก็ใช้ผ้าม่วงนุ่งแทนกางเกงเมื่อออกงานต่างๆ

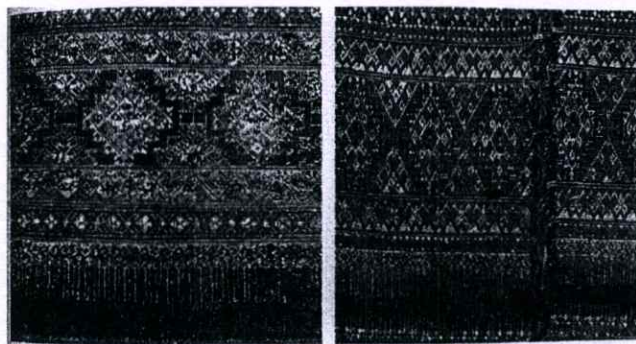
ภาพที่ 2.51 หน้าหมอนจก กับผ้าม่วง อายุ 110 ปี
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 48

2.2.2 ผ้าจกมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของไทย-ยวนราชบุรี

ตระกูลผ้าจกไทย-ยวน ราชบุรี จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลผ้าจกไทย-ยวนราชบุรี พบว่า ผ้าจกของไทย-ยวนราชบุรี มีแหล่งกำเนิดแตกต่างกันตามลักษณะลวดลาย แบ่งได้ 3 ตระกูล คือ ผ้าตระกูลคูบัว ผ้าตระกูลดอนแร่ และผ้าจกตระกูลหนองโพ-บางกะโด

2.2.2.1 ผ้าจกตระกูลคูบัว

ผ้าจกตระกูลคูบัว เป็นผ้าจกที่พบมากในชุมชนไทย-ยวนที่ตำบลคูบัว ตำบลดอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผ้าจกตระกูลนี้ ได้แก่ ลายดอกเซีย ลายหักนกคู่ ลายโค้งแก้ง ลายหน้าหมอน และลายนกคู่กินน้ำห่มเต้า การจกจะใช้เส้นด้ายยืนสีดำ ฟุ้งดำ พื้นเว้นพื้นดำไว้มากตามแบบของลวดลายเพื่อจกให้เห็นลายเด่นชัด ลายประกอบมีไม่มากลาย ส่วนสีสันของเส้นใยที่ใช้ทอจะใช้ฟุ้งดำจากแดงแซมเหลืองหรือเขียว เส้นใยที่ใช้จกมีความหลากหลายของสีสัน ความกว้างของตีนซิ่นประมาณ 9-11 นิ้ว

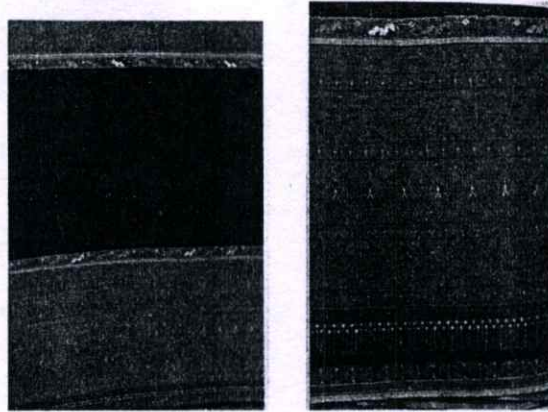

ภาพที่ 2.52 ผ้าตระกูลคูบัว
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 49

2.2.2.2. ผ้าจกตระกูลดอนแร่

เป็นผ้าจกที่พบมากในชุมชนไทย-ยวน ตำบลดอนแร่ ตำบลห้วยไผ่ ตำบลหนองปลา

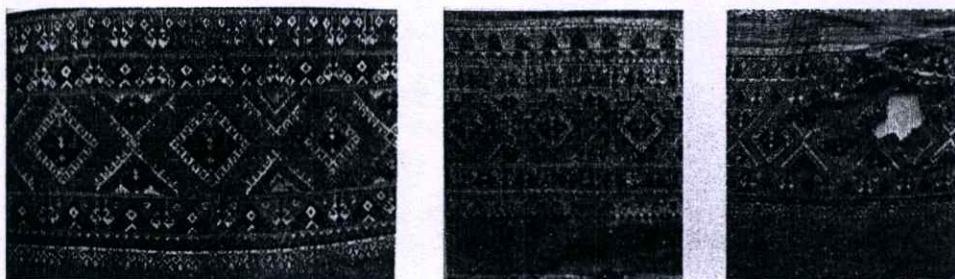
หมอและตำบราบัว ลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผ้าตระกูลนี้ ได้แก่ ลายกาบ กาบดอกแก้ว และ นกคู่กินน้ำฮ่อมเต้า ลักษณะการจกจะจกสายแน่นเต็มผืนผ้า มีความหลากหลายของลายประกอบเว้น พื้นต่ำไว้น้อยทำให้ความเด่นชัดของลายหลักลดน้อยลงไป สีเส้นของเส้นใยจะคงสีแดงไว้เป็นหลักไม่ นิยมใช้หลายสี ความกว้างของตีนจกประมาณ 14-15 นิ้ว

ภาพที่ 2.53 ผ้าจกตระกูลดอนแร่ และภาพขยายเฉพาะตีนซิ่น
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 50

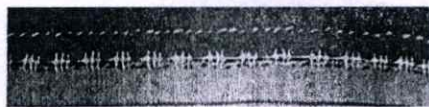
2.2.2.3 ผ้าจกตระกูลหนองโพ-บางกะโด

ผ้าจกตระกูลหนองโพ-บางกะโด เป็นผ้าจกที่รวบรวมได้จากชุมชนไท-ยวน ในตำบล หนองโพ-บางกะโด อำเภอโพธาราม มีลวดลายสีเส้นและขนาดใกล้เคียงกับผ้าจกตระกูลคูบัว แต่ แตกต่างกันตรงชายของตีนซิ่น คือผ้าจกตระกูลหนองโพ-บางกะโด เว้นพื้นต่ำระหว่างลายเซเปาถึง เล็บเหลืองไว้กว้างมากกว่าผ้าจกตระกูลคูบัวและรูปลักษณะของนกคู่กินฮ่อมเต้าของหนองโพ-บางกะ โดมีหางยาวมากกว่าคล้ายๆ จะเป็นพญาหงส์ ลักษณะเช่นนี้ใกล้เคียงกับลายนกของผ้าไท-ยวนใน ภาคเหนือ

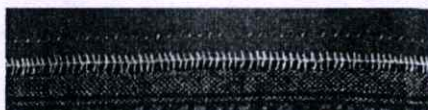

ภาพที่ 2.54 ผ้าจกตระกูลหนองโพ-บางกะโด
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 51

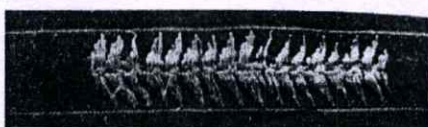
ศิลปะการเย็บ จากการศึกษาวิเคราะห์วิธีตัดเย็บประกอบตัวซิ่นและการปักลายประดับลง บนผืนผ้าของไท-ยวนราชบุรี พบว่า วิธีการตัดเย็บแนวตะเข็บเพื่อประกอบกันเข้าเป็นตัวซิ่นมีวิธีและ เรียกชื่อต่างๆ กัน ดังนี้

ภาพที่ 2.55 ขอดหัวแมงดา
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 52

ภาพที่ 2.56 คล้องปลายเข็ม
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 52

ภาพที่ 2.57 กำบี้
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 52

ภาพที่ 2.58 คล้องคางกบ
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 52

ภาพที่ 2.59 ก้างปลา
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 52

ภาพที่ 2.60 ผักแว่น
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 52

ภาพที่ 2.61 ไช้เหือด

ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 52

2.2.3 ลวดลายและวิธีการทอผ้าจากของไทย-ยวนราชบุรี

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นคนเชื้อสายไทย-ยวน ราชบุรีมาตั้งแต่กำเนิดและมีใจรักศิลปะการทอผ้าจากของบรรพชนเป็นอย่างยิ่ง จึงได้ศึกษาสำรวจและวิจัยศิลปะผ้าจากของไทย-ยวนราชบุรีมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2524 จนถึงปัจจุบัน พบว่า ก่อนปีพุทธศักราช 2470 สตรีไทย-ยวนราชบุรีมีทักษะและความชำนาญการทอผ้า ซึ่งเห็นได้ว่าเกือบทุกครัวเรือนมีผ้าชิ้นติดจนเป็นมรดกตกทอดมาสู่ลูกหลาน ผ้าจากโบราณเหล่านั้นบางผืนถูกเก็บงำไว้ในหีบจนถูกแมลงกัดทำลายขาดเป็นรูไม่สามารถใช้นุ่งห่มในวิถีชีวิตประจำวันได้

ปีพุทธศักราช 2529 ผู้เขียนได้สำรวจและรวบรวมผ้าจากโบราณได้จำนวนมากกว่า 300 ผืน ทั้งที่เป็นผ้าชิ้นติดจน ผ่าปกหัวนาค ผ้าขาวม้า ย่ามจก และหมอนจก ซึ่งเป็นมรดกอยู่ในความครอบครองของลูกหลานไทย-ยวนจากที่ต่างๆ หลายท้องที่ เช่น อำเภอเมืองที่ตำบลคูบัว ตำบลดอนแร่ ตำบลห้วยไผ่ ตำบลบ้านไร่ ตำบลอ่างทอง ตำบลดอนตะโก อำเภอจอมบึงที่ตำบลรางบัว อำเภอบ้านโป่งที่ตำบลหนองปลาหมอ อำเภอโพธารามที่ตำบลหนองโพ-บางกะโต และอำเภอสวนผึ้งที่หมู่บ้านนาขุนแสน ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลายผ้าจาก และสัมภาษณ์ช่างฝีมือทอผู้เฒ่าในแต่ละท้องที่ดังกล่าวอย่างละเอียด ทุกแห่งทุกมุมทุกประเด็นสามารถสรุปได้ในกรณีต่อไปนี้ ชื่อของลาย ประเภทของลาย กลุ่มของลาย ที่มาของชื่อลาย แนวทางสันนิษฐานที่มาของชื่อลาย แหล่งทอ ประโยชน์ และวิธีการถอดแบบและถ่ายทอดลายผ้าจาก ด้วยระบบ UDOM : Computer Chok Design

จากการวิเคราะห์สามารถจัดหมวดหมู่ลายผ้าจากไทย-ยวนราชบุรี สามารถแบ่งกลุ่มลายได้ 2 ประเภท คือ ลายหลักและลายประกอบ

2.2.3.1 ลายหลัก

ลายหลักเป็นลายขนาดใหญ่ที่ใช้จกอยู่ตรงกลางของตีนซิ่น มีรูปทรงที่เป็นหลักใหญ่ๆ มาแต่โบราณถึงพุทธศักราช 2537 จำนวน 8 ลาย คือ ลายดอกเซีย ลายกาบ ลายหน้าหมอน ลายโค้งแก้ง ลายกาบดอกแก้ว ลายโค้งแก้งซ้อนเซีย ลายกาบซ้อนหักและลายหักนกคู่

ในปีพุทธศักราช 2538 ผู้วิจัยได้สร้างแบบลายผ้าจากขึ้นชื่อ ลายแคทราย (แคทรายเป็นชื่อต้นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ชนิดหนึ่งมีมากบริเวณจังหวัดแคทรายปัจจุบันเกือบสูญพันธุ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงปลูกต้นแคทราย ณ ศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจากราชบุรี บริเวณวัดแคทราย เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจากราชบุรี ณ วันที่ 14 ตุลาคม พุทธศักราช 2534 ต่อมาในพุทธศักราช 2538 แคทรายต้นนั้นออกดอก ผู้วิจัยได้นำรูปทรงของดอกแคทรายมาสร้างเป็นลายผ้าจากให้แก่ช่างฝีมือสำหรับทอ) นับเป็นลายที่ 9 ของผ้าจากไทย-ยวนราชบุรี ลายหลักทั้ง 9 ลาย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ลายเดี่ยวและลายผสม

2.2.3.1.1 ลายเดี่ยวได้แก่ ลายหลักที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ ได้แก่ ลายดอกเซีย ลายโค้งแก้ง ลายหน้าหมอน ลายกาบและลายกาบดอกบัว

2.2.3.1.2 ลายผสม ลายผสมเป็นลายที่เกิดขึ้นจากการนำบางส่วนของลาย เดี่ยวผสมกันเพื่อให้เกิดเป็นลายหลักขึ้นใหม่ขึ้นอีกลายหนึ่ง การผสมลายเดี่ยวเป็นลายสำหรับจก นับเป็นภูมิปัญญาของช่างฝีมือไท-ยวนแต่โบราณที่สร้างความหลากหลายของลวดลาย จากลายดั้งเดิม เป็นลายผสมที่ใช้สำหรับเป็นต้นแบบจก ได้แก่ ลายโค้งแก้งซ้อนเซีย ลายหักนกคู่ ลายกาบซ้อนหักและ ลายแคทราย

2.2.3.2 ลายประกอบ

ลายประกอบ ได้แก่ลายที่มีขนาดเล็กกว่าลายหลัก ใช้สำหรับจกประกอบลายหลัก ลายประกอบจะถูกจัดตำแหน่งให้อยู่ทั้งสองข้างของลายหลักข้างละเท่าๆกัน ลายประกอบมี หลากหลายแต่ละลายในแต่ละพื้นบ้านอาจจะเรียกชื่อไม่เหมือนกันหรือบางลายก็ไม่มีชื่อเรียก ที่เป็น เช่นนี้เพราะช่างฝีมือรุ่นใหม่ไม่ได้จดจำจากคนรุ่นก่อนไว้ ตัวอย่างชื่อของลายประกอบ เช่น ลายขอ ประแจ ลายขอ ลายดอกข้าวตอก ลายมะลิเลื้อย ลายกูด ลายขอเหลี่ยม ลายพินปลาเค้า ลายนอเข้า โสึง ลายนกคู่กินน้ำห่มเต้า ลายนาค ลายม้า ลายต้นไม้ ลายคน ลายนก ลายชะเปลา ลายกาบในขอ ฯลฯ

2.2.3.3 รูปลักษณะของลายผ้าจก

ภาพที่ 2.62 ลายหลัก ลายหน้าหมอน
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 57

ชื่อลาย : หน้าหมอน ประเภท : ลายหลัก กลุ่ม : ลายเดี่ยว

ที่มาของชื่อ : เรียกสืบต่อกันมาตั้งแต่โบราณ

แนวทางสันนิษฐาน : รูปทรงคล้ายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนมักปรากฏอยู่ในลายของหน้าหมอนจก

แหล่งทอ : กลุ่มช่างฝีมือคูบัว ปัจจุบันทอที่ศูนย์สืบทอดศิลปผ้าจกราชบุรีและศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน ราชบุรีวิวดคูบัว แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าลายหน้าหมอนไม่มีผู้นิยมมากนัก

ประโยชน์ : ใช้ทอจกเป็นลายในตีนผ้าซิ่น และจะพบบ้างในหน้าหมอนจกของไท-ยวนราชบุรี

ภาพที่ 2.63 ลายดอกเซีย
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 57

ชื่อลาย : ดอกเซีย ประเภท : ลายหลัก กลุ่ม : ลายเดี่ยว
 ที่มาของชื่อ : เป็นชื่อที่เรียกสืบกันมาตั้งแต่โบราณ ไม่มีความหมายในปัจจุบัน
 แนวทางสันนิษฐาน : ไม่สามารถสันนิษฐานได้แน่ชัด
 แหล่งทอ : ช่างฝีมือไท-ยวน ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เช่น กลุ่มบ้านหัวนา ของคุณยาย
 ซ้อน กำลังหาญ และกลุ่มศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกราชบุรี ปัจจุบันกลุ่มช่างฝีมือกลุ่มอื่นเริ่มนำลายนี้ไป
 ทอกันบ้างแล้ว
 ประโยชน์ : ใช้ทอจากเป็นลายผ้าจากเพื่อประกอบเป็นชิ้นดินจก ไม่พบในผ้าประเภทอื่น

ภาพที่ 2.64 ลายกาบ
 ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 58

ชื่อลาย : กาบ ประเภท : ลายหลัก กลุ่ม : ลายเดี่ยว
 ที่มาของชื่อ : เรียกสืบต่อกันมาตั้งแต่โบราณ
 แนวทางสันนิษฐาน : ลักษณะของลาย คล้ายกับกาบของลำไม้ไผ่
 แหล่งทอ : ช่างฝีมือกลุ่มดอนแร่ ตำบลห้วยไผ่ ตำบลรางบัว ปัจจุบัน มีการทอในทุกกลุ่มช่างฝีมือ เช่น
 ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านวัดนาหนอง วัดคูบัว วัดรางบัว และช่างฝีมือทอบ้านตะโก กลุ่มบ้านหัวนาและ
 ศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกราชบุรี วัดแคทราย เป็นลายที่มีผู้นิยมทอกันมากและถือว่าเป็นลายมาตรฐาน
 ของผ้าจกราชบุรี
 ประโยชน์ : ใช้ทอเป็นตีนซิ่น หน้าหมอนจก

ภาพที่ 2.65 ลายดอกแก้ว
 ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 58

ชื่อลาย : กาบดอกแก้ว ประเภท : ลายหลัก กลุ่ม : ลายเดี่ยว
 ที่มาของชื่อ : เป็นลายในตระกูลลายกาบ
 แนวทางสันนิษฐาน : นักวิชาการกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กำหนดชื่อขึ้นใหม่

แหล่งทอ : ช่างฝีมือกลุ่มดอนแร่ เช่น บ้านห้วย หนองโป่ง วัฒนาหนอง ดอนชาติ ดอนกอก และตำบล
รางบัว รางอาว ชฎาใหญ่
ประโยชน์ : ใช้ทอเป็นลายในตีนผ้าซิ่นตีนจก หน้าหมอนจก

ภาพที่ 2.66 ลายโค้งแก้ง
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 59

ชื่อลาย : โกงแก้ง ประเภท : ลายหลัก กลุ่ม : ลายเดี่ยว
ที่มาของชื่อ : เรียกสืบต่อกันมาแต่โบราณ
แนวทางสันนิษฐาน : -
แหล่งทอ : กลุ่มช่างฝีมือตำบลคูบัว บ้านตะโก ตำบลหนองปลาหมอ ตำบลหนองโพ-บางกะโด
ปัจจุบันมีทอที่ศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกราชบุรี วัดแคทราย ศูนย์หัตถกรรมวัดคูบัว
ประโยชน์ : ใช้ทอเป็นลายในตีนผ้าซิ่นตีนจก ผ้าซิ่นตา

ภาพที่ 2.67 ลายโค้งแก้งซ้อนเซีย
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 59

ชื่อลาย : โกงแก้งซ้อนเซีย ประเภท : ลายหลัก กลุ่ม : ลายผสมระหว่างลายโค้งแก้งกับลายดอก
เซีย
ที่มาของชื่อ : เรียกสืบทอดมาแต่โบราณ
แนวทางสันนิษฐาน : -
แหล่งทอ : กลุ่มช่างฝีมือตำบลคูบัว เช่น กลุ่มบ้านใหม่ บ้านตะโก บ้านหนองชัน บ้านห้วยนา ปัจจุบัน
ทอเกือบทุกกลุ่ม เช่น ศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกราชบุรี วัดแคทราย ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านวัดคูบัว
ประโยชน์ : ใช้ทอเป็นลายในตีนผ้าซิ่นตีนจกจะมีบางแห่งทอเป็นลายผ้าใช้สอย เช่น ผ้าคล้องคอ

ภาพที่ 2.68 ลายกาบซ้อนหัก
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 60

ชื่อลาย : กาบซ้อนหัก ประเภท : ลายหลัก กลุ่ม : ผสมระหว่างลายกาบกับลายหัก

ที่มาของชื่อ : เรียกกันมาตั้งแต่โบราณ

แนวทางสันนิษฐาน : -

แหล่งทอ : กลุ่มช่างฝีมือตำบลคูบัว ที่บ้านหนองผ้าขาว ปัจจุบันมีช่างทอที่บ้านตะโก ตำบลคูบัว เป็นลายทอที่ยากกว่าลายอื่นๆ

ประโยชน์ : ใช้ทอจากเป็นตีนผ้าซิ่นตีนจก

ภาพที่ 2.69 ลายหักนกคู่
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 60

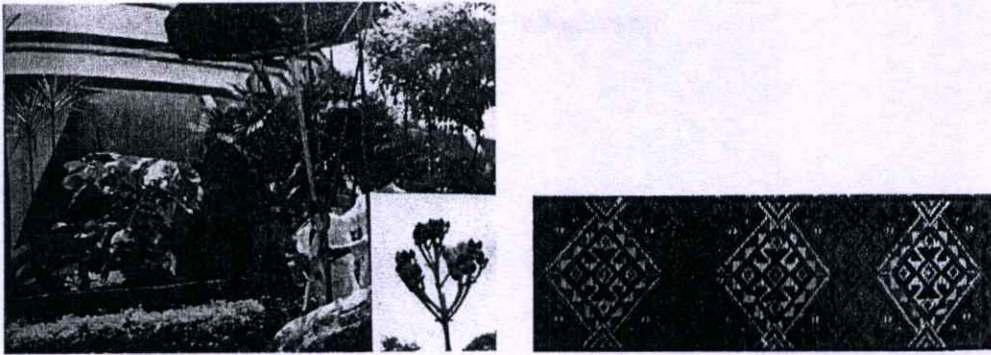
ชื่อลาย : หักนกคู่ ประเภท : ลายหลัก กลุ่ม : ลายผสม

ที่มาของชื่อ : เรียกสืบทอดกันมาแต่โบราณ

แนวทางสันนิษฐาน : -

แหล่งทอ : กลุ่มช่างฝีมือตำบลคูบัว ตำบลห้วยไผ่ ปัจจุบันนิยมทอที่ศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกราชบุรี วัดแคทราย ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน วัดคูบัว และศูนย์หัตถกรรมวัดรางบัว

ประโยชน์ : ใช้ทอเป็นลายจกในตีนผ้าซิ่นตีนจก

ภาพที่ 2.70 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงปลูกต้นแคทรายเมื่อ 14 ตุลาคม 2534 และลายแคทราย

ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 61

ชื่อลาย : แคทราย

ประเภท : ลายหลัก

กลุ่ม : ลายผสม

ที่มาของชื่อ : ดอกแคทราย เป็นลายผ้าที่ตั้งขึ้นใหม่

แนวทางสันนิษฐาน : ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างแบบและตั้งชื่อลายจากรูปทรงของดอกแคทราย เมื่อปี พุทธศักราช 2538

แหล่งทอ : ศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกราชบุรี ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านวัดรางบัว

ประโยชน์ : ใช้ทอจกเป็นตีนซิ่นตีนจก

ลายประกอบ

ภาพที่ 2.71 ลายดอกข้าวตอก

ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 62

ชื่อลาย : ดอกข้าวตอก

ประเภท : ลายประกอบ

กลุ่ม : ลายเดี่ยว

ที่มาของชื่อ : เรียกสืบทอดมาแต่โบราณ

แนวทางสันนิษฐาน : รูปลักษณ์กับรูปทรงของข้าวตอก (ข้าวตอก คือ ข้าวเปลือกคั่ว ใช้ทำขนมกระยาสารท)

แหล่งทอ : ทุกกลุ่มช่างฝีมือ

ประโยชน์ : ใช้ทอจกประดับ หรือแทรกไว้ในลายหลักหรือลายประกอบ

ภาพที่ 2.72 ลายขอประแจ
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 62

ชื่อลาย : ขอประแจ ประเภท : ลายประกอบ กลุ่ม : ลายเดี่ยว
ที่มาของชื่อ : เรียกมาแต่โบราณ
แนวทางสันนิษฐาน : รูปลักษณะคล้ายกับรูปทรงตะขอ หรือลายประแจจีน
แหล่งทอ : ทุกกลุ่มช่างฝีมือ
ประโยชน์ : ใช้ทอจากประกอบกับลายหลักเพื่อให้เกิดความหลากหลายของลวดลายบนผืนผ้า เช่น ตีน
ของผ้าชิ้นตีนจก หน้าหมอนจก ย่ามจกสมัยโบราณ ผ้าปกหัวนาค

ภาพที่ 2.73 ลายขอ
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 63

ชื่อลาย : ขอ ประเภท : ลายประกอบ กลุ่ม : ลายเดี่ยว
ที่มาของชื่อ : เรียกมาแต่โบราณ
แนวทางสันนิษฐาน : รูปลักษณะคล้ายๆ ลายสวัสดิกะหรือลายประแจจีน
แหล่งทอ : ทุกกลุ่มช่างฝีมือ
ประโยชน์ : ใช้ทอจากประกอบกับลายหลักเพื่อให้เกิดความสวยงามและทำให้มีลายเต็มหน้าผ้าพบใน
ผ้าชิ้นย่ามจก หละในหน้าหมอนจกโบราณ ผ้าปกหัวนาค

ภาพที่ 2.74 ลายลายกูด
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 63

ชื่อลาย : ลายกุศ ประเภท : ลายประกอบ กลุ่ม : ลายเดี่ยว

ที่มาของชื่อ : เรียกสืบทอดกันมาแต่โบราณ

แนวทางสันนิษฐาน : รูปลักษณะคล้ายกับรูปทรงของปลายผักกูด

แหล่งทอ : ทุกกลุ่มช่างฝีมือ

ประโยชน์ : ใช้ทอจกประกอบของลายหลักและลายประกอบอื่นๆ เช่น ลายชะเปา พบมากในตีนผ้าชิ้นตีนจก ผ้าปกหัวนาค หน้าหมอนจก

ภาพที่ 2.75 ลายชะเปา

ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 64

ชื่อลาย : ชะเปา ประเภท : ลายประกอบ กลุ่ม : ลายผสม

ที่มาของชื่อ : เรียกสืบทอดกันมาแต่โบราณ

แนวทางสันนิษฐาน : -

แหล่งทอ : ทุกกลุ่มช่างฝีมือ

ประโยชน์ : ใช้ทอเป็นส่วนล่างของตีนผ้าชิ้นตีนจก เชิงผ้าชิ้นตีนจกของไทย-ยวนราชบุรี ทุกผืนต้องมรลายชะเปาประกอบอยู่ด้วยเสมอ

ภาพที่ 2.76 ลายนกคูกิ้นน้ำฮ่อมเต้า

ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 64

ชื่อลาย : นกคูกิ้นน้ำฮ่อมเต้า ประเภท : ลายประกอบ กลุ่ม : ลายเดี่ยว

ที่มาของชื่อ : เรียกสืบทอดกันมาแต่โบราณ

แนวทางสันนิษฐาน : รูปลักษณะได้แบบมาจาก นกสองตัวกำลังกินน้ำเต้าใบเดียวกัน (เป็นการตั้งชื่อตามพฤติกรรมของสัตว์)

ประโยชน์ : ใช้ทอเป็นลายประกอบร่วมกับลายหลักให้มีความหลากหลายของลวดลายจก พบมากในตีนผ้าชิ้นตีนจก หน้าหมอนจก ผ้าปกหัวนาค

ภาพที่ 2.77 ลายมะลิเลื้อย

ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 66

ชื่อลาย : มะลิเลื้อย ประเภท : ลายประกอบ กลุ่ม : ลายผสม
 ที่มาของชื่อ : เรียกสืบทอดกันมาแต่โบราณ
 แนวทางสันนิษฐาน : รูปลักษณ์เป็นแถวเลื้อย คล้ายรูปทรงของต้นมะลิที่เลื้อยไปตามพื้นดิน (เป็นการตั้งชื่อตามพรรณไม้)
 แหล่งทอ : ทุกกลุ่มช่างฝีมือ
 ประโยชน์ : ใช้ทอรวมกับลายหลัก พบมากในผ้าชิ้นตีนจก ย่ามจก ผ้าปกหัวนาค หมอนจก เป็นลายประกอบที่นิยมทอกันมากที่สุด

ภาพที่ 2.78 ลายขอเหลี่ยม

ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 66

ชื่อลาย : ขอเหลี่ยม ประเภท : ลายประกอบ กลุ่ม : ลายเดี่ยว
 ที่มาของชื่อ : เรียกสืบทอดกันมาแต่โบราณ
 แนวทางสันนิษฐาน : รูปลักษณ์เหมือนรูปทรงของตะขอ ประแจจัน
 แหล่งทอ : นิยมทอกันทั่วไปในหมู่ช่างทอไท-ยวนราชบุรี
 ประโยชน์ : ใช้ทอจกในผ้าชิ้นตา หน้าหมอนจก

ภาพที่ 2.79 ลายนกเข้าโอง

ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 66

ชื่อลาย : นกเข้าโอง ประเภท : ลายประกอบ กลุ่ม : ลายเดี่ยว
 ที่มาของชื่อ : เรียกสืบกันมาแต่โบราณ
 แนวทางสันนิษฐาน : รูปลักษณ์คล้ายกับนกอยู่ในโพรงไม้
 แหล่งทอ : ทุกกลุ่มช่างฝีมือ
 ประโยชน์ : ใช้ทอประกอบในตีนผ้าชิ้นตีนจก

ภาพที่ 2.80 ลายนาค
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 66

ชื่อลาย : นาค ประเภท : ลายประกอบ กลุ่ม : ลายเดี่ยว
ที่มาของชื่อ : เรียกสืบทอดมาแต่โบราณ
แนวทางสันนิษฐาน : เรียกชื่อตามลักษณะของพญานาค
แหล่งทอ : กลุ่มช่างฝีมือในตำบลอนแร่ ตำบลห้วยไผ่
ประโยชน์ : ใช้ทอเป็นลายหน้าหมอนจก

ภาพที่ 2.81 ลายม้า
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 67

ชื่อลาย : ม้า ประเภท : ลายประกอบ กลุ่ม : ลายเดี่ยว
ที่มาของชื่อ : เรียกมาแต่โบราณ
แนวทางสันนิษฐาน : มีรูปทรงเหมือนม้า
แหล่งทอ : กลุ่มช่างฝีมือดอนแร่ ห้วยไผ่ รางบัว รางอาว จอมบึง
ประโยชน์ : ใช้ทอจากส่วนบนของตัวชิ้นตีนจก ผ้าขาวม้าจก ชินตา ผ้าปกหัวนาค

ภาพที่ 2.82 ลายนก
ที่มา : อุดม สมพร. 2540 : 67

ชื่อลาย : นก ประเภท : ลายประกอบ กลุ่ม : ลายเดี่ยว
 ที่มาของชื่อ : เรียกสืบทอดกันมาแต่โบราณ
 แนวทางสันนิษฐาน : รูปทรงเหมือนนก
 แหล่งทอ : ทุกกลุ่มช่างฝีมือไท-ยวนราชบุรี
 ประโยชน์ : ใช้ทอประกอบในตีนผ้าขึ้นตีนจก ชินตา หน้าหมอนจก ผ้าปกหัวนาค ผ้าขาม้า และย่ามจก

ผู้วิจัยเป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของบรรพชนชาวไท-ยวนโยนกเชียงแสนนคร ที่มีถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดราชบุรี รักและหวงแหนศิลปปะการทอผ้าจากซึ่งเป็นเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมด้านศิลปหัตถกรรมของชาวไท-ยวนมาแต่ดั้งเดิม ได้ศึกษาสำรวจวิเคราะห์ข้อมูลและร่วมทำกิจกรรมส่งเสริมเกี่ยวกับการทอผ้าจากในจังหวัดราชบุรีมาตั้งแต่พุทธศักราช 2524 ถึงปัจจุบันเป็นเวลา 14 ปี เพื่อหาแนวทางพัฒนาส่งเสริมศิลปปะการทอผ้าจากให้คงอยู่ต่อไป

2.3 การศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม หมายถึง การปฏิบัติ การแสดงออก ความรู้ ทักษะ ตลอดจนเครื่องมือ วัตถุ สิ่งประดิษฐ์ และพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านั้น ซึ่งชุมชน กลุ่มชน หรือในบางกรณีปัจเจกบุคคลยอมรับว่า เป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมของตน มรดกภูมิปัญญา ทางวัฒนธรรมซึ่งถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง เป็นสิ่งซึ่งชุมชนและกลุ่มชน สร้างขึ้นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของตน เป็นปฏิสัมพันธ์ของพวกเขาที่มีต่อ ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของตน และทำให้คนเหล่านั้นเกิดความภูมิใจในตัวตนและความรู้สึก สืบเนื่องก่อให้เกิดความเคารพต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ จำแนกออกเป็น 7 สาขา ดังนี้

1. สาขาศิลปปะการแสดง

การแสดงดนตรี รำ-เต้น และละครที่แสดงเป็นเรื่องราว ทั้งที่เป็นการแสดงตามขนบแบบแผน มีการประยุกต์เปลี่ยนแปลง และ/หรือ การแสดงร่วมสมัยการแสดงที่เกิดขึ้นนั้น เป็นการแสดง สดต่อหน้าผู้ชม และมีจุดมุ่งหมายเพื่อความงาม ความบันเทิงและ/หรือเป็นงานแสดงที่ก่อให้เกิดการ คิด วิพากษ์ นำสู่การพัฒนาและเปลี่ยนแปลงสังคม

2. งานช่างฝีมือดั้งเดิม

ภูมิปัญญา ทักษะฝีมือช่าง การเลือกใช้วัสดุ และกลวิธีการสร้างสรรค์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ สะท้อนพัฒนาการทางสังคม และวัฒนธรรมของกลุ่มชน

3. วรรณกรรมพื้นบ้าน

วรรณกรรมที่ถ่ายทอดอยู่ในวิถีชีวิตชาวบ้าน โดยครอบคลุมวรรณกรรมที่ถ่ายทอดโดย วิธีการบอกเล่า และที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร

4. กีฬาภูมิปัญญาไทย

การเล่น กีฬาและศิลปปะการต่อสู้ป้องกันตัว ที่มีการปฏิบัติกันอยู่ในประเทศไทยและมีเอกลักษณ์สะท้อนวิถีไทย แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือการเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปปะการ ต่อสู้ป้องกันตัว

5. แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรมและงานเทศกาล

การประเพณีปฏิบัติในแนวทางเดียวกันของคนในชุมชนที่สืบทอดต่อกันมาบนหนทางของ มงคลวิถี นำไปสู่สังคมแห่งสันติสุขแสดงให้เห็นอัตลักษณ์ของชุมชนและชาติพันธุ์นั้นๆ

6. ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล องค์ความรู้ วิธีการ ทักษะ ความเชื่อ แนวปฏิบัติและการแสดงออกที่พัฒนาขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับสภาพแวดล้อมตาม ธรรมชาติและเหนือธรรมชาติ

7. ภาษา เครื่องมือที่ใช้สื่อสารในวิถีการดำรงชีวิตของชนกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนโลกทัศน์ภูมิ ปัญญา และวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชน ทั้งเสียงพูด ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงพูด การขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ

กระทรวงวัฒนธรรม โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า อนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ ฟื้นฟู และพัฒนาวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมพื้นบ้านมาอย่างต่อเนื่องตลอดมา โดยการ กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะตอบสนองต่อภารกิจ ดังกล่าว ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2548 – พ.ศ. 2552 กรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล และจัดทำฐานข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม โดยปัจจุบัน ได้มีการจัดเก็บข้อมูลด้าน ศิลปะการแสดง จำนวน 350 เรื่อง ด้านงานช่างฝีมือดั้งเดิม จำนวน 500 เรื่อง และด้านมุขปาฐะ จำนวน 40 เรื่อง นอกจากนี้ ในปีงบประมาณ 2543 กรมส่งเสริมวัฒนธรรมสนับสนุนให้มีการจัดทำ ทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในระดับจังหวัด โดยให้ดำเนินการนำร่องในการทำทะเบียน สาขาศิลปะการแสดง งานช่างฝีมือดั้งเดิม วรรณกรรมพื้นบ้านและกีฬาภูมิปัญญาไทย เพื่อเป็นการต่อยอดการดำเนินงาน กรมส่งเสริมวัฒนธรรมจึงกำหนดภารกิจในการปกป้องคุ้มครองมรดกภูมิปัญญา ทางวัฒนธรรมขึ้น โดยมีกิจกรรมสำคัญ คือ การขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เพื่อเป็น หลักฐานสำคัญของชาติและเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนให้เกิดความภาคภูมิใจใน วัฒนธรรมของตน รวมทั้งเป็นการปกป้องคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของ ชาติ อันจะนำไปสู่การสร้างความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่า ยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุขของคนในสังคมต่อไป

2.4 การศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบเสื้อผ้า

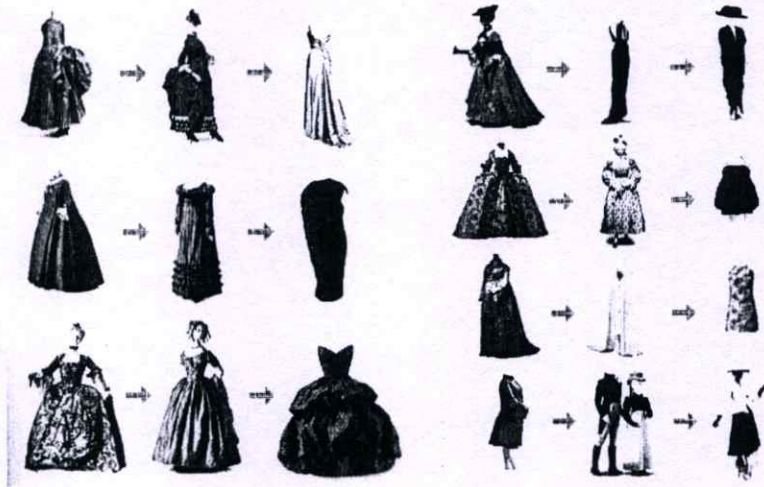
2.4.1 ที่มาของแฟชั่น (Fashion)

มนุษย์ยุคโบราณต้องแก้ปัญหาพื้นฐาน (ปัจจัย 4) ให้เข้ากับชีวิต มีความพยายามเป็นอย่างมากในการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม กับตนเอง เช่น ในด้านเครื่องนุ่งห่มหรือเครื่องแต่งกายที่ ต้องแสวงหา มาปกป้องความหนาวเย็นของอากาศ ปกปิดร่างกาย และป้องกัน สัตว์และแมลงกัด ต่อย มนุษย์ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ได้แต่งกาย โดยใช้เครื่องนุ่งห่มร่างกายจากสิ่งที่ได้มาจาก ธรรมชาติ เช่น ใบไม้ ใบหญ้า หนังสัตว์ ขนนก ดิน สี ฯลฯ ต่อมามนุษย์เรียนรู้วิธีการดัดแปลงการใช้ เครื่องนุ่งห่มร่างกายจากธรรมชาติให้เหมาะสม และสะดวกต่อการแต่งกายตามลำดับ เช่น การผูก มัด สาน ถัก ทอ อัด ฯลฯ จนถึงการรู้จักใช้ วิธีการตัดเย็บ จนกลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการใช้ เทคโนโลยี เต็มโตไปพร้อมกับสังคมมนุษย์ ที่ใหญ่ขึ้น มีความต้องการที่เพิ่มขึ้นคือ ความงาม กลายเป็น ความจำเป็นที่ยอมรับของคนหมู่มาก โดยเฉพาะด้านการแต่งกาย วิวัฒนาการการออกแบบเครื่องแต่ง กายของมนุษย์จึงเป็นไป เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมดังกล่าว โดยมีนักออกแบบเสื้อผ้า

(Fashion Designers) ที่มีชื่อเสียงเป็นผู้คอยกำหนดรูปแบบ และแนวทางการแต่งกายให้กับมนุษย์ทั้งโลก และผู้คน ต่างก็พร้อมใจกันปรับตัวเองให้เข้ากับ “แฟชั่นนิยม” (Fashion) นั้นๆ

2.4.1.1 ปรัชญาการณและการแผ่ขยายของแฟชั่น

หลังสงครามโลกครั้งที่สอง แฟชั่นได้แผ่ขยายความนิยมไปในวงกว้างอย่างรวดเร็วอย่างไม่น่าเชื่อ ผู้ทำธุรกิจด้านแฟชั่นต้องตามรสนิยมของผู้บริโภคให้ทัน และต้องสร้างสินค้าให้ตอบสนองต่อ ความต้องการของตลาดที่หลากหลาย โดยเฉพาะความสำเร็จของเสื้อผ้าสไตลิตาเลียน ส่งผลให้ นักออกแบบทรงอิทธิพลต่อแฟชั่นเสื้อผ้า กลายมาสู่ยุคของแฟชั่นยุคใหม่ จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นของ การเปลี่ยนแปลงด้านการแต่งกายมาจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 2.83 แสดงวิวัฒนาการของการแต่งกายสมัยศตวรรษที่ 18 ถึงศตวรรษที่ 20
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 3

ปี 1980 เป็นต้นมา ความสัมพันธ์ระหว่างนักออกแบบและอุตสาหกรรมสิ่งทอทวีความสำคัญ มากขึ้น สาเหตุเพราะอุตสาหกรรมสิ่งทอต้องอาศัยนักออกแบบที่มีชื่อเสียงอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน เพื่อที่จะสร้างความสำเร็จในระดับนานาชาติ ซึ่งพวกเขาตระหนักว่าเสื้อผ้าเป็นเหมือนสินค้าอุปโภค บริโภคอื่นๆ ที่ไม่ได้เป็นเพียงสิ่งที่เอามาห่อหุ้มร่างกายเท่านั้น แต่เป็นสิ่งห่อหุ้มที่มีชีวิตที่มาจาก การผลิตที่ซับซ้อน ซึ่งเห็นได้จากหน้าที่การใช้สอยและความสวยงาม เพื่อที่จะตอบสนองต่อความต้องการ ของผู้บริโภคและต่อบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จากจุดนี้เองจึงเกิดความต้องการ การศึกษา เฉพาะด้านที่ช่วยส่งเสริมธุรกิจเสื้อผ้า เช่น การสื่อสารมวลชน การตลาด รวมถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของเส้นใยผ้าที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วิวัฒนาการของการแต่งกายสมัยศตวรรษที่ 18 ถึงศตวรรษที่ 20 มีพัฒนาการของเสื้อผ้าใน ด้านของรูปแบบต่างๆ ที่นักออกแบบได้สร้างสรรค์จากรูปแบบเดิม หรือนำเอาบางส่วนของเสื้อผ้าใน อดีตมาคิดสร้างสรรค์เป็นเสื้อผ้าแบบต่างๆ ที่สามารถใช้สวมใส่ในชีวิตประจำวันได้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การออกแบบเครื่องแต่งกายสมัยใหม่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสสังคม แนว ความคิดเก่าๆ ถูกแทนที่ด้วยกระแสใหม่ ความคลาสสิกถูกมองว่าล้าสมัย กระแสการแต่งกายในยุค ใหม่ต้องเดินตามกระแสความเปลี่ยนแปลงทางวัตถุที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ เป็นตัวชี้นำกระแสทาง สังคมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามทิศทางต่างๆ แล้วแฟชั่นก็เดินไปตามวิถีทางสังคม

ซึ่งสอดคล้อง กับแอนดี วอร์ฮอล (Andy Warhol) เป็นเจ้าพ่อศิลปะแบบ Pop Art (เป็นศิลปะที่ เกี่ยวข้องกับชีวิต ประจำวัน ศิลปินในศิลปะแนวนี้มีความเชื่อว่าศิลปะสร้างขึ้นจากสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ใน ชีวิตประจำวัน เป็น ศิลปะที่แสดงความรู้สึกสะท้อนประสบการณ์ทั้งหมดของศิลปินในช่วงเวลา หนึ่ง และสถานที่แห่ง หนึ่งเท่านั้น ที่มาเร็วแล้วก็ไปเร็ว) ได้กล่าวไว้ว่า อนาคตทุกคนจะโด่งดังไปทั่วทั้ง โลกได้เพียงแค่ 15 นาที เท่านั้น ซึ่งเป็นประโยคที่กล่าวไว้เมื่อปี ค.ศ.1968 สะท้อนให้เห็นว่า ทุกคนที่ ต้องการประสบความสำเร็จหรือโด่งดังจากอาชีพของตนก็สามารถอาศัยช่องทางของสื่อต่างๆ เป็น ทางลัดในการไปให้ถึง ความสำเร็จนั้นได้ แต่ถ้าตระหนักให้ดี ความสำเร็จที่ได้มาอย่างรวดเร็วก็ สามารถที่จะจางไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน เช่นเดียวกับกระแสของแฟชั่นที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงและ หมดยุคความนิยมไป แล้วใน ระยะเวลาหนึ่งก็หมุนเวียนกลับมาใหม่เป็นวัฏจักร

ในระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมาก่อนที่จะมีการผลิตเสื้อผ้าจำนวนมาก เสื้อผ้าถูกผลิต โดยช่างตัดเสื้อ โดยใช้กรรมวิธีเทคนิคเฉพาะทุกรูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงาน ช่างตัดเสื้อต้องร้อง รสนิยมและลักษณะทางสรีระของลูกค้าเป็นอย่างดี

ตามท้องเสื้อชั้นนำ จะมีการสร้างหุ่นขนาดเท่าตัวจริงของลูกค้าสตรีที่มักจะปกปิด ตัวเองและ ต้องการงานที่ประณีตละเอียด และเมื่อมีการตัดเย็บแล้วเสื้อผาก็จะถูกส่งไปยังคฤหาสน์ ของลูกค้า เหล่านั้นโดยตรงโดยที่พวกเขาไม่ต้องเดินทางมายังห้องเสื้อเลย เสื้อผ้าชั้นสูงเป็นงาน หัตถศิลป์ ที่ออกแบบมาเพียงชิ้นเดียว เพราะการตกแต่ง รูปแบบ และการเลือกใช้ผ้าถูกคัดสรรมา อย่างประณีต แต่ในปัจจุบันจะมีเพียงห้องเสื้อชั้นสูงเท่านั้นที่จะผลิตเสื้อผ้าในลักษณะนี้ออกมาเพื่อ ตอบสนองต่อ ความต้องการของลูกค้าชั้นสูง และจากการพัฒนาของอุตสาหกรรมสิ่งทอและ อุตสาหกรรมเสื้อผ้า สำเร็จรูป ห้องเสื้อชั้นสูงจึงเปลี่ยนตัวเองมาดำเนินการในรูปของบริษัทและเริ่ม ผลิตสินค้าเพื่อตอบสนอง ความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคตามขนาดและแบบที่กำหนดไว้ก่อน มิใช่การ ผลิตเพียงชิ้นเดียว อีกต่อไป

2.4.1.2 ความหมายของแฟชั่น

ผู้หญิงที่แต่งกายดี มิใช่ตัดสินกันด้วยราคา หรือเครื่องประดับที่ใส่ การแต่งกายดี คือ ผู้ที่รู้จักเลือกเสื้อผ้าที่เหมาะสมกับตนเอง เสริมสร้างให้รูปร่างดูสมดุลง แสดงออกถึงบุคลิกภาพที่เป็น ส่วนตัว เหมาะสมกับกาลเทศะและคู่ทันสมัย มีรูปแบบฉบับของตนเอง

Designer ชื่อดัง โกลโก ซาเนล กล่าวว่า แฟชั่นกับสไตล์ ไม่เหมือนกัน สไตล์ คือ เอกลักษณ์ ของผู้หญิงแต่ละคนที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่มีล้าสมัย แต่แฟชั่น คือสิ่งที่เปลี่ยนแปลงอยู่ ตลอดเวลา และล้าสมัยได้ง่าย แฟชั่นไม่ได้หมายถึงแต่เสื้อผ้า แบบเสื้อผ้า แบบกระโปรง แบบกางเกง หรือ แบบทรงผมเท่านั้น ยังรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง นับตั้งแต่เครื่องสำอาง รองเท้า กระเป๋า ถ้วย เครื่องประดับ ตลอดจนบุคลิกท่าทางที่มีการตัดแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมกับความงามของแต่ละ บุคคล

ดังนั้นแฟชั่นจึงเป็นความนิยมแห่งยุคสมัย ซึ่งบางทีก็เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด บางทีก็ ค่อยๆ ก่อขึ้นทีละนิดจนกลายเป็นความนิยมในคนหมู่มาก แล้วกระจายความนิยมนั้นออกไปในวง กว้าง ซึ่งความนิยมนั้นอาจมีระยะยาวหรือสั้นขึ้นอยู่กับกระแสความนิยมและการยอมรับของสังคม ดังนั้น แฟชั่นจึงไม่ใช่สิ่งที่ใครนิกจะทำอะไรออกมาเสนอก็ได้ แต่ต้องเป็นสิ่งที่กระแสสังคมยอมรับด้วย

นอกจากนี้ยังมีนักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยาจำนวนมากได้ศึกษาแฟชั่นในฐานะที่เป็น ปรากฏการณ์ของมหาชน เช่น นายโกนิค ได้พูดถึงแฟชั่นว่าไม่ได้หมายถึงเพียงการแต่งตัวเท่านั้น แต่ยังเป็นสินค้าอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งด้วย และยังได้ให้ความหมายของแฟชั่นว่าเป็น

แรงผลักดันเบื้องต้นของการดำรงชีวิตในสังคมที่มีรากหยั่งลึกไปในจิตใจสำนึกของคนในสังคม และปรากฏการณ์นี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในอารยธรรมที่เจริญแล้ว แต่สามารถพบได้ในทุกๆ อารยธรรม อีกทั้งยังได้กล่าวเพิ่มเติมถึงการศึกษาของเขาว่า หนึ่งในลักษณะที่น่าทึ่งของปรากฏการณ์ทางแฟชั่น คือ ยิ่งแฟชั่นได้รับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มขึ้นเท่าไร ความสำคัญก็จะเพิ่มมากยิ่งขึ้นเช่นกัน เขายังเพิ่มเติมอีกว่า ในเบื้องต้นแฟชั่นเหมือนจะเพียงส่งอิทธิพลต่อลักษณะภายนอกของคนและสิ่งของเท่านั้น แต่เมื่อเราศึกษาให้ลึกซึ้งลงไปจะพบว่าแฟชั่นเป็นหนึ่งในตัวขับเคลื่อนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทางสังคม และปรากฏการณ์ที่ว่าแฟชั่นสามารถเป็นสัญลักษณ์บ่งชี้โดยผ่านกระบวนการเปลี่ยนผ่าน จากสิ่งหนึ่งมาสู่อีกสิ่งหนึ่งได้นั้น เราสามารถสังเกตได้จากการแต่งตัวของผู้คนแต่ละกลุ่ม หรือแต่ละคน ซึ่งจะแสดงความเป็นตัวตนของพวกเขาออกมาผ่านการแต่งกาย ไม่ว่าจะเป็นความฝัน ความต้องการ ความปรารถนา หรือความลับที่ต้องการปกปิด

2.4.1.3 รูปลักษณ์ของแฟชั่น

(1) เสื้อผ้าชั้นนำ (Haute Couture) คือ สไตส์เสื้อผ้า จะเป็นระดับแนวหน้าล่าสุดจากปารีส หรือมิลาน มีการตัดเย็บที่มีคุณภาพยอดเยี่ยมที่สุด เพื่อให้เข้ากับกลุ่มลูกค้าที่กระเป๋าทน และ รักการแต่งตัวที่พิถีพิถัน ต้องการเสริมบุคลิกภาพและสถานภาพทางสังคมของตนเอง ผู้ที่ก่อตั้ง ห้องเสื้อชั้นนำชื่อ ชาร์ลส เวิร์ธ (Charles Worth) เป็นนักธุรกิจด้านแฟชั่นชาวอังกฤษ ได้ริเริ่มก่อตั้ง ห้องเสื้อนี้ขึ้นในปารีสเป็นแห่งแรก และต่อมาเป็นที่นิยมกันมากในหมู่คนชั้นสูงของสังคมจนเป็นที่ ยอมรับให้เป็นสถาบันแฟชั่นที่นิยมเปิดกันตามเมืองใหญ่ๆ ทั่วโลก ทั้งในยุโรป อเมริกา และเอเชีย ซึ่งต้องเป็นห้องเสื้อระดับสูงเท่านั้น (หนึ่งธิดา ราเมศวร์, 2537)

(2) แฟชั่นที่เป็นรูปแบบ ผู้หญิงส่วนใหญ่นิยมกันเพราะมีความเหมาะสมกับการสวมใส่ ในวันทำงานและในชีวิตประจำวัน อาจจะต้องดัดแปลงให้ดูคลาสสิก หรือโน้มเอียงไปตาม สไตส์ของแต่ละคน และเข้ายุคเข้าสมัยได้

นอกจากนี้ยังมีผู้หญิงอีกกลุ่มหนึ่งที่เรียกว่าเป็น “สาวกล้วยๆ” ผู้หญิงพวกนี้มองแฟชั่นเป็น การได้ทดลองสิ่งใหม่ๆ การได้แหวกกฎเกณฑ์ การได้สร้างชีวิตชีวาให้กับโลกแฟชั่น ให้เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าไปเรื่อยๆ

ผู้ที่จะเป็น Fashion Designer ที่ดีนั้น นอกจากจะเป็นผู้ที่มีรสนิยมที่ดีใน การแต่งกาย รู้ ความเปลี่ยนแปลงของแฟชั่นแต่ละยุคแล้ว ควรจะมีความรู้เรื่อง ศิลปะที่จะนำมาเป็นพื้นฐานของการ ออกแบบ โดยนำหลักของการออกแบบไปใช้ ออกแบบเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายให้เหมาะสมกับลักษณะ รูปร่างของแต่ละคน โดยการฝึกฝนให้เกิดทักษะความชำนาญในการวาด เพื่อเป็นการนำเสนอผลงาน การออกแบบในขั้นต้นต่อไป

2.4.2 พื้นฐานการออกแบบ

การออกแบบเสื้อผ้าต้องอาศัยพื้นฐานการออกแบบ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ (Elements of design) ต่างๆ คือ Line (เส้น) Color (สี) Space (ที่ว่าง) Form (รูปทรงหรือรูปร่าง) Texture (พื้นผิว) และSilhouettes (เส้นกรอบนอกหรือภาพเงา)

2.4.2.1 Line (เส้น) เส้นมีความสำคัญต่อการออกแบบ เพราะรูปร่างต่างๆ ที่ ปรากฏต่อสายตา อาศัยเส้นเป็นตัวนำ รูปแบบ เส้นเกิดจากการต่อจุด 2 จุด หรือเกิดจากจุดจุดเดียว เป็นจุดเริ่มต้นของเส้น เกิดจากจุด หลายร้อย หลายพัน หลายหมื่น หลายล้านจุดที่ต่อๆ กันไป จน แสดงเป็นเส้นตั้ง เส้นนอน เส้นโค้ง เส้นหัก แสดงทิศทางให้เกิดรูปร่าง ทำให้เกิดมีเนื้อที่มีขนาด มี น้ำหนัก เกิดลักษณะพื้นผิว เส้นสามารถ แสดงให้เห็นความเคลื่อนไหว แสดงความเร็วได้ เส้นใน

ลักษณะต่างๆ เมื่อนำมาบรรจบกันก็จะทำให้ เกิดเป็นรูปร่างได้

เส้นจะต้องมีความสัมพันธ์กับขนาด รูปร่าง และทิศทาง เช่น เส้นตรงในแนวราบแสดงอาการ เจริญสงบ แต่เส้นในแนวตั้งแสดงความมั่นคง เส้นในลักษณะต่างๆ มีอิทธิพลต่ออารมณ์ เช่น เส้นโค้ง เป็นเส้นที่คุ้นตา ถ้าจะเขียนภาพใบหน้าคนในลักษณะง่ายๆ ให้มีตาและปากเป็นเส้นโค้งที่หงายขึ้น มีลักษณะการยิ้ม ถ้าเขียนใบหน้าคนให้มีตาและปากเป็นเส้นโค้งที่คว่ำจะมีลักษณะเป็นคนที่มีความทุกข์

ในการออกแบบเสื้อผ้า เส้นใช้เป็นสิ่งทีวาดเป็นรูปร่างหรือเส้นกรอบนอกและใช้วาดส่วน ที่ตกแต่งภายในรูปร่าง เช่น เส้นเอว เส้นคอ ตะเข็บ เกล็ดทรง หรือเป็นเส้นที่เกิดจากสิ่งทีตกแต่ง เช่น ลูกไม้ ยางยืด การกัน การจีบ ฯลฯ

เส้นที่มีลักษณะต่างๆ กันจึงมีความหมายและคุณค่าของเส้นแต่ละลักษณะไม่เหมือนกัน นักออกแบบจึงแยกลักษณะคุณค่าของเส้นแต่ละชนิด ดังนี้

Horizontal Lines (เส้นนอน) เป็นเส้นที่ให้ความรู้สึกแสดงถึงความกว้าง สงบนิ่ง พักผ่อน

Vertical lines (เส้นตั้ง) เป็นเส้นที่ให้ความรู้สึกแสดงถึงความสูง ความแข็งแรง ความสง่า ความมีระเบียบ

Curved lines (เส้นโค้ง) เป็นเส้นที่ให้ความรู้สึกอ่อนหวาน ทนุหนา อ่อนช้อย นิ่มนวล ราบรื่น บางครั้งทิศทางการเคลื่อนไหวที่นิ่มนวลละมุนละไม ให้ความรู้สึกเศร้าซึม ลักษณะ ของเส้นที่มีการเลี้ยวไปมาพันซ้ายพันขวา ให้ความรู้สึกอ่อนหวานสวยงาม แต่ถ้าใช้มากเกินไป บางครั้งทำให้ความรู้สึกงุนวาย ไม่เป็นระเบียบ

Zigzag lines (เส้นซิกแซก) เป็นเส้นตรงทีเลี้ยวไปมาและทำให้เกิดมุมหักขึ้นทีจุดเลี้ยว ให้ความรู้สึกแปลกตา ตื่นเต้น ควรใช้ในเนื้อทีเล็กๆ จะดูมีเสน่ห์ไม่น่าเบื่อ แต่ถ้าใช้มากเกินไปจะทำให้เสียรูป เสียทรงได้

Diagonal Lines (เส้นทแยง) เป็นเส้นที่ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวหรือไม่อยู่นิ่ง ไม่นั่นนอน นอกจากนี้ยังมีเส้นต่างๆ ทีให้ความรู้สึกในการมองเห็นได้ เช่น เส้นตรง มีลักษณะเป็นเส้นตรงดิ่ง โดยใช้บรรทัดขีด ให้ความรู้สึกแข็งแรงกระด้าง มั่นคง เส้นไม่ตรง เกิดจากการเขียนด้วยมือเปล่า จะไม่ตรง ให้ความรู้สึกอ่อน นิ่มนวลสบายตากว่า และเป็นธรรมชาติกว่าเส้นตรง ซึ่งใช้มากในการวาดภาพและการออกแบบ

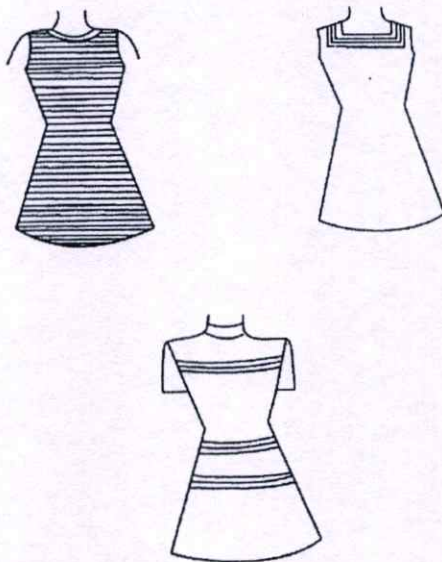
เส้นหนา เป็นเส้นตรง หรือไม่ตรงก็ได้ แต่มีความหนาทีบมากน้อยแล้วแต่ความต้องการ

เส้นบาง เป็นเส้นบางเบา ไม่สังเกตอาจมองผ่านตาไป นิยมใช้เป็นเส้นร่างรูป

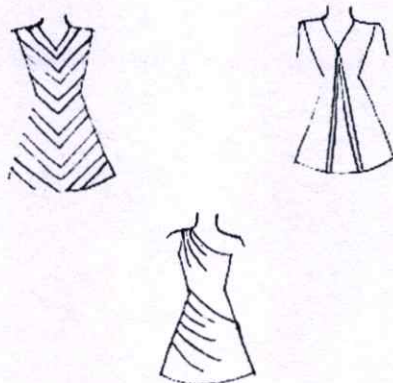
เส้นประ เป็นเส้นทีไม่ต่อเนื่องกัน ใช้แทนเส้นบางได้ให้ความรู้สึกไม่มั่นคงมีการเคลื่อนที่หรือใช้เป็นเส้นตะเข็บตกแต่งได้ในการออกแบบเสื้อผ้า

ภาพที่ 2.84 แสดงการใช้เส้นแนวตั้งในเสื้อผ้า
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 12

ภาพที่ 2.8 แสดงการใช้เส้นแนวนอนในเสื้อผ้า
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 12

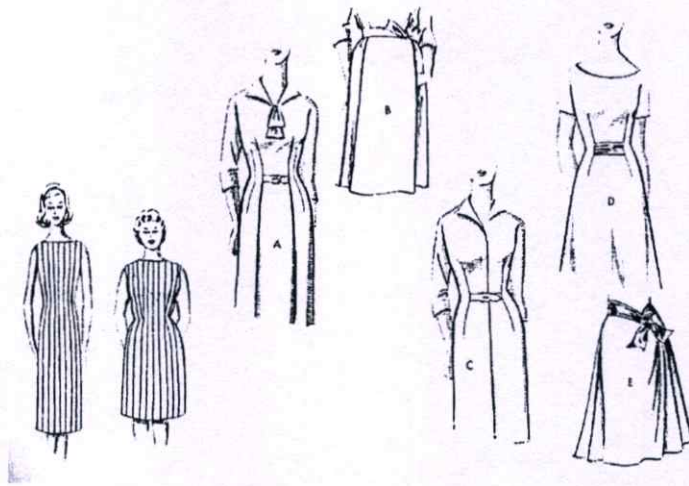

ภาพที่ 2.86 แสดงการใช้เส้นแนวทแยงในเสื้อผ้า
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 13

การใช้เส้นในการออกแบบ ไม่ว่าจะเป็นเส้นชนิดใด การมองเห็นเส้นที่ชัดเจน หรือการใช้เส้น แบ่งสัดส่วนได้ชัดเจนนั้น ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสีของเส้นนั้น และขนาดของเส้นที่ใช้ การใช้เส้นต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของเส้น การใช้เส้นอาจจะใช้เส้นเดียวทั้งชุด หรือจะใช้เส้น 2 ชนิดผสมกัน หรือรวมเส้นทุกชนิดไว้ในชุดเดียวกันก็ได้

2.4.2.1.1 การใช้เส้นในการลวงตา (Optical illusions of line) ลักษณะรูปร่างของผู้หญิงทุกคนมีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนกัน บางคนก็สูงผอม อ้วนเตี้ย บางคนรูปร่างส่วนบนใหญ่ ส่วนล่างเล็ก บางคนตั้งแต่ส่วนสะโพกลงไปจะใหญ่มาก บางคนมีรูปร่าง สมส่วนดี สามารถใส่เสื้อผ้าได้ทุกสไตล์ บางคนจึงต้องสวมใส่เสื้อผ้าเพื่อสามารถที่จะลวงตาคนได้ หรือ เพื่ออำพรางสัดส่วนที่แท้จริงของตนเองได้ ซึ่งแต่ละคนก็จะมีแบบเสื้อผ้าที่เป็นสไตล์ของตนเอง ซึ่งนัก ออกแบบทั่วไปจะออกแบบที่เป็นแบบมาตรฐานทุกๆ ไป ซึ่งคนที่มีความรูปร่างเฉพาะจะต้องใช้ เสื้อผ้าที่สามารถลวงตาเมื่อสวมใส่จะต้องออกแบบโดยเฉพาะ จะเรียกว่าเป็น Custom clothing คือ เป็นเสื้อผ้าที่ออกแบบเฉพาะลูกค้าที่ต้องการแบบที่เป็นเฉพาะของตนเอง ค่าแรงก็แตกต่างจากเสื้อผ้า ทั่วไปด้วย การออกแบบเสื้อผ้าเพื่อลวงตาจึงต้องอาศัยการใช้เส้นในลักษณะต่างๆ มาใช้ในแบบเสื้อผ้าใน แต่ละส่วนที่ต้องการลวงตา และต้องเรียนรู้ถึงลักษณะรูปร่างของแต่ละคนให้ถูกต้อง เพื่อจะได้ออกแบบ ให้เหมาะกับลักษณะรูปร่างของแต่ละคน

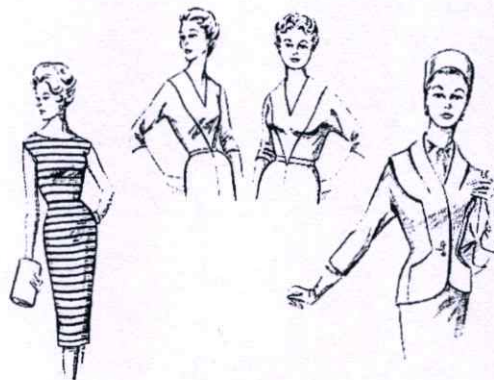
2.4.2.1.2 การลวงตาโดยใช้เส้นตั้ง (Vertical Lines) การใช้เส้นตั้งที่แบ่งรูปทรงออก 2 ให้ส่วนกลางกว้างกว่าส่วนริม จะดูเอวเล็กได้ หรือเส้นตั้งคู่ที่อยู่ตรงกลางตัวตลอด จะดูสูงกว่า เส้นเกล็ดที่อยู่ช่วงกลางตัว ระดับเอว จะดูเอวเล็ก เส้นเกล็ดที่ยาวจากเอวถึงช่วงล่าง จะดูเอวเล็ก ช่วงล่างยาว เส้นเกล็ดตั้งที่อยู่ครึ่งตัวบน จะช่วยให้เอวเล็กและสูง เส้นเกล็ดที่ยาวตลอดลำตัว จะ เอวเล็ก และตัวสูงกว่า การใช้เส้นในแนวตั้งที่ติดต่อกันไปเรื่อยๆ โดยไม่มีอะไรมาขัดขวาง จะให้ความรู้สึกต่อสาย ในด้านความสูงและแคบ ถ้าใช้กับการแต่งกายของผู้หญิงที่มีรูปร่างสูงก็จะดูสูงและผอมยิ่งขึ้น ถ้าจะสวย ใส่ก็ควรจะมีเข็มขัดหรือเส้นตามแนวขวางมาขัดบ้างเพื่อให้ไม่ดูสูงยาวจนเกินไป ถ้าคนที่มีความรูปร่างอ้วนเตี้ย ใช้เส้นตามแนวตั้งมาตกแต่งในเสื้อผ้าจะดูดีกว่าใช้เส้นแนวขวาง จะทำให้ดูไม่เตี้ยและไม่อ้วนเกินไป

ภาพที่ 2.87 แสดงการลวงตาโดยใช้เส้นตรงแนวตั้ง
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 14

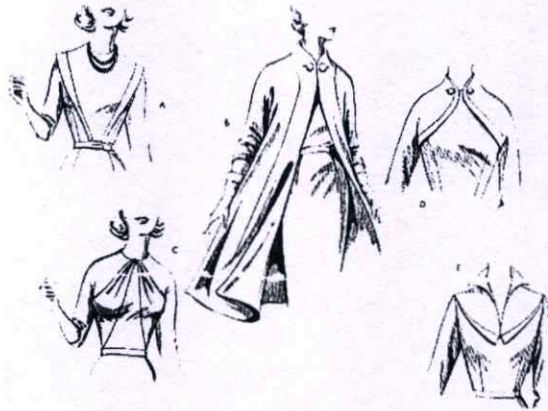
A ลักษณะของเส้นแนวตั้งคู่ตรงกลางแนวเกลือ ช่วยให้ผู้สวมใส่ดูเอวเล็กและช่วงขายาวขึ้น
B ลักษณะเส้นตรงคู่ตรงกลางช่วงกว้าง ช่วยให้ผู้สวมใส่ดูช่วงล่างยาวขึ้นเช่นเดียวกับ E
C ลักษณะเส้นตั้งตรงกลางทำให้ผู้สวมใส่ดูตัวสูงขึ้น และแนวเกลือคู่ตรงกลางทำให้ดูเอวเล็กเช่นเดียวกับ D

2.4.2.1.3 การลวงตาโดยการใช้นเส้นตามแนวนอน (Horizontal Lines) การใช้นเส้นในแนวนอน หรือตามขวางในเสื้อผ้าจะทำให้รูปร่างดูกว้างและสั้นลง เช่น เส้นที่เกิดจากการตกแต่งของ Yokes (เป็นการต่อตะเข็บผ้าของชุดที่บริเวณใต้หน้าอก) ผ้าคาดเอว แนวของกระเป๋านแนวของตะเข็บที่เป็น แถบคาดตามขวาง การใช้นเส้นตามขวางจะใช้ได้ดีกับคนที่มรูปร่างสูงได้สัดส่วนหรือเด็กวัยรุ่นก็ได้ คนที่มีรูปร่างยาวหรือหน้ารูปไข่จะใช้เสื้อผ้าที่เป็นคอสี่เหลี่ยมได้ดีกว่าใส่เสื้อคอรูปตัววี

ภาพที่ 2.88 แสดงการลวงตาโดยใช้เส้นแนวนอน
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 15

2.4.2.1.4 การลวงตาโดยการใช้เส้นตามแนวทแยง (Diagonal Lines) เส้นทแยงที่ใช้ในเสื้อผ้า จะทำให้ส่วนต่างๆ ตรงส่วนนั้นดูมีความยาวมากขึ้น หรือใช้เพื่อการเน้น เส้นทแยงที่เป็นแนวเส้นของ รูปคอวีจะใช้ได้ดีกับคนที่มีรูปหน้ากลม หรือเส้นทแยงจากไหล่ถึงเอวจะทำให้ดูเอวเล็ก เส้นทแยงที่เป็น แนวตะเข็บต่อเสื้อเป็นเส้นตัดแต่งจากเอวมารวมกันที่ตรงกลางหน้าท้องจะทำให้ดูตัวสูงขึ้น เส้นทแยง จากไหล่ทั้งสองข้างแล้วมาบรรจบกันที่เอวด้านหน้าแล้วแยกออกไปทางสะโพกจะทำให้เอวดูเล็กลง หรือเส้นทแยงจากไหล่ทั้งสองมาบรรจบที่เอวจะทำให้ดูตัวสูงขึ้น

ภาพที่ 2.89 แสดงการลวงตาโดยใช้เส้นแนวทแยง
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 16

- A เส้นแนวทแยงจากไหล่ถึงเอวทำให้เอวดูเล็กลง
- B เส้นแนวทแยงจากคอกไปทำให้ดูตัวสูงขึ้น
- C เส้นแนวทแยงจากคอกไปที่หน้าอกช่วยทำให้หน้าอกดูใหญ่ขึ้น เช่นเดียวกับ D ส่วนแนวทแยงจากคอไปเอวทำให้ลำตัวช่วงบนดูยาวขึ้น
- E เส้นแนวทแยงจากกลางหน้าอกไปที่ไหล่ทำให้ไหล่ดูกว้างขึ้น

การลวงตาโดยการใช้เส้นโค้ง (Curved lines) เส้นโค้งที่ใช้ในเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย จะเหมาะกับคนที่มีรูปร่างผอมมากกว่าคนที่มีรูปร่างอ้วนเตี้ย โดยเฉพาะชุดที่มีจีบระบายมากๆ ทั้งขอบชายกระโปรงที่เป็นชั้นๆ และระบายบริเวณหน้าอก

ภาพที่ 2.90 แสดงการลวงตาโดยใช้เส้นโค้งจากการจีบชุด
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 17

2.4.2.2 Color (สี) สีเป็นส่วนหนึ่งของแพชชั่น เป็นส่วนประกอบของแพชชั่นเสื้อผ้า แม้กระทั่งผมและเครื่องประดับ ยังต้องเลือกสีให้เข้ากับเสื้อผ้าที่ใส่ อาจเป็นเพราะว่าสีนั้นถือว่าเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่นับได้ว่าราคา แพงน้อยที่สุดก็ได้ของการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์ของเสื้อผ้า เสื้อผ้าสำเร็จรูปหรือเสื้อผ้าอุตสาหกรรม ที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ส่วนมากจะเปลี่ยนในเรื่องของสี ก่อนที่จะคิดเปลี่ยนในเรื่องของรูปแบบ แพชชั่นแต่ละสมัยผลิตออกมาในลักษณะที่หลากหลาย สีสีนใหม่ๆ ซึ่งแตกต่างจากสมัยก่อน ที่ผ่านมา การใช้สีกับแพชชั่นที่ออกมาเป็นสีแท้ๆ จะมีน้อย ส่วนมากจะออกมาเป็น Shade (เป็นสีที่ผสมสีดำเข้าไป ในแต่ละสี) ของสีที่หลากหลายในตัวของแต่ละสีแท้ๆ ใดๆก็ตามสีอาจจะเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับเสื้อผ้า ที่ได้รับความนิยมของฤดูกาลหนึ่งและนำไปสู่ฤดูกาลต่อไปในอนาคต

การแต่งกายนั้นเป็นการผสมผสานกันหลายอย่าง นอกจากการที่ต้องผสมผสานกันทางด้านเนื้อผ้าหลายชนิดแล้วยังต้องมาดูเกี่ยวกับสีที่ทำให้เกิดการลงตัวกันกับรูปร่าง สีผิวของร่างกายและใบหน้า การที่เราจะเลือกการใช้สีเดียวคือการเลือกสีหลักมาหนึ่งสีแล้วไล่สีให้เกิดความกลมกลืนกัน หรือว่าจะเลือกใช้สีที่อยู่ข้างเคียงกัน แล้วการเลือกที่จะใช้สีไหนมาเป็นตัวเสื้อ สีไหนมาเป็นกระโปรง และกางเกง หรือว่าจะเลือกใช้สีสีนที่ตัดกัน ซึ่งการใช้สีสีนตัดกันนี้สตรีไทยสมัยก่อนนิยมเล่นกันมาก เช่น การแต่งสีตามวัน การนุ่งผ้าห่มสไบสีตัดกันเป็นสิ่งที่เล่นกันสนุกมาก ซึ่งคนที่ไม่มีความรู้เรื่องสีจะไม่กล้าเล่นสีประเภทนี้ หรืออาจใช้สีกลางๆ อย่างเช่นสีดำ สีขาว สีเทา สีครีม ซึ่งเป็นสีที่ได้รับความนิยมกัน ในกลุ่มแนวมินิมัลซึ่งเป็นแบบเรียบๆ

ดังนั้นในการเลือกเสื้อผ้าสำหรับผู้สวมใส่จึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสีที่ผู้สวมใส่ชอบ และเหมาะกับลักษณะผิว ผม ของผู้สวมใส่ เมื่อรู้ถึงพื้นฐานของสีแล้ว นอกจากจะเลือกใช้สีแล้ว ยังสามารถนำไปประยุกต์หรือผสมกับสีต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมด้วย

2.4.2.2.1 การรวมสีแต่ละสีเข้าด้วยกัน การใช้สีในเสื้อผ้าควรจะต้องคำนึงถึงหลักของการออกแบบ (Principles of design) และสิ่งที่ ควรปฏิบัติคือ

- (1) ใช้สีมากกว่า 1 สีได้ตามที่เราต้องการ
- (2) เมื่อใช้สีเทาในบริเวณที่มีเนื้อที่กว้างๆ ควรใช้สีที่มีความสว่าง, สด (Bright) ในเนื้อที่ที่เล็ก เช่น แนวตะเข็บที่จะทำให้รูปร่างดูดี
- (3) การใช้เสื้อผ้าที่มีหลายสี เลือกสีที่เหมาะสมกับผู้สวมใส่มากที่สุด หรือให้อยู่ใกล้กับบริเวณ ใบหน้า เช่น การใช้โบผูกที่คอปกเสื้อ

การวางแผนในการใช้สีที่เหมาะสมจะต้องขึ้นอยู่กับน้ำหนักของสี, ความเข้มข้นและความอ่อน ของสี (Value and intensity) ขึ้นอยู่กับสัดส่วนของเนื้อที่และสีที่ใช้ว่ามีสัดส่วนที่พอเหมาะพอดีหรือไม่ และยังขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสีกับผู้สวมใส่ว่าเข้ากันได้หรือไม่ ทั้งนี้ต้องดูความเหมาะสมของ สีกับสีผิว สีผม สีดวงตาของผู้สวมใส่ด้วยก่อนที่จะตัดสินใจเลือกสีของเสื้อผ้าที่จะสวมใส่หรือไม่ ควรจะดูให้อยู่ใน Shades สีเดียวกันหรือเข้ากันได้ สีผิวของบางคนดำ บางคนขาว บางคนมีสีแดงผสม บางคนผิวออกสีเหลือง สีผิวของคนๆ ส่วนมากจะพบเห็นบ่อยๆ จะมีสี Shades ของสีส้ม เช่น เหลืองส้ม, แดงส้ม, ส้มเหลือง, เหลือง และ ส้มแดง ส่วน Shades ของสีส้มเข้มๆ ก็จะเป็นสีน้ำตาลหรือเกือบจะดำ ส่วนสีของตา ถ้าเป็นคนไทยก็จะออกน้ำตาลอ่อนกับน้ำตาลเข้ม ส่วนสีผมจะมีสีน้ำตาล แกมแดง, สีทองและสีน้ำตาล จะมีสีน้ำตาลเข้มและสีน้ำตาลออกส้มแดง เมื่อรู้ว่ามีสีของผิว สีผม สีตาของผู้สวมใส่เป็นสีอะไรแล้ว พยายามเลือกสีที่มีลักษณะเด่น และดึงดูดความสนใจต่อการมองเห็นโดยไม่ขัดต่อสีของแต่ละส่วน

2.4.2.2.2 สีกับขนาดรูปร่าง สีของเสื้อผ้าที่เราสวมใส่มีอิทธิพลต่อรูปร่างของผู้สวมใส่ได้ จะทำให้รูปร่างใหญ่ขึ้นหรือเล็กลงได้ สีร้อนจะทำให้ดูตัวอ้วนหรือใหญ่ขึ้นมากกว่าสีเย็น หรือสีที่สว่าง (Bright Colors) จะทำให้รูปร่าง ดูใหญ่กว่าสีมืดๆ (Dull colors) เช่น ถ้าคุณใส่เสื้อผ้าสีแดงสดสว่างจะดูตัวใหญ่กว่าถ้าใส่เสื้อผ้าสีแดงเข้มๆ ฉะนั้นคนที่มีรูปร่างใหญ่หรืออ้วนควรพยายามหลีกเลี่ยงสีที่สว่างๆ เพราะจะได้ไม่ดึงดูดความสนใจและ จะทำให้รูปร่างไม่อ้วนมากขึ้น ควรจะสวมเสื้อผ้าที่มีสีอ่อนนุ่ม (Soft colors) และถึงแม้ว่าสีสดสว่าง จะทำให้รูปร่างใหญ่ขึ้น แต่ผู้หญิงที่มีรูปร่างเล็กๆ ก็ไม่ควรสวมใส่เพราะสีดูเด่นมากกว่าตัวผู้สวมใส่เอง ถึงแม้ว่าสีขาวจะทำให้ทุกสิ่งดูใหญ่มากเกินจริงมากกว่าสีดำ แต่บางเวลาสีขาวหรือสีอ่อนๆ จะเหมาะกับผู้หญิงที่มีรูปร่างอ้วนลำตัวยาวมากกว่าสีที่มืดๆ หรือเข้มมาก ในการแต่งกายควรเลือกเสื้อผ้า สีที่เหมาะสมกับรูปร่างของผู้สวมใส่ และควรใช้สีที่เราชอบและเหมาะกับใบหน้า ตกแต่งในส่วนของ ปกเสื้อ หรือตะเข็บคอในส่วนที่ใกล้กับใบหน้า

2.4.2.2.3 สีกับแฟชั่น ในแต่ละสมัยจะมีสีใหม่ๆ เกิดขึ้นในตลาดมากมาย หลายคนคิดว่าควรใส่เสื้อผ้าที่มีแบบ และสีในสมัยที่ล่าสุดจึงจะทันสมัย แต่มันไม่ใช่เช่นนั้นเสมอไป เพราะแบบหรือสีที่ใหม่ล่าสุดอาจจะ ไม่เหมาะกับผู้สวมใส่บางคนก็ได้ ฉะนั้นควรที่จะเลือกสวมใส่ใน Style และสีที่เหมาะสมกับรูปร่างของ ผู้สวมใส่จะดีที่สุด

2.4.2.2.4 สีกับความรู้สึก สีสามารถแสดงถึงอารมณ์และความรู้สึกได้ เช่น สีแดง สีส้ม สีเหลือง จะให้ความรู้สึก ถึงความกระตือรือร้น ความตื่นเต้น ทำให้เกิดความรู้สึกสดใส แจ่มใส ส่วนสีน้ำเงิน สีเขียว สีม่วง ทำให้ มีความรู้สึกสุขุม เครื่องขริม สงบสบาย ความรู้สึกและคุณภาพของสีมีความสำคัญต่อการวางแผนตกแต่งบ้านหรือที่ทำงาน และ เช่นเดียวกับการเลือกสีเกี่ยวกับเสื้อผ้าด้วย เช่น ในห้องอาหารหรือพาสต์ฟูด ส่วนมากจะใช้สีที่สดใส สบายๆ เพื่อจะชักชวนให้ลูกค้าเข้ามาสั่งอาหารและทานอาหารได้มากๆ ส่วนสีที่ออกไปทางน้ำเงินหรือ สีเขียวส่วนมากจะใช้กับที่ที่ต้องการจะให้ความรู้สึกสบายๆ พักผ่อน ร้านหม้อหรือโรงพยาบาล ส่วนมากจะเป็นสีขาวหรือสีอ่อนๆ ให้ความรู้สึกสะอาด

นักธุรกิจในระดับผู้บริหารชั้นผู้ใหญ่ ส่วนมากจะใช้เสื้อสูทสี Deep blue หรือสีน้ำเงินเข้ม เพราะ ดูแล้วจะมีลักษณะน่าเคารพนับถือ สุขุม ถ้าเราไม่แน่ใจว่าเสื้อผ้าที่เราถืออยู่สีของเสื้อจะเหมาะกับเราหรือไม่ ขอแนะนำให้เก็บเสื้อชุดนั้น ใส่ตู้ไว้แล้วสัก 2-3 วันแล้วค่อยเอาออกมาดูใหม่ เปิดไฟให้สว่าง มองอย่างจริงจัง พิจารณาดู สังเกตดู เราจะมองเห็นข้อผิดพลาดหรือเห็นสิ่งที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับเราตรงไหน อีกประการหนึ่งคือ ให้เพื่อนสนิท ญาติ หรือเป็นคนอื่นที่คิดว่าจะบอกอะไรหรือแนะนำสิ่งที่เหมาะสมกับเราได้ช่วยดูให้ หรือเป็นคนที่มีรสนิยมเดียวกันกับเราช่วยดูให้

2.4.2.2.5 สีกับอุณหภูมิ (ความร้อนแรงของสี) ความร้อนแรงของสีจะทำให้รู้สึกถึงธรรมชาติได้ เช่น สีแดง สีส้ม สีเหลือง เป็นสีร้อนที่ดูแล้ว จะให้ความรู้สึกหรือลักษณะเหมือนไฟหรือแสงอาทิตย์ สีน้ำเงินเป็นสีเย็น เป็นลักษณะของน้ำทะเล ท้องฟ้า และน้ำแข็ง สีเขียวแสดงถึงต้นไม้ แนวไม้ ส่วนสีม่วงเป็นสีของเวลาใกล้ค่ำหรือประกายของหิมะ

นักออกแบบ (Designer) มักจะออกแบบชุดที่มีสีเย็นๆ หรือสีที่มีอยู่ในโทนสีเย็นในช่วงฤดูร้อน (Summer) ฤดูใบไม้ผลิ (Spring) ส่วนสีแดง, สีส้ม, สีทอง, สีน้ำตาล หรือสีในโทนร้อนจะออกแบบ ในช่วงฤดูฝน (Rainy) และฤดูหนาว (Winter)

นอกจากนี้ สียังสามารถเป็นสัญลักษณ์หรือสื่อความหมายได้โดยไม่มีคำอธิบายก็เข้าใจ เช่น ไฟเขียว ไฟเหลือง ไฟแดง ไฟแดงพอมเห็นก็แสดงว่าให้หยุด ไฟเหลืองเห็นแล้วจะต้องรู้ว่าต้อง เตรียม

ตัวหรือเตือนให้ระมัดระวัง ไฟเขียวหมายความว่าให้ไปได้ สีแดงยังแสดงถึงการใช้เครื่องยนต์ หรือเครื่องจักรที่เกี่ยวกับไฟ สีชมพูและสีฟ้าก็จะใช้กับอุปกรณ์หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเด็กทารก สีขาวส่วนมากจะเลือกใช้กับพิธีการแต่งงาน สีดำก็จะใช้กับงานศพ

สียังแสดงถึงวันพิเศษหรือการเลี้ยงสังสรรค์ได้ เช่น สีส้มกับสีดำจะใช้ในวัน Halloween สีแดงกับสีเขียวใช้ในวันคริสต์มาส หรือสีแดง ขาว น้ำเงินคือวันชาติ หรือธงชาติของไทย สียังใช้เป็นธงประจำชาติของแต่ละชาติ ซึ่งพอเห็นจะรู้ได้ว่าเป็นธงชาติของประเทศอะไร และยังใช้เป็นชุดสำหรับใส่เพื่อการแข่งขันกีฬาได้ด้วย

2.4.2.2.6 การลวงตาด้วยสี ถ้ามองวงกลมสีเขียวในแผ่นกระดาษสีขาวเพ่งนานๆ ประมาณ 20-30 วินาที แล้วก็หันออกไป จากช่องนั้นแล้วไปมองกระดาษสีขาวอีกแผ่น จะมองเห็นเป็นวงกลมสีแดงนั่นคือสีตรงข้าม เช่น น้ำเงินตรงข้ามกับสีส้ม สีเหลืองตรงข้ามกับสีม่วง การมองสิ่งของต่างๆ มีสีแตกต่างกันก็ขึ้นอยู่กับแสงสว่างด้วย เช่น มองลูกแอปเปิ้ลสีแดง ลูกอื่นๆ ที่อยู่ใกล้กันก็จะมองดูแดงไปหมด เสื้อผ้าที่ดูในห้างเรามองดูว่ามีสีสวยตามที่ต้องการ แต่พอออกมานอกห้างแล้วสีจะเพี้ยนไปจากเดิมเสื้อผ้าที่เลือกแล้วอยากจะทำทราบว่าเหมาะกับคู่สมรสหรือไม่ จะต้องดูว่าเหมาะกับสีผิว สีผม หรือสีตาของคู่สมรสหรือไม่ บางครั้งสีผิว สีผมอาจจะเปลี่ยนได้ เช่น สีผิวในช่วงที่แดดจัดก็จะดูดำลง ผมอาจจะเปลี่ยนสีของผมได้ การเลือกสีของเสื้อผ้าอาจจะทำได้โดยการนำเสื้อผ้าสีต่างๆ มาทาบบนตัว แล้วลองส่องกระจกดู อาจจะไม่ใช่สีที่ก็ได้ อาจเป็นสีที่ผิดหรือกระดาษสีก็ได้ หรือไม่ก็ให้เพื่อนสนิท หรือญาติช่วยให้คำปรึกษาตัดสินใจก็ได้ แล้วก็ดูว่าสีไหนที่เหมาะสมเข้ากับคู่สมรส ใส่แล้วดูสดใส ไม่แก่เกินวัย

สีสามารถทำให้คนเราดูอ่อนหรือผอมได้ สีขาวหรือสีที่ผสมสีขาว (Tints) จะทำให้ดูอ่อนขึ้น สีดำ หรือสีที่ผสมสีดำ (Shades) จะทำให้ผอมลง ถ้าต้องการให้รูปร่างดูอ่อนหรือใหญ่ขึ้นควรเลือกใส่เสื้อผ้า ที่มีสีสว่างๆ หรือสีร้อน สีสามารถทำให้รูปร่างสูงขึ้นและเตี้ยลงได้ สีร้อนจะทำให้รูปร่างสูงหรือใกล้เข้ามา สีดำทำให้ มีความรู้สึกว่าลึกลงไป หรือเคลื่อนออกไปจากตัวเรา การเลือกสีที่ใกล้เคียงกันในระหว่างสีที่สว่างกับ สีที่มืดๆ จะทำให้ดูสูงขึ้น สีที่แนวคอกหรือสีตามตะเข็บต่างๆ ลายเส้นจะช่วยทำให้ดูสูงขึ้น แต่ถ้าสวมใส่ เสื้อผ้าที่มีสีตัดกันอย่างรุนแรงจะทำให้รูปร่างเตี้ยลง เช่น ใส่เสื้อสีแดงใส่กางเกงสีน้ำเงิน สีสามารถ ช่วยเน้นรูปร่างได้ เช่น ถ้าต้องการจะเน้นที่ปกเสื้อก็ใช้สีที่แตกต่างกับตัวเสื้อ หรือถ้ารูปร่างดีมีเอวสวย ต้องการจะเน้นตรงเอวก็ใช้สีตัดกับเสื้อและกระโปรงได้

2.4.2.3 Spaces (พื้นที่) เป็นพื้นที่ที่อยู่ภายในโครงร่างของเสื้อผ้าหรือเป็นเนื้อที่ในกรอบที่เส้นล้อมรอบ เส้นจึงเป็นส่วน ที่จะสร้างสิ่งต่างๆ เข้าไปในพื้นที่ต่างๆ ที่อยู่ภายในโครงร่างของเสื้อผ้าหรือโครงกรอบนอกนี้โดยการทำให้เป็น ตะเข็บต่างๆ และการตกแต่งด้วยโบ ลูกไม้ ซิป สิ่งตกแต่งต่างๆ ที่อยู่บนเนื้อที่ของเสื้อผ้า เส้นตกแต่ง ต่างๆ ที่อยู่ภายใน พื้นที่นี้มีทั้งเส้นโครงสร้าง (Structural lines) และเส้นตกแต่ง (Decorative lines)

2.4.2.3.1 Structural lines เป็นเส้นที่เกิดจากการเย็บตกแต่งขึ้นภายในโครงร่างกรอบนอกของเสื้อผ้า เป็นการทำให้เกิดตะเข็บต่างๆ Dart คือพวกเกล็ดช่วยทรงต่างๆ ไม่ว่าจะย้ายเกล็ดไปอยู่ตรงส่วนใด ของตัวเสื้อ การพับเย็บริมต่างๆ เช่น พับชายเสื้อ ชายกระโปรง แขนเสื้อ ไม่ว่าจะเป็โครงแขนเสื้อ อะไรก็ตามในแต่ละแบบ ขากางเกง ไม่ว่าจะทรงขาสิบ ขากระบอก ขาบาน แล้วแต่รูปทรงของกางเกง ทรงนั้นๆ กระโปรงพลีท รูปลักษณะของแนวคอเสื้อหรือลักษณะของปกเสื้อแต่ละแบบ ช่องแขนเสื้อ แนวของเอว การเย็บขลิบริมผ้าหรือการกันลู่ ตะเข็บบางตะเข็บ เช่น

การต่อ Yoke หรือการต่อขึ้น ผ้าบริเวณใต้หน้าอกที่เป็นการออกแบบของเสื้อผ้าชุดนั้น การต่อตะเข็บของเสื้อยืดต่อไหล่ ล้วนเป็น เส้นที่อยู่ในโครงสร้างของเสื้อนั้น

2.4.2.3.2 Decorative lines เป็นการตกแต่งเสื้อผ้าให้สวยงามเก๋ไก๋ด้วยการติดโบ ลูกไม้ หรือมีการใช้ไหม หรือผ้าแพรมาถักเป็นเปียตกแต่ง หรือใช้ผ้ามาสานเป็นเปียตกแต่งเข้าไป มีการตกแต่งขอบหรือริมผ้า เช่น การกันผ้าสีต่างๆ การเดินเส้นตามขอบปก ขอบแขน หรือเดินเส้นติดแถบตามขากางเกงหรือ ชายกระโปรง ขอบแขน ติดลูกไม้ระบายตามสาบคอ ชายกระโปรงหรือตกแต่งตามบริเวณในตัวเสื้อ หรือกระโปรง หรือการใช้กระดุมสีต่างๆ มาตกแต่งตามเสื้อและกระโปรงเพื่อให้กระโปรงหรือเสื้อนั้น ไม่ดูเรียบจนเกินไป หรือการใช้ซิปที่มีสีติดกันกับเนื้อผ้าที่นำมาตัดเป็นตัวเสื้อมาเย็บติดตกแต่งให้ดูเก๋ ซึ่งบางสมัยก็นิยมกันในเสื้อผ้าสตรี แต่การตกแต่งนั้นจะต้องไม่มากจนเกินไปหรือเบียดเสียดกัน จนเกินไปดูไม่งาม แต่จะดูยุ่งเหยิง บางทีสายตาของคนเราก็คงชอบที่จะมองดูอะไรที่มันโล่งๆ หรือ ให้สะดุดสายตาเป็นจุดก็จะดูเก๋ดี ทำให้เสื้อผ้าไม่เรียบจนเกินไป การตกแต่งบนพื้นที่ของเสื้อผ้าจึงควร จะอยู่ใน style ของเสื้อผ้านั้นด้วย การใช้ Structural lines และ Decorative lines ในการตกแต่งเสื้อผ้านั้นก็สามารถใช้ใน การลวงตาหรือปกปิดสัดส่วนที่มีปัญหาของร่างกายได้ เช่น การย้ายเกล็ดหรือ Dart มาอยู่ตรงแนวโค้ง ข้างๆ ของเอวจะช่วยทำให้ดูเอวเล็กลงได้ หรือการต่อผ้าหรือตะเข็บเพื่อตกแต่งหรือลวงตาให้ดูหน้าอก ใหญ่ขึ้น หรือต่อผ้าหรือตะเข็บโดยการใช้เส้นลวงตาขึ้นไปเหนือเอวเล็กน้อยจะทำให้ดูตัวสูงขึ้นในการ ที่จะเลือกแบบของเสื้อผ้าควรจะดูลักษณะการตกแต่งของเส้นต่างๆ ภายในเสื้อผ้านั้นเพื่อให้สามารถ เน้นให้ดูสวมใส่แล้วช่วยทำให้รูปร่างดีขึ้น เช่น กางเกงหรือกระโปรงที่ต่อตะเข็บเพื่อจะเน้นให้เห็น แนวสะโพก เราต้องการจะเน้นหรือต้องการจะลวงตาโดยการใช้เส้นตกแต่งตามรูปร่างของเสื้อผ้าหรือ โครงร่างของเสื้อผ้า หรือจะตกแต่งเสื้อผ้าตรงส่วนไหนมากน้อยแค่ไหนแล้วแต่ที่เราต้องการ

อย่างไรก็ตาม การออกแบบต้องพิจารณาการใช้หลักการอย่างอื่นประกอบกันด้วย เช่น เมื่อได้ แบบคอเสื้อแล้วควรจะต้องคิดถึงเส้นกรอบนอกของรูปทรงที่ตามมา รูปแบบของแขนควรจะมี ความกลมกลืนไปด้วยกัน เช่น เสื้อปกคอจีน รูปแบบของตัวเสื้อควรจะเข้ารูป แขนควรเป็นแบบแขน ถ้า

2.4.2.4 Form and Shape (รูปแบบและรูปร่าง) เป็นลักษณะรูปร่างที่แสดงได้ 3 มิติคือ ด้านหน้า ด้านหลัง ด้านข้าง ความลึก ความสูง รูปร่าง ของคนจะเป็นตัวอย่างของ Form ได้ดี ซึ่งแต่ละคนจะมีรูปร่างที่แตกต่างกันออกไป ลักษณะรูปร่าง ของร่างกายแต่ละคนจะทำให้เกิดเป็น Shape ของเสื้อผ้า นักออกแบบต้องมีแนวคิดที่จะออกแบบ รายละเอียดต่างๆ ของเสื้อผ้า หรือ จะต้องมีการออกแบบที่ต้องการให้ลวงตาหรืออำพรางรูปร่างที่ แตกต่างกันของผู้สวมใส่ ในการ ออกแบบนั้นรูปแบบกับรูปร่างจะไม่แตกต่างกัน เพราะเวลาออกแบบนักออกแบบจะ เขียนเป็นเส้น โครงร่าง ส่วนลักษณะรูปร่างของแต่ละคนซึ่งจะมีรูปร่างแตกต่างกัน เช่น สูง เตี้ย ผอม อ้วน รูปร่างมี สัดส่วนหรือรูปร่างตรงๆ การออกแบบเสื้อผ้าเพื่อให้เหมาะสมกับแต่ละลักษณะรูปร่าง ซึ่งจะต้องใช้ เส้นสายเพื่อช่วยในการลวงตาบนรูปร่าง และยังรวมถึงลักษณะของการเลือกใช้เนื้อผ้าที่ เหมาะสมด้วย

การที่จะรู้ว่าลักษณะรูปร่างของเราจะมีลักษณะอย่างไรเพื่อที่จะให้เกิดความ ผิดพลาดน้อยที่สุด คือ การสวมชุดเนื้อผ้ายืดรัดรูป เช่น ชุดว่ายน้ำหรือชุดแอโรบิก จะเห็นรายละเอียด ของรูปร่าง อย่างชัดเจน ซึ่งควรจะเป็นสีเรียบสีเดียว ไม่ควรมีลวดลาย เพื่อจะได้ไม่เกิดความไขว่เขวใน การลวงตา

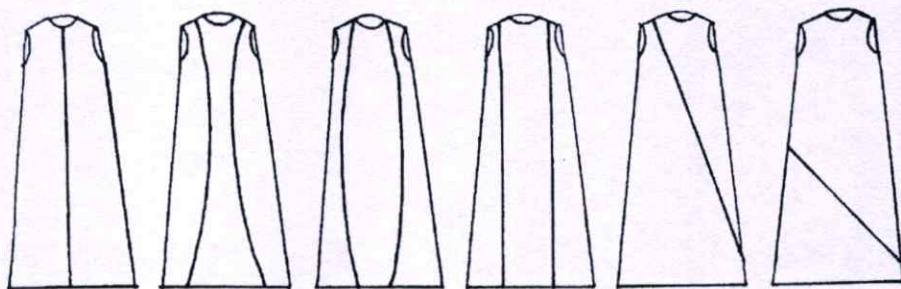
คนที่มรูปร่างลักษณะตรงๆ ไม่ค่อยมีสัดส่วน มักจะเป็นคนตัวผอมสูง สะโพกเล็ก แบน ไหล่ กว้าง หน้าอกเล็ก มีส่วนโค้งน้อย หรือคนที่มรูปร่างไม่ผอมสูง แต่มีสะโพกแบน ไหล่ตั้ง ลักษณะลำตัว เป็นรูปเหลี่ยมทรงตั้งหรือทรงกว้าง ในที่นี้ยังไม่เน้นส่วนสูงหรือน้ำหนัก จะดูรูปร่างก่อน ส่วนมาก รูปร่างก็จะเป็นเหลี่ยมมุม จมูกยาว โหนกแก้มสูง คางเหลี่ยม

คนที่มลักษณะรูปร่างในแนวเส้นโค้งมีสัดส่วน หรือไม่มีก็ลักษณะกลมแต่มีสัดส่วน เส้น รูปร่าง จะปรากฏเป็นทรงกลม ทรงรี สะโพกผายออก เอวเล็ก ออกอิม ส่วนรูปร่างจะมีลักษณะเป็นรูป ไข่กลม รูปหัวใจ บางคนอาจจะมรูปร่างผสมเป็นลักษณะตรงๆ แต่มีสัดส่วนพบได้ในคนที่มรูปร่างและ รูปร่าง ที่ตรงกันข้ามกันคือ รูปร่างกลมแต่รูปร่างตรงๆ หรือบางคนรูปร่างค่อนข้างกลมมีสัดส่วนแต่มี รูปร่าง เป็นแนวตรง แนวเหลี่ยม เป็นการผสมกันทำให้เกิดความสมดุลระหว่างเส้นตรงและเส้นโค้ง

ดังนั้นจึงอาจแบ่งประเภทของรูปร่างของคนได้เป็น 3 ประเภทคือ รูปร่างตรง รูปร่าง ตรง แต่มีสัดส่วน และรูปร่างกลมแบบมีสัดส่วน คนที่มรูปร่างตรง เส้นสายในเสื้อผ้าส่วนมากจะเป็น รูปแบบที่มีเส้นตรง เป็นเส้นตักแต่ง คนที่มรูปร่างกลมมีสัดส่วน รูปแบบของเสื้อผ้าจะเน้นรูปร่างกลม แบบมีสัดส่วน เนื้อผ้า จะเบาละเอียดหรือมีความหนาปานกลาง เป็นผ้าที่มีน้ำหนัก ผิวของผ้ามี ลักษณะขรุขระเล็กน้อย

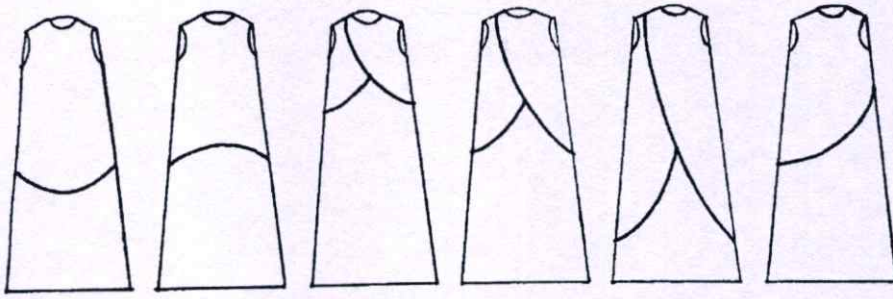
คนที่มรูปร่างตรงแต่มีสัดส่วน รูปแบบของเสื้อผ้าควรให้มีสัดส่วนที่ประกอบด้วยทั้งที่เป็น เส้นตรงที่ กลมกลืนกับรายละเอียดที่มีความโค้งมนนุ่มนวล หรือเป็นการผสมผสานทั้งเส้นตรงและเส้นโค้งใน เสื้อผ้า ชุดเดียวกันก็ได้ ไม่ว่าจะมรูปร่างลักษณะอย่างไร Form ต่างๆ ที่ออกแบบในตัวเสื้อผ้า การใช้ เส้นต่างๆ ควรจะ ไปด้วยกันได้ แต่ถ้าคล้อยตามกันมากเกินไปในเรื่องของ Form ก็จะทำให้ดูไม่ เหมาะสม เช่น คนที่มี รูปร่างคางแหลม ถ้าใส่เสื้อคอแหลมก็จะยิ่งเน้นรูปร่างมากเกินไป หรือคนที่ รูปร่างกลมแบน ถ้าใส่ เสื้อคอกลมก็จะยิ่งเน้นใบหน้ามากเกินไป แต่ก็ไม่ควรจะออกแบบให้ตรงข้าม กันเลยทีเดียว จะดูขัดแย้งมากเกินไป

2.4.2.4.1 เส้นสายในเสื้อผ้ามีผลต่อรูปทรง การตัดเย็บมีผลต่อสัดส่วน ของรูปทรง นอกจากการตัดแล้วรูปทรงของเสื้อผ้าอาจจะแตกต่างกัน เนื่องมาจากการเย็บ สี และ คุณสมบัติของผ้าที่เลือกใช้ การเลือกใช้ผ้าหลายสีและหลายรูปแบบ การเลือกสิ่งตกแต่งเพิ่มเติม เช่น การระบาย การจีบผ้า แบบคอเสื้อ แขนเสื้อแบบต่างๆ

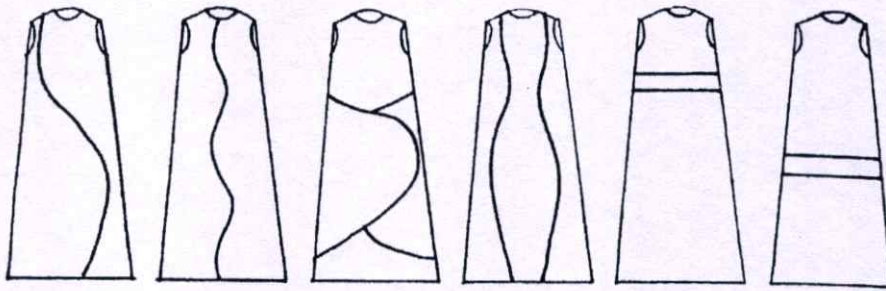
ภาพที่ 2.91 แสดงการใช้เส้นในรูปทรงของเสื้อผ้าเพื่อการลงตา
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 33

จากซ้ายไปขวา : รูปทรงที่ทำให้ดูผอม, รูปทรงที่ทำให้ดูยาวเรียว, รูปทรงที่ทำให้ดูอ้วนเตี้ย
รูปทรงที่ทำให้ดูสูง, รูปทรงที่ทำให้ดูสูง, รูปทรงที่ทำให้ดูตันและเล็กกลง

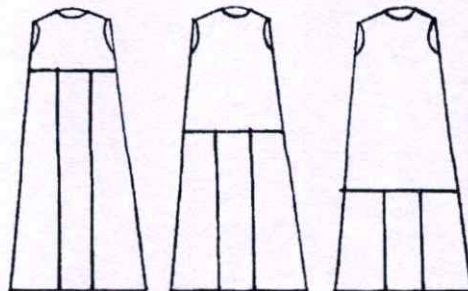
ภาพที่ 2.92 แสดงการใช้เส้นโค้งลักษณะต่างๆ ในรูปทรงเสื้อผ้าเพื่อการลวงตา
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 33

จากซ้ายไปขวา : รูปทรงที่ทำให้ดูเตี้ยและอ้วน, รูปทรงที่ทำให้ดูสูงและผอม, รูปทรงที่ทำให้ดูสูง, รูปทรงที่ทำให้ดูอ้วนขึ้น, รูปทรงที่ทำให้ดูเล็กลง รูปทรงที่ทำให้ดูอ้วนเตี้ย
การใช้เส้นต่างๆ ในรูปทรงอาจใช้เส้นได้หลายลักษณะประกอบกัน และให้เกิดความกลมกลืน กับรูปร่าง

ภาพที่ 2.93 แสดงการใช้เส้นลักษณะต่างๆ กับรูปทรงเสื้อผ้าเพื่อการลวงตา
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 34

จากซ้ายไปขวา: รูปทรงที่ทำให้ดูอ้วนและเตี้ย, รูปทรงที่ทำให้ดูผอม, รูปทรงที่ทำให้ดูอ้วน, รูปทรงที่ทำให้ดูผอม, รูปทรงที่ทำให้ตัวสูง, รูปทรงที่ทำให้ดูผอมและตัน

ภาพที่ 2.94 แสดงการใช้เส้นตรงกับรูปทรงเสื้อผ้าเพื่อการลวงตา
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 34

จากซ้ายไปขวา: รูปทรงที่ทำให้ดูผอม, อ้วนและตัน

การออกแบบบางที่ไม่ใช่ดูแต่ที่ลักษณะรูปร่างอย่างเดียว ควรดูลักษณะบุคลิกของผู้สวมใส่ด้วย การใส่เสื้อผ้าที่ขัดกับบุคลิกอาจจะทำให้คนคนนั้นขาดความมั่นใจได้ ลักษณะของบุคลิกของผู้หญิง จะมีอยู่ 2 อย่างคือ Yang เป็นลักษณะบุคลิกที่จะออกไปทางผู้ชายนิดๆ ไม่ใช่อยากจะเป็นผู้ชายแต่ชอบออก ตัวแบบที่จะออกไปทางผู้ชายนิดๆ ไม่ใช่รูปแบบที่เรียบบร้อยหรือหวานๆ เหมือนผู้หญิงทั่วไป Yin เป็นลักษณะบุคลิกที่จะเป็นผู้หญิงจริงๆ ชอบแต่งกายรูปแบบที่เรียบบร้อย หวาน เป็นผู้หญิง

2.4.2.5 Texture (พื้นผิว) เป็นส่วนประกอบของการออกแบบที่สามารถอธิบายลักษณะพื้นผิวสัมผัส และให้ความรู้สึกได้ คือสามารถจะอธิบายได้ว่าเป็นผ้าที่มีลักษณะพื้นผิวอย่างไร เป็นผ้าเนื้อหยาบ เนื้อละเอียด หรือเป็นหนัง ซึ่งแต่ละชนิดสามารถแยกแยะได้

พื้นผิว (Texture) สามารถรู้สึกได้โดยการมองเห็นหรือการสัมผัส การมองเห็นด้วยตา นั้น จะขึ้นอยู่กับแสงที่ไปกระทบที่ผิวของวัสดุนั้น ถ้าพื้นผิวที่มีความขรุขระมากถ้าแสงมากจะทำให้เห็น พื้นผิวไม่ค่อยชัด แต่ถ้าแสงสว่างไม่มากจะทำให้เกิดเป็นเงาจะเห็นพื้นผิวได้ชัดเจนกว่า หรือผ้าตัวน (Satin) เวลาองแล้วจะให้ความรู้สึกเรียบและเป็นประกายมากกว่าความรู้สึกของผิวสัมผัส ที่เป็นลักษณะหยิกงอของผ้าขนสัตว์ พื้นผิวสามารถจะบอกถึงน้ำหนัก ขนาด รูปร่างได้

2.4.2.5.1 การรับรู้ในเรื่องของพื้นผิว (Texture) สามารถรับรู้ได้ในลักษณะดังนี้

(1) มือ เป็นอุปกรณ์ที่สามารถใช้ในการสัมผัสและรับความรู้สึกได้ว่าผ้าชนิดนั้นๆ มีพื้นผิวหยาบ เบา นุ่มได้ พื้นผิวของผ้าสามารถบอกนักออกแบบได้ว่าผ้าแต่ละชนิดเหมาะสำหรับที่จะใช้ตัดเสื้อ กางเกง หรือกระโปรง เช่น ผ้ากาบาร์ดิน ลินิน และขนสัตว์เหมาะสำหรับที่จะนำไปใช้ตัดกางเกง หรือ พวกผ้าเจอซี ซีฟอง เหมาะสำหรับตัดชุดกระโปรงที่มีการจับจีบ drape ได้ดี ส่วนผ้าที่มีน้ำหนัก นุ่ม มีความทั้งตัว เช่น ผ้าเครป ผ้าชานตุ่ง ผ้าขนสัตว์ที่มีน้ำหนักเบา เหมาะสำหรับตัดกางเกงแบบพลิ้วๆ

(2) ความรู้สึกจากการมองเห็น การเห็นคือการที่เห็นความเป็นประกาย ความมันวาว ความทึบ ความมืด ความโปร่งใส ความหยิกงอของขนสัตว์ เช่น ผ้าฝ้ายจะทำให้มีความรู้สึกที่มันวาว หรือด้านๆ พื้นผิวของผ้าฝ้ายจะดูดซับความสว่างลง ผ้าจะไม่เป็นประกาย ไม่สะท้อนแสง ถ้าเปรียบเทียบกับผ้าที่ทำจากเส้นใยยาวเรียบ เช่น ไหม เมื่อเห็นแล้วจะให้ความรู้สึกสว่างเป็นประกาย เวลาที่เห็นเนื้อผ้าหรือผิวของผ้าแล้วจะให้ความรู้สึกได้ว่าเป็นผ้าชนิดใด ลักษณะอย่างไร เช่น เมื่อมองเห็นพื้นผิวของผ้าแล้วสามารถให้ความรู้สึกได้ว่าเป็นผ้าที่มีความอ่อนนุ่ม เรียบหรือหยาบ หยิกงอ มีความบางเบา หรือทั้งตัวได้ดี ผิวสัมผัสบางชนิดจะเป็นที่นิยมอยู่ตลอดคือ ผ้ามีความหนาแต่ไม่แข็งและไม่อ่อนเกินไป เนื้อไม่หยาบ ไม่เรียบ จะมีลักษณะเนื้อกลางๆ เช่น ผ้าทอลายลูกฟูกที่ใช้ในการตัดสูทหรือกางเกงผู้ชาย ซึ่งจะนิยมใช้ได้ตลอดทุกสมัย

2.4.2.5.2 การเลือกพื้นผิวให้เหมาะสมกับลักษณะของแต่ละบุคคล ชุดหรือเสื้อผ้าที่สวมใส่กันทุกวันนี้เสื้อผ้าที่ดีไม่ใช่ว่าต้องมีราคาแพง เนื้อผ้าต้องดี ควรจะเป็น เสื้อผ้าที่ออกแบบให้สวมใส่แล้วช่วยส่งเสริมให้ผู้สวมใส่มีบุคลิกภาพที่ดีน่าเชื่อถือด้วย ซึ่งความแตกต่างนี้อาจจะขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการเลือกเนื้อผ้าที่นำไปใช้ให้มีความเหมาะสมกับรูปร่าง รูปแบบ ของเสื้อผ้า หรือตามสภาพการเป็นอยู่ผ้าทั่วไปไม่ว่าจะเป็นผ้าที่มีความทั้งตัวดีและง่ายต่อการดูแลรักษาหรือบางทีก็ไม่จำเป็นที่จะ ต้องสอดคล้องกัน คือ ผ้าบางชนิดมีความทั้งตัวดีแต่ดูแลรักษายากก็มี แต่ที่

สำคัญแต่ละคนควรจะต้องซื้อ ผ้าที่คิดว่าเหมาะสมสำหรับตนเองมากที่สุด และบางคนมีรูปร่างเหมือนกัน ใกล้เคียงกัน อาจจะชอบ ผ้าที่มีลักษณะแตกต่างกันได้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในสถานภาพใด เช่น แม่บ้าน ผู้หญิงทำงาน นักท่องเที่ยว นักศึกษา การเลือกผ้าจะแตกต่างกัน การดูแลรักษา ทำความสะอาดชุดแต่ละชุดก็ แตกต่างกันไป โอกาสการสวมใส่ชุดแต่ละชุดก็แตกต่างกัน ดังนั้นการเลือกเนื้อผ้าที่จะใช้ตัดชุดในแต่ละ โอกาสก็แตกต่างกัน กลุ่มสังคมในแต่ละสังคม เช่น คนทำงานในเมืองกับ คนทำงานในชนบท ลักษณะ ชุดที่สวมใส่ก็แตกต่างกัน ชนิดของผ้าที่ใช้ก็ไม่เหมือนกัน หรือการสวมใส่ เสื้อผ้าให้เหมาะกับฤดูกาล ซึ่งแต่ละที่ก็แตกต่างกัน ฤดูร้อนจะใส่ผ้าขนสัตว์ก็ไม่ได้ ผ้าที่เหมาะสมควรจะเป็นผ้าฝ้ายเนื้อปานกลาง ถึงบาง เพื่อจะได้สบายขึ้นไม่เพิ่มความร้อนเข้าไปอีก หรือชุดที่ต้องการ ความเรียบตรงของตะเข็บ ก็ควรจะเลือกใช้ผ้าที่มีเนื้อผ้าในลักษณะที่ไม่อ่อนนิ่มจนเกินไปเพื่อให้ตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการ ในทางกลับกัน พื้นผิวของผ้าจะมีผลต่อสีของผ้าด้วย ผ้าที่มีพื้นผิวมันๆ เรียบๆ จะช่วยให้สี ของผ้า นั้นสว่าง ผ้าที่มีผิวสัมผัสขรุขระหรือหยาบจะทำให้สีดูมัวๆ หรือกระด้าง ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแสง สว่างด้วย

Texture กับ Design ในการออกแบบรูปแบบของเสื้อผ้าส่วนมากจะต้อง สอดคล้องกับเนื้อผ้า เช่น เนื้อผ้าที่ใช้ตัดเสื้อที่ดีที่สุด เหมาะสมกับรูปร่างมากที่สุด ไม่จำเป็นต้องมี ราคาแพงที่สุด ความสวยงาม และความเหมาะสมกับผู้สวมใส่จะอยู่ที่การออกแบบของเสื้อผ้าที่นัก ออกแบบเลือกนำมาเอาผ้ามา ออกแบบให้เข้ากับลักษณะรูปร่างของแต่ละคนมากกว่า

2.4.2.5.3 ลักษณะของเนื้อผ้า Crimp fabrics เป็นผ้าที่เกิดจากเส้นด้ายที่ ทำให้หยิกงอก่อนแล้วนำมาทอเป็นผืนผ้า เนื้อผ้าจะมีลักษณะผิวไม่เรียบ มีพู่หนัก ทิ้งตัว มีทั้งเนื้อแข็ง และเนื้ออ่อน ถ้าผ้าที่มีลักษณะ ทิ้งตัวไม่มาก ต้องการตัดกระโปรงจีบรูปดอกไม้ (Bouffant shapes) ก็สามารถตัดได้ แต่ถ้าต้องการให้ พองต้องมีผ้าแข็งทำเป็นโครงด้านในกระโปรง แต่ถ้าเป็นผ้าที่มีพู่หนัก มีความทิ้งตัวมากก็สามารถตัด กระโปรงจีบรูปดอกไม้ได้โดยไม่ต้องมีโครงด้านใน

Firm fabrics เป็นผ้าที่มีลักษณะผิวสัมผัสมีความแข็งแรงและมีพู่หนัก เบา เนื้อผ้า ไม่หนามาก ดังนั้นจึงไม่เหมาะสำหรับตัดชุดเข้ารูปเพราะจะทำให้เห็นรอยตะเข็บที่เย็บ เป็นรอยย่น ตะเข็บจะแข็งๆ ไม่อ่อนโค้งตามรูปร่าง เวลาเดินหรือยืนในท่าทางต่างๆ ก็จะมีรอยย่น ควรใช้ผ้าที่ มีพู่หนักและความยืดหยุ่นได้ เช่น ผ้าเครป นำมาตัดชุดเข้ารูปจะดีกว่าเพราะเนื้อผ้าจะ เย็นสบาย โครงสร้างได้สวยงามกว่าผ้าที่มีเนื้อแข็งๆ ซึ่ๆ

Soft, Flating fabrics เป็นผ้าที่มีลักษณะเบาบาง เช่น ผ้าชีฟอง ผ้าปาน ผ้าขนสัตว์ เนื้อบาง ผ้าที่มีความรู้สึกเคลื่อนไหว มีความพลิ้ว เหมาะสำหรับตัดเสื้อชุดที่ต้องการความ อ่อนไหว พลิ้ว ผ้าขนสัตว์เนื้อหนาจะเป็นผ้าที่จะทำให้ Silhouette บิดเบือนไป

Plain weaves and Flat Surface เหมาะสำหรับการจับจีบ ทำจีบพลีท การตกแต่ง ประดับประดา ผ้าบางเนื้อก็เหมาะกับการจับจีบรูปดอกไม้หรือม้วนพับ

Soft, Flexible fabrics เช่น พวกผ้าเครป (Crape) และผ้าเจอร์ซี (Jersey) เหมาะกับ การใช้จีบ Drape การม้วน อ่อนช้อยได้ เหมาะกับชุดราตรี ถ้าเนื้อหนาหน่อยและมีความ แข็งก็สามารถ จับ Drape ได้ในลักษณะแบบจีบ

การใช้ Texture ของผ้าให้เหมาะกับจุดประสงค์ ผ้าและเส้นใยแต่ละชนิด มีคุณสมบัติแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านารดูแลรักษา ความสะดวกสบายเวลาสวมใส่ ความยากง่าย ในการตัดเย็บ รวมจนถึง โอกาสในการสวมใส่ด้วย เช่น

Cotton (ผ้าฝ้ายหรือผ้าที่ทำจากเส้นใยฝ้าย) ควรใช้กับเสื้อผ้าฤดูร้อน หรือในช่วงที่มี อากาศร้อน ใช้ตัดกางเกง เสื้อ ชุดต่างๆ เพราะคุณสมบัติของใยฝ้ายจะทำให้ผู้สวมใส่รู้สึกสบายเวลา สวมใส่ เพราะสามารถช่วยระบายความร้อนได้เหมาะสำหรับตัดชุดเดินทาง หรือชุดใส่เล่นประจำวัน ชุดทำงาน ชุดใส่ไปเที่ยว

Linin (ผ้าลินิน) ใช้กับชุดที่ไม่ต้องการให้ยับง่าย เพราะลินินยับง่าย รีดยาก แต่คุณสมบัติ จะเหมือนฝ้าย สวมใส่แล้วรู้สึกสบายไม่ร้อน ใช้ตัดสูท กางเกง เสื้อได้

Silk (ผ้าไหม) เหมาะกับชุดที่ต้องการความประณีต ความหรูหรา ไหมจัดเป็นเส้นใยธรรมชาติ ที่เป็นใยยาว เพราะฉะนั้นเวลาสวมใส่จะรู้สึกร้อน ควรจะสวมใส่ในงานกลางคืนหรือในวันที่มีอากาศ ไม่ร้อนมาก การตัดเย็บต้องการความประณีตมาก (Soft dressmaker Suit) ทำเป็นชุดราตรีหรูหราได้ หรือตัดเป็นชุดที่ต้องการความเป็นพิธีการได้

Wool (ผ้าขนสัตว์) ถ้าเป็นผ้าเนื้อหนาใช้ทำเสื้อโค้ทหรือสูท ผ้าที่มีน้ำหนักเบาใช้ตัดๆ กางเกงได้ ผ้าที่มีน้ำหนักเบาทุกๆ ไป ส่วนมากเหมาะสำหรับตัดเป็นชุดกลางวัน ชุดทำงาน หรือเป็น ทั้งชุดทำงานและชุดที่ใช้สำหรับโอกาสอื่นได้ ก็จะเป็นเสื้อผ้าที่ใช้ได้หลายจุดประสงค์ เช่น ใช้ในเวลา กลางวันและเป็นชุดกินเลี้ยงงานกลางคืนได้ในชุดเดียวกัน

2.4.2.5.4 คุณสมบัติของผิวสัมผัสของผ้า ผิวสัมผัสของผ้าจะแสดงออกมาจากสิ่งต่อไปนี้

(1) ชนิดของเส้นใย เช่น เส้นใยธรรมชาติ เช่น ฝ้าย ขนสัตว์ ไหม หรือเส้นใยสังเคราะห์ เช่น ไนลอน โพลีเอสเตอร์ เป็นต้น

(2) โครงสร้างของเส้นด้าย เป็นเส้นด้ายที่ทำจากเส้นใยยาวหรือเส้นใยสั้น ลักษณะ ชนิดการเข้าเกลียวของเส้นด้าย

(3) โครงสร้างของผ้า เป็นการทอลักษณะต่างๆ เช่น การทอขนหรือเป็นการถักนิต หรือ เป็นผ้าที่ไม่ได้เกิดจากการทอ เช่น ผ้าอัดกาว เป็นต้น

(4) การตกแต่ง เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการผลิตผืนผ้า เช่น การเคลือบมัน การทำผ้าย่น การตะกุกตะกัก เป็นต้น

2.4.2.5.5 พื้นผิวกับการลวงตา คุณสมบัติของผ้าแต่ละชนิดที่แสดงออกมาในแต่ละพื้นผิวหรือผิวสัมผัสจะไม่เหมือนกัน เช่น ผ้าขนสัตว์ซึ่งจะมีน้ำหนักมาก ความหยิกงอของผ้าฝ้าย ความนุ่มเบาของผ้าถัก หรือความเป็นมันของ ผ้าซาติน การลวงตานอกจากจะใช้เรื่องของเส้นและสีแล้ว Texture ก็สามารถลวงตาได้เช่นกัน เช่น ทำให้ดูสูงขึ้น เตี้ยลง อ้วนขึ้น ผอมลง

ผ้าที่เบาและทิ้งตัวแนบเนื้อ เช่น ผ้าเจอซีและชีฟอง จะแนบเนื้อและรูปร่าง ผ้าชนิดนี้มี ความเหมาะกับการออกแบบเสื้อผ้าที่มีความอ่อนเบา คนที่มีรูปร่างดีสามารถสวมใส่ผ้าชนิดนี้ ได้ แต่คนที่มีรูปร่างผอมคงต้องใช้การจับ ช่วยพรางตาในส่วนที่ต้องการเพิ่มคนที่รูปร่างใหญ่อ้วนและ เจ้าเนื้อควรหลีกเลี่ยงเพราะจะทำให้เห็นสัดส่วนได้ชัดว่าส่วนเกินอยู่ตรงไหนและเห็นตรงส่วนเกิน ชัดเจนขึ้น

ผ้าที่มีการตกแต่งให้หยิกงอ ผ้าที่แข็งกระด้าง เช่น ผ้าทอลายลูกฟูกและผ้า ยีน จะไม่ทิ้งตัว จะชี้ออกจากลำตัว แต่ก็พอจะปกปิดรูปร่างส่วนที่ไม่พึงประสงค์ได้

ผ้าที่มีความหยิกงอเป็นพิเศษ เช่น ผ้าทาพด้าและไวนิล เป็นผ้าที่มีผิวด้านนอกแข็งกระด้าง และจะทำให้ผู้สวมใส่จะดูอ้วนขึ้น คนที่มีรูปร่างอ้วนกลมควรหลีกเลี่ยง

ผ้าที่มีความเรียบแต่มีการตกแต่งให้มีความมัวๆ ด้านๆ จะช่วยลวงตาได้ ทำให้ไม่ดูสว่างมาก เช่น ผ้ากาบาร์ดิน หรือผ้าขนสัตว์

ผ้าที่มีความหนาและหนักจะทำให้ดูอ้วนขึ้น เทอะทะ เช่น ผ้าคอร์ดูรอย โมเออร์ จะเหมาะกับ คนที่มีรูปร่างขนาดกลาง และสูง

ผ้าที่มีความมัวๆ หรือความด้านจะดูดซับแสง ไม่สะท้อนแสง ทำให้เมื่อสวมใส่แล้ว ดูไม่อ้วน จะดูผอมลง เช่น ผ้ายีน ผ้ากึ่งแอม ผ้าที่มีความเป็นประกายสะท้อนแสงจะทำให้ดูตัวใหญ่ขึ้น เช่น ผ้าซาติน ไนลอน วินยอน ผ้าที่ทำจากใยโลหะ ผ้าฝ้ายที่มีการฉาบมันหรือมีการตกแต่งให้มี ความเป็นมันเงา

ในการแต่งกายสามารถจะผสม Texture ของแต่ละเนื้อผ้าได้ แต่ควรจะต้องคำนึงถึงความไปด้วยกันได้ เช่น ผ้าเนื้อบางควรจะไปกับผ้าเนื้อบาง ผ้าหนาควรไปกับผ้าเนื้อหนา หรือใกล้เคียงกัน ความเป็นเอกภาพในด้านความคิด (Unity of idea) ความคิดในการออกแบบ ถ้าต้องการเน้นในแนวคิดตรงจุดไหน อาจจะใช้ Texture ที่ตรงข้ามกัน เพื่อที่จะทำให้จุดนั้นเป็นจุดรวม ของความคิดในการออกแบบเพื่อเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ คุณค่าของผ้า (Value) ควรจะไปด้วยกัน เช่น ใช้ผ้าไหมกับลินิน หรือผ้าไหมกับลูกไม้ชนิด ดีหรือเป็นผ้าที่มีคุณค่าใกล้เคียงกัน

2.4.2.5.6 Silhouettes (เส้นกรอบนอก) เป็นสิ่งสำคัญพื้นฐานของการ ออกแบบเสื้อผ้า สิ่งหนึ่งที่แสดงลักษณะรูปร่างของเสื้อผ้าให้ ผู้สวมใส่ เส้นกรอบนอกเกิดจากนำเอา รูปทรงหรือรูปร่างบวกกับเส้นที่ทำให้เกิดเป็นรูปทรง เป็นเส้น กรอบของลักษณะรูปทรงของเสื้อผ้า ขึ้นมา ซึ่งลักษณะโครงร่างของรูปทรงเสื้อผ้าจะเป็นสิ่งที่เรามอง เห็นได้เป็นอันดับแรก จากการที่ มองเห็นในระยะของช่วงสายตาที่รูปทรงนั้นเกิดการขัดกันหรือตัดกัน กับพื้นด้านหลังทำให้มองเห็น เส้นกรอบนอกของรูปทรงเสื้อผ้าได้ชัดเจน หรือเวลาที่เรายืนในที่ที่มี แสงสว่างจะมีเงาของรูปร่าง และ เสื้อผ้าปรากฏออกมากับผนังหรือพื้นนั้นคือเส้นกรอบนอก เป็นรูปทรงของเสื้อผ้าและรูปร่าง เช่น รูปทรงของแขน เสื้อ กางเกง กระโปรง

เส้นกรอบนอกหรือรูปทรงของเสื้อผ้าจะทำให้เสื้อผ้านั้นแสดงความเป็น แพ้ชั้นชั้นนำได้ และ ในขณะเดียวกันก็สามารถจะเป็นตัวกำหนดทางด้านกรายได้ ซึ่งนักออกแบบได้ ศึกษาลักษณะ ของรูปทรงของเครื่องแต่งกายจากประวัติศาสตร์และมีการพัฒนาการมาจนถึงปัจจุบัน นี้ ก็สามารถ สรุปได้ว่า เส้นกรอบนอกหรือลักษณะรูปทรงของเสื้อผ้าจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

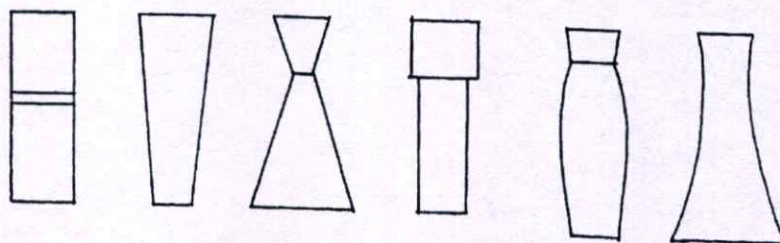
(1) รูปแบบที่มีเส้นโค้งเว้าเลื่อนไหลตามรูปร่าง (Fluid line)
 (2) ทรงบานพองหรือทรงระฆัง (Bouffant or The bell) จะเป็นทรงที่นิยมใช้กันมาก นับว่าเป็นทรงที่ Classic คือจะใช้ได้ตลอด ไม่ว่าจะเป็นเสื้อ หรือชุด หรือ เป็นชุดติดกัน ก็นำมาใช้กันได้

(3) ทรงตรง (The straight or Tubular) จะมีใช้กันมานาน ตั้งแต่ปี ค.ศ.1900 แล้ว จะเป็น ชุดหรือกระโปรงทรงตรงๆ

(4) ทรงที่มีความอ่อนไหวที่ด้านหลังมีลักษณะคล้าย สามเหลี่ยม (Back flare) รูปทรงนี้ จะเห็นได้ชัดจากชุดแต่งงาน

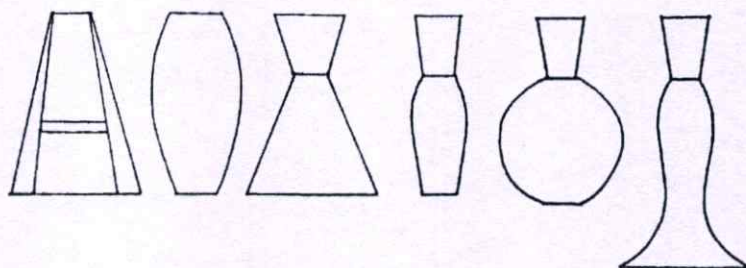
รูปทรงต่างๆ ของเสื้อผ้าจะสัมพันธ์กับขนาดและความยาวของเสื้อผ้าที่ต้องการตัดเย็บ รูปแบบ จะบ่งบอกลักษณะเฉพาะของเสื้อผ้า เสื้อผ้าที่มีรูปทรงเหมือนกันอาจมีรูปแบบที่แตกต่างกัน เมื่อเรา เติมรายละเอียด สี หรือการตกแต่งเพิ่มเติม ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการออกแบบรูปทรง และรูปแบบในการตัดเย็บออกมาหลากหลาย แต่แบบที่มีผู้นำไปใช้มากที่สุดจำกัได้อยู่เพียงบางแบบ

ขึ้นอยู่กับรสนิยมและความนิยมในช่วงเวลานั้นๆ ตัวอย่างที่ปรากฏในหน้านี้นี้คือ รูปทรงเบื้องต้น ที่ร่างขึ้นมาแบบง่ายๆ และได้สัดส่วน จุดประสงค์หลัก เพื่อให้เห็นถึงรูปแบบและชนิดของลายเส้นได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 2.95 แสดงรูปทรงของเสื้อผ้าและเส้นกรอบนอก จากซ้ายไปขวาแถวบนรูปตัว H, รูปกรวยกันตัด, รูปนาฬิกาทราย, รูปเสา

ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 27

ภาพที่ 2.96 แสดงรูปทรงของเสื้อผ้าและเส้นกรอบนอก จากซ้ายไปขวาแถวล่างรูปสี่เหลี่ยมคางหมู, รูปถังหรือกระเป๋, รูปทรงเสื้อคลุมเข้ารูป, รูปแจกันทรงสูง, ทรงกลม, รูปทรงหางปลา

ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 41

นอกจากเส้นกรอบนอกของเสื้อผ้าแล้ว รายละเอียดที่นักออกแบบควรพิจารณาส่วนใหญ่จะเป็น Shape ของความยาวกระโปรง ความกว้างของไหล่ ลักษณะของแขนเสื้อ ความกว้างของเอว ความยาวของเสื้อ เป็นต้น ส่วนรายละเอียดเล็กๆ เช่น ตะเข็บ กระจุดม การกัน การตกแต่งด้านหน้า จะพิจารณาเป็นอันดับรองต่อไป

Silhouettes ที่ดี จะขึ้นอยู่กับการแบ่งสัดส่วนของร่างกายหรือรูปร่างที่เป็นธรรมชาติของแต่ละคนด้วย ตั้งแต่ฐานคอ ไหล่ และเส้นเอว ความพอดีของแต่ละส่วน จะทำให้ Silhouettes ออกมาดี ส่วนเครื่องประดับ การตกแต่ง รายละเอียดต่างๆ ควรจะได้สัดส่วนที่พอเหมาะกับรูปร่างรูปร่างของแต่ละคนด้วย

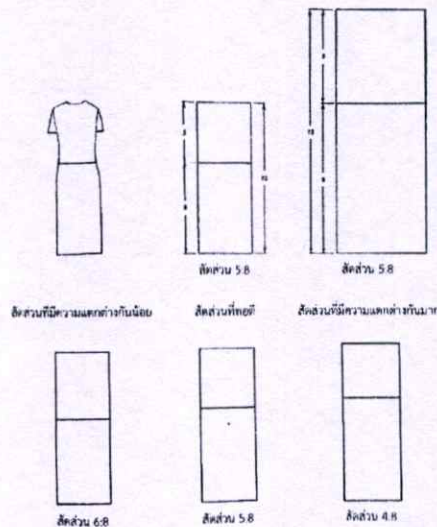
เสื้อผ้าที่จะออกมาในรูปแบบไหน นอกจากจะพิจารณาถึงรูปร่างแล้ว ควรต้องดูถึงความเหมาะสมกับสถานที่ โอกาสที่จะใช้เสื้อผ้า ความเป็นแฟชั่นหรือแนวโน้มของแฟชั่นในแต่ละยุค ความเหมาะสมของเนื้อผ้ากับรูปร่าง การที่จะทำให้ Silhouettes ของเสื้อผ้าออกมาดี เหมาะสมกับ รูปร่างผู้สวมใส่ จะต้องมีส่วนต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วประกอบกัน ไม่ว่าจะเป็นรูปร่าง ความเป็นสัดส่วน ผิวสัมผัสของเนื้อผ้า ความพอดีของเนื้อผ้ากับรูปร่าง

2.4.2 หลักการออกแบบ

เมื่อทราบองค์ประกอบของการออกแบบแล้ว การที่จะนำเอาองค์ประกอบทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นเส้น สี ที่ว่าง รูปแบบ พื้นผิว เส้นกรอบนอกต่างๆ มาใช้ ในการออกแบบ ควรจะต้องทราบหลักการออกแบบด้วย เพื่อจะได้นำองค์ประกอบต่างๆ มาใช้อย่างถูกต้อง ซึ่งหลักการออกแบบมีดังนี้ Proportion (สัดส่วน) Balance (ความสมดุล) Rhythm (จังหวะ) Emphasis (การเน้น) และ Harmony (ความกลมกลืน)

2.4.2.1 Proportion (สัดส่วน) เป็นส่วนหนึ่งของการออกแบบที่มีความสัมพันธ์ระหว่างความสูง ความกว้างของโครงร่าง Proportion จะเกิดขึ้นได้เมื่อเวลาที่นักออกแบบใช้เส้น ตกแต่งลงไปในโครงร่าง ใน Form ใน Space เป็นการใส่รายละเอียดลงไป เช่น เส้นจากการต่อตะเข็บ เข็มขัด สิบเสื่อ กระเป๋าต่างๆ และที่สำคัญ Proportion สามารถลงตาได้ โดยการใช้สิ่ง ตกแต่งที่ทำให้เกิดเป็นเส้นแบ่งเนื้อที่ในโครงร่างให้ได้ สัดส่วนที่ดี เหมาะสมกับลักษณะรูปร่างของแต่ละคน ซึ่งแต่ละคนจะมีรูปร่างที่แตกต่างกัน การแบ่ง เนื้อที่ หรือ Space ในโครงร่างนิยมที่จะใช้ สัดส่วน 3:5 หรือ 5:8 มากกว่าสัดส่วนอื่น ซึ่งจะมี 1:2, 3:4, 6:8, 4:8 สัดส่วนที่จัดว่าไม่ดีคือ 1:1

2.4.2.2 สัดส่วนที่มีความแตกต่างกันพอดีในระดับของสายตา

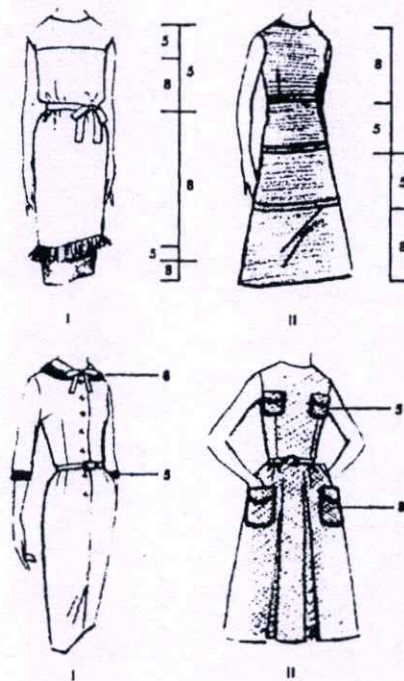
ภาพที่ 2.97 แสดงสัดส่วนที่มีความแตกต่างกัน

ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 45

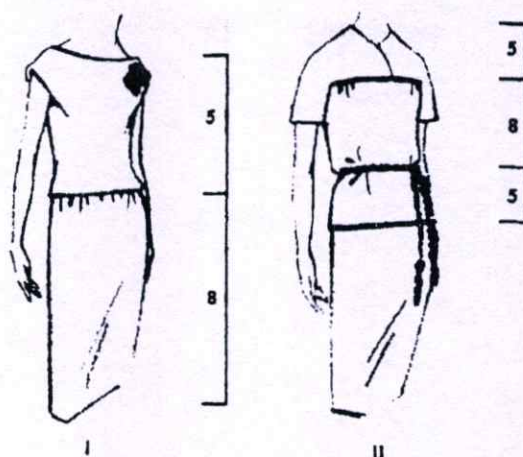
การแบ่งสัดส่วนจะแบ่งจากคอเสื้อถึงชายกระโปรง เช่น 3:5 เป็น 8 ส่วน ใช้ 3 ส่วนเป็นหัวเสื้อ 5 ส่วนเป็นกระโปรง อัตราส่วนนี้เหมาะสำหรับผู้ที่มิรูปร่างที่มีสัดส่วนที่เป็นมาตรฐาน คือจะมีความสูง ระหว่าง 150-160 ซม. ถ้าความสูงต่ำกว่า 150 ซม. ควรเลือกอัตราส่วนอื่นที่กะด้วยสายตาแล้วได้ สัดส่วนที่ดี เช่น 1:2, 5:8 คนที่มีรูปร่างผอมสูงกว่า 160 ซม. สัดส่วนที่เหมาะสมคือ 3 ส่วนเป็นหัวเสื้อ 4 ส่วนเป็นกระโปรง

ส่วนมากแล้วในทางเสื้อผ้าหรือด้านศิลปะที่ต้องใช้การวัดด้วยสายตาจะใช้สัดส่วน 5:8 หรือ สัดส่วน 4:8 จะมีความแตกต่างกันที่เหมาะสม ส่วน 6:8 จะมีความแตกต่างกันน้อย ดูแล้วไม่เหมาะสมไม่ได้สัดส่วน การเป็นสัดส่วนกันนั้นไม่ใช่เฉพาะการเป็นสัดส่วนแค่ส่วนบนกับส่วนล่าง หรือเสื้อกับ

กระโปรง เท่านั้น การต่อตะเข็บ ต่อ Yoke กระเป๋า ชั้นของกระโปรงต่างๆ ควรต้องเป็นสัดส่วนกัน ถ้าจะยึด 5.8 ก็ควรจะเป็น 5:8 เหมือนกันหมด เช่น การต่อ Yoke ที่หน้าอกเสื้อ ความกว้างของ Yoke ก็ควรจะเป็นสัดส่วน 5.8 กับ ตัวเสื้อ คือตัวของ Yoke 5 ส่วน ต่อจาก Yoke ถึงเอวก็ 8 ส่วน ซึ่งในตัวเสื้อทั้งหมดทั้งชุดสัดส่วน ตัวเสื้อกับกระโปรงก็เป็น 5.8 การติดกระเป๋าล่างกับกระเป๋าด้านบนก็ควรจะเป็นสัดส่วนกัน • การต่อสายแขนกับสายคอควรได้สัดส่วนกัน ชั้นของกระโปรงที่เป็นชั้นๆ ลดหลั่นกัน ควรเป็นสัดส่วนกันกับความยาวกระโปรง การแบ่งสัดส่วนของรูปร่าง นอกจากเป็นการตกแต่งแล้ว ยังช่วยลวงตาได้อีกด้วย คือ มีการแบ่งสัดส่วนที่เหมาะสมได้สัดส่วน จะทำให้คนเตี้ยดูเป็นคนสูงได้ ช่วงความลึกของคอเสื้อหรือช่วงของคอเสื้อที่มีปก ปกควรจะตกลงขนาดไหน ซึ่งควรจะเป็น สัดส่วนกับตัวเสื้อ สัดส่วน 3:5:8:11:13 จะจับคู่กันได้หมดในความเหมาะสมที่จะเลือกใช้ให้เหมาะกับ โครงร่างและรายละเอียดที่จะใส่เข้าไป

ภาพที่ 2.98 แสดงสัดส่วนที่ใช้ในการออกแบบเสื้อผ้า
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 47

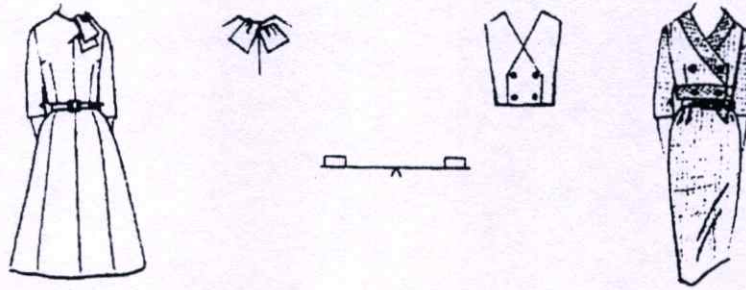

ภาพที่ 2.99 แสดงสัดส่วนที่ใช้ในการออกแบบเสื้อผ้า
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 48

2.4.2.3 Scale (อัตราส่วน) จะมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องของสัดส่วนด้วย เช่น ในการออกแบบ ส่วนประกอบต่างๆ ที่อยู่ในเสื้อผ้า เช่น โບ กระเป๋า เข็มขัด จะบอกได้ว่าหนักเกินไป เบาเกินไป ใหญ่เกินไป เล็กเกินไป ในความรู้สึกที่กลมกลืนของเนื้อผ้าและโครงร่างของเสื้อผ้า เช่น การตกแต่ง กระเป๋าใบใหญ่ก็จะไม่เหมาะกับคนที่มีรูปร่างเล็กๆ หรือเสื้อตัวใหญ่แต่ติดกระเป๋าใบเล็กก็จะไม่เหมาะสมกัน ไม่ได้สัดส่วนกัน หรือปกเสื้อเล็กหรือใหญ่เกินไปกว่าตัวเสื้อหรือรูปร่างของผู้สวมใส่แบบทรงผมควรสัมพันธ์กับสัดส่วนของหัวและรูปร่าง

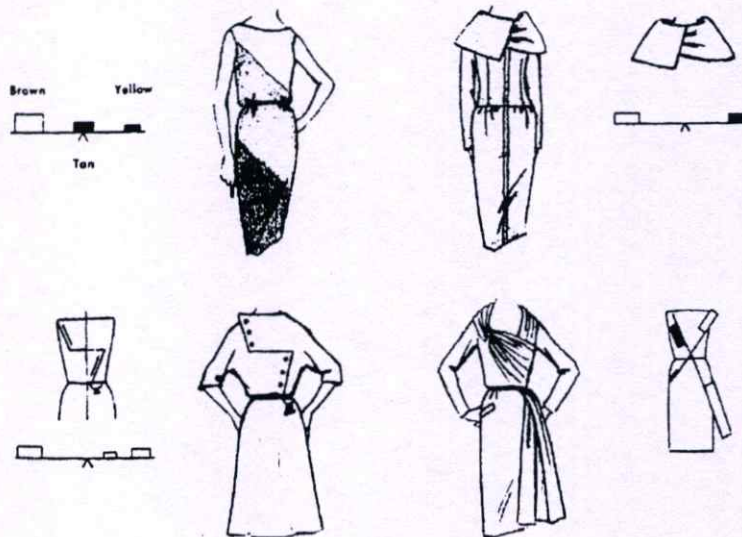
2.4.2.4 Balance (ความสมดุล) เป็นการจัดสัดส่วนขององค์ประกอบต่างๆ ให้มีความรู้สึกเท่ากัน เช่น ในเรื่องของความสมดุล ของเส้น ความสมดุลของสี ความสมดุลของพื้นที่ ความสมดุลของสัดส่วน ซึ่งการสมดุลในเรื่องของ แพนชั่น หรือความงาม จะไม่เหมือนกับความสมดุลในแง่ของคณิตศาสตร์ที่มีสูตรในเรื่องของความงาม ไม่มีจุดศูนย์กลางให้มองเห็น จะต้องใช้ประสบการณ์และการฝึกฝนบ่อยๆ เพื่อเพิ่มความชำนาญ ความรู้สึก ความสมดุลจะมีทั้งด้านขวาและด้านซ้าย ด้านหน้าและด้านหลัง ข้างบนกับข้างล่าง จุดความสนใจ ตามธรรมชาติจะอยู่ตั้งแต่เหนือเอวขึ้นไป ความสมดุลโดยทั่วไปจะมี 2 ลักษณะ

(1) Formal or Symmetrical balance เป็นความสมดุลที่สายตาเราบอกว่า 2 ข้างมันเท่ากัน เป็นการจัดรูปร่างที่มีลักษณะและรูปร่างเท่ากัน เหมือนกันทั้ง 2 ข้าง เหมือนกับการเล่นไม้กระดกหรือ ชั่งน้ำหนักที่ทั้ง 2 ข้างเท่ากัน ระยะห่างก็เท่ากัน

ภาพที่ 2.100 แสดงการจัดสมดุลแบบ 2 ข้างเท่ากัน
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 49

(2) Informal or Asymmetrical balance หมายถึงการจัดให้ขนาดรูปร่าง หรือสี ฯลฯ ให้มีความแตกต่างกัน 2 ข้าง แต่ให้มีน้ำหนักเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน เหมือนกับการที่ของมีน้ำหนักมากกว่า จะต้องเลื่อนเข้ามาใกล้จุดกึ่งกลางเพื่อให้น้ำหนัก 2 ข้างเท่ากัน ระยะห่างของ 2 ข้างจากจุดกึ่งกลาง จะไม่เท่ากัน หรืออาจจะเพิ่มน้ำหนักของข้างที่เบากว่าให้เกิดความสมดุลกัน

ภาพที่ 2.101 แสดงการจัดสมดุลแบบ 2 ข้างไม่เท่ากัน
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 49

ในการเน้นจุดเด่นด้านหน้าและด้านหลังบนเสื้อผ้าชุดเดียวกัน ควรให้จุดเด่นด้าน) มีขนาดเล็ก เช่น ดอกไม้ เข็มกลัด เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อไม่ให้จุดเด่นนั้นไปข่มจุดเด่นอื่นๆ เช่น ใบหน้า เพื่อให้เกิจุดเด่นที่สมดุลกัน ก็ใช้โบหรือลายผ้าที่มีขนาดใหญ่กว่าไว้ทางด้านหลัง ความสมดุลของสี เสื้อผ้าที่มีสี 2 สี ที่กลมกลืนกัน ก็ใช้แต่ละสีในพื้นที่ที่กว้างเท่าๆ กันได้ แต่ เป็นสีที่ตัดกัน เช่น แดงกับเขียว, ดำกับขาว, ม่วงกับเหลือง ควรให้สีเข้มกว่าอยู่ในพื้นที่ที่เล็ก สีสว่าง ควรอยู่ในพื้นที่ที่ใหญ่กว่า เพื่อให้เกิดความสมดุลในเรื่องของน้ำหนักของสี เช่น ควรใช้สีม่วงในพื้นที่ เล็กและใช้สีเหลืองในพื้นที่ที่ใหญ่ หรือ

ถ้าจะสวมใส่กระโปรงสีดำกับเสื้อที่มีสีสว่าง จะมีความรู้สึกว่ามีน้ำหนักจะอยู่ที่ข้างล่างมากกว่าข้างบน ดังนั้นเสื้อควรจะมีการตกแต่งลายเส้นเข้าไปบ้าง เช่น อาจจะมีการจับจีบหรือตีเกล็ดทางด้านหน้าของตัวเสื้อเพื่อให้เกิดความสมดุลกัน

2.4.2.5 Emphasis (การเน้น) เป็นการจูงใจเพื่อจะนำสายตาของผู้พบเห็นมุ่งไปสู่จุดที่สำคัญที่สุดหรือที่น่าสนใจที่สุดของ เสื้อผ้านั้นหรืองานนั้นๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับนักออกแบบเช่นกัน เพราะงานของ นักออกแบบที่ออกมา ก็ย่อมต้องการให้ผู้พบเห็นสนใจในจุดที่สำคัญที่สุดของงานชิ้นนั้น แต่ถ้าผู้พบเห็น มองไม่เห็นจุดสำคัญจุดนั้น กลับมองข้ามไป งานนั้นก็ดูเหมือนไม่ประสบความสำเร็จ การเน้นหรือ การที่จะให้จุดจุดหนึ่งเป็นจุดที่สำคัญที่สุด การสร้างจุดเน้น หรือจุดเด่น อาจใช้เรื่องของสีมาใช้ เช่น การใช้สีที่ตัดกัน การจัดเส้นให้ซ้ำกันหรือการตีเกล็ด

นักออกแบบจะต้องมีความชำนาญในการที่จะเน้นจุดต่างๆ ของเสื้อผ้า จากสิ่งที่สายตาตามองเห็น แล้วดูมากมาย ยิ่งเหยียดเกินไปจะทำให้ที่น่าสนใจน้อยที่สุด นักออกแบบจะต้องตัดสินใจหรือมองเห็นได้ ว่าอะไรเป็นจุดเน้นหลัก อะไรเป็นจุดเน้นรอง ตรงไหนควรจะเป็นจุดเน้นแล้วจะเน้นด้วยอะไร จะต้องใช้มากน้อยแค่ไหน สามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งมีหลักดังต่อไปนี้

จะเน้นอะไร จะต้องวางโครงสร้างงานก่อนว่าจะเน้นอะไรให้สำคัญตรงจุดไหน ส่วนต่างๆ ก็ให้มีความสำคัญน้อยลงไป

เน้นอย่างไร มีขั้นตอนดังนี้ วิธีการจัดกลุ่ม จุดเน้นถ้ามีหลายจุดมากเกินไป ถ้าเกิน 3 จุด พยายามรวมจุดเน้น ให้อยู่ในพื้นที่เดียวกันให้น้อยลงไป

เน้นด้วยวิธีการใช้ความสว่าง ความมืด สีรูปร่าง พื้นผิว ขนาด เน้นด้วยการประดับตกแต่ง เน้นโดยการเอาจุดสำคัญไว้ตรงกลาง ส่วนประกอบอยู่ล้อมรอบ

เน้นโดยการใช้เส้นรูปร่าง ขนาด และสี ให้มีความแตกต่างกัน หรือซ้ำกัน บางครั้งต้องเอาทุกอย่างมาผสมผสานกัน

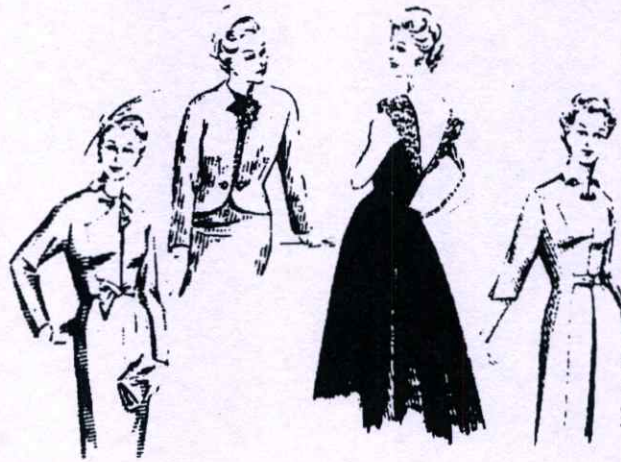
จะเน้นมากน้อยแค่ไหน เราสามารถจะวัดออกมาได้ว่ามากน้อยแค่ไหน แต่นักออกแบบจะใช้ ความรู้สึกที่ว่าแค่ไหนจะเพียงพอและเหมาะสมต่องานนั้นๆ เพราะความพอดีของการเน้นเพื่อให้เกิดจุด เด่นจะต้องขึ้นอยู่กับลักษณะและขนาดของงาน

จะเน้นตรงไหน จะต้องมีการร่างแบบ นำความคิดออกมาว่าจะเน้นตรงไหน รายละเอียด ต่างๆ จะเป็นตัวทำลายการเน้นจุดเด่น

2.4.2.6 การเน้นเพื่อให้เกิดจุดสนใจในการออกแบบ คือ

(1) จุดสำคัญที่สุด (Dominance or Main emphasis) ไม่จำเป็นต้องใหญ่ ควรเป็น จุดที่น่าสนใจที่สุด

(2) จุดสำคัญรอง (Subordination) ไม่ควรไปข่มจุดเน้นหลัก การเน้นควรให้ตรงจุดมุ่งหมาย เช่น จะเน้นรูปร่าง หรือจะเน้นฝีมือการเย็บ ประโยชน์ของการเน้น ทำให้เสื้อผ้ามีคุณค่า น่าดู แสดงรสนิยมของแบบเสื้อผ้า เกิดเอกลักษณ์เฉพาะ เพื่อลดจุดด้อยให้น้อยลง หรือทำจุดที่เด่นให้เด่นมากขึ้น

ภาพที่ 2.102 แสดงลักษณะการเน้นตามแนวตั้ง เป็นการดึงความสนใจที่แนวคอกอย่างเป็นระเบียบ และเหมาะสมกับลักษณะของชุด

ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 51

2.4.2.7 Rhythm (จังหวะ) ความต่อเนื่อง นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการออกแบบ เช่นเดียวกัน เพราะจังหวะของความต่อเนื่องนั้นจะช่วยทำให้การออกแบบนั้นมีความรู้สึกว่ามี ความเคลื่อนไหว จังหวะเป็นการทำซ้ำๆ กัน หลายครั้งอย่างต่อเนื่อง เรียกว่า Repetition ความรู้สึกของ จังหวะว่ามันมีการเคลื่อนไหวนั้น นักออกแบบจะสร้างทิศทางต่างๆ โดยการใช้องค์ประกอบของการ ออกแบบมาเป็นตัวชี้ทิศทาง เช่น เส้น ช่องว่าง สีและผิวสัมผัสต่างๆ จังหวะที่มีการเคลื่อนไหวที่จะเป็น ตัวนำสายตาของคนเราจากที่หนึ่งไป ยังที่หนึ่ง ซึ่งจุดสุดท้ายจะเป็นจุดที่มีการเน้นให้เป็นจุดที่น่าสนใจ มากที่สุด โดยอาศัยองค์ประกอบ ของการออกแบบต่างๆ นำพาสายตาไป

จังหวะเป็นลีลาการออกแบบที่เราสามารถรับรู้ได้จากการมองเห็น จังหวะเกิดจากผลของการ เน้น รูปทรง โดยพยายามดึงสายตาเข้าสู่จุดเด่น จังหวะทำให้เกิดความรู้สึกสวยงาม อ่อนหวาน น่ารัก หรือ ความหยابกระด้างได้เช่นกัน เช่น จะเห็นความเป็นจังหวะต่อเนื่องของขอบชั้นของกระโปรงที่ ระบาย ลูกไม้เป็นชั้นๆ หรือความเป็นจังหวะต่อเนื่องความเป็นคลื่นของกระโปรงพลีท

2.4.2.8 การออกแบบจะแบ่งจังหวะออกเป็น 2 ประเภท

(1) จังหวะคงที่ (Static rhythm) เป็นจังหวะที่ถูกแบ่งด้วยลีลาของเส้นและ ช่องว่าง ในระยะห่างเท่าๆ กัน เช่น รูปวงกลมที่ซ้อนๆ กัน ในระยะเท่ากัน ระยะห่างของกระดุม กระเป่า แนวพลีท ซึ่งนิยมให้มีจังหวะที่คงที่ หรือเป็นการทำซ้ำกันของเส้นตามขวาง ในจังหวะที่มี ช่องว่าง ที่เท่ากัน (Barmonic repetition)

ภาพที่ 2.103 แสดงการใช้จังหวะที่คงที่จากการเย็บเกล็ดพับผ้าเป็นชั้นที่เท่าๆ กันบนชุดที่มีลักษณะของเส้นกรอบนอกเป็นทรงตรง

ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 52

(2) จังหวะที่ต่อเนื่อง (Related rhythm) เป็นจังหวะที่ถูกแบ่งด้วยลีลาของเส้นและช่องว่าง ในระยะที่ไม่เท่ากัน เป็นไปตามความสวยงามที่นักออกแบบเห็นว่าเหมาะสมแล้ว ได้แก่ แนวต่อของ กระโปรงที่เป็นชั้นๆ หรือการวางตำแหน่งของกระเป๋าที่ซ้อนกันหลายๆ ใบ

ภาพที่ 2.104 แสดงการใช้จังหวะที่ต่อเนื่องบนชุดที่มีลักษณะของเส้นกรอบนอกเป็นทรงสามเหลี่ยม ลักษณะของจังหวะไม่เท่ากันจะลดหลั่นต่อเนื่องกันไป

ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 53

การใช้ลำดับชั้นของสีในวงสีที่อยู่ใกล้กัน มาใช้ในเรื่องของจังหวะ เช่น ลำดับชั้นของสีเขียว เช่น สีเขียว เขียวเหลือง หรือจากเหลืองเขียวไปเหลือง หรือการไล่สีจากดำไปขาวหรือจากขาวไปดำ การไล่สีในจังหวะอย่างนี้เรียกว่า Progression การไล่สีมืดไปสว่างส่วนมากจะพบในสีของผ้าที่อาจจะ พิมพ์สีมาแล้วตอนที่สำเร็จ หรือพิมพ์ย้อมในช่วงที่เป็นเส้นด้ายแล้วนำมาทอเป็นผ้า จะเห็นเป็น

สีที่เป็น จังหวะต่อเนื่องกันไป เรื่องของจังหวะนั้นบางทีก็ขึ้นอยู่กับอารมณ์ของนักออกแบบหรือศิลปินที่จะแสดงออกมา แบบร้อนแรง แบบนุ่มนวล หรือแบบตื่นเต้น แต่ทั้งนี้ต้องดูความต้องการของตลาดหรือผู้บริโภคด้วย

2.4.2.9 Harmony (ความกลมกลืน) นักออกแบบบางคนจะพูดถึงความกลมกลืนหลังสุด ซึ่งจริงๆ แล้วความกลมกลืนนั้น จะเป็นสิ่งที่รวมเอาสัดส่วน, การเน้น, ความสมดุล และจังหวะ จัดให้มีความเหมาะสมในการออกแบบ หรือเขียนใส่ลงรายละเอียดไปในโครงสร้างของ Model ที่เป็นหุ่น ในการออกแบบต่างๆ ไป ความกลมกลืน จะให้ความรู้สึกที่เป็นจุดจุดหนึ่งที่ประกอบไปด้วยความคล้ายๆ กัน แพ้ชั้นที่นิยมกันทั่วไปจะไม่เจาะจงว่าจะเป็นที่ใดอะไร แต่ควรจะเป็นความเป็นธรรมชาติมากกว่าที่จะมีการตกแต่งอะไรให้ดูสวย หรือ มีการกระตุ้นอะไรมากนัก แต่การกระตุ้นหรือการออกแบบแปลกแหวกแนวก็จะเป็นการออกแบบที่ดี ถ้ามีอะไรมารองรับหรือมีการยอมรับ กระแสปรัชญาของรูปแบบหรือสมันิยมของรูปแบบการแต่งกายจะเป็นแบบสบายๆ และ เรียบร้อย ไม่หรูหราเกินไป ไม่ฟุ่มเฟือย การออกแบบเสื้อผ้าที่ดีต้องไม่อยู่ตายตัว คือควรจะสามารถ ดัดแปลงได้เพื่อให้เหมาะกับสถานการณ์หรือโอกาส เสื้อผ้าที่ใส่แล้ว Fit พอดีตัว อาจไม่ใช่แบบที่ดีหรือ หลุดลุหลวมเกินไป การออกแบบชุดที่ใส่สบายๆ หลวมไม่แนบเนื้อ เหมาะกับโอกาสในการใช้ ก็จะเป็น ที่นิยมเช่นเดียวกัน การหมุนเวียนของแฟชั่นจะเป็นการตกแต่งเสื้อผ้า ออกแบบให้บางที่ก็รัดรูปหรือ ให้โปร่งพองในบางส่วนเพื่อให้เกิดความกลมกลืน บางแบบก็เหมาะสำหรับใช้เข็มขัดที่แข็ง บางแบบ ก็เหมาะสำหรับใช้เข็มขัดแบบอ่อน ปกเล็ก หรือปกใหญ่ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความกลมกลืนและสมดุล ของรูปร่างหรือเสื้อผ้าในแบบต่างๆ คนที่รูปร่างอ้วน เจ้าเนื้อไม่อยากจะโชว์สัดส่วนที่เป็นส่วนเกิน ถ้าใส่กระโปรงหรือเสื้อที่มีการ ตกแต่งมากๆ ตรงส่วนที่คิดว่าเป็นส่วนเกิน เช่น บริเวณตั้งแต่เอวถึงสะโพกโดยใช้การระบายเป็นชั้นๆ หรือใส่แจ็กเก็ตที่หนาๆ ก็จะทำให้ดูตัวใหญ่ขึ้น สัดส่วนและรูปร่างของคนเรามีหลายขนาด ซึ่งแต่ละคนก็อาจจะเหมาะกับชุดยารัดสะโพก แล้วใช้เสื้อชั้นในยกคันทรงขึ้นไป ส่วนท่อนล่างปล่อยให้หลวมลงไป บางยุคที่นิยมเสื้อแจ็กเก็ตสั้นๆ ใส่กับกระโปรงที่เข้ารูป แต่เดี๋ยวนี้สามารถใส่ได้ทั้งกระโปรงทรงเข้ารูปและกระโปรงบาน ขึ้นอยู่กับ รูปร่างของแต่ละคนและเส้นที่นำมาตกแต่ง ไม่ว่าจะ เป็นเส้น สี ผิดสัมผัส ล้วนแต่เป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับ ความกลมกลืนทั้งสิ้น

การออกแบบให้เกิดความกลมกลืนกันนั้นจะต้องทำให้เกิดความสวยงาม ให้พอเหมาะ ถ้ามากเกินไปอาจจะแลดูไม่เหมาะสม ไม่น่าสนใจ หรือเบื่อหน่ายได้ง่าย แต่ถ้าน้อยเกินไปก็จะดูไม่สวยงาม คนที่มีรูปหน้าเป็นสี่เหลี่ยมถ้าสวมใส่เสื้อคอเหลี่ยมจะยิ่งเน้นให้ใบหน้าดูเป็นเหลี่ยมมากขึ้น คนที่มี รูปหน้ายาวควรหลีกเลี่ยงการใส่เสื้อคอแหลมหรือใส่เนกไทยาว การออกแบบที่ดีคือให้ส่วนใหญ่ กลมกลืนกันและให้ความแตกต่างหรือตัดกันในส่วนน้อย จากข้อมูลที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า ความกลมกลืน หมายถึง การประสานให้กลมกลืนเป็น พวกเป็นหมู่ให้เกิดความเหมาะสม ไม่ควรให้มากเกินไปหรือคล้อยตามมากเกินไป และไม่ควรให้สั้นเกินไป การออกแบบให้กลมกลืนจัดออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

(1) ความกลมกลืนกันด้วยรูปร่าง ลักษณะ ช่วงระยะสี และลักษณะพื้นผิว โดยจัดส่วนประกอบ ต่างๆ ให้คล้ายกัน หรือเฉพาะอย่างให้กลมกลืนกัน

(2) การกลมกลืนกันด้วยความคิด ในการออกแบบจะต้องคิดว่าก่อนว่าจะเอาอะไรไว้ตรงไหน จึงจะเหมาะสม เช่น การใส่ลูกไม้ กระเป่า การตกแต่งด้วยเส้น โบ โท กระดุม จัดส่วนประกอบให้เป็น แบบเดียวกันหรือไปด้วยกันได้ และควรจะทำให้เกิดความกลมกลืนในด้านประโยชน์ใช้สอยหรือหน้าที่

(3) การออกแบบให้กลมกลืนตามธรรมชาติ ในส่วนของผืนผ้าจะมีลวดลายเป็นเส้นสาย ลวดลายเป็นสีต่างๆ หรือมีพื้นผิวที่แตกต่างกัน การที่จะนำสิ่งต่างๆ เหล่านี้มาออกแบบจะต้องให้เกิดความกลมกลืนกัน อาจทำได้ดังนี้

(3.1) การออกแบบของเส้นให้เกิดความกลมกลืนกันในแนวทแยง (Diagonal direction) เป็นการใช้เส้นที่กลมกลืนกันทางแนวทแยงทางเดียว อาจจะใช้เส้นที่เชื่อมโยงจากจุดจุดหนึ่งที่มี การตกแต่งแล้วไปยังอีกจุดจุดหนึ่ง

(3.2) การออกแบบของเส้นให้เกิดความกลมกลืนในแนวราบ (Horizontal direction) เป็นการใช้เส้นให้กลมกลืนในแนวราบหรือในสัดส่วนที่ต้องการความกว้าง เช่น เข็มขัดเส้นใหญ่ คงจะไม่เหมาะกับคนที่มีรูปร่างเล็กและเอวเล็ก หรือปกเสื้อที่กว้างก็จะเน้นช่วงไหล่ จะเหมาะสำหรับ หรือสมดุลกับคนที่มีสะโพกกว้าง

(3.3) การออกแบบของเส้นให้เกิดความกลมกลืนในแนวโค้ง (Curved direction) คือ การใช้เส้นให้กลมกลืนกันในแนวโค้ง ใช้ในส่วนที่มีลักษณะเป็นวงกลมหรือในส่วนให้ความรู้สึก ที่อ่อนนุ่ม อ่อนหวานได้

(3.4) การกลมกลืนของสี (Harmony of colors) การใช้สีเดียวหรือสีในกลุ่มเดียวกัน จะให้ ความกลมกลืนได้ดี แต่ในพื้นที่ใหญ่ หากไม่ใช้สีตัดกันบ้างจะดูเรียบและค่อนข้างขรึม การใช้สีที่มี ความกลมกลืนจะต้องพิจารณาถึงการเน้นสีร้อนหรือสีเย็นด้วย การใช้สีเดียวที่อยู่ใน Shade เดียวกัน เช่น กางเกงสีม่วงเงินเข้ม เสื้อควรจะเป็นสีฟ้าอ่อนหรือสีน้ำเงินอ่อน ซึ่งจะอยู่ใน Value และ Intensity เดียวกัน

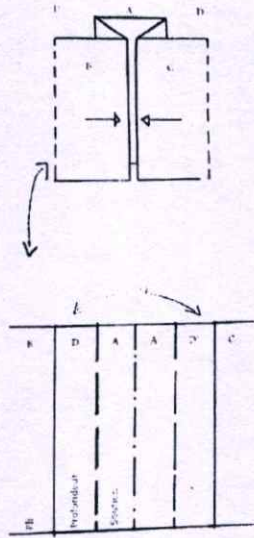
(3.5) การกลมกลืนด้วยพื้นผิว (Harmony of texture) การใช้เนื้อผ้าต่างๆ ก็ควรจะให้ เหมาะกับโอกาสในการใช้ด้วย เช่น คงจะไม่เหมาะถ้าจะนำผ้าซาตินไปตัดเป็นชุดกีฬา เพราะผ้าซาติน ไม่มีความยืดหยุ่นตัว และถ้าโดนอะไรเกี่ยวกับเส้นด้ายจะดูตึงออกมาได้ง่าย แพ้ชั้นบางยุคนิยมใช้พื้นผิวที่ตรงข้ามกัน เช่น ใช้ผ้า Organdy แทน Linin (ผ้า Organdy เป็นผ้าฝ้ายชนิดหนึ่งที่ออกแบบลายขัดธรรมดา ลักษณะของเส้นด้ายที่ทอจะหยิกงอ ฉะนั้นพื้นผิวด้ายจะ หยิบเล็กน้อย ไม่เรียบเลยทีเดียว) หรือใช้ Velvet แทน Satin (Velvet ลักษณะการทอจะเหมือน Satin หรือไหมจะทอลายขัดธรรมดา หรือทอลายสองด้านหลังผ้า ด้านหน้าจะเป็นขนๆ บางครั้งจะใช้ ด้ายผสมกัน เช่น ด้านหน้าเป็นไหมด้านหลังเป็นฝ้าย หรือด้านหน้าเป็นเรยองด้านหลังเป็นไหมหรือ ไนลอน) หรือใช้กำมะหยี่ (Velveteen) แทนฝ้าย (Velveteen เป็นผ้าฝ้ายชนิดหนึ่งที่มีผิวหน้าหยิบ และเป็นขนเล็กน้อยเหมาะสำหรับตัดสูท และชุดที่ตัดเป็นกางเกง ผ้าไม่แข็งมาก มีน้ำหนักปานกลาง) นักออกแบบต้องทำความเข้าใจในเรื่องความกลมกลืน ส่วนที่เกิดการตัดกันแล้วมิได้ทำให้หมด ความสวยงามไป เช่น ผู้หญิงที่มีรูปหน้ายาวแหลม ปากเล็ก ไหล่ลาดมาก การออกแบบคอเสื้อถ้าจะ ถือหลักของความกลมกลืนก็จะทำให้เห็นส่วนที่ไม่สวยงามให้เด่นชัดขึ้น ฉะนั้นการออกแบบจะต้องใช้ ความตรงข้ามของเส้นมาใช้แต่เพียงเล็กน้อย อาจจะไม่ตัดกันหรือตรงข้ามกันอย่างรุนแรง เช่น ถ้าใช้เสื้อคอ ลักษณะสี่เหลี่ยมมาช่วยจะเป็นการตรงกันข้ามมากเกินไปทำให้ไม่สวย แต่ถ้าใช้ลักษณะ ของคอเสื้อที่เป็นรูปตัวยูมาใช้จะทำให้เกิดความกลมกลืนกับใบหน้า เป็นการให้ความตรงกันข้ามเพียง เล็กน้อยมาช่วยให้เกิดความกลมกลืน หรือคนที่มรูปร่างสี่เหลี่ยม คอสั้น ถ้าใช้เสื้อคอสี่เหลี่ยม ซึ่งกลมกลืนกับ ใบหน้าและเป็นการเน้นมากเกินไป ถ้าเปลี่ยนมาใช้คอเสื้อแบบรูปหัวใจก็จะดูไม่สวย เพราะเป็นการ เน้นให้เห็นถึงความแตกต่างมากเกินไป แต่ถ้าใช้คอเสื้อที่มนโค้งไม่เป็นสี่เหลี่ยมก็จะช่วย ให้ดูดีขึ้น โดยไม่เน้นส่วนที่บกพร่องให้เห็นเด่นชัดนัก

สรุป องค์ประกอบของหลักการออกแบบเสื้อผ้าในแต่ละองค์ประกอบจะมีหลักการเฉพาะ แต่ละ ประเภทของการออกแบบเสื้อผ้านั้น นักออกแบบจำเป็นต้องเข้าใจในหลักการออกแบบ และ นัก ออกแบบจะต้องเลือกเอาองค์ประกอบของการออกแบบ เช่น เส้นต่างๆ สี พื้นที่ รูปแบบ พื้นผิว เส้น กรอบนอก ชนิดใดบ้างเพื่อมาออกแบบสร้างสรรค์เป็นเสื้อผ้าให้เหมาะกับรูปร่างของผู้สวมใส่ที่มี ขนาด ความสูง ความเตี้ย อ้วน ผอม แตกต่างกันให้เกิดความกลมกลืนกันในทุกมิติ การนำ องค์ประกอบการ ออกแบบมาผสมผสานให้กลมกลืนกันและถูกหลักของการออกแบบ แล้วสามารถ ลดปมด้อยของ รูปร่างของผู้สวมใส่ได้ และเพิ่มจุดเด่นให้กับเสื้อผ้าเป็นสิ่งที่นักออกแบบต้องคิดและมี ทักษะความ ชำนาญในการที่เลือกสรรนำมาใช้ให้ถูกหลักการออกแบบ นอกจากนี้รูปแบบของเสื้อผ้าที่ ออกแบบแล้ว ส่วนประกอบที่ใช้ในการตกแต่งบนพื้นที่ของเสื้อผ้า เช่น การจีบ กระเป๋ า แบบของปก เสื้อ แขนเสื้อ การติดกระดุม เป็นส่วนสำคัญขององค์ประกอบทั้งสิ้นที่นักออกแบบต้องนำมาประกอบ ตกแต่งลงบน ตัวเสื้อผ้าให้เกิดความพอดี กลมกลืนกับแบบของเสื้อผ้า และความเหมาะสมกับรูปร่าง ของผู้สวมใส่ ซึ่งจะกล่าวในบทต่อไป

ในทางปฏิบัติแล้ว คำว่า Finition (ของตกแต่งเสื้อผ้า) หมายถึง สิ่งที่กำหนด ลักษณะของ แบบเสื้อผ้า ได้แก่ จีบผ้าแบบต่างๆ, คอเสื้อแบบต่างๆ, กระเป๋ า ส่วนคำว่า Poprete (ของตกแต่ง เสื้อผ้า) หมายถึง สิ่งที่น่ามาตกแต่งเพิ่มเติม เพื่อทำให้เสื้อผ้ามดูแตกต่างและมีรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ เพิ่มขึ้น ได้แก่ รูปแบบของ กระดุม, วิธีการติดกระดุม, วิธีการเย็บ, การใช้เทคนิคอื่นๆ ในการออกแบบ เสื้อผ้า เมื่อได้แนวคิด (Concept) ของแบบที่ต้องการแล้ว เราจะมองเห็นสิ่งที่จำเป็นที่จะนำ มาใช้เพื่อ ตกแต่งทั้งเสื้อผ้าและส่วนประกอบต่างๆ ของเสื้อผ้า ซึ่งเสื้อผ้าแต่ละแบบ จะมีความแตกต่างของการ ใช้สิ่งที่จะนำมาตกแต่ง และการออกแบบเสื้อผ้าไม่ว่า แบบใด ควรตั้งชื่อแบบที่เราสร้างให้ถูกต้องตาม ศัพท์เทคนิคที่ถูกต้อง ดังนั้น นักออกแบบที่ยังไม่มีประสบการณ์ อาจจะรู้สึกลำบากในการนำเอา สิ่งของตกแต่งไป ประดับเสื้อผ้าให้ดูลงตัว โดยทั่วไปนักออกแบบประเภทนี้มีแนวโน้มที่จะสร้างเสื้อผ้า แบบเรื่อยๆ ไม่น่าสนใจ หรือไม่ก็ใส่รายละเอียดมากเกินไป เพราะมักจะคิดว่ายิ่ง เสื้อผ้ามีรายละเอียด ที่ซับซ้อนจะทำให้เสื้อผ้าออกมาดูดี ซึ่งไม่ใช่หลักการที่ถูกต้องนัก ดังนั้นประสบการณ์จากการทำงาน จึงเป็นสิ่งสำคัญ ความซ้ำของชำนาญเป็นสิ่งจำเป็น ที่ทำให้นักออกแบบสามารถเข้าถึงหัวใจของการ ออกแบบ และเข้าใจสิ่งที่นักออกแบบ ทั้งในอดีตและปัจจุบันได้ออกแบบไว้ ด้วยเหตุนี้เอง ธรรมเนียม ประสบการณ์ และ ความสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งสำคัญในโลกของแฟชั่น

2.4.3 การตกแต่งเสื้อผ้า

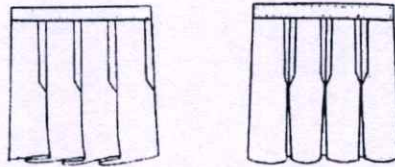
2.4.3.1 การจับจีบเพื่อการตกแต่ง การจับจีบคือการจับทบผ้ารอบตัว เพื่อใช้เป็นสื่ง ตกแต่งเสื้อผ้า การจับทำมาจาก เส้นสันทบ เส้นลิค (เส้นที่พับไว้ภายใน) และเส้นหลัก ดังในรูป (A B C D) วิธีการจับทบทวิส ทำได้โดยการจับ ตำแหน่ง B และ C ทบเข้าหาตำแหน่ง A

ภาพที่ 2.105 แสดงวิธีการทำจีบแบบทวิส
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 59

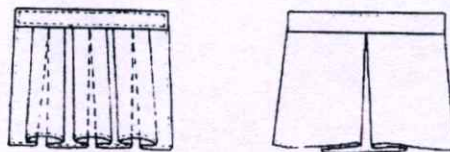
การจีบมีหลายแบบ แล้วแต่การนำไปใช้ในลักษณะต่างๆ ซึ่งสามารถทำให้เสื้อผ้ามี ความโดดเด่นต่างๆ กัน เช่น การสร้างรอยจีบใหญ่ รอยจีบละเอียด รอยจีบหนาเป็นชั้นๆ รอบจีบ เล็กน้อยเพียงเพื่อให้เห็นรอยพับย่น การจีบแล้วเดินตะเข็บทับ หรือไม่ก็สามารถซ่อนรอบจีบด้วย ผ้าชั้นอื่นอีกชั้นหนึ่งได้ในการตัดเย็บ ถ้าจะให้งานออกมาเรียบร้อย ต้องจีบผ้าตามแนวผ้า

2.4.3.2 วิธีการจีบแบบต่างๆ

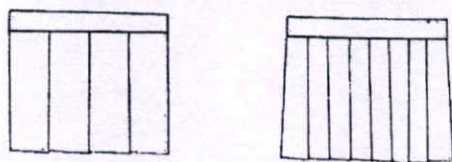
plis plats กระโปรงจีบรอบตัวแบบตีตะเข็บทับ
plis en accordéon จีบกระทบแบบตีตะเข็บทับ

ภาพที่ 2.106 แสดงจีบและมีตีตะเข็บทับ
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 60

plis tubulaires en accordéon กระโปรงทวิสรอบตัว
pli creux en accordéon กระโปรงจีบกระทบหน้าแบบไม่มีตีเกล็ด

ภาพที่ 2.107 แสดงจีบแบบทวิสแต่ไม่มีตีเกล็ดทับ
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 60

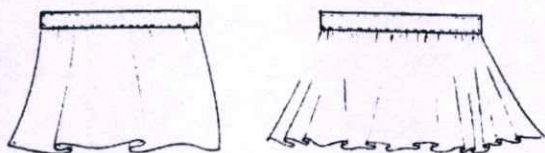

Plis plats กระโปรงจีบขนาดใหญ่รอบตัว
pli plissé กระโปรงพลิทเล็ก

ภาพที่ 2.108 แสดงจีบพลิททางเดียวกัน

ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 60

2.4.3.3 การจีบย้วยและการจีบรูด การจับจีบก็เหมือนการทำระบายและการจีบรูดโดยใช้ด้ายยึด เป็นการพับทบผ้าเพื่อใช้ตกแต่ง ขดที่เราจะตัด ซึ่งจะให้ชุดของเราสวยงามและทำให้ชุดดูพลิ้วไหวไม่แข็งกระด้าง การตกแต่งเสื้อผ้า ด้วยการจับจีบถือเป็นการตกแต่งในแบบโรแมนติกและเป็นการเล่นรายละเอียดให้เสื้อผ้าดูหรูหรามากยิ่งขึ้น

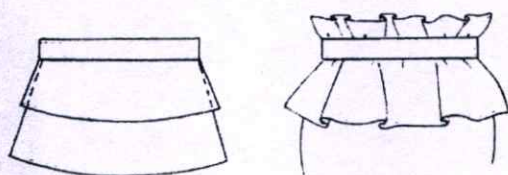

คำอธิบายภาพ

กระโปรงย้วย (แบบบานมาก), กระโปรงย้วยครึ่งวงกลมกระโปรงบานน้อย แบบซ้อนสองชั้น, การตกแต่งเอวกระโปรงด้วยการจีบย้วย

ภาพที่ 2.109 แสดงกระโปรงย้วยแบบครึ่งวงกลม

ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 61

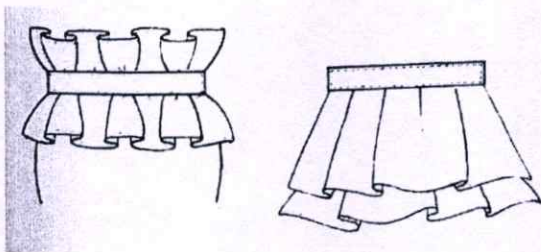

คำอธิบายภาพ

กระโปรงบานน้อย แบบซ้อน 2 ชั้น, การตกแต่งเอวกระโปรงด้วยการจีบย้วย

ภาพที่ 2.110 แสดงกระโปรงบานน้อยและการมีจีบย้วยตกแต่งขอบเอว

ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 61

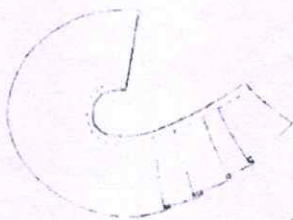
คำอธิบายภาพ

การจีบย้วยแบบกระทบ, กระโปรงย้วยสองชั้น

ภาพที่ 2.111 แสดงการจีบย้วย 2 ชั้น

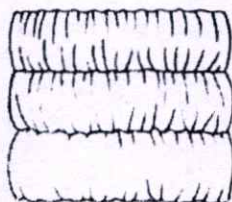
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 61

การทำระบายรูปวงกลม จะใช้กันมากในการตกแต่งคอเสื้อ โดยจะเลือกใช้ผ้าที่ดูพลิ้วไหว บางเบา เพื่อสร้างเสน่ห์ดึงดูดสายตา การจีบรูปรี มีผลทำให้เกิดลักษณะที่พิเศษ แปลกตา ในทางปฏิบัติ มันก็คือการจีบอันเล็กๆ ต่อกัน ทั้งนี้ในการตัดเย็บ เราควรนำผ้าที่มีความยืดหยุ่นมาใช้ การจีบแบบ เสื้อคอถ่วง เป็นรูปแบบคล้ายกับเวลาที่เรานำผ้ามาพาดรอบตัว การจีบแบบนี้ สร้างความรู้สึกพลิ้วไหว และดูมีเสน่ห์ยั่วชวน เมื่อผู้สวมใส่เคลื่อนไหวร่างกาย

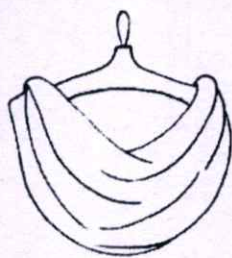
ภาพที่ 2.112 แสดงผ้าย้วยแบบวงกลม

ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 62

ภาพที่ 2.113 แสดงการจีบรูปรีแบบใช้ด้ายยึด

ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 62

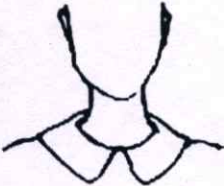
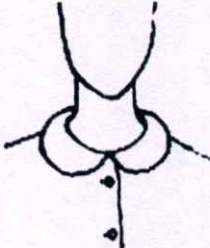
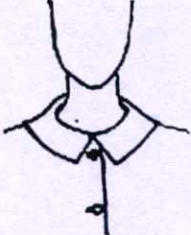
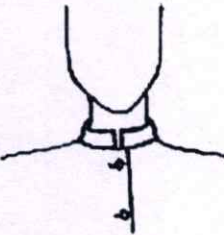
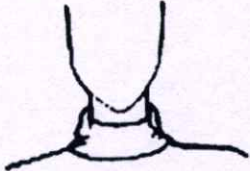
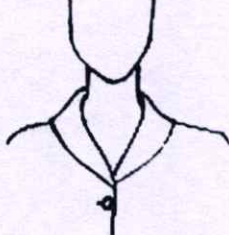
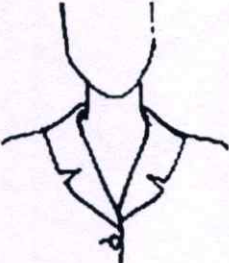

ภาพที่ 2.114 แสดงการจับจีบเดรปของผ้าปิดไหล่
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 62

ภาพที่ 2.115 แสดงเสื่อคอถ่วง
ที่มา : อัจฉรา สโรบล. 2561 : 62

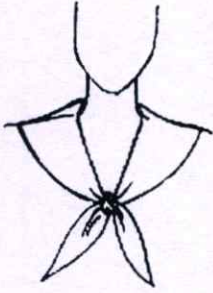

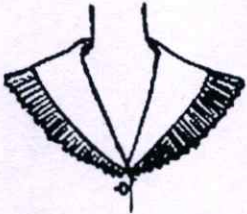
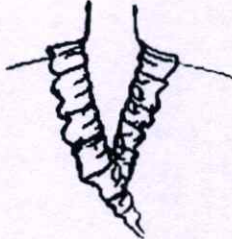
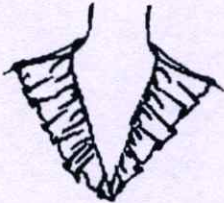
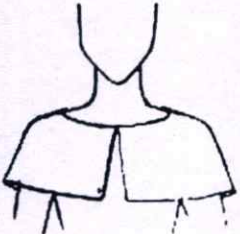
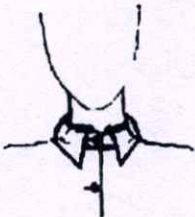

ตารางที่ 2.1 คอเสื้อแบบต่างๆ

คอเสื้อแบบต่างๆ

 <p>Peter Pan Collar (ปกปีเตอร์แพน) เป็นปกเสื้อที่มีลักษณะปลายปกสั้นและโค้งมน</p>	 <p>Bobbie Collar (ปกบ็อบบี้หรือปกบัวบาน) ปกมีลักษณะปลายโค้งมนเหมือนครึ่งวงกลมตลอดทั้งตัวปก</p>	 <p>Spread Collar (ปกราบ) ปกมีลักษณะราบแบนติดกับคอเสื้อ</p>
 <p>Mandarin Collar (ปกตั้งหรือปกแมนดาริน) ปกมีลักษณะตั้งรอบลำคอซึ่งในไทยใช้กับเครื่องแบบของข้าราชการ</p>	 <p>Turtleneck (ปกคอเต่า) ปกมีลักษณะคอเสื้อทรงสูงที่มีผ้า</p>	 <p>Shawl Collar (ปกชอลหรือปกกล้วยหอม) ปกมีลักษณะโอบหุ้มรอบคอ</p>
 <p>Notched Collar (ปกน็อกหรือปกฮาวายในตัว) ปกมีลักษณะที่เปิดกว้าง สวมใส่สบายไม่ตั้ง แบบราบไปกับตัวเสื้อ ไม่มีรอยต่อกับเส้นรอบคอ</p>	 <p>Convertible Collar (ปกฮาวายดัดแปลง) ปกมีลักษณะดัดแปลงจากปกฮาวายจะใหญ่หรือเล็กกว่า</p>	 <p>ปกฮาวาย ปกมีลักษณะเปิดกว้าง สวมใส่สบาย มีรอยต่อบนเส้นคอระหว่างปกกับคอเสื้อ</p>

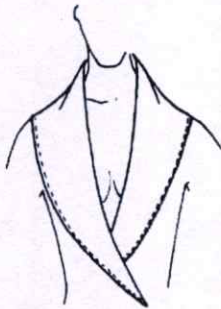
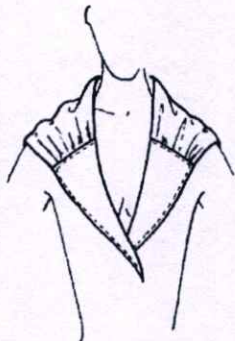
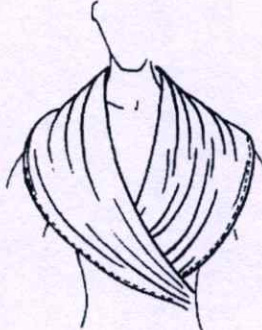
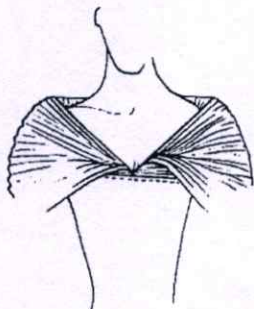
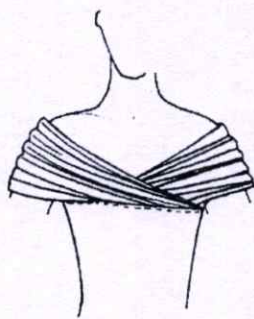
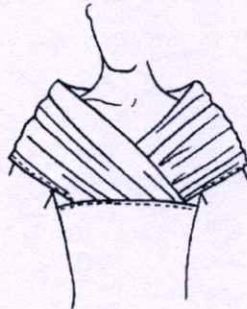
ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

คอเสื้อแบบต่างๆ

<p>Notched Collar (ปกนื้อหรือปกฮาวายในตัว) ปกมีลักษณะที่เปิดกว้าง สวมใส่สบาย ไม่ตั้ง แบบราบไปกับตัวเสื้อ ไม่มีรอยต่อ กับเส้นรอบคอ</p>	<p>Convertible Collar (ปกฮาวายตัดแปลง) ปกมีลักษณะตัดแปลงจาก ปกฮาวาย จะใหญ่หรือเล็กกว่า</p>	
 <p>Sailor Collar (ปกทหารเรือ) ปกมีลักษณะเป็นแผ่น กว้างโอบรอบคอ ทางด้านหลัง มีปลาย ผูกเป็นโบด้านหน้า</p>	 <p>ปกโปโล ปกมีลักษณะ เหมือนปกเชิ้ตมีสามเส้า ติดกระดุมประมาณ 2-3 เม็ด</p>	 <p>ปกเทเลอร์ ปกมีลักษณะเปิด คอกว้างลึกกึ่งแนวหน้าอก</p>
 <p>ปกระบายจีบพลีท ปกมีลักษณะ ตัดแปลงตกแต่งให้สวยงาม โดยใช้ผ้าอัด จีบพลีทมาตกแต่งระบาย ต่อที่ชายปก</p>	 <p>ปกระบายย้วย ปกมี ลักษณะแผ่นปกพลิ้วเป็น ลอนเล็กๆ จากการใช้ผ้า เฉลียงไม่กว้างมากมีจีบรูด</p>	 <p>ปกย้วย ปกมีลักษณะแผ่นปก กว้างพลิ้วเป็นลอนเล็กๆ จากการใช้ผ้าเฉลียงแล้วจีบรูด</p>
		

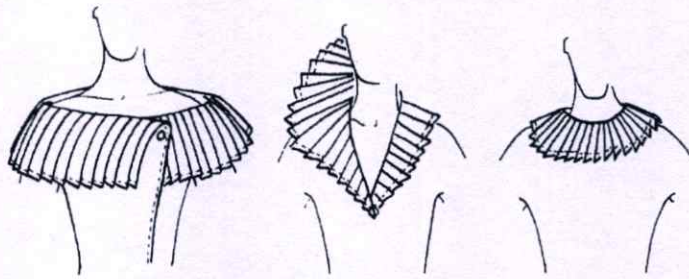
ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

คอเสื้อแบบต่างๆ

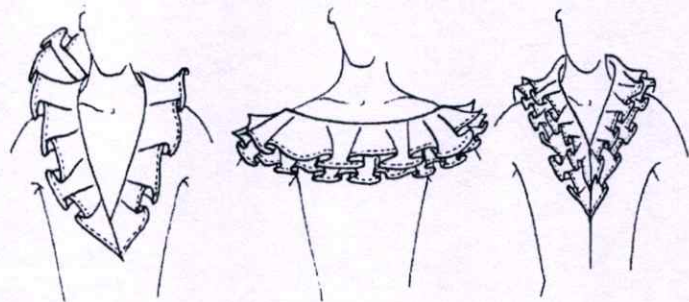
<p>ปกคลุมไหล่ ปกมีลักษณะแผ่นปกกว้าง เรียบลงมา คลุมไหล่ทั้งสองข้างคล้ายปีก ค้างคาว</p>	<p>ปกแถบผ้า ปกมีลักษณะ เหมือนปกเชิ้ต มีแถบผ้า เล็กๆ อยู่ด้านในของฐาน ปกเพื่อช่วยพยุงฐานปก</p>	<p>ปกระบายย้วย ปกมีลักษณะ แผ่นปกกว้างพลิ้วทิ้งตัว เป็นลอนลงมาจากการใช้ผ้า เฉลียง แบบครึ่งวงกลมจนถึง เต็มวงกลมเลยก็ได้</p>
 <p>ปกเทเลอร์ทรงกล้วยหอม ปกมีลักษณะหุ้มรอบคอเล็กน้อยกว่า ระดับปก</p>	 <p>ปกเทเลอร์ทรงกล้วยหอม ดัดแปลงปก มีลักษณะ แผ่นปกใหญ่ กับเดรป ปลายปกเป็นมุมแหลม</p>	 <p>ปกเดรป ปกมีลักษณะแผ่นปกใหญ่จับ จีบเดรปทั้งปกคลุมจนถึงไหล่</p>
 <p>ปกพลีทคลุมไหล่ ปกมีลักษณะแผ่นใหญ่จับพลีททั้งปก คลุมปิดไหล่ทั้งสองข้าง</p>	 <p>ปกเดรปคลุมไหล่ ปกมีลักษณะใช้ผ้าเฉลียง แผ่นกว้างจับเดรปคอกกว้าง แผ่นปกปิดไหล่ทั้งสองข้าง</p>	 <p>ปกเดรป ปกมีลักษณะแผ่นใหญ่จับจีบ เดรป ปกตั้งขึ้นคลุมไหล่ทั้งสองข้าง</p>

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

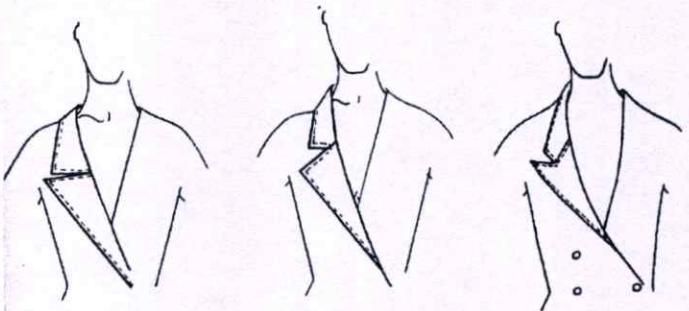
คอเสื้อแบบต่างๆ

ปกพลิทแบบต่างๆ

ปกระบายย้วยแบบต่างๆ

ปกเทลอร์ดัดแปลง

2.5 แนวโน้มเทรนด์แฟชั่น (2018 - 2019)

2.5.1 ฤดูใบไม้ร่วง , ฤดูหนาว 2018 - 2019 (Trends of Autumn,Winter 18/19)

ภาพที่ 2.116 แสดงภาพเทรนด์แฟชั่นในปี 2019 หัวข้อ HumaNature
ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์
ที่มา : <https://www.wgsn.com> : สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2561

เทรนด์แฟชั่นปี 2019 ในช่วงฤดูใบไม้ร่วง (Autumn) ฤดูหนาว (Winter) หรืออักษรย่อคือ A/W19 ประกอบด้วย 4 หัวข้อหลัก คือ 1)Dark Wonder 2)HumaNature 3)The Thinker 4) Worldhood และหัวข้อที่สามารถนำมาเป็นแนวทางและตรงกับแนวความคิดที่ใช้ในการออกแบบ คือ หัวข้อ HumaNature (ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์) มนุษย์เรานั้น มีหลากหลายสัญชาติญาณ ประกอบไปด้วย สัญชาติญาณส่วนบุคคล สัญชาติญาณด้านอารมณ์ และสัญชาติญาณด้านความคิดสร้างสรรค์

ในโลกที่ถูกขับเคลื่อนไปด้วยพื้นฐานข้อมูล โดยในปี 2019 นั้นจะกลับมาใช้เรื่องสัญชาติญาณมากขึ้น และพลังของสัญชาติญาณมีผลกับโลกใบนี้ เศรษฐกิจจะชะลอตัวลง มนุษย์เริ่มหันมาวางแผนระยะยาวมากขึ้น เพื่อให้พัฒนาไปอย่างยั่งยืนโดยการแก้ปัญหาอันจะเป็นการเรียนรู้ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ มนุษย์จะดูแลตัวเองมากขึ้น ยกตัวอย่างด้านร่างกาย เช่น ลำไส้ มนุษย์เชื่อว่าเป็นสมองที่สองของร่างกาย ที่มีผลต่อสุขภาพและด้านพันธุกรรมตามผลงานวิจัยทำให้มนุษย์นั้นหันมาใส่ใจมากขึ้น ทำให้ตลาดของ โพรไบโอติกส์ (Probiotic) แบคทีเรียที่ดีในลำไส้ มีส่วนช่วยให้ลำไส้แข็งแรง ตลาดเติบโต 66 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2024 อย่างไรก็ตามยังมีเรื่องด้านการศึกษา เช่น การท่องเที่ยวในอวกาศ และการใช้ชีวิตในดาวเคราะห์ หากแต่ไม่ใช่ด้านกายภาพ แต่ถูกถ่ายทอดผ่านการจำลองให้เกิดความรู้สึก และในอีกส่วนคือ ด้านเครื่องแต่งกายนั้น รูปแบบที่ออกมาจะต้องมีเทคโนโลยีการสวมใส่ที่เบา เหมือนผู้คนในยุคโบราณ ต่อมาในด้านวัฒนธรรมอาหาร เนื้อสัตว์ จะมีความสำคัญอย่างมาก แต่ในทางกลับกันผู้คนเริ่มตระหนักถึงความยั่งยืนของธรรมชาติและสัตว์ จึงทำให้มีการใช้เรื่องสิทธิของสัตว์ ทำให้สัตว์มีความโดดเด่นมากขึ้น และอาหารเองจะต้องมีรูปแบบกายภาพใหม่ๆเกิดขึ้นมา นักวิทยาศาสตร์เริ่มหันมาพิสูจน์ความซับซ้อนของสัญชาติญาณในสัตว์

เพราะมนุษย์นั้นเชื่อว่า มนุษย์ คือ สัตว์ประเสริฐ อยู่เหนือทุกสรรพสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ แต่ในปี 2016 มีการทดลองให้นักพิราบจดจำภาพและคำศัพท์ในชั้นพื้นฐาน ผลปรากฏว่านักพิราบจำได้ โลกของสัตว์ จึงมีวิวัฒนาการมากยิ่งขึ้น ด้านเศรษฐกิจที่เริ่มถดถอย สินค้าอุปโภค บริโภคลดลง แต่บริษัทด้าน เทคโนโลยี พลังงานและแสงอาทิตย์เติบโตขึ้น และโรงงานผลิตรองเท้าจะออกแบบรองเท้าที่ผลิตให้ เกิดก๊าซคาบอนไดออกไซด์ลดลง ทำให้มนุษย์เกิดเรื่องความคิดและอารมณ์ใหม่ ทำให้เกิดสัญลักษณ์ ใหม่ ตามอารมณ์มากขึ้น เพื่อสื่อถึงความคิดของตนเองมากขึ้น เสื้อผ้าที่สวมเริ่มมีเทคโนโลยีนวัตกรรม เช่น เสื้อแม่เหล็ก ให้ความรู้สึกระชับและเหมือนถูกผลักออกจากพื้นโลก จะไม่เป็นไปตามแรงโน้มถ่วง นั่นคือ มันจะทำให้ชุดเบานั่นเอง ในส่วนของตัวของเครื่องแต่งกายนั้น ในปี 2019 จะให้ความสำคัญในเรื่องการอพยพของคนเร่ร่อน เนื่องด้วยมนุษย์เดินทางมากขึ้น จึงต้องการสินค้าที่มากขึ้น เพื่อตอบสนองกับการเดินทางไปยังสภาพภูมิอากาศ และภูมิประเทศนั้นๆ ถูกให้ความหมายว่าเป็นการแต่งกายที่ครอบคลุมนั้นจะต้องเบาและสบาย ทนสมัย และมีเรื่องเทคโนโลยีรวมอยู่ด้วย ในส่วนพื้นผิวสัมผัสให้ความรู้สึกรัด การฉีกขาด การตัดปะ ในส่วนของสีสันทันดูแล้วเกี่ยวกับสีธรรมชาติและรูปแบบการแต่งกายไม่ใช่ Street แบบ LONDON หรือ Street แบบ NEWYORK อีกต่อไป

1. ในยุคสมัยข้างหน้ามนุษย์เริ่มตระหนักถึงความยั่งยืนของธรรมชาติ ทำให้มนุษย์นั้นหันมาใช้วัสดุ เช่น ฝ้าย หรือวัสดุดิบจากธรรมชาติมากขึ้น ดังนั้นการหันมาใช้วัสดุดิบที่ไม่ทำร้ายธรรมชาติ เป็นกรอบแนวคิดที่ต้องนำมาพัฒนางานวิจัยเพื่อตอบสนองกับมนุษย์หรือกลุ่มเป้าหมายต่อไป

เทรนด์แฟชั่น Embroidered Tradition (ในหัวข้อ HumaNature A/W18 - 19)

ภาพที่ 2.117 เทรนด์แฟชั่น Embroidered Tradition

ที่มา : <https://www.wgsn.com> : สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2561

ลายไปไม้สวยวิธีการทำงานของพวกเขาในการออกแบบรายละเอียดเย็บปักถักร้อยอย่าง ประณีต อิทธิพลของกลุ่มเย็บปักถักร้อยลายดอกไม้จากทั่วโลก เสื้อผ้าที่สร้างขึ้นอย่างประณีตปรากฏ ประติตปะต่อในลักษณะโฮมเมด มีการออกแบบที่เรียบง่ายถือเป็นกุญแจสำคัญในการที่จะช่วยให้งาน ศิลปะโดดเด่น

2. เทรนด์แฟชั่น Handloom (ในหัวข้อ HumaNature A/W18 – 19)

ภาพที่ 2.118 เทรนด์แฟชั่น Handloom

ที่มา : <https://www.wgsn.com> : สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2561

การห่อและพาดเป็นชั้นรวมกันเป็นผ้าในแบบที่มีรายละเอียดแตกต่างกัน ซึ่งมุ่งเน้นไปที่รูปแบบการสาน มีการวางลายผ้าที่ปะติดปะต่อกันทำให้รู้สึกแปลกใหม่ รูปแบบชุดนอนที่ไม่ตรงกันเมื่อจับคู่กับแจ็กเก็ตฤดูหนาวที่มีรายละเอียดงานศิลปะบนแขนเสื้อสร้างสัมผัสการตกแต่งที่สะดุดตา

3. เทรนด์แฟชั่น Folk Volume (ในหัวข้อ HumaNature A/W18 – 19)

ภาพที่ 2.119 เทรนด์แฟชั่น Folk Volume

ที่มา : <https://www.wgsn.com> : สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2561

แขนบอลลูนแบบเต็มอ้างอิงรูปแบบโบราณดั้งเดิม รวมทั้งการตกแต่งเครื่องแต่งกายพื้นบ้าน การจับจีบและเทคนิคคลาสสิกจากรายละเอียดการถักเปีย แขนขนาดใหญ่เป็นผู้กำหนดรายละเอียดในการผสมผสานด้วยเงาผ้าคลุกย่นออกมาจากไหล่เพื่อสร้างรูปแบบที่โดดเด่น

4. เทรนด์แฟชั่น Landscape (ในหัวข้อ HumaNature A/W18 – 19)

ภาพที่ 2.120 เทรนด์แฟชั่น Landscapl Comouflage

ที่มา : <https://www.wgsn.com> : สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2561

การสร้างลวดลายใหม่จากแรงบันดาลใจชั้นของหินตะกอนและหาดทรายที่เคลื่อนไหว ของเหลวแปลงออกมาเป็นรูปแบบนามธรรมในรูปแบบเสื้อถักและसान ด้วยลวดลายที่แตกต่างนี้อาจจะช่วยสร้างจุดขายได้ที่เสื้อและเดรส

5. เทรนด์แฟชั่น Military Explorer (ในหัวข้อ HumaNature A/W18 – 19)

ภาพที่ 2.121 เทรนด์แฟชั่น Military Explorer

ที่มา : <https://www.wgsn.com> : สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2561

การแต่งตัวมีการปรับปรุงให้มีกระเป๋ายาวใหญ่และปกเสื้อขนาดใหญ่ แรงบันดาลใจจากรูปแบบทรงคลาสสิกของชุดทหาร จะเพิ่มด้วยการถักและเย็บปักถักร้อยทั่วแขนและเย็บ เช่นเดียวกับตำแหน่งศิลปะที่ถูกเพิ่มเติมที่ขึ้นของแจ็กเก็ต รายละเอียดหลากหลายการใช้งานมีทั้งซิป ปิดหมวกและแขนผ้าลือกั้ม

6. เทรนด์แฟชั่น Nature Activist (ในหัวข้อ HumaNature A/W18 – 19)

ภาพที่ 2.122 เทรนด์แฟชั่น Nature Activist

ที่มา : <https://www.wgsn.com> : สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2561

เรื่องนี้มีคามอ่อนเยาว์นอกที่แข็งแกร่งและแฝงความรู้สึกของการเคลื่อนไหวเชิงนิเวศ เสื้อกันหนาวและกางเกงขายาวทอเป็นแรงบันดาลใจโดยเฉพาะการตกแต่งแบบคาราวาน เสื้อแจ็คเก็ตสีซีมัสไตร์ล้นาดตกแต่งให้เข้ากับลุคชนบทอังกฤษ สำหรับเรื่องนี้ช่วยให้สิ่งที่ปรากฏเป็นภูมิทัศน์ที่เยือกเย็น

7. เทรนด์แฟชั่น Nomadic Traveller (ในหัวข้อ HumaNature A/W18 – 19)

ภาพที่ 2.123 เทรนด์แฟชั่น Nomadic Traveller

ที่มา : <https://www.wgsn.com> : สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2561

มุ่งเน้นไปที่การป้องกันจากองค์ประกอบนำไปสู่การคาดสบายและปลอกคอ shearing และ cuffs พื้นผิวหนังสัตว์เหมือนปกป้องผิวจากสภาพแวดล้อม ผ้าฝ้ายและเส้นด้ายหนักสำหรับการแต่งกายฤดูหนาว รูปลักษณ์โดยแบ่งระหว่างรูปแบบที่เรียบง่ายกับปฏิบัติการ

8. เทรนด์แฟชั่น The Shamen (ในหัวข้อ HumaNature A/W18 – 19)

ภาพที่ 2.124 เทรนด์แฟชั่น The Shamen

ที่มา : <https://www.wgsn.com> : สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2561

ชาแมนเป็นแรงบันดาลใจเรื่องนี้ซึ่งมีขนนกและเส้นด้ายรายละเอียดเห็นชัด ในการปักพื้นผิวและตะเข็บรายละเอียดให้รายการที่มีคุณภาพแต่แปลกตา เสื้อและเสื้อกันหนาวเพิ่มความน่าสนใจในขณะที่ชุดแบ่งเป็นชั้นและชุดกางเกงให้ความรู้สึกของความเก๋ไก๋

9. เทรนด์แฟชั่น Winter pilgrim (ในหัวข้อ HumaNature A/W18 – 19)

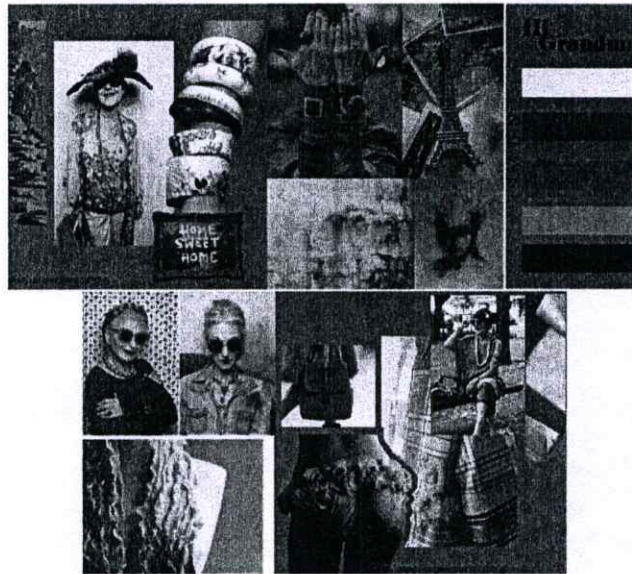

ภาพที่ 2.125 เทรนด์แฟชั่น Winter pilgrim

ที่มา : <https://www.wgsn.com> : สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2561

การตกแต่งอ้างอิงเรื่องราวจากกระโจม ขนสัตว์เรียงรายและชนพื้นเมืองอเมริกัน หน้ากากม้า โทสนีที่อุดมไปด้วยสีแดงเฮเทอร์ ทำงานร่วมกันในความสามัคคีที่มีเกียรติ รูปแบบดั้งเดิมจากทั่วโลกจะรวมกันอย่างหนักซึ่งเป็นที่สมบูรณ์แบบสำหรับแจ็กเก็ตและในทางตรงกันข้ามกับชุดลูกปิดและเครื่องประดับเครื่องแต่งกายแบบหนา

2.5.2 แนวโน้มเทรนด์แฟชั่นฤดูใบไม้ผลิ,ฤดูร้อน 2019 (Trends of Spring/Summer 2019)

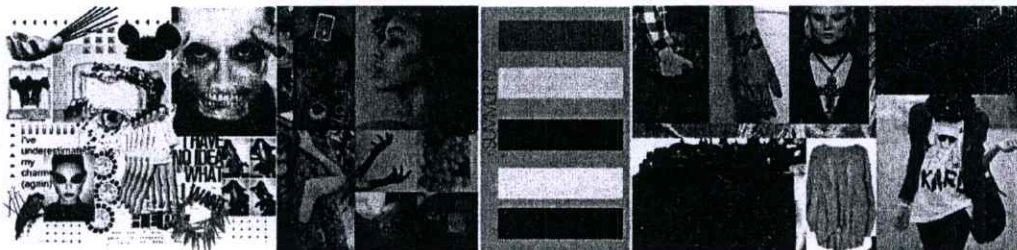
ภาพที่ 2.126 เทรนด์แฟชั่น Hi Grandma

ที่มา : <https://www.wgsn.com> : สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2561

1. เทรนด์แฟชั่น Hi Grandma เทรนด์ความทรงจำที่สนุกสนานและเรื่องราวในอดีตที่แสนโรแมนติก ความสวยงามของลวดลายสีสันบนกระเบื้อง, สีเก่าที่ติดแท็ก, ความละเอียดอ่อนของชุดชั้นในผ้าชีฟอง, หมวกขนาดใหญ่, แว่นตาที่แปลกตาสนุกสนาน ที่มีความปราณีตและนุ่มนวล

สี : สีเขียวของสนามหญ้า, สีเขียวอ่อน, สีขาวและสีกุหลาบโบราณที่แสดงออกถึงความอบอุ่นในครอบครัว เพิ่มสีไวน์แดงช่วยให้ดูอบอุ่น

วัสดุ : ความนุ่มนวลของผ้าไหม, ความเงางามของเครื่องกระเบื้อง, การทำให้ขนผ้าพองฟูเป็นขนอ่อน และการพิมพ์ผ้า

ภาพที่ 2.127 เทรนด์แฟชั่น Rockchain

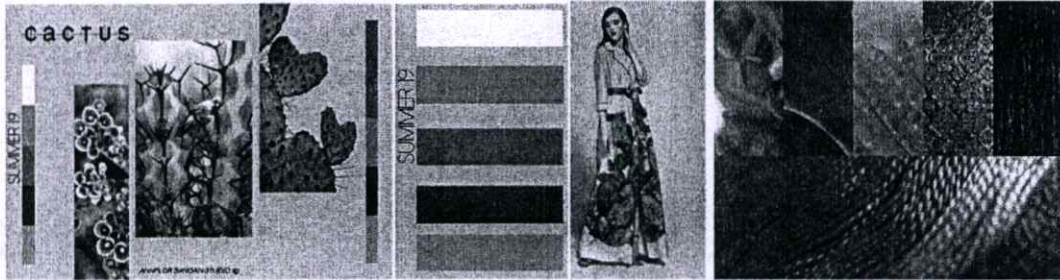
ที่มา : <https://www.wgsn.com> : สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2561

2. เทรนด์แฟชั่น Rockchain สไตล์ฟังก์หรือชาวเยอรมันและไม่ลังเลที่จะผสมกับเสน่ห์ทางศาสนา คือเรื่องราวที่ช่วยเพิ่มความคลาสสิกที่ดี ความไวและความแข็งแรง ความลึกลับ ก้าวร้าว, ร็อค

, ศาสนา, เสน่ห์ที่เหมือนจะไม่ปลอดภัย

สี : ดำ, เทา, น้ำตาล; สีเขียวพาสเทล สีชมพูพาสเทล

วัสดุ : วัสดุผสมกระดุมโลหะ, หนัง, การฉีกถัก, กางเกงยีนส์, และการตกแต่งเพิ่มเติมให้ดูเหมือนถูกทำลาย

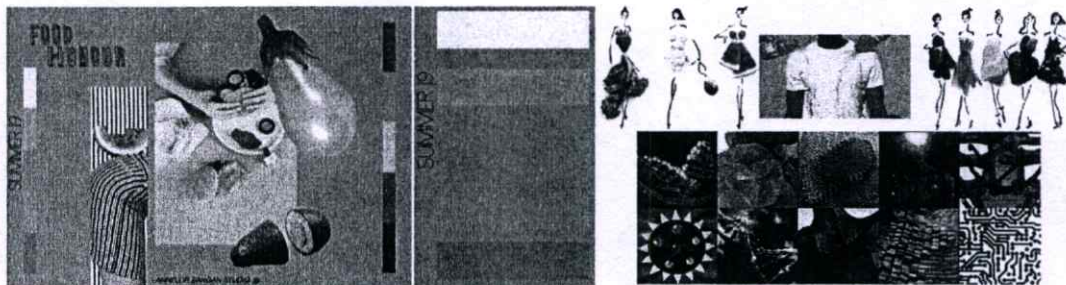
ภาพที่ 2.128 เทรนด์แฟชั่น Cactus

ที่มา : <https://www.wgsn.com> : สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2561

3. เทรนด์แฟชั่น Cactus ฤดูกาลนี้เราอยู่ในความรักกับความสามัคคี, ต้นกระบองเพชรที่ไหลของรูปทรงที่มีความสวยงาม การผสมผสานของธรรมชาติ เสือลายหยักธรรมชาติ

สี : สีขาวที่มีส่วนผสมของสีเขียวดินนิ่งทำให้ดูทันสมัย สีฟ้าเกือบน้ำเงินที่ให้ความอิจฉาของท้องฟ้า สีชมพูพาสเทลหนักๆ ช่วยเพิ่มเรื่องราว

วัสดุ : โลหะและเส้นด้ายสีนီออน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของผ้าอัจฉริยะที่การตอบสนองปฏิกิริยาป้องกันน้ำ ผ้าไมโคร

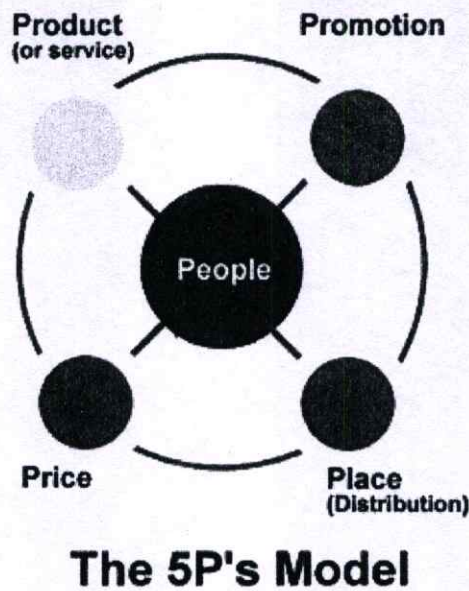
ภาพที่ 2.129 เทรนด์แฟชั่น Food Humor

ที่มา : <https://www.wgsn.com> : สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2561

4. เทรนด์แฟชั่น Food Humor ความเย็นชื่นชอบความเขียวขจีของดวงอาทิตย์ วัสดุที่มีค่าเพียงเบนไปทางด้านอาหาร ความอารมณ์ดี มีความสมบูรณ์แบบของรูปร่าง

สี : สีขาวครีมที่ให้ความนุ่มนวล ในช่วงที่พลังงานแสงอาทิตย์สีเหลืองที่ให้แสงสว่างและพลังงานสีเขียวแบบคลอโรฟิลล์ ผักที่ช่วยเพิ่มบรรยากาศ ฟองสีชมพู สีชมพูผสมสกินเบจ วัสดุ : โพลีเอสเตอร์และโพลีเอสเตอร์ นาโนเทคโนโลยีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเคลือบโลหะรีไซเคิลและพลาสติกสำหรับปกป้องธรรมชาติ ผ้าไหมที่มีการป้องกันแบคทีเรีย

2.6 หลัก 5-P กับการวางตำแหน่งตลาด

ภาพที่ 2.130 หลัก 5-P (The 5P's Model)

ที่มา : พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550 : 38

นักออกแบบจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้บริหารในการกำหนดส่วนผสมตลาดเป้าหมายที่เหมาะสม ส่วนผสม ตัวแปรด้านการตลาด หรือที่เรียกว่า Marketing Mix ตามความหมายทางเทคนิค การตลาดนั้น ประกอบด้วยตัวแปร ต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ในการสนองความต้องการตลาดเป้าหมาย ตัวแปรพื้นฐานตามภาษาอังกฤษเรียกว่า หลัก 5-P อันได้แก่

1. P1 คือ ผลิตภัณฑ์ (Product) เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นให้มีโครงร่างเงา ผ้า สี และความพอดีตัว เหมาะสมกับความต้องการปัจจุบันในตลาดเป้าหมาย นอกจากนี้ พีทีหนึ่ง ยังกินความไปถึงสัดส่วนผสมภายในสาย ผลิตภัณฑ์อีกด้วย เมื่อปี ค.ศ. 1998 บริษัทลีวายส์สเตรตส์ตระหนักว่า สาเหตุหนึ่งที่ทำให้บริษัทสูญเสียตลาดกางเกงยีนส์ไป เพราะลีวายส์ทำธุรกิจเป็นเสื้อผ้าสำหรับสวมท่อนล่างเกินกว่า 75% ของเสื้อผ้าทั้งหมด ในขณะที่เสื้อผ้าเดอนิมส์ประเภท

ยีนส์สำหรับท่อนล่างในห้างสรรพสินค้ามีเพียง 20% เท่านั้นเอง เสื้อถัก เสื้อสเวตเตอร์ เสื้อผ้าสวมทับชั้นนอก และ เสื้อผ้าท่อนล่างในประเภทที่ไม่ใช่เดอนิมส์ เป็นปริมาณธุรกิจส่วนที่เหลือ และเป็นส่วนที่เพิ่มมากขึ้นทุกทีในวิถีชีวิต 81 ลีวายส์หันไปปรับโครงสร้างสินค้าใหม่และผลักดันการตลาดกลับเข้าไปอยู่ในกลุ่มผลิตเสื้อผ้าให้เหมาะกับตลาดเป้าหมาย

2. P2 คือ สถานที่ (Place) วางจำหน่ายเสื้อผ้าให้ตลาดเป้าหมายที่เหมาะสม หมายถึงร้านค้าที่ผู้บริโภค ในตลาดเป้าหมายเข้าไปซื้อ อันนี้หมายถึง ร้านค้าปลีก หรือการขายตรงทางแคตตาล็อก หรือทางอินเทอร์เน็ต เสื้อผ้า ไปถึงมือลูกค้าผ่านทางช่องทางจำหน่าย อันเป็นกระบวนการที่เคลื่อนสินค้าจากผู้ผลิตไปถึงผู้บริโภคขั้นสุดท้าย

3. P3 คือ การส่งเสริมการขาย (Promotion) อันเป็นการแจ้งให้ผู้บริโภคในตลาดเป้าหมายได้รับรู้ งานด้านนี้ โดยปกติเป็นหน้าที่โดยตรงของฝ่ายตลาด แต่นักออกแบบก็มีบทบาทสำคัญในการ

พัฒนาสาระสำคัญ หรือโครงเรื่องหลัก หรือธีม (Theme) ที่จะใช้เป็นทิศทางในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ ให้ผู้ค้าปลีกและผู้บริโภค ในหลายบริษัทนักออกแบบเองจะ เป็นผู้นำเสนอผลิตภัณฑ์ให้ฝ่ายตลาดในการประชุมตามฤดูกาลขาย ช่วยเน้นว่าจะขายลักษณะปลีกย่อยของสายผลิตภัณฑ์ ได้อย่างไร

4. P4 คือ การตั้งราคา (Price) ให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ นักออกแบบต้องพิจารณาภาวะการแข่งขันในตลาด เป้าหมาย และต้นทุนการผลิต ดังจะให้เห็นความสลับซับซ้อนการคิดต้นทุนนี้ในบทถัดไป

5. P5 คือ คน (People) ในที่นี้คือ ผู้บริโภค ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญอยู่ในสมการตลาด เป้าหมาย อันที่จริง ผู้บริโภคไม่ได้เป็นตัวแปรส่วนผสมการตลาด ผู้บริโภคเป็นเป้าหมายการตลาด, เช่นนี้จึงกลายเป็นแกนกลางของหลักห้าพ ตลาดเป้าหมายเป็นตัวกำหนดส่วนผสมตลาด ดังนี้ การวิจัยตลาดเป้าหมายอย่างระมัดระวังจึงเป็นเรื่องวิกฤต

2.7 4C's การตลาดปฏิวัติ

การตลาดสมัยใหม่นั้นเริ่มขึ้นตั้งแต่หลังสงครามโลก ครั้งที่สองได้สิ้นสุดลงหรือประมาณปลาย พ.ศ. 2488 หรือในปีค.ศ. 1945 และเมื่อสถานการณ์ของโลกเข้าสู่ ภาวะสงบจากการ ทำสงคราม โรงงานต่าง ๆ เริ่ม เดินเครื่องสายการผลิตสินค้าอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งถือได้ว่า การตลาดในยุคนั้นเป็นการตลาดสมัยใหม่ ที่เข้าสู่ห้วงเวลาของการเริ่มต้นและการพัฒนาสินค้าและ บริการต่าง ๆ โดยสินค้าและบริการที่ผลิตออกมาได้นั้นแทบจะเรียกว่าไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่อยู่อย่างมากมายของตลาดได้ ผลิตมาก็ไม่ พอขายเหตุจากความขาดแคลนของเครื่องอุปโภค บริโภคและเครื่องใช้ไม้สอย ต่าง ๆ ที่สะสมมาตั้ง ยุคสมัยสงคราม ในยุคนั้นอาจจะเรียกได้ว่าเป็นยุคทองของโรงงานและของผู้ผลิตสินค้าและบริการต่างๆ ต่อมาในช่วงกลางทศวรรษ ที่ 1960 วงล้อของการ ความเปลี่ยนแปลงตลาดเริ่มเปลี่ยนถ่ายเข้าสู่ยุคของ การแข่งขันที่เริ่มมีความรุนแรงมาก ยิ่งขึ้น แนวคิด ของการผลิตอย่างไร้ขีดจำกัด เริ่มเปลี่ยนมาเป็นการ มองตลาดแบบแยกออกเป็น ส่วน ๆ มากขึ้น อำนาจการต่อรองของผู้ผลิต ที่เคยยิ่งใหญ่มาในอดีตเริ่มลด บทบาทลง และถูกพ้องถ่ายสู่อำนาจใหม่อย่างกลุ่ม การค้าต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น กลุ่มค้าส่ง กลุ่มค้าปลีก หรือกลุ่มผู้ส่งออก ซึ่งเริ่มก่อตัว สะสมพลังอำนาจใน การต่อรองและ ความได้เปรียบทาง แข่งขันในตลาด กับทางโรงงานมากขึ้นเรื่อย ๆ

ในยุคของการตลาดที่เปลี่ยนถ่ายเข้าสู่มุมมองด้าน การแข่งขันเพื่อ ช่วงชิงช่องว่างของพื้นที่ ในการทำ การค้าและแย่งชิงผู้บริโภคเริ่มมีให้เห็นอยู่ เป็น ระยะเวลา ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาการของร้านค้า แบบเดิมที่เริ่มปรับตัวเองให้มีความทันสมัยมากขึ้น มีลูกค้าเป็นกลุ่มที่แตกต่างกันมา กขึ้น ในยุคนี้เรา อาจจะเห็นปรากฏการณ์อย่างร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ ในประเทศสหรัฐอเมริกา อย่าง K-mart หรือ Walmart นั้นเริ่มเข้ามามีบทบาท ทางการค้าปลีกค้า ส่งในขณะเดียวกันผู้ผลิตเองก็เริ่มปรับตัว ในการที่จะ ผลิตสินค้าป้อนสู่ร้านค้าหลากหลายรูปแบบที่เริ่มเกิดขึ้น

แนวคิดการทำตลาดที่สำคัญในยุคนั้นคือแนวคิด การทำ ตลาดโดยแยกองค์ประกอบของการทำ การตลาดที่มีมุมมองโดยดูจากองค์ประกอบสำคัญใน 4 ด้านหรือที่รู้จักกันในชื่อ Marketing Mix หรือ 4P's ซึ่งแนวคิดนี้ถูกถ่ายทอดมาจากแนวคิดของ นีลเฮช บอร์ดเดน (Niel H. Borden) ซึ่งได้ตีพิมพ์ บทความในหัวเรื่องชื่อ The Concept of the Marketing Mix ในปี 1964 ซึ่งต่อมา อี เจอโรม แมคคาที (E. Jerome McCarthy) ได้ทำการจัดกลุ่ม แนวคิดของ นีล ออกเป็น

เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบในการทางการตลาดคือ ด้านสินค้าและ บริการ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านการจัด จำหน่าย (Place) และด้านการส่งเสริมการขาย (Promotion) ซึ่งแนวคิดนี้นั้นได้รับการยอมรับ และ ถูกนำไปสอนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศ สหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ยังถูกนำไปเป็นแนวคิดหลัก ในการเขียนตำราเรียนทางการตลาดของกูรูการตลาด ชื่อดังคือ ศาสตราจารย์ฟิลลิป คอตเลอร์ (Phillip Kotler) ซึ่งตำราเรียนของคอตเลอร์นั้นต่อมา ได้ถูก นำมาใช้เป็นตำราการตลาดหลักที่หลายมหาวิทยาลัย ทั่วโลก รวมทั้งในมหาวิทยาลัยประเทศไทยนำ มาใช้สอนและใช้ในการผลิตนักการตลาดรุ่นใหม่ ๆ ออกสู่ ตลาดแรงงาน

การตลาดแบบ 4 P's นั้นเป็นแนวคิดทางการตลาดที่ ให้ความสำคัญกับมุมมองของผู้ผลิตเป็นหลัก ส่วน ประสมการตลาด (Marketing Mix) แบบ 4P's นั้น ถูกนำไปขยายจนกลายเป็นกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นเพื่อทำให้ผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายอยู่รอดเป็นหลัก หลักการ คิดกลยุทธ์นั้นมีฐานความคิดดังต่อไปนี้

ด้านสินค้า (Product) โรงงานหรือผู้ผลิตนั้นคิดว่า ควรจะผลิตสินค้าอะไรป้อนเข้าสู่ตลาด โดยที่สินค้าที่ ผลิตขึ้นมานั้นจะเป็นสินค้าที่สามารถขายได้ และ เพื่อที่จะทำให้กระบวนการผลิตดำเนินไปได้โดยไม่ ติดขัด ไม่ขาดตอน

ด้านราคา (Price) การกำหนดราคาขาย จะถูกตั้ง เพื่อให้ได้ราคาที่จะทำให้โรงงานผลิตสินค้าโดยไม่ ขาดทุน ในขณะที่ผู้ขายสินค้านั้นก็ต้องคิดว่าควรจะบวกราคาเพิ่มเท่าไรถึงจะ ทำให้ตัวเองสามารถอยู่ รอดได้

ด้านการจัดจำหน่าย (Place) ทั้งโรงงานและผู้ขาย มองสภาพว่ากระจายสินค้านั้นควรจะกระจายไปสู่จุดขายให้ได้มากที่สุดเพื่อที่จะทำ ให้ผู้บริโภคเห็นสินค้า และจะเข้ามาซื้อสินค้า ด้านการส่งเสริมการขาย (Promotion) การสร้าง กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดนั้นจะเน้นที่การบอกกล่าวให้ผู้บริโภคได้รับรู้ว่าตอนนี้มีสินค้าอยู่ใดบ้างที่ วางขายในตลาด การลด แลก แจก แถม นั้นถือได้ว่าเป็นเครื่องมือหลักที่ใช้กระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจซื้อ

กลยุทธ์ที่เกิดจากองค์ประกอบทั้ง 4 คือ ด้านสินค้า ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาดนั้นดู เหมือนจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจต่อโรงงาน ผู้ผลิตและ ผู้จัดจำหน่ายมาอย่างยาวนาน จนกระทั่งวงล้อของ การเปลี่ยนแปลงเริ่มหมุนเข้าสู่จุดสมดุลใหม่ในราว ปลายทศวรรษที่ 1980 ในยามที่การวางกลยุทธ์ การตลาดแบบที่มองความอยู่รอดของผู้ผลิตและ ผู้ขายเป็นหลักเริ่มเสียสมดุล เนื่องจากในเวลานั้น ความสามารถของโรงงาน ผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่ายเริ่มมี ความคล้ายคลึงกันมากขึ้น ทำให้สินค้าและบริการเริ่ม มีความเหมือนกัน ซึ่งก็ไม่ใช่แค่ในประเทศเจ้าตำ รับ อย่างสหรัฐอเมริกา เท่านั้นที่ประสบกับเหตุการณ์ ดังกล่าว แต่กระแสความเหมือนกันนั้นเกิดขึ้นทั่วโลก นั่นคือจะผลิตจากที่ไหนสินค้าก็แทบจะไม่มี ความ แตกต่างกันหรือสามารถผลิตสินค้าได้เหมือนหรือ ใกล้เคียงกันไปหมด ในขณะที่สินค้าที่ผลิตขึ้นเหมือน ๆ กันนั้นก็ถูกจัดจำหน่ายในร้านค้าที่มีรูปแบบเหมือน ๆ กัน อย่าง K-Mart หรือ Walmart หรืออย่างไร ประเทศไทยก็อย่างเช่นห้างโลตัส บิ๊กซี คาร์ฟูร์ นอก นี่ยังมีร้านค้า ประเภทใหม่ ๆ ที่ขายสินค้าคล้าย ๆ กัน ผุดตามขึ้นมาเป็นดอกเห็ด ไม่ว่าจะเป็น ร้านค้าสะดวกซื้อ ทันสมัยอย่าง 7-11 ร้านค้าขนาดใหญ่ เฉพาะทาง (Category Killer) อย่าง Toys “R” Us เจ้าแห่งสินค้าเด็กเล่นที่ผ่นตัวเองมาจากร้านขายสินค้าเฉพาะทางขนาดเล็ก (Specialty Store) หรือ ในบ้านเราเช่น Home Pro ที่ขายสินค้าตกแต่งบ้าน หรือ Power Mall และ Power Buy ที่ขายสินค้าเฉพาะทางในกลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าเป็นต้น เมื่อสินค้า และบริการเริ่ม มีความเหมือนกันจนยากที่ จะ แยกแยะความแตกต่างได้ รวมถึงช่องทางการจัด จำหน่าย วิธีการทำ การส่งเสริมการตลาด หรือการ

กำหนดราคาขายก็ไม่แทบแตกต่างกัน ทำให้แนวคิด 4P's ที่มองในมุมของผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายในที่สุด ก็ถูกบีบให้เปลี่ยนแปลงไปตามวงล้อของการเวลาอีก

ในช่วงทศวรรษที่ 1990 ในขณะที่นักการตลาดกำลัง หาดหนทางทำการตลาดให้ตัวเองอยู่รอดได้ในท่ามกลาง การแข่งขัน การตลาด ที่มีความรุนแรงและ ความกดดันที่มีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ นั้น แนวคิดใหม่ในการทำ การตลาดแบบ 4C's ก็เริ่มเข้ามาแทนที่การตลาด แบบ 4P's

แนวคิดเรื่องการตลาดแบบ 4Cs ดังกล่าวถูกตีพิมพ์ ในหนังสือพิมพ์ Advertising Age ซึ่งเขียนโดยบ็อบ ลูเทอบอร์น นักโฆษณาประชาสัมพันธ์ ซึ่งบ็อบได้ ตีพิมพ์ข้อเขียนของเขา ไว้ในหัวข้อเรื่อง “New Marketing Litany; Four P's passe; C-words take over” ในบทความดังกล่าว บ็อบได้ให้ข้อคิดที่ว่า ทุก วันนี้นักการตลาดกำลังใช้กลยุทธ์การตลาดเก่า ๆ ใน โลกที่ไม่มีอยู่ยั้งยืนยงแล้ว บ็อบกำลังบอกนักการตลาดใน ยุคนั้นว่า ตลาดที่ตอบรับกับกลยุทธ์ 4P's นั้นใน มุมมองของเขาไม่มีอยู่จริงอีกต่อไปในโลกนี้ ตลาดใน รูปแบบ 4P's นั้นได้กลายเป็นอดีตไปแล้ว และการที่บริษัทต่างๆ จะอยู่รอดได้หรือไม่ นั้น บริษัทควร จะต้องหันมามองตัวเองใหม่ โดยต้องลืมนิยามว่า 4P's ให้ได้ และแทนที่จะมองในมุมมองของผู้ผลิตและผู้ จัดจำหน่าย นักการตลาดสมัยใหม่ต้องหันมามองใน อีกมุมมองคือ มุมมองของผู้ซื้อบ้าง โดยที่บ็อบได้เสนอ แนวคิดในการทำการตลาดในรูปแบบ 4 C's ของเขา เอาไว้ดังนี้

ความต้องการของผู้บริโภค (Consumer Wants and Needs) แทนที่จะผลิตอะไรก็ได้ที่ขายได้ เราคง ต้องผลิตอะไรที่ผู้บริโภคต้องการมากกว่า เพราะปลา ที่เราเคยคิดว่าหอยนอเหยื่ออะไรไปก็จะสูญเสียมรดก นั้นได้เรียนรู้แล้วว่าพวกเขาควรจะสูญเหยื่ออะไร และ แบบไหน สินค้าที่ผลิตออกมา นั้นควรจะเป็นสินค้าที่ ผู้บริโภคจะซื้อใช้เพื่อแก้ปัญหาการอยู่รอดของพวกเขา (Consumer Solution) แทนที่จะเป็นการอยู่รอด ของผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่าย

ต้นทุนของผู้บริโภค (Consumer's Cost to Satisfy) แนวคิดการตั้งราคาเพื่อให้ผู้ผลิตและผู้จัด จำหน่าย อยู่รอดนั้นต้องเปลี่ยนไปเป็นการตั้งราคาโดยการพิจารณาถึงต้นทุนของผู้บริโภคที่ต้องจ่ายเพื่อที่จะได้ สินค้ามาใช้ ซึ่งการตั้งราคาดังนั้นต้องคำนวนถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ผู้บริโภคต้องจ่ายออกไปก่อนที่จะ จ่ายเงินซื้อสินค้า ไม่ว่าจะจะเป็นค่าใช้จ่ายในเรื่องการ เดินทาง ค่าจอดรถ ค่าเสียเวลา เป็นต้น

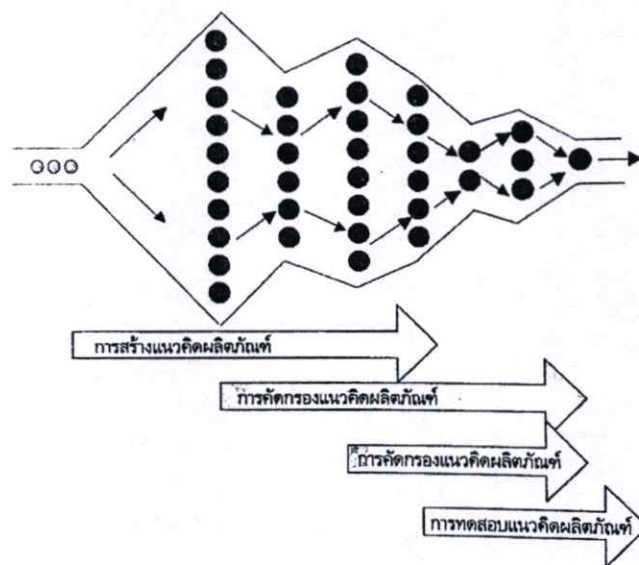
ความสะดวกในการซื้อ (Convenience to buy) การกระจายสินค้าในทุก ๆ จุดขายที่เป็นไปได้ โดยคิด ว่าหากจุดขายสินค้ามีมากจะผู้บริโภคจะซื้อนั้นก็ เป็น เรื่องที่หลงสมัยไปแล้ว ช่องทางการจัดจำหน่าย สมัยใหม่นั้นต้องคิดว่า จะเพิ่มความสะดวกในการซื้อ สินค้าและบริการของผู้บริโภคได้อย่างไร เพราะ ในตอนนี้ผู้บริโภคจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะซื้อที่ไหนซื้อที่ไหน และซื้อเวลาใดมากกว่าการซื้อตาม ช่องทางที่ถูกกำหนดขึ้นจากผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่าย

การสื่อสาร (Communication) วิธีการสื่อสารนั้นแทนที่จะใช้สื่อเพื่อการกระตุ้นการตัดสินใจซื้อแบบในอดีตที่เคยประสบความสำเร็จ แต่ วันนี้การสื่อสารต้องมองว่าทั้งสื่อและสารใดที่ผู้บริโภคจะรับฟัง การตลาดวันนี้ไม่ใช่ผู้บริโภคจะ ยอมฟังในสิ่งที่เราต้องการจะพูดดังเช่นเดิม แต่วันนี้ ผู้บริโภคเลือกที่จะฟังและไม่ฟัง เลือกที่จะเชื่อและไม่ เชื่อ ดังนั้นการส่งเสริมการตลาดจึงควรหันมาให้ ความสำคัญในเรื่องการสื่อสารมากกว่าการลดแลก แจก แถมแต่ให้ความสำคัญในการสร้างเรื่องราวสร้าง ความไว้วางใจ เชื่อใจ ผ่านสื่อที่ผู้บริโภครับฟังมากกว่าแนวคิดใหม่เรื่อง 4C's นั้นได้รับการตอบรับจาก นักการตลาดทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่เป็นอย่างดี โดยที่ ตำราการตลาดที่สอนกันในมหาวิทยาลัยได้มีการปรับ เพิ่มจากแนวคิด การสอนเรื่อง การตลาดแบบ 4P's มาสู่การเพิ่มเติมมุมมอง ในการสอน ตามรูป แบบ แนวคิด 4C's กันแทบทุกแห่งรวมถึงในมหาวิทยาลัย ของประเทศ

ไทย นอกจากนี้ การคิดผลิตสินค้าจาก ทางโรงงาน การวางแผนการขาย การกระจายสินค้า ของ ผู้ผลิตและจัดจำหน่าย รวมถึงการวางแผนการ สื่อสารของนักโฆษณาประชาสัมพันธ์ในยุคปัจจุบันก็ปรับเปลี่ยนไปสู่แนวคิด 4C's กันมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยทิ้งให้แนวคิด ที่เคยได้รับความนิยมยาวนาน อย่าง 4P's นั้นถดถอย เริ่มหดหายกลายเป็นความ ทรงจำทางการตลาดในโลก อดีตไปเสียแล้ว

2.8 การคัดเลือกแนวคิดผลิตภัณฑ์

เมื่อทีมออกแบบสร้างแนวคิดผลิตภัณฑ์ได้จำนวนมากเพียงพอแล้วจะต้องทำการคัดเลือกแนวคิดที่ดีที่สุดสำหรับนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต่อไปความสามารถในการประเมินแนวคิดผลิตภัณฑ์เป็นทักษะที่จำเป็นมากต่อความสำเร็จของกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ในกระบวนการที่ผ่านมา ทีมออกแบบอาจใช้ความพยายามมากมายในการเก็บข้อมูลและทำความเข้าใจกับความต้องการของลูกค้า ตลอดจนสร้างสรรค์แนวคิดผลิตภัณฑ์ให้ได้จำนวนมาก อย่างไรก็ตามกระบวนการที่ผ่านมาทั้งหมดจะไม่มีผลเลยถ้าแนวคิดที่ดีที่สุดไม่ได้ถูกเลือกไปพัฒนาต่อเป็นผลิตภัณฑ์ในทางปฏิบัติการคัดเลือกแนวคิดที่ดีที่สุด ไม่ใช่เรื่องที่ทำได้ง่ายนัก ทั้งนี้เป็นเพราะสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

ภาพที่ 2.131 กระบวนการคัดเลือกแนวคิดผลิตภัณฑ์
ที่มา : มณฑลีสานนันทน์. 2550 : 130

ในการเขียนข้อกำหนดเฉพาะของผลิตภัณฑ์ (Product design specification, PDS) ทีมออกแบบมักไม่สามารถเขียนให้ชัดเจนได้ทั้งหมด สาเหตุอาจไม่ได้เป็นเพราะทีมงานด้อยความสามารถ แต่เป็นเพราะ PDS มักถูกเขียนขึ้นในช่วงที่ทีมงานยังไม่มี ความเข้าใจในข้อกำหนดของผลิตภัณฑ์และผลกระทบต่าง ๆ ชัดเจนนัก เมื่อ PDS ไม่ชัดเจน การคัดเลือกแนวคิดผลิตภัณฑ์ก็ยากตามไปด้วย เพราะ PDS มักถูกใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกถ้าเกณฑ์ในการคัดเลือกไม่ชัดเจนการตัดสินใจก็จะยากเช่นเดียวกัน ในการประเมินว่าแนวคิดของผลิตภัณฑ์ตรงกับวัตถุประสงค์ของการออกแบบหรือไม่อาจต้องมีการแสดงความคิดเห็นโดยสมาชิกของทีมออกแบบความคิดเห็นที่หลากหลายจะทำให้ตัดสินใจ

ยากขึ้น ในงานออกแบบทางวิศวกรรม เรามักต้องเผชิญกับข้อจำกัด (constraints) ของตัวแปรหลายอย่าง โดยทั่วไปแล้ว แนวคิดต่าง ๆ ที่ทีมออกแบบสร้างขึ้นมักจะตอบสนองข้อจำกัดเหล่านี้ได้ไม่เท่าเทียมกัน (ภายในช่วงข้อจำกัดที่กำหนดขึ้น) ในการคัดเลือกแนวคิดที่ดีที่สุด ทีมออกแบบต้องกำหนดเกณฑ์ให้ชัดเจนเพื่อเปรียบเทียบแนวคิดเหล่านั้น

โดยมากแล้วกระบวนการคัดเลือกแนวคิดผลิตภัณฑ์มักเป็นกระบวนการทำซ้ำ และอาจไม่สามารถนำไปสู่แนวคิดที่ดีที่สุดได้ในครั้งแรก เนื่องจากแนวคิดผลิตภัณฑ์มีจำนวนมาก ดังนั้นในการคัดเลือกแนวคิดผลิตภัณฑ์จึงควรทำการคัดกรองแนวคิดที่ไม่ดีออกก่อนเพื่อให้เหลือจำนวนน้อยลงดังรูปที่ 5.14 วัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ การหยุดและทิ้งแนวคิดที่ไม่ดีให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ เพราะว่าคุณทุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในแต่ละขั้นตอนสูงมาก

2.8.1 วิธีการคัดเลือกแนวคิดผลิตภัณฑ์

การคัดเลือกแนวคิดผลิตภัณฑ์สามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น ให้บุคคลภายนอกเป็นผู้ตัดสินใจให้หัวหน้าทีมเป็นผู้ตัดสินใจ ให้ลูกค้าเป็นผู้เลือก ให้ทีมออกแบบช่วยกันเลือก เป็นต้น แนวทางที่ดี ควรเป็นแนวทางที่เป็นระบบและมีเกณฑ์ในการตัดสินใจที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยลดโอกาสในการผิดพลาด หรือการใช้ความรู้สึกส่วนตัวมาตัดสินใจ แนวทางหนึ่งที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพคือ การใช้เมตริกซ์ ประเมินแนวคิดผลิตภัณฑ์ (Concept evaluation matrix)

วิธีนี้เป็นการคัดเลือกแนวคิดที่ดีที่สุด โดยนำแนวคิดต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกันตามเกณฑ์ที่ตั้งขึ้น และให้คะแนนตามความเหมาะสมของแต่ละแนวคิด ในทางปฏิบัติจะต้องเลือกผลิตภัณฑ์อ้างอิง มา 1 อย่าง ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่วางขายในท้องตลาดอยู่แล้วและมีกลุ่มลูกค้าเดียวกัน (ถ้ามี)

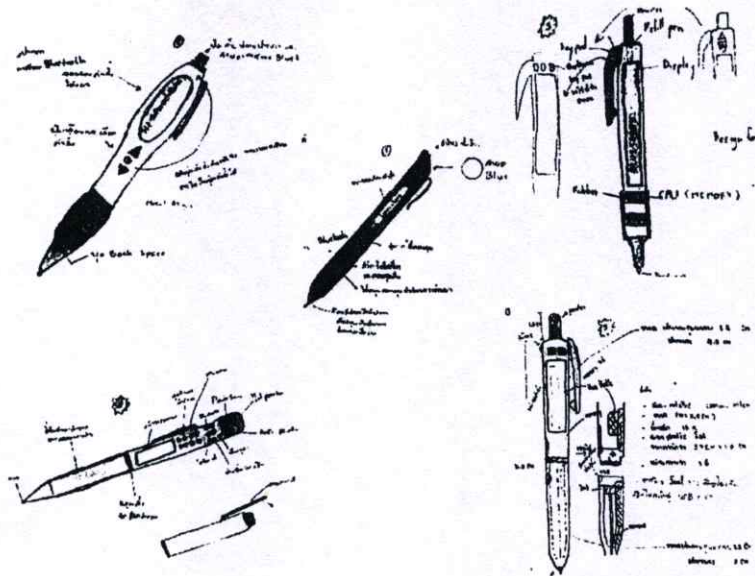
ถ้าแนวคิดใดสามารถตอบสนองข้อกำหนดได้ดีกว่าผลิตภัณฑ์อ้างอิง ให้คะแนน + (หรือ +1)

ถ้าแนวคิดใดสามารถตอบสนองข้อกำหนดได้น้อยกว่าผลิตภัณฑ์อ้างอิง ให้คะแนน - (หรือ -

1)

ถ้าแนวคิดใดสามารถตอบสนองข้อกำหนดได้เท่ากับผลิตภัณฑ์อ้างอิง ให้คะแนน 0

ในทางปฏิบัติ ทีมออกแบบควรกำหนดน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์แต่ละข้อ เพื่อช่วยการตัดสินใจเป็นไปอย่างแม่นยำขึ้น ในการหาน้ำหนักความสำคัญนั้น ทีมออกแบบอาจใช้วิธีการใดก็ได้ที่สามารถสลับย้อนกลับไปถึงความต้องการของลูกค้าได้ เช่น ในกรณีที่มีการทำ OFD มาก่อนแล้ว

ภาพที่ 2.132 แนวคิดผลิตภัณฑ์ “ปากกาอัจฉริยะ”

ที่มา : มณฑล ศาสนนันท์. 2550 : 132

สามารถนำคะแนนความสำคัญของคุณลักษณะทางคุณภาพที่ใช้เป็นโจทย์ในการออกแบบมาเป็นเกณฑ์การตัดสินใจได้เลย ตัวอย่างเช่น ในการออกแบบ “ปากกาอัจฉริยะ” ที่มออกแบบได้เก็บข้อมูลความต้องการของลูกค้าและเปลี่ยนให้เป็นข้อกำหนดทางเทคนิคของผลิตภัณฑ์ (ด้วยวิธีการ OFD) จากนั้นจึงนำข้อกำหนดที่สำคัญๆ มาเป็นโจทย์ในการสร้างแนวคิดผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ขนาดของปากกา น้ำหนัก ความแข็งแรงของวัสดุ ขนาดของหน้าจอดีไซน์ และ ขนาดของหน่วยความจำ ที่ทีมงานสามารถสร้างแนวคิด เบื้องต้นได้ 5 แนวคิดดังรูปที่ 5.15 ในการคัดเลือกแนวคิดที่ดีที่สุด ทีมออกแบบได้สร้างเมตริกซ์สำหรับประเมินโดยนำข้อกำหนดทางเทคนิคสำคัญๆ ที่ได้จากราย QFD มาเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผลที่ได้สามารถแสดงในตาราง 52 จะเห็นว่าแนวคิดที่มีคะแนนสูงสุดคือแนวคิดที่ 3 ตามด้วยแนวคิดที่ 5 ตามลำดับ ทีมงานได้นำสองแนวคิดนี้มาออกแบบและปรับปรุงให้ดีขึ้น แล้วทำการคัดเลือกอีกครั้ง แนวคิดสุดท้ายที่ถูกคัดเลือก คือ แนวคิดที่ 5 ซึ่งผ่านการปรับปรุงโดยทีมงาน

ตาราง 2.2 เมตริกซ์ประเมินแนวคิดผลิตภัณฑ์

ตัวชี้วัดสมรรถนะ	ผลิตภัณฑ์ อ้างอิง	น้ำหนัก ความสำคัญ	แนวคิด			
			1	2	3	4
ขนาดของปากกา (กว้าง x ยาว x สูง)	ปากการอตตัง	0.101	0	-	+	+
น้ำหนักปากกา (กรัม)		0.089	0	-	-	-
ความแข็งแรงของ วัสดุที่ใช้ทำตัว ปากกา		0.076	0	+	+	0
ขนาดของหน้าจอ คำสั่ง (กว้าง x ยาว)	MP3 (Creative)	0.074	-	+	-	-
ขนาดของ หน่วยความจำ	MP3 (256 M)	0.066	+	+	+	+
คะแนนรวม (โดย น้ำหนัก)			-0.008	0.026	0.08	0.004

ที่มา : มณฑลี ศาสตราจารย์. 2550 : 133

การคัดเลือกแนวคิดผลิตภัณฑ์ด้วยวิธีนี้จะช่วยให้ทีมออกแบบพิจารณาแนวคิดต่าง ๆ ว่าจะตอบสนองโจทย์ในการออกแบบได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีหลักการมากกว่าถกเถียงกันด้วยวาจาแต่เพียงอย่างเดียวในการเลือกแนวคิดที่จะนำไปใช้ ทีมงานไม่ควรด่วนตัดสินใจจากคะแนนสูงสุดแต่เพียงอย่างเดียวแต่ควรพิจารณาความเป็นไปได้ที่ทางเลือกอื่นจะมีโอกาสพัฒนาขึ้นมาทัดเทียมด้วยตัวอย่างเช่น ถ้าเราปรับปรุงแนวคิดที่ 5 (อันดับสอง) ในด้านขนาดของปากกา หรือขนาดของหน้าจอก็อาจจะได้คะแนนรวมสูงกว่าแนวคิดที่ 3 ผลสุดท้ายคือทีมงานเลือกนำแนวคิดที่ 5 มาปรับปรุงให้ดีขึ้นและกลายเป็นแนวคิดที่ถูกเลือกในที่สุด

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า ตารางดังกล่าวช่วยให้ทีมงานประเมินแนวคิดต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ โดยสามารถมองเห็นได้ชัดเจนถึงข้อดีข้อเสียของแนวคิดเหล่านั้น และสามารถปรับปรุงแนวคิดให้เป็นไปในทางที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผลิตภัณฑ์ ในที่นี้จะเห็นว่าแนวคิดสุดท้ายที่ทีมงานนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาจากแนวคิดใดแนวคิดหนึ่ง แต่เกิดจากการปรับปรุงและนำข้อดีของแนวคิดอื่นมาประยุกต์ร่วมด้วย

ในทางปฏิบัติการเขียนตารางลักษณะนี้ อาจใช้เวลาเพียงไม่กี่นาที แต่การเติมค่าต่าง ๆ ลงในตารางอาจต้องใช้เวลาตรวจสอบและถกเถียงกันหลายอาทิตย์ ในบางกรณีอาจต้องรอผลการทดสอบจากห้องปฏิบัติการหรือผลการสำรวจความพึงพอใจของลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่สร้างขึ้นจากแนวคิดเหล่านั้น เนื่องจากธรรมชาติของงานออกแบบเป็นกระบวนการที่ต้องทำซ้ำ ไม่ว่าจะเป็นการเขียนข้อกำหนดทางเทคนิคการสร้างแนวคิด การคัดเลือกแนวคิด และการนำไปใช้ (embodiment) ดังนั้นจึง ต้องมีการประเมินและคัดเลือกแนวคิดหลายครั้งตลอดกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ วิธีการคัดเลือกแนวคิดผลิตภัณฑ์ที่กล่าวข้างต้นสามารถใช้ได้ตลอดทั้งกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์

2.9 ทฤษฎีหลักการคิดวิเคราะห์เชิงมนทัศน์

2.9.1 ประเมินผลการคิดเชิงมนทัศน์

ขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นตอนที่ใช้ประเมินผลจากการคิดเชิงมนทัศน์ด้วยการ ใช้การวิเคราะห์ อย่างมีหลักการเหตุผลที่อ้างอิงด้วยกระบวนการด้วยหลักการ “ทฤษฎีการออกแบบผลิตภัณฑ์” ซึ่ง กระบวนการประเมินผลการคิดเชิงมนทัศน์ เป็นกระบวนการที่เน้นการประเมินในลักษณะของ “การ ย้อนรอย” การออกแบบ และพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อประเมินผลว่าผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและพัฒนาใหม่นั้น สามารถตอบแนวคิดตามความต้องการของหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้มากน้อยเพียงใด ด้วยการประยุกต์ใช้ “หลักการวิศวกรรมย้อนรอย” มาทำการวิเคราะห์ย้อนรอยกับไปยังแนวคิดแรกเริ่มในการ พัฒนา เป็นการประเมินทวนซ้ำเพื่อตรวจสอบให้มีความแน่ใจว่ามนทัศน์สุดท้ายแห่งการพัฒนา นั้นมีความถูกต้องก่อนที่จะมีการสรุปผลเพื่อนำเสนอและสร้างเป็นมนทัศน์ที่สมบูรณ์ทางความคิด สำหรับหลักการประเมินมนทัศน์ด้วยการย้อนรอยทางความคิดนี้เป็นลักษณะการประเมินด้วยการอิง กับหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินค่าความคิดเห็นที่มีความสอดคล้อง กันกับค่าในระดับใดโดยมากจะแบ่งที่ระดับ

ค่า 3 คะแนน = มีความสอดคล้องมาก

ค่า 2 คะแนน = มีความสอดคล้องปานกลาง

ค่า 1 คะแนน = มีความสอดคล้องน้อย

ค่า 0 คะแนน = ไม่มีความสอดคล้อง

เป็นการพิจารณาด้วยการคิดเชิงการ วิเคราะห์ความสอดคล้องกับรายการประเมิน “หลักการออกแบบ” เพื่อนำผลการประเมินมาพิจารณาว่าผลการสร้างมนทัศน์ใหม่มีความสอดคล้อง กับหลักการที่นำมาใช้งานในการออกแบบและตรงตามแนวคิดที่กำหนด

นักออกแบบโดยมากมักจะยึดติดกับกฎเกณฑ์หรือความรู้ที่ฝังอยู่ในความคิดไว้โดย ปราศจากความคิดว่าสิ่งนั้นถูกหรือผิดมักจะเป็นความเชื่อส่วนบุคคล มักที่จะส่งผลกับการตีความในการ เชื่อมโยงความคิดหรือความรู้ใหม่ที่จะเกิดขึ้นเป็นเหตุให้เกิดความผิดพลาดของกระบวนการสร้าง มนทัศน์เพื่อความคิด สร้างสรรค์ ดังนั้นผู้ศึกษาจะต้องทำความเข้าใจในมนทัศน์ตนเองเสียก่อนว่า เป็นอุปสรรคต่อการรับรู้สิ่งใหม่หรือไม่ เนื่องด้วยการรับรู้หรือเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ต้องอาศัยการรับรู้ ด้วยความเข้าใจ อีกทั้งยังต้องสามารถแปลงการรับรู้สิ่งใหม่ให้เป็น “แก่นของความรู้สิ่งนั้น” เพื่อนำไปใช้งานในการตีความหรือประยุกต์ใช้งานในขั้น ตอนการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และรวบรวมทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ในด้านการศึกษา มรดก ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจากแหล่งข้อมูลต่างๆ จากนั้นผู้วิจัยได้ ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหมายถึงงานวิจัยที่มี ข้อมูลบางส่วนที่ใกล้เคียงกับงานที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยได้นำข้อมูลเนื้อหา มาประยุกต์ใช้กับ งานวิจัย จึงได้ขอนำผลงานวิจัยและเอกสารต่างๆมา อ้างอิงเป็นกรณีศึกษาในหัวข้องานวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

อุดม สมพร. (2540) ในฐานะเป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของบรรพชนชาวไทย-ยวน ที่มีถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดราชบุรีมาตลอดชีวิตได้พิจารณาเห็นว่า ศิลปะการทอผ้าจากเป็นเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่งของชาวไทย-ยวน ประกอบกับความรักและสนใจศิลปะผ้าจากเป็นการส่วนตัว จึงได้พยายามศึกษาสำรวจข้อมูล เกี่ยวกับศิลปะการทอผ้าจากมาโดยตลอด ในขณะเดียวกัน ด้านการเห็นความสำคัญและศักยภาพในการพัฒนาต่างๆ จึงได้ศึกษาข้อมูล และพยายามจัดกิจกรรม เพื่อฟื้นฟู ส่งเสริมพัฒนาการทอผ้าจากมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2524 จนถึงปัจจุบันเวลากว่า 14 ปี ด้วยเจตนาความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าที่จะฟื้นฟูศิลปะการทอผ้าจากขึ้น ในขณะเดียวกันก็หาทางที่จะถ่ายทอดและพัฒนาศิลปะผ้าจากให้คงอยู่เป็นมรดกศิลปสมบัติของมนุษยชาติต่อไปในอนาคต จึงได้ศึกษาวิจัยเรื่องผ้าจากไทย-ยวนราชบุรี เป็นรายงานการศึกษาเชิงวิเคราะห์โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ

(1) เพื่อศึกษาศิลปะการทอผ้าจากของชาวไทย-ยวน ในจังหวัดราชบุรี

(2) เพื่ออนุรักษ์ผ้าจากซึ่งเป็นมรดกศิลปสมบัติของชาวไทย-ยวน ในจังหวัดราชบุรี

(3) เพื่อฟื้นฟู ถ่ายทอดและพัฒนาศิลปะการทอผ้าจาก ในจังหวัดราชบุรี ให้สามารถกลับมามีบทบาทในวิถีชีวิตของชาวไทย-ยวน และยืนยาวต่อไปท่ามกลางสภาพของสังคมที่หลากไหลด้วยกระแสวัฒนธรรมจากต่างชาติ

พรรณ ชุมณี. (2550) เขียนบทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การสืบสารภูมิปัญญาผ้าทอไทยวน อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี เป็นการเก็บรวบรวมการศึกษาด้านการสืบสานและการเปลี่ยนแปลงภูมิปัญญาผ้าทอไทยวน อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี โดยเฉพาะ การศึกษาถึงกรรมวิธีการผลิต ลักษณะลวดลายและชนิดของผ้า เทคนิคการผลิต การทอ การสืบสาน และการนำไปใช้ ปัจจัยที่ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการปรับตัวเพื่อที่จะสืบสานภูมิปัญญาผ้าทอของชาวมชนไทยวน อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ในกระแสทุนนิยมสมัยใหม่จากภาครัฐบาลและเอกชน ปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการส่งเสริมการสืบสานภูมิปัญญาผ้าทอไทยวน อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ที่สมบูรณ์ที่สุดของผู้เขียน

จรัสพิมพ์ ว่างเย็น. (2554) การออกแบบเครื่องนุ่งห่มเพื่อการพัฒนาในรูปแบบสินค้าพื้นเมือง กรณีศึกษาผ้าจากไทยวนจังหวัดราชบุรี มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผ้าจากไทยวนจังหวัดราชบุรี เพื่อวิเคราะห์รูปแบบของเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ผลิตจากผ้าไทยพื้นเมือง และเพื่อการพัฒนาในรูปแบบเครื่องนุ่งห่มจากผ้าจากไทยวนจังหวัดราชบุรี โดยมุ่งประเด็นของการพัฒนา รูปแบบสินค้าพื้นเมืองและส่งเสริมแนวคิดในการพัฒนาในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าจากไทยวนจังหวัดราชบุรี

ผลการศึกษาพบว่า ผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี มีการพัฒนาในรูปแบบของลวดลายผ้าตามวิถีความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค โดยมีแนวคิดในการทอผ้าแบบวิถีดั้งเดิมร่วมกับการผลิตเพื่อการค้า เพื่อสนองต่อระบบตลาดที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาชุมชน การทอผ้าจากไทยวนสามารถจำแนกวิธีการทอผ้าได้ 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่หนึ่ง การทอผ้าเพื่อการสืบทอดภูมิปัญญา ประเด็นที่สอง การทอผ้าจากเพื่อการค้า ซึ่งทั้งสองประเด็นสามารถจำแนกลักษณะของผ้าได้ 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผ้าชิ้นตินจก 2) ผ้าชิ้นตา 3) ผ้าพื้น 4) ผ้าอื่นๆ ซึ่งจะมีลักษณะการทอที่ประยุกต์รูปแบบตามแนวคิดของผู้ทอที่สร้างสรรค์ขึ้น จากประสบการณ์โดยผ้าทั้ง 4 กลุ่มจะมีลวดลายที่บ่งบอกถึงการนำวิถีแนวคิดแบบดั้งเดิมผสมผสานกับแนวคิดร่วมสมัยซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ลวดลายแบบดั้งเดิม 2) ลวดลายประยุกต์

ผู้ศึกษาจึงนำผ้าในกลุ่มของชิ้นตามาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย เนื่องจากผ้าในกลุ่มนี้

มีลักษณะลวดลายที่กระจายตัวเต็มผืนผ้า เพราะมีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในการออกแบบเสื้อผ้ามากที่สุด เนื่องจากลวดลายมีขนาดเล็กและมีการใช้สีสันทันทีหลากหลาย อีกทั้งราคายังมีความเหมาะสมในการนำมาพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์ นำมาออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับกลุ่มวัยทำงาน โดยอายุระหว่าง 25 – 40 ปี โดยมีการนำผลการวิเคราะห์ทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอพื้นเมืองมาใช้ร่วมกับการออกแบบเสื้อผ้าจำนวน 6 ชุด มุ่งเน้นการพัฒนาแบบให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และใช้ผ้าที่มีราคาเหมาะสมกับการนำมาแปรรูปเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูป

บุญชัย ทองเจริญบัวงาม. (2556) การวิจัยเรื่องนี้มีแรงจูงใจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ จัดเก็บองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อเสนอขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ โดยมีการวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบการศึกษาคณะกรณีและการสำรวจภาคสนาม (Case and Field Study research) ประกอบกับการวิจัยจากเอกสาร (Documentary research) ในรูปแบบของข้อมูลเนื้อหาสาระ ข้อมูลที่เป็นภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และข้อมูลเสียง (mp3.) แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลเพื่อจัดเก็บองค์ความรู้อย่างเป็นระบบด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้วิจัยและคณะคาดว่าผลที่จะได้รับจากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ จะสามารถช่วยให้การขอเสนอขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ สาขางานช่างฝีมือดั้งเดิมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งเป็นมาจากรายงานการวิจัยในโครงการนี้ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาที่เป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจ คือ ข้อมูลที่เป็นเนื้อหาสาระ โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการการมีส่วนร่วมของ “ชุมชน” ในการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับรายการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนได้อย่างชัดเจนในทุกมิติซึ่งถือเป็นข้อกำหนดเบื้องต้นของการปกป้องคุ้มครองตามหลักการของยูเนสโก (UNESCO) ที่ได้ออกอนุสัญญามรดกโลก (World Heritage Convention) ปีพุทธศักราช 2515 กอรปกับข้อคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม คือ “ผ้าจากไทยวนโยนกเชียงแสน 8 เมือง” ทำให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ปลุกจิตใต้สำนึกของชุมชนและเกิดการกระตุ้นความสนใจในการคิดปกป้องคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเพื่อให้ชุมชนเกิดความชื่นชมร่วมกัน ขณะเดียวกันชุมชนหรือสังคมอื่นๆ ที่มีได้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมนี้จักได้ตระหนักถึงความสำคัญ และเคารพมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชุมชน กลุ่มชน และปัจเจกบุคคลที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้สิ่งที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นนั้น มีอีกสิ่งหนึ่งที่จะปรากฏให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมสามารถมองเห็นได้ที่เกิดมาจากรายงานการวิจัยในครั้งนี้คือ รูปแบบของวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของชุมชนที่ได้รับสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นจากในยุคอดีต และปัจจุบันยังคงปรากฏให้เห็นอยู่คือ ผ้าและสิ่งถักทอที่ปรากฏลวดลายและลักษณะที่มีเอกลักษณ์พิเศษเฉพาะตัว ซึ่งคณะผู้วิจัยจักได้เรียบเรียงข้อมูลด้านต่างๆ ไว้อย่างเป็นหมวดหมู่เพื่อให้สะดวกต่อการศึกษาและเรียนรู้ซึ่งยังประโยชน์แก่บุคคล กลุ่มคนที่สนใจได้ศึกษาเรียนรู้จากรายงานการวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์ที่ได้รับมิได้เกิดแก่เฉพาะบุคคล กลุ่มบุคคล หรือประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชนทั่วโลกที่สามารถเข้าถึงรายงานการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งถือเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของผู้วิจัยและคณะ

สรุป จากการศึกษาเรื่องมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาโดยเป็นหัวข้อคือ ด้านความเป็นมาของชาวไทยวนภาคกลาง ด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ด้านวัฒนธรรมและการแต่งกาย ซึ่งได้สังเกตเห็นว่าเรื่องการทอผ้าและการแต่งกายของชาวไทยวนภาคกลางนั้นมีความโดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มจนได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอ

ไทยวนปี 2555 จึงมีความเหมาะสมและแนวโน้มที่สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อทำการออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์ได้ เพราะผ้าทอไทยวนและการแต่งกายของแต่ละหมู่บ้านนั้นมีความแตกต่างกัน ซึ่งคนในหมู่บ้านและชาวไทยวนเท่านั้นที่จะสามารถบอกได้ว่าแต่ละชุดนั้นเป็นของใครและลายอะไร ซึ่งจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ชาวไทยวนภาคกลางทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงลวดลายและกรรมวิธีการทอ การสร้างสรรค์งานของช่างทอผ้าสมัยก่อนที่ทอตามคติความเชื่อ ผู้วิจัยจึงมีความต้องการนำเสนอจุดเด่นของผ้าทอไทยวนออกมาเป็นกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน เพื่อเผยแพร่ให้บุคคลทั่วไปรู้จักมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยเรื่อง ศึกษาผลกระทบภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) ระหว่าง ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative methods) ร่วมกับ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative methods) โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาผลกระทบภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจากผลกระทบภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคจากกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ออกแบบ

วิธีการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอนประกอบไปด้วย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 เพื่อศึกษาผลกระทบภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผลกระทบภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง และผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าจากไทยวน

3.1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผลกระทบภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง และผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าจากไทยวน ในเขตภาคกลาง จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี การเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) หมายถึง การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักเหตุผล และพิจารณาของผู้วิจัยเอง ตัดสินเลือกกลุ่มตัวอย่างมาวิจัย โดยเลือกให้สอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูลมีจำนวน 4 ท่าน ได้แก่

(1) ดร.อุดม สมพร ผู้อำนวยการจิตอาสาภัณฑสถานบ้านคูบัว ราชบุรี และประธานสหกรณ์ไทยวนราชบุรี

(2) คุณสุพัตรา ชูชม ผู้ประสานงานศูนย์เรียนรู้เชิงอนุรักษ์ด้านหม่อนไหม ไม้ย้อมสี ผ้าไหม และผู้ผลิตผ้าจากไทยวน จังหวัดสระบุรี

(3) คุณดลตววรรณ มณีจันทร์ รองประธานกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านราชบุรี
วัดนาหนอง และผู้ผลิตผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี

(4) คุณอรชร ข้าแก้ว ผู้ผลิตผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

3.1.2.1 การสังเกต (Observation) เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง โดยการสังเกตและสัมภาษณ์ นำผลมารวบรวมและนำไปวิเคราะห์ในรูปแบบความเรียง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

(1) กล้องถ่ายภาพ เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับบันทึกภาพขั้นตอน อุปกรณ์การทอผ้าไทยวนในปัจจุบัน และบันทึกภาพผลิตภัณฑ์ที่วางขายในร้านค้า สหกรณ์ของจังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี

(2) เครื่องบันทึกเสียง เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง

(3) สมุดจดบันทึก เป็นอุปกรณ์ที่ใช้จดบันทึกแบบสรุปจากการสัมภาษณ์ และวาดภาพประกอบความเข้าใจของผู้วิจัย

3.1.2.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบเปิดปลาย (Open-end Form) ของ (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550 : 114-118) เป็นเครื่องมือที่ใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ทราบข้อมูลโดยรวมของการทอผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี เพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

3.1.3 การสร้างเครื่องมือ

3.1.3.1 ศึกษาทฤษฎีเอกสารที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ ภายใต้กรอบแนวคิดด้านศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง ผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิดดังนี้

(1) ผู้วิจัยได้ใช้กรอบการศึกษาศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของ (วิบูลย์ ลีสุวรรณ. 2539) โดยผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการศึกษาข้อมูลดังนี้

(1.1) การศึกษาปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ ประวัติศาสตร์ สภาพภูมิศาสตร์ (การตั้งถิ่นฐาน การใช้วัสดุ รูปแบบ การดำรงชีวิต) วัฒนธรรม ได้แก่ ขนบประเพณีความเชื่อ วิถีชีวิต กรรมวิธีในการสร้างหัตถกรรม (วิบูลย์ ลีสุวรรณ. 2539 : 89 - 93)

(1.2) การศึกษาตัวงานหัตถกรรม ขั้นตอนและกระบวนการสร้างศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน คุณค่าศิลปะและความงาม การใช้สอย การแก้ปัญหาการออกแบบ (วิบูลย์ ลีสุวรรณ. 2539 : 89 - 93)

3.2.3.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์เพื่อทำการตรวจสอบและปรับปรุง

3.1.3.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลขึ้นมาใหม่ (Data collection) โดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field data) และการรวบรวมข้อมูลที่ผู้อื่นได้เก็บข้อมูลไว้แล้ว (Data Compilation) ในเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาทำการศึกษา และนำมาวิเคราะห์ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่มาของข้อมูล 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รวบรวมขึ้นมาใหม่โดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field data) ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือที่ใช้ใน การสัมภาษณ์ (interview) และการสังเกต (Observation) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ภายใต้กรอบแนวทางการศึกษาเพื่อสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รวบรวมจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เรียบเรียงไว้แล้ว เช่น เอกสารต่างๆ หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

3.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ผ้าทอไทยวน ภาคกลาง และผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าจากไทยวนจังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี โดยการสังเกต และสัมภาษณ์ นำผลมาวิเคราะห์ในรูปแบบความเรียง เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

3.2 เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในชั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม

1. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าจากไทยวน
3. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบแฟชั่น และสิ่งทอ

3.2.1.1 ประชากรกลุ่มที่ 1 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลางในจังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักเหตุผล และพิจารณาของผู้วิจัยเอง ตัดสินเลือกกลุ่ม

ตัวอย่างมาวิจัยโดยเลือกให้สอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูลมีจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

(1) ดร.อุดม สมพร ผู้อำนวยการจิตป่าละถ้อยสถานบ้านคูบัว ราชบุรี และประธานสหกรณ์ไทย-ยวนราชบุรี

(2) คุณสุพัตรา ชูชม ผู้ประสานงานศูนย์เรียนรู้เชิงอนุรักษ์ด้านหม่อนไหม ไม้ย้อมสี ผ้าไหม และผู้ผลิตผ้าจากไทยวน จังหวัดสระบุรี

(3) คุณดลตวรรณ มณีจันทร์ รองประธานกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านราชบุรี วัดนาหนอง และผู้ผลิตผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี

3.2.1.2 ประชากรกลุ่มที่ 2 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าจากไทยวน

กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าจากไทยวน ในจังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักเหตุผล และพิจารณาของผู้วิจัยเอง ตัดสินเลือกกลุ่มตัวอย่างมาวิจัยโดยเลือกให้สอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูลมีจำนวน 1 ท่าน ได้แก่

(1) คุณอรชร ขำแก้ว ผู้ผลิตผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี

3.2.1.3 ประชากรกลุ่มที่ 3 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบแฟชั่น และ

สิ่งทอ กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบแฟชั่น และสิ่งทอ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักเหตุผล และพิจารณาของผู้วิจัยเอง ตัดสินเลือกกลุ่มตัวอย่างมาวิจัยโดยเลือกให้สอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูลมีจำนวน 4 ท่าน ได้แก่

(1) อาจารย์กมลภัทร์ รักสวน อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

(2) ดร.ธีร์ โคตรดา อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

(3) นายกฤษดา เต่าอ่อน NICHIA BRAND Designer บริษัท 24 เอ็นที จำกัด

(4) นายฐิติญา ชูมี MARIHORNON BRAND Designer บริษัท พี แอนด์ เอ็ม อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

3.2.2.1 แบบประเมิน แสดงความคิดเห็นโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง และผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าจากไทยวนภาคกลาง ประเมินตามแบบมาตรฐานประเมินค่าระดับ (Rating Scale) คือเหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และใช้อ่านค่าตามอัตราส่วน ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

3.2.3 การสร้างเครื่องมือ

3.2.3.1 ศึกษาทฤษฎีเอกสารที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ภายใต้กรอบแนวคิดด้านการออกแบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิดดังนี้

(1) ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดการออกแบบเสื้อผ้าของ (อัจฉรา สโรบล. 2561 : 102-138) นำมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการออกแบบ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิดดังนี้

- (1.1) สัดส่วน (Proportion)
- (1.2) ความสมดุล (Balance)
- (1.3) จังหวะ (Rhythm)
- (1.4) การเน้น (Emphasis)
- (1.5) ความกลมกลืน (Harmony)

(2) ผู้วิจัยได้นำแนวทางการสร้างสรรค์แนวคิดผลิตภัณฑ์ (concept generation) (ดร.มณฑลลี ศาสนนันท์ .2550 : 107) นำมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการออกแบบ การสร้างสรรค์แนวคิดผลิตภัณฑ์เป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสร้างแนวคิดผลิตภัณฑ์เป็นกระบวนการพัฒนาทางเลือกในการออกแบบหลายๆ ด้าน โดยเน้นที่การสร้างนวัตกรรม รูปร่างผลิตภัณฑ์ และหน้าที่การทำงานที่ตอบสนองความต้องการลูกค้า ทั้งยังเป็นช่วงเวลาที่ทีมออกแบบทำการเลือกหรือพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการลูกค้าด้วย เมื่อแนวคิดผลิตภัณฑ์ได้ถูกกำหนดขึ้นแล้วแนวคิดที่เหมาะสมที่สุดจะผ่านเข้ากระบวนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาเป็นตัวผลิตภัณฑ์ต่อไป

(3) ผู้วิจัยได้นำแนวทางการศึกษากระบวนการใช้มโนทัศน์เพื่อการคิดอย่างสร้างสรรค์ของ (ทรงวุฒิ เอกวุฒิจา. 2557 : 145-152) นำมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการออกแบบโดยผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิดดังนี้

- (3.1) ประสบปัญหาที่พบและมีแนวทางที่ต้องการจะแก้ไขหรือตอบสนอง
- (3.2) ประมวลและสร้างมโนทัศน์ระยะแรก “เริ่มทางการคิดอย่างสร้างสรรค์” (ระดับที่ 1)
- (3.3) กำหนดองค์ประกอบของข้อมูลที่ต้องการเพิ่มเติม (แผนผังของความคิด)
- (3.4) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลตามองค์ประกอบที่กำหนด
- (3.5) ประมวลและสร้างมโนทัศน์ระยะที่สอง “คิดอย่างเป็นกระบวนการ” (ระดับที่ 2)
- (3.6) เชื่อมโยง “นามธรรม” ไปสู่ “รูปธรรม”
- (3.7) ประเมินผลการคิดเชิงมโนทัศน์

3.2.3.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาฯร่วมวิทยานิพนธ์ และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการวิจัย (Index of Objective Congruence : IOC) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังนี้

(1) ดร.ธีรภัท เลิศข้าของกุล อาจารย์สาขาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

(2) ผศ.ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี หัวหน้าภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

(3) รศ.ดร.ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity) และข้อเสนอแนะ ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์
 - 0 หมายถึง ไม่แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์
 - 1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์
- จากคะแนนนำผลการพิจารณามาคำนวณจากสูตร

$$IOC = \sum \frac{N}{R}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

R หมายถึง คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อคำถาม IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เป็นคำถามที่ใช้ได้ ถ้าไม่ถึง 0.5 ต้องแก้ไขหรือตัดทิ้ง

3.2.3.3 นำแบบสอบถามและตารางที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น

3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเพื่อการประเมินผลงานการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสตรีวัยทำงานจากกรณีปัญหาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

3.2.4.1 ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลขึ้นมาใหม่ (Data collection) โดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field data) และการรวบรวมข้อมูลที่มีผู้อื่นได้เก็บข้อมูลไว้แล้ว (Data Compilation) ในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาทำการศึกษา และนำมาวิเคราะห์ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่มาของข้อมูล 2 ประเภท ดังนี้

(1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รวบรวมขึ้นมาใหม่โดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field data) ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์

(interview) และการสังเกต (Observation) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ภายใต้กรอบแนวทางการศึกษาเพื่อสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รวบรวมจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เรียงเรียงไว้แล้ว เช่น เอกสารต่างๆ หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผ้าทอไทยวน

3.2.4.2 ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความต้องการด้านรูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจากกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม ดังนี้

(1) ผู้บริโภคกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย ที่มีช่วงอายุระหว่าง 25-30 ปี เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสระบุรี เป็นนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว และบุคคลทั่วไป

3.2.4.3 ผู้วิจัยได้นำผลงานการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน นำมาทำการประเมินผลงานการออกแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าจกไทยวน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบแฟชั่น และสิ่งทอ

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบของกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน มาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยแบ่งเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

3.3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคจากกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสตรีวัยทำงาน

3.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.3.1.1 ประชากร คือ ผู้บริโภคกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย ที่มีช่วงอายุระหว่าง 25-30 ปี และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ผู้บริโภคกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย ที่มีช่วงอายุระหว่าง 25-30 ปี เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสระบุรี เป็นนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว และบุคคลทั่วไป การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) การเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ของ (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550 : 125) หมายถึง วิธีการสำรวจเจตคติของผู้บริโภคที่เข้ามาเลือกซื้อสินค้า นำมา

ประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการประเมินความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูลคือผู้บริโภคร้านจำหน่ายเครื่องแต่งกายร่วมสมัย จำนวน 100 ท่าน

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

3.3.2.1 แบบประเมิน แสดงความคิดเห็นของผู้บริโภคกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ประเมินตามแบบมาตรฐานประเมินค่าระดับ (Rating Scale) คือเหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และใช้อ่านค่าตามอัตราส่วน ดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

3.3.3 การสร้างเครื่องมือ

3.3.3.1 การสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินความพึงพอใจของ ผู้บริโภคกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดและทฤษฎีนำมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการประเมินความพึงพอใจ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิดดังนี้

(1) ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดด้านหลัก 5-P กับการวางตำแหน่งตลาดของ (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง, 2550 : 38-39) นำมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการหาค่าและประเมินความพึงพอใจโดยผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิดดังนี้

- (1.1) ผลิตภัณฑ์ (Product)
- (1.2) สถานที่ (Place)
- (1.3) การส่งเสริมการขาย (Promotion)
- (1.4) การตั้งราคา (Price)
- (1.5) คน (People)

(2) ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดด้านส่วนประสมการตลาด 4C's (Robert F. Lauterborn, 1990) หลักการตลาดที่เน้นเรื่องผู้บริโภค Consumer Orientation คือการมุ่งเน้นที่ลูกค้าเป็นสำคัญ นำมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการหาค่าและประเมินความพึงพอใจโดยผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิดดังนี้

- (2.1) ความจำเป็นและความต้องการของผู้บริโภค (Customer Wants and Needs)
- (2.2) ต้นทุนของผู้บริโภค (Cost to the Price)
- (2.3) ความสะดวกในการซื้อ (Convenience)
- (2.4) การสื่อสาร (Communication)

3.3.3.2 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดย

ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการวิจัย (Index of Objective Congruence : IOC) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

- (1) ดร.ธีรชาติ เลิศข้าของกุล อาจารย์สาขาครุศาสตร์การออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- (2) ผศ.ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี หัวหน้าภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- (3) รศ.ดร.ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity) และข้อเสนอแนะ ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์
- 1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

จากคะแนนนำผลการพิจารณามาคำนวณจากสูตร

$$IOC = \sum \frac{N}{R}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

R หมายถึง คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อคำถาม IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เป็นคำถามที่ใช้ได้ ถ้าไม่ถึง 0.5 ต้องแก้ไขหรือตัดทิ้ง

3.3.3.3 นำแบบสอบถามและตารางประเมินความพึงพอใจที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น

3.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

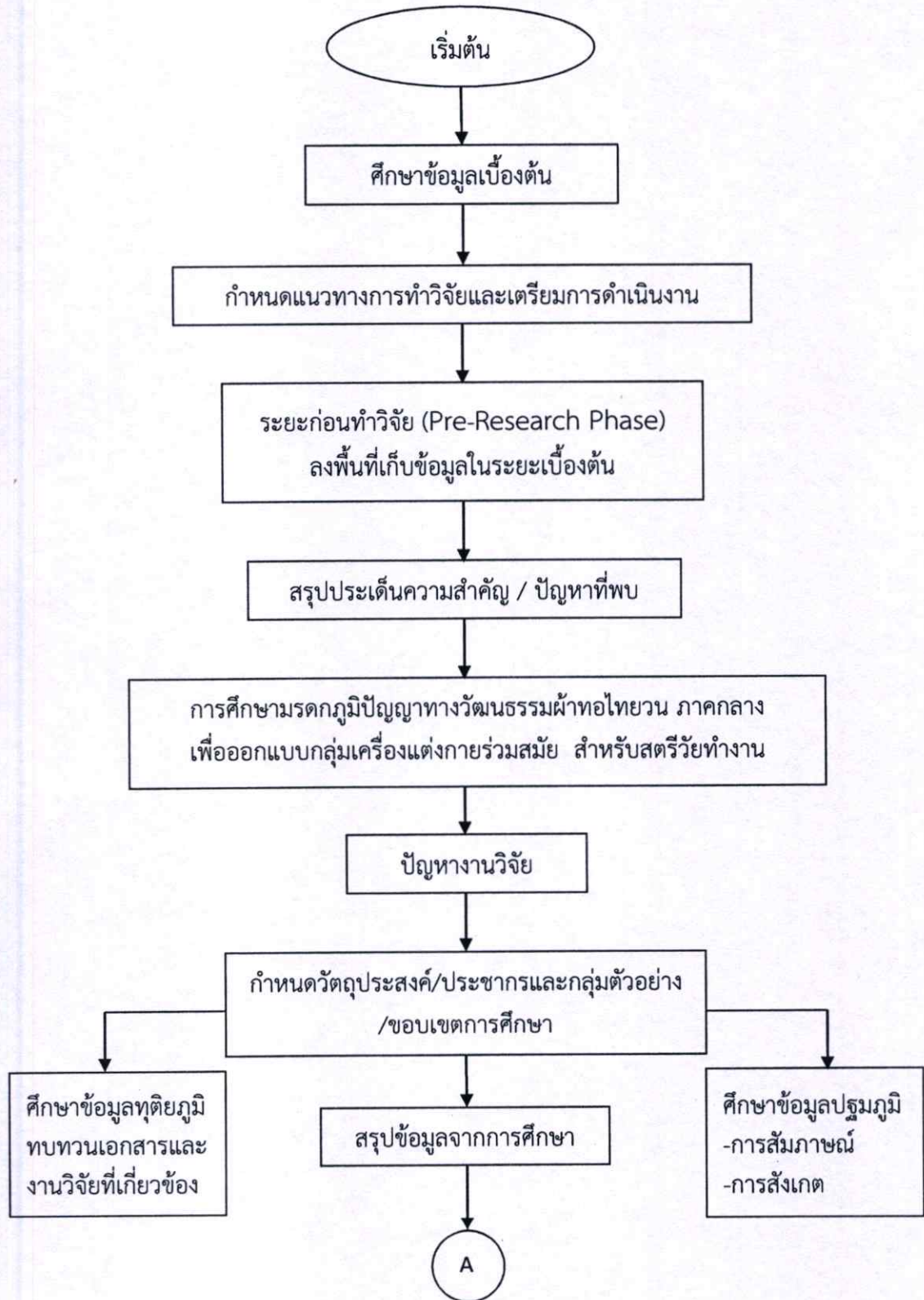
ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจจากผู้บริโภคกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสตรีวัยทำงาน นำกลับมาสรุปผลที่ได้ในรูปแบบข้อมูลเชิงปริมาณ

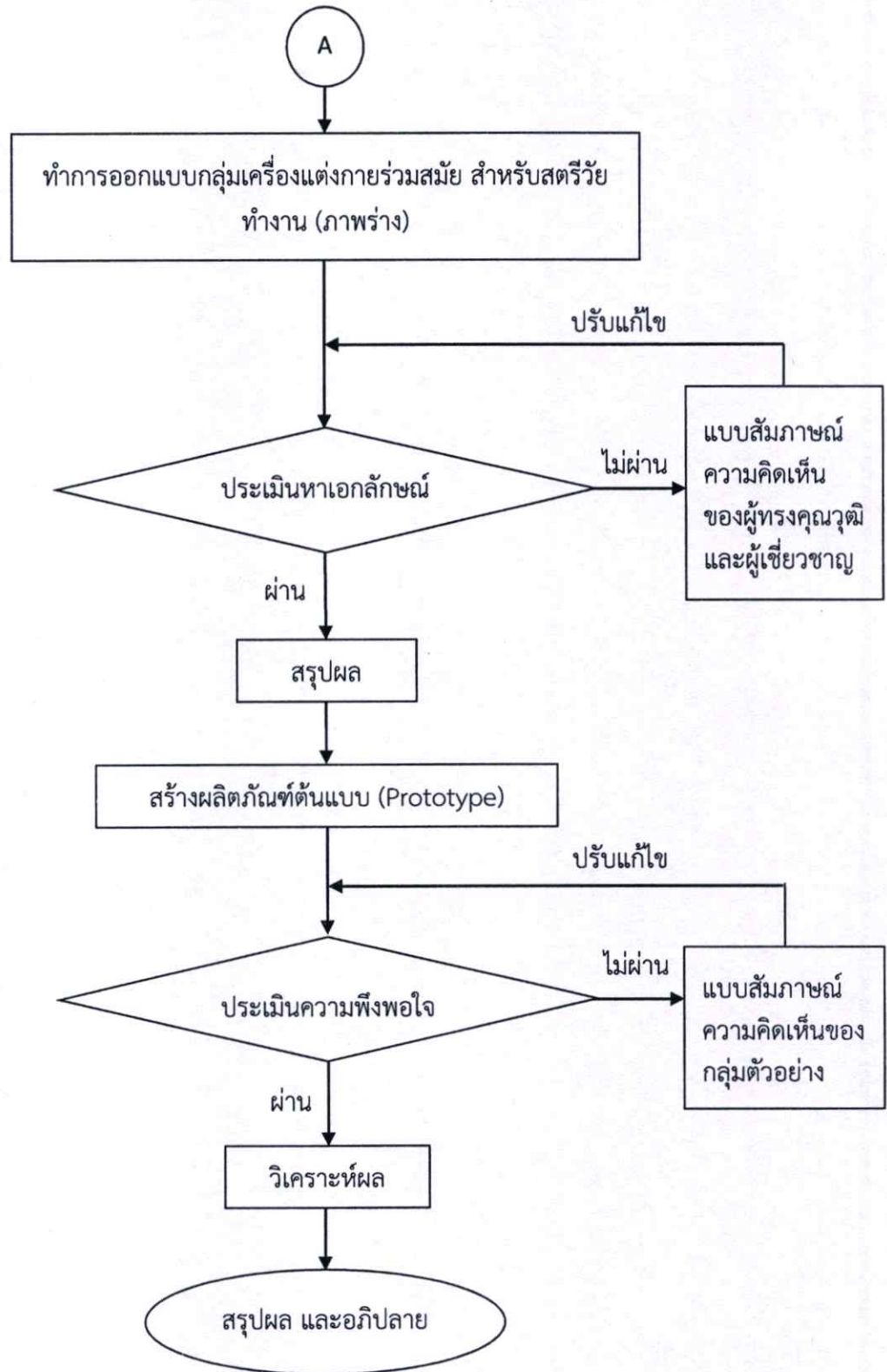
3.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ นำความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน มาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยแบ่งเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง มาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

3.4 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ภาพที่ 3.1 แผนภูมิแสดงขั้นตอนศึกษามรตกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

4.3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริโภคกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ออกแบบ

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

จากการศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเนื้อหาข้อมูลเบื้องต้นจากตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องสามารถวิเคราะห์ได้ว่าจากการประกาศขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2555 โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ผ้าทอไทยวนถือเป็นงานช่างฝีมือดั้งเดิมที่มีลักษณะและเอกลักษณ์พิเศษเฉพาะตัวที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ของชาวไทยวนโยนกเชียงแสน สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้คือ 1) การแต่งกายของไทยวน 2) ประเภทและลักษณะเด่นของผ้าไทยวน 3) ศิลปะการตัดเย็บและปักลาย ตั้งแต่พุทธศักราช 2347 ที่ชาวไทยวนโยนกเชียงแสนได้ย้ายมาตั้งถิ่นฐานตามชุมชนต่างๆ 8 จังหวัดของประเทศไทย ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะพูดถึงเฉพาะชุมชนไทยวนในภาคกลางเท่านั้น กล่าวคือ ชุมชนไทยวน ในจังหวัดราชบุรี และชุมชนไทยวน อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี แต่ระยะหลังตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2470 เป็นต้นมา ผู้หญิงชาวไทยวนได้รับอิทธิพลของการผสมผสานวัฒนธรรมระหว่างชุมชนเมืองกับชุมชนชนบทมากขึ้นจึงได้มีการปรับเปลี่ยนการแต่งกายจากเดิม มาสู่ความทันสมัยมากขึ้น

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลภาคสนาม โดยการลงพื้นที่ชุมชนไทยวน จังหวัดราชบุรี และชุมชนไทยวน อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี พบว่าคนในชุมชนไทยวนปัจจุบันยังคงสวมใส่ผ้าทอไทยวนส่วนใหญ่ในกลุ่มคนสูงอายุ คนรุ่นใหม่ทั้งคนไทยวน และคนพื้นที่เดิมมักสวมใส่ผ้าทอไทยวนทั้งผ้าผืนและชุดสำเร็จรูปเฉพาะกรณี เช่น สวมใส่ในงานบุญ สวมใส่ในวันสำคัญต่างๆ และสวมใส่เป็นชุดทำงาน เนื่องจากมีการรณรงค์ของทางภาครัฐให้ข้าราชการหรือคณะรัฐมนตรีสวมใส่ผ้าไทยเป็นประจำทุกวันศุกร์ เพื่อเป็นการเพิ่มยอดการซื้อให้กับท้องถิ่น ถือเป็นส่งเสริมรายได้คนในท้องถิ่นให้ยั่งยืน เป็นต้น

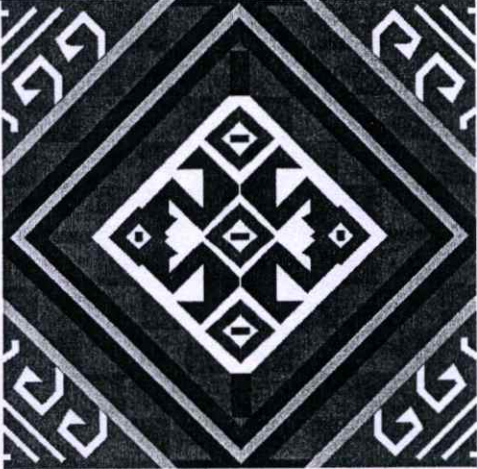
การทอผ้าไทยวนถือเป็นอาชีพเสริมของคนในชุมชน หรือเป็นอาชีพหลักให้กับกลุ่มสตรีในชุมชน สินค้าส่วนใหญ่จะเป็นผ้าฝืน มีลวดลายน้อยใช้เวลาทอสั้น เน้นสีสันสะดุดตาและจะทอส่งสหกรณ์ที่ตนเองเป็นสมาชิกหรือขายเองมีหน้าร้าน ส่วนประเภทและลักษณะเด่นของผ้าไทยวนอยู่ที่โครงสร้างของผ้าชิ้น กล่าวคือ ส่วนหัวชิ้น (ป้ายขาวแดง) ตัวชิ้น และตีนชิ้น และประเภทของผ้าชิ้นตีนจกที่ยังคงพบเห็นในปัจจุบัน คือ การจก ซึ่งการจกของชุมชนไทยวน จังหวัดราชบุรีจะจกจากด้านล่างของผ้าฝืน ทำให้ช่างทอผ้าต้องมีสติและสมาธิตลอดเวลาการจก ส่วนชุมชนไทยวน อำเภอกาบัง จังหวัดสระบุรี จะจกจากด้านบนของผ้าฝืนทำให้เห็นลายได้ชัดเจนกว่า

และจากการลงพื้นที่ภาคสนามได้สัมภาษณ์ชาวไทยวนและชาวบ้านที่ทอผ้าไทยวนเป็นอาชีพโดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการศึกษาศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของ (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2539) เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ศึกษามาในรูปแบบของตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านผ้าทอไทยวน ในชุมชนไทยวน จังหวัดราชบุรี และชุมชนไทยวน อำเภอกาบัง จังหวัดสระบุรี ที่ได้ทำการลงพื้นที่ศึกษามา

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
<p>จังหวัดราชบุรี</p> <p>1. ลายกาบ</p> 	<p>ลวดลาย</p> <p>ลักษณะของลวดลายคล้ายกับกาบของลำไม้ไผ่ ใช้ทอเป็นตีนผ้าชิ้นตีนจก หน้าหมอนจก โดยลักษณะของลวดลายเป็นการจินตนาการ การสร้างสรรค์ของช่างทอที่ได้คิดลวดลายออกมาเป็นรูปทรงเรขาคณิตประกอบเป็นลวดลายสวยงาม ดังลายกาบที่พบเห็นมีลักษณะการจัดวางองค์ประกอบของรูปทรงสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนต่อกันแถวเดียว ภายในกรอบมีลวดลายของหงส์ 2 ตัวหันหน้าเข้าหากัน จำนวน 2 คู่ แบบสมมาตรกัน และตกแต่งขอบของลวดลายด้วยรูปทรงสามเหลี่ยมที่สมมาตรกันอย่างสวยงาม</p>

ตารางที่ 4.1 ต่อ

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
	<p>สีเส้น</p> <p>สีเส้นที่ใช้จกลวดลายส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับช่างฝีมือเองว่าจะใช้สีไหนมาเป็นสีของลวดลาย แต่สีของด้ายเส้นยืนจะเป็นสีดำ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของการทอผ้าจากไทยวนเส้นด้ายพุ่งสีแดง</p> <p>ดังจะเห็นได้จากลายกาบ ที่มีเส้นยืนเป็นสีดำ และจกลวดลายด้วยสีแดงสลับเหลืองตัดกันสวยงาม</p> <p>กรรมวิธีการทอ</p> <p>ใช้หลักในการทอผ้าจากเบื้องต้น การทอผ้าจกเป็นการทอและทำให้เกิดลวดลายผ้าไปพร้อมๆ กัน การจกคือการทอลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า การจกจะใช้ไม้หรือขนเม่นหรือนิ้วมือยกขึ้นจก (ควัก) เส้นด้ายสีเส้นต่างๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิดลวดลายตามที่ต้องการ และเส้นด้ายพุ่งนิยมจกด้วยเส้นด้ายไหม หรือด้นเงิน เพื่อให้ผ้ามีความมันระยับสวยงามมากยิ่งขึ้น</p>

ตารางที่ 4.1 ต่อ

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
<p data-bbox="195 306 419 342">2. ลายกาบซ้อนหัก</p> 	<p data-bbox="768 306 866 342">ลวดลาย</p> <p data-bbox="768 357 1288 1066">รูปทรงของลายไม่สามารถสันนิษฐานได้แน่ชัด ใช้ทอเป็นตีนผ้าขึ้นตีนจก โดยลักษณะของลวดลายเป็นการจินตนาการ การสร้างสรรค์ของช่างทอที่ได้คิดลวดลายออกมาเป็นรูปทรงเรขาคณิตประกอบเป็นลวดลายสวยงาม ดังลายกาบซ้อนหักที่พบเห็นมีลักษณะการจัดวางองค์ประกอบของรูปทรงสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนต่อกันแถวเดียว ภายในมีลวดลายของหงส์ 2 ตัวหันหน้าเข้าหากันจำนวน 2 คู่ แบบสมมาตรกันคล้ายลายกาบแตกต่างกันลายด้ายข้างที่ตกแต่งขอบของลวดลายด้วยรูปทรงสามเหลี่ยมที่สมมาตรกันอย่างสวยงาม</p> <p data-bbox="768 1081 828 1117">สีสันทัน</p> <p data-bbox="768 1132 1288 1506">สีสันทันที่ใช้จกลวดลายส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับช่างฝีมือเองว่าจะใช้สีไหนมาเป็นสีของลวดลาย แต่สีของด้ายเส้นยืนจะเป็นสีดำ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของการทอผ้าจากไทยวนเส้นด้ายพุ่งสีแดง ดังจะเห็นได้จากลายกาบซ้อนหัก ที่มีเส้นยืนเป็นสีดำ และจกลวดลายด้วยสีแดงสลับขาวนวลตัดกันสวยงาม</p>

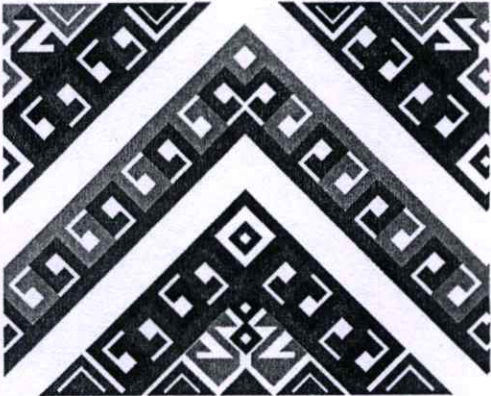
ตารางที่ 4.1 ต่อ

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
	<p>กรรมวิธีการทอ</p> <p>ใช้หลักในการทอผ้าจากเบี่ยงต้น การทอผ้าจากการทอและทำให้เกิดลวดลายผ้าไปพร้อมๆ กัน การจกคือการทอลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า การจกจะใช้ไม้หรือขนเม่นหรือนิ้วมือยกขึ้นจก (ควัก) เส้นด้ายสีอื่นต่างๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิดลวดลายตามที่ต้องการ และเส้นด้ายพุ่งนิยมจกด้วยเส้นด้ายไหม หรือด้ายเงิน เพื่อให้ผ้ามีความมันระยับสวยงามมากยิ่งขึ้น</p>
<p>3. ลายกาบดอกแก้ว</p> 	<p>ลวดลาย</p> <p>ลักษณะของลายคล้ายกับกาบของลำไม้ไผ่ ใช้ทอเป็นตีนผ้าขึ้นตีนจก หน้าหมอนจก โดยลักษณะของลวดลายเป็นการจินตนาการ การสร้างสรรค์ของช่างทอที่ได้คิดลวดลายออกมาเป็น</p> <p>รูปทรงเรขาคณิตประกอบเป็นลวดลายสวยงาม ดังลายกาบดอกแก้วที่พบเห็นมีลักษณะการจัดวางองค์ประกอบของรูปทรงสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนต่อกันแถวเดียว ภายในมีลวดลายหงส์คู่ 2 ตัว หันหน้าเข้าหากันแบบสมมาตร และตกแต่งภายนอกด้วยรูปทรงสามเหลี่ยมแบบสมมาตร</p>

ตารางที่ 4.1 ต่อ

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
	<p>สีเส้น</p> <p>สีเส้นที่ใช้จกลวดลายส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับช่างฝีมือเองว่าจะใช้สีไหนมาเป็นสีของลวดลาย แต่สีของด้ายเส้นยืนจะเป็นสีดำ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของการทอผ้าจากไทยวน เส้นด้ายพุ่งสีแดง ดังจะเห็นได้จากลายกาบดอกแก้ว ที่มีเส้นยืนเป็นสีดำ และจกลวดลายด้วยสีแดงสวยงาม</p> <p>กรรมวิธีการทอ</p> <p>ใช้หลักในการทอผ้าจากเบื้องต้น การทอผ้าจกเป็นการทอและทำให้เกิดลวดลายผ้าไปพร้อมๆ กัน การจกคือการทอลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกัน ตลอดหน้ากว้างของผ้า การจกจะใช้ไม้หรือขนเม่น หรือนิ้วมือยกขึ้นจก (ควัก) เส้นด้ายสีเส้นต่างๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิดลวดลายตามที่ต้องการ และเส้นด้ายพุ่งนิยมจกด้วยเส้นด้ายไหม หรือด้นเงิน เพื่อให้ผ้ามีความมันระยับสวยงามมากยิ่งขึ้น</p>
<p>4. ลายโก้แก้ง</p> 	<p>ลวดลาย</p> <p>รูปทรงของลายไม่สามารถสันนิษฐานได้แน่ชัด ใช้ทอเป็นตีนผ้าขึ้นตีนจก ผ้าขึ้นตา โดยลักษณะของลวดลายเป็นการจินตนาการ การสร้างสรรค์ของช่างทอที่ได้คิดลวดลายออกมาเป็นรูปทรงเรขาคณิตประกอบเป็นลวดลายสวยงาม ดังลายโก้แก้งที่พบเห็นมีลักษณะการจัดวางองค์ประกอบของรูปทรงสามเหลี่ยมต่อกันบนล่าง คาดด้วยเส้นซิกแซกตามรูปทรงสามเหลี่ยม ภายในมีลวดลายหงส์ 2 ตัว ล้อมด้วยลายขัดกันแบบสมมาตร</p>

ตารางที่ 4.1 ต่อ

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
	<p>สีสันทัน</p> <p>สีสันทันที่ใช้จกลวดลายส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับช่างฝีมือเองว่าจะใช้สีไหนมาเป็นสีของลวดลาย แต่สีของด้ายเส้นยืนจะเป็นสีดำ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของการทอผ้าจากไทยวน เส้นด้ายพุ่งสีแดง ดังจะเห็นได้จากลายโค้งแก้งที่มีเส้นยืนเป็นสีดำ และจกลวดลายด้วยสีแดง สลับด้ายพุ่งขาวเขียวอ่อนตัดกันสวยงาม</p> <p>กรรมวิธีการทอ</p> <p>ใช้หลักในการทอผ้าจากเบื้องต้น การทอผ้าจากเป็นการทอและทำให้เกิดลวดลายผ้าไปพร้อมๆ กัน การจกคือการทอลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า การจกจะใช้ไม้หรือขนเม่นหรือนิ้วมือยกขึ้นจก (ควัก) เส้นด้ายสีสันทันต่างๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิดลวดลายตามที่ต้องการ และเส้นด้ายพุ่งนิยมจกด้วยเส้นด้ายไหม หรือด้ายเงิน เพื่อให้ผ้ามีความมันระยับสวยงามมากยิ่งขึ้น</p>

ตารางที่ 4.1 ต่อ

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
<p data-bbox="192 297 460 340">5. ลายโค้งแก้งซ้อนเซีย</p> 	<p data-bbox="727 297 831 340">ลวดลาย</p> <p data-bbox="727 351 1283 1000">รูปทรงของลายไม่สามารถสันนิษฐานได้แน่ชัด ใช้ทอเป็นตีนผ้าขึ้นตีนจก จะมีบ้างในบางแห่งทอเป็นลายผ้าใช้สอย เช่น ผ้าคล้องคอ โดยลักษณะของลวดลายเป็นการจินตนาการ การสร้างสรรค์ของช่างทอที่ได้คิดลวดลายออกมาเป็นรูปทรงเรขาคณิตประกอบเป็นลวดลายสวยงาม ดังลายโค้งแก้งซ้อนเซียที่พบเห็นมีลักษณะการจัดวางองค์ประกอบของรูปทรงสามเหลี่ยมต่อกันบนล่าง กึ่งกลางมีเส้นซิกแซ็กตามรูปทรงสามเหลี่ยม ภายในมีลวดลายหงส์คู่ 2 ตัวหันหน้าเข้าหากัน และตกแต่งลายด้วยการขีดกันแบบสมมาตรสวยงาม</p> <p data-bbox="727 1010 786 1053">สีเส้น</p> <p data-bbox="727 1064 1283 1393">ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับช่างฝีมือเองว่าจะใช้สีไหนมาเป็นสีของลวดลาย แต่สีของด้ายเส้นยืนจะเป็นสีดำ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของการทอผ้าจากไทยวน เส้นด้ายพุ่งสีแดง ดังจะเห็นได้จากลายโค้งแก้งซ้อนเซีย ที่มีเส้นยืนเป็นสีดำและจกลวดลายด้วยสีแดงสลับขาวเขียวตัดกันสวยงาม</p> <p data-bbox="727 1404 905 1447">กรรมวิธีการทอ</p> <p data-bbox="727 1457 1283 1936">เป็นการทอและทำให้เกิดลวดลายผ้าไปพร้อมๆ กัน การจกคือการทอลวดลายบนผืนผ้า ด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า การจกจะใช้ไม้หรือขนเม่นหรือนิ้วมียอกขึ้นจก (ควัก) เส้นด้ายสีเส้นต่างๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิดลวดลายตามที่ต้องการ และเส้นด้ายพุ่งนิยมจกด้วยเส้นด้ายไหมหรือด้นเงิน เพื่อให้ผ้ามีความมันระยิบสวยงามมากยิ่งขึ้น</p>

ตารางที่ 4.1 ต่อ

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
	<p>กรรมวิธีการทอ</p> <p>ใช้หลักในการทอผ้าจากเบื้องต้น การทอผ้าจากการทอและทำให้เกิดลวดลายผ้าไปพร้อมๆ กัน การจกคือการทอลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า การจกจะใช้ไม้หรือขนเม่นหรือนิ้วมียอกขึ้นจก (ควัก) เส้นด้ายสีเส้นต่างๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิดลวดลายตามที่ต้องการ และเส้นด้ายพุ่งนิยมจกด้วยเส้นด้ายไหม หรือด้ายเงิน เพื่อให้ผ้ามีความมันระยับสวยงามมากยิ่งขึ้น</p>
<p>6. ลายดอกเซีย</p> 	<p>ลวดลาย</p> <p>รูปทรงของลายไม่สามารถสันนิษฐานได้แน่ชัด ใช้ทอเป็นลายผ้าจกประกอบเป็นตีนชิ้นจก โดยลักษณะของลวดลายเป็นการจินตนาการ การสร้างสรรค์ของช่างทอที่ได้คิดลวดลายออกมาเป็นรูปทรงเรขาคณิตประกอบเป็นลวดลายสวยงาม ดังลายดอกเซียที่พบเห็นมีลักษณะการจัดวางองค์ประกอบของรูปทรงสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนต่อกันแถวเดียว ภายในมีลวดลายประกอบกันแบบสมมาตร</p>

ตารางที่ 4.1 ต่อ

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
	<p>สีสันทัน</p> <p>สีสันทันที่ใช้จกลวดลายส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับช่างฝีมือเองว่าจะใช้สีไหนมาเป็นสีของลวดลาย แต่สีของด้ายเส้นยืนจะเป็นสีดำ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของการทอผ้าจากไทยวน เส้นด้ายพุ่งสีแดง ดังจะเห็นได้จากลายดอกเซียที่มีเส้นยืนเป็นสีดำ และจกลวดลายด้วยสีแดง สลับขาวตัดกันสวยงาม</p> <p>กรรมวิธีการทอ</p> <p>ใช้หลักในการทอผ้าจากเบื้องต้น การทอผ้าจากเป็นการทอและทำให้เกิดลวดลายผ้าไปพร้อมๆ กัน การจกคือการทอลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า การจกจะใช้ไม้หรือขนเม่นหรือนิ้วมือยกขึ้นจก (ควัก) เส้นด้ายสีสันทันต่างๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิดลวดลายตามที่ต้องการ และเส้นด้ายพุ่งนิยมจกด้วยเส้นด้ายไหม หรือด้นเงิน เพื่อให้ผ้ามีความมันระยับสวยงามมาก</p>
<p>7. ลายนกหักคู่</p> 	<p>ลวดลาย</p> <p>รูปทรงของลายไม่สามารถสันนิษฐานได้แน่ชัด ใช้ทอเป็นลายจกในตีนผ้าขึ้นตีนจก โดยลักษณะของลวดลายเป็นการจินตนาการ การสร้างสรรค์ของช่างทอที่ได้คิดลวดลายออกมาเป็นรูปทรงเรขาคณิตประกอบเป็นลวดลายสวยงาม</p>

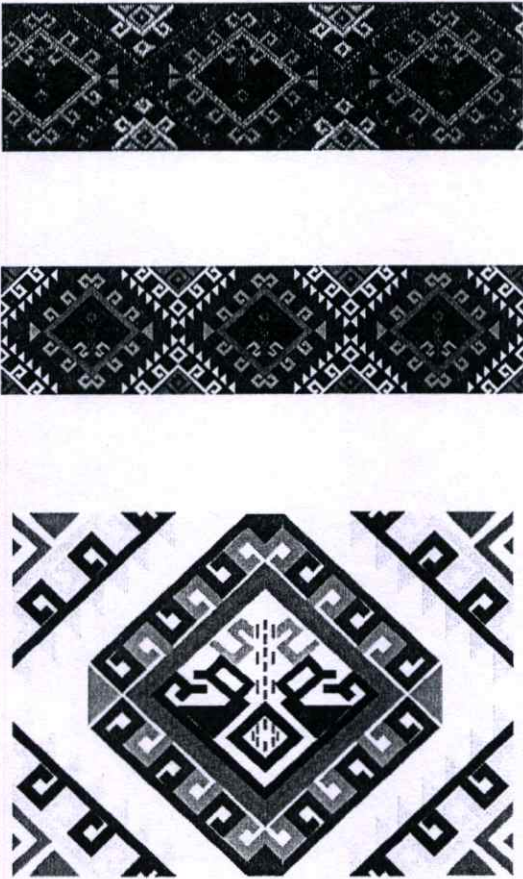
ตารางที่ 4.1 ต่อ

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
	<p>ตั้งลายนกกัทคู่ที่พบเห็นมีลักษณะการจัดวางองค์ประกอบของรูปทรงสีเหลี่ยมขนมเปียกปูนต่อกันแถวเดียว ภายในมีลวดลายหงส์คู่หันหน้าเข้าหากันกึ่งกลาง และด้านข้างเป็นลายขัดกันแบบสมมาตร</p> <p>สีสันทัน</p> <p>สีสันทันที่ใช้จกลวดลายส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับช่างฝีมือเองว่าจะใช้สีไหนมาเป็นสีของลวดลาย แต่สีของด้ายเส้นยืนจะเป็นสีดำ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของการทอผ้าจากไทยวน เส้นด้ายพุ่งสีแดง ดังจะเห็นได้จากลายนกกัทคู่ที่มีเส้นยืนเป็นสีดำ และจกลวดลายด้วยสีแดง สลับเขียวขาวเหลืองตัดกันสวยงาม</p> <p>กรรมวิธีการทอ</p> <p>ใช้หลักในการทอผ้าจากเบื้องต้น การทอผ้าจกเป็นการทอและทำให้เกิดลวดลายผ้าไปพร้อมๆ กัน การจกคือการทอลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า การจกจะใช้ไม้หรือขนเม่นหรือนิ้วมือยกขึ้นจก (ควัก) เส้นด้ายสีสันทันต่างๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิดลวดลายตามที่ต้องการ และเส้นด้ายพุ่งนิยมจกด้วยเส้นด้ายไหม หรือด้ายเงิน เพื่อให้ผ้ามีความมันระยับสวยงามมากยิ่งขึ้น</p>

ตารางที่ 4.1 ต่อ

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
<p data-bbox="194 300 402 336">8. ลายหน้าหมอน</p> 	<p data-bbox="764 300 862 336">ลวดลาย</p> <p data-bbox="764 353 1277 944">รูปทรงคล้ายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ใช้ทอจากเป็นลายในตีนผ้าขึ้น หน้าหมอนจก โดยลักษณะของลวดลายเป็นการจินตนาการ การสร้างสรรค์ของช่างทอที่ได้คิดลวดลายออกมาเป็นรูปทรงเรขาคณิตประกอบเป็นลวดลายสวยงาม ดังลายหน้าหมอนที่พบเห็นมีลักษณะการจัดวางองค์ประกอบของรูปทรงสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนต่อกันแถวเดียว ภายในมีลวดลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนกึ่งกลางด้านข้างประกอบด้วยลายขัดกันแบบสมมาตร สีล้วน</p> <p data-bbox="764 961 1277 1336">สีล้วนที่ใช้จกลวดลายส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับช่างฝีมือเองว่าจะใช้สีไหนมาเป็นสีของลวดลาย แต่สีของด้ายเส้นยืนจะเป็นสีดำ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของการทอผ้าจกไทยวนเส้นด้ายพุ่งสีแดง ดังจะเห็นได้จากลายหน้าหมอน ที่มีเส้นยืนเป็นสีดำ และจกลวดลายด้วยสีแดงสลับเหลืองตัดกันสวยงาม</p> <p data-bbox="764 1353 943 1389">กรรมวิธีการทอ</p> <p data-bbox="764 1406 1277 1661">ใช้หลักในการทอผ้าจกเบื้องต้น การทอผ้าจกเป็นการทอและทำให้เกิดลวดลายผ้าไปพร้อมๆ กัน การจกคือการทอลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกัน</p>

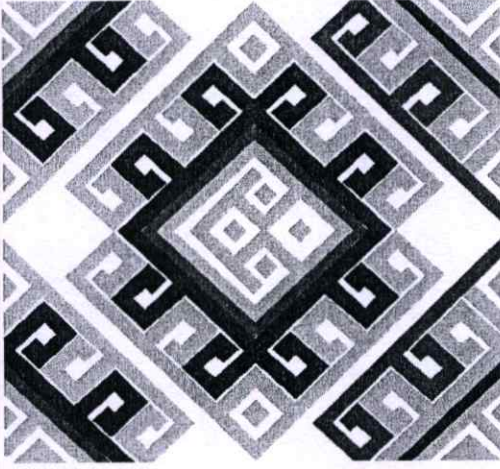

ตารางที่ 4.1 ต่อ

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
	<p>ตลอดหน้ากว้างของผ้า การจกจะใช้ไม้หรือชน เม่นหรือนิ้วมียอกขึ้นจก (ควัก) เส้นด้ายสีสัน ต่างๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิดลวดลายตามที่ ต้องการ และเส้นด้ายพุ่งนิยมจกด้วยเส้นด้าย ไหม หรือด้นเงิน เพื่อให้ผ้ามีความมันระยับ สวยงามมากยิ่งขึ้น</p>
<p>9. ผ้าชิ้นเชียงแสนโบราณ ลายโคมเชียงแสน หงส์หลวง</p> 	<p>ลวดลาย</p> <p>เป็นสัญลักษณ์ของทั้ง 8 เมือง ใช้ทอเป็น ลายจกบนดินขึ้น จกแทรกไหมสีสลับกับดั่ง เงิน โดยลักษณะของลวดลายเป็นการ จินตนาการ การสร้างสรรค์ของช่างทอที่ได้คิด ลวดลายออกมาเป็นรูปทรงเรขาคณิตประกอบ เป็นลวดลายสวยงาม ดังผ้าชิ้นเชียงแสน โบราณ ลายโคมเชียงแสนหงส์หลวงที่พบเห็น มีลักษณะการจัดวางองค์ประกอบของรูปทรง สีเหลี่ยมขนมเปียกปูนต่อกันแถวเดียว ภายใน มีลวดลายหงส์คู่ 2 ตัวหันหน้าเข้าหากัน ประกอบกับลายขัดกันแบบสมมาตร</p> <p>สีสัน</p> <p>สีสันที่ใช้จกลวดลายส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับ ช่างฝีมือเองว่าจะใช้สีไหนมาเป็นสีของ ลวดลาย แต่สีของด้ายเส้นยืนจะเป็นสีดำ ซึ่ง เป็นเอกลักษณ์ของการทอผ้าจกไทยวน เส้นด้ายพุ่งสีแดง ดังจะเห็นได้จากลายโคม เชียงแสนหงส์หลวง ที่มีเส้นยืนเป็นสีดำ เส้นด้ายพุ่งสีแดงและจกลวดลายด้วยสีแดง สลับเหลืองเขี้ยวน้ำเงินขาวสวยงาม</p>

ตารางที่ 4.1 ต่อ

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
	<p>กรรมวิธีการทอ</p> <p>ใช้หลักในการทอผ้าจากเบื้องต้น การทอผ้าจากการทอและทำให้เกิดลวดลายผ้าไปพร้อมๆ กัน การจกคือการทอลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า การจกจะใช้ไม้หรือขนเม่นหรือนิ้วมียอกขึ้นจก (ควัก) เส้นด้ายสีเส้นต่างๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิดลวดลายตามที่ต้องการ และเส้นด้ายพุ่งนิยมจกด้วยเส้นด้ายไหม หรือด้ายเงิน เพื่อให้ผ้ามีความมันระยับสวยงามมากยิ่งขึ้น</p>
<p>10. ผ้าซิ่นเชียงแสนโบราณ (ไม่พบชื่อลาย)</p> 	<p>ลวดลาย</p> <p>เป็นผ้าซิ่นเชียงแสนโบราณที่พบในชุมชนไทยวน จังหวัดสระบุรี รูปทรงของลายไม่สามารถสันนิษฐานได้แน่ชัด ใช้ทอเป็นลายจกบนตีนซิ่น โดยลักษณะของลวดลายเป็นการจินตนาการ การสร้างสรรค์ของช่างทอที่ได้คิดลวดลายออกมาเป็นรูปทรงเรขาคณิตประกอบเป็นลวดลายสวยงาม ดังผ้าซิ่นเชียงแสนโบราณ ที่พบเห็นมีลักษณะการจัดวางองค์ประกอบของรูปทรงสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนที่มีการตัดมุมแหลมซ้ายขวาออกและต่อกันแถวเดียว ภายในมีลวดลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนวนเข้าหากันแบบสมมาตร</p>

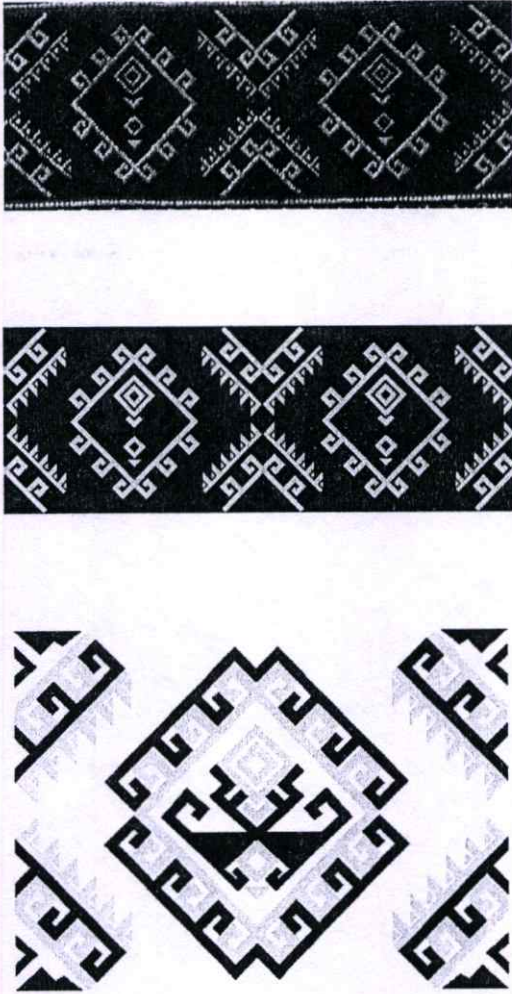
ตารางที่ 4.1 ต่อ

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
	<p>สีสันทัน</p> <p>สีสันทันที่ใช้จกลวดลายส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับช่างฝีมือเองว่าจะใช้สีไหนมาเป็นสีของลวดลาย แต่สีของด้ายเส้นยืนจะเป็นสีดำ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของการทอผ้าจากไทยวนเส้นด้ายพุ่งสีแดง ดังจะเห็นได้จากผ้าชิ้นเชียงแสนโบราณ ที่มีเส้นยืนเป็นสีดำ เส้นด้ายพุ่งสีแดงและจกลวดลายด้วยสีแดงสลับเหลืองเขียวขาวสวยงาม</p> <p>กรรมวิธีการทอ</p> <p>ใช้หลักในการทอผ้าจากเบื้องต้น การทอผ้าจากเป็นการทอและทำให้เกิดลวดลายผ้าไปพร้อมๆ กัน การจกคือการทอลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า การจกจะใช้ไม้หรือขนเม่นหรือนิ้วมียอกขึ้นจก (ควัก) เส้นด้ายสีสันทันต่างๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิดลวดลายตามที่ต้องการ และเส้นด้ายพุ่งนิยมจกด้วยเส้นด้ายไหม หรือด้ายเงิน เพื่อให้ผ้ามีความมันระยับสวยงามมากยิ่งขึ้น</p>
<p>11. ผ้าชิ้นตีนจกไทยวนเชียงแสน (ไม่พบชื่อลาย)</p> 	<p>ลวดลาย</p> <p>รูปทรงของลายไม่สามารถสันนิษฐานได้แน่ชัด ใช้ทอเป็นลายจกบนตีนขึ้น จกลวดลายด้วยไหม โดยลักษณะของลวดลายเป็นการจินตนาการ การสร้างสรรค์ของช่างทอที่ได้คิดลวดลายออกมา</p>

ตารางที่ 4.1 ต่อ

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
	<p>เป็นรูปทรงเรขาคณิตประกอบเป็นลวดลายสวยงาม ตั้งผ้าขึ้นตีนจกไทยวนเชียงแสน ที่พบเห็นมีลักษณะการจัดวางองค์ประกอบของรูปทรงสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนที่มีการตัดมุมแหลมซ้ายขวาออกและต่อกันแถวเดียวภายในมีลวดลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนวนเข้าหากันแบบสมมาตร</p> <p>สีสันทัน</p> <p>สีสันทันที่ใช้จกลวดลายส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับช่างฝีมือเองว่าจะใช้สีไหนมาเป็นสีของลวดลาย แต่สีของด้ายเส้นยืนจะเป็นสีดำ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของการทอผ้าจกไทยวนเส้นด้ายพุ่งสีแดง ดังจะเห็นได้จากผ้าขึ้นตีนจกไทยวนเชียงแสน ที่มีเส้นยืนเป็นสีดำ เส้นด้ายพุ่งสีแดงและจกลวดลายด้วยสีแดงสลับเหลืองเขียวม่วงสวยงาม</p> <p>กรรมวิธีการทอ</p> <p>ใช้หลักในการทอผ้าจกเบื้องต้น การทอผ้าจกเป็นการทอและทำให้เกิดลวดลายผ้าไปพร้อมๆ กัน การจกคือการทอลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า การจกจะใช้ไม้หรือขนเม่นหรือนิ้วมือยกขึ้นจก(ควัก) เส้นด้ายสีสันทันต่างๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิดลวดลายตามที่ต้องการ และเส้นด้ายพุ่งนิยมจกด้วยเส้นด้ายไหม หรือด้นเงิน เพื่อให้ผ้ามีความมันระยับสวยงามมากยิ่งขึ้น</p>

ตารางที่ 4.1 ต่อ

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
<p data-bbox="189 300 718 336">12. ผ้าซิ่นมุก 8 เขา ต่อตีนจก (ไม่พบชื่อลาย)</p> 	<p data-bbox="762 300 862 336">ลวดลาย</p> <p data-bbox="762 353 1282 1002">รูปทรงของลายไม่สามารถสันนิษฐานได้แน่ชัด ลวดลายจกบนตีนซิ่น จกด้วยไหมสีสลับ ผ้าพื้นสีแดง โดยลักษณะของลวดลายเป็นการจินตนาการ การสร้างสรรค์ของช่างทอที่ได้คิดลวดลายออกมาเป็นรูปทรงเรขาคณิตประกอบเป็นลวดลายสวยงาม ดังผ้าซิ่นมุก 8 เขาต่อตีน ที่พบเห็นมีลักษณะการจัดวางองค์ประกอบของรูปทรงสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนที่มีการตัดมุมแหลมซ้ายขวาออกและต่อกันแถวเดียว ภายในมีลวดลายหงส์คู่หันหน้าเข้าหากัน และประกอบลายขัดกันที่สมมาตรสวยงาม</p> <p data-bbox="762 1019 822 1055">สีสັນ</p> <p data-bbox="762 1072 1282 1498">สีสັນที่ใช้จกลวดลายส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับช่างฝีมือเองว่าจะใช้สีไหนมาเป็นสีของลวดลาย แต่สีของด้ายเส้นยืนจะเป็นสีดำ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของการทอผ้าจากไทยวน เส้นด้ายพุ่งสีแดง ดังจะเห็นได้จากผ้าซิ่นมุก 8 เขา ต่อตีนจก ที่มีเส้นยืนเป็นสีดำ เส้นด้ายพุ่งสีแดงและจกลวดลายด้วยสีแดงสลับขาวเขี้ยว น้ำเงินสวยงาม</p> <p data-bbox="762 1515 946 1551">กรรมวิธีการทอ</p> <p data-bbox="762 1568 1282 1783">ใช้หลักในการทอผ้าจกเบื้องต้น การทอผ้าจกเป็นการทอและทำให้เกิดลวดลายผ้าไปพร้อมๆ กัน การจกคือการทอลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีการ</p>

ตารางที่ 4.1 ต่อ

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
	<p>เพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า การจกจะใช้ไม้หรือขนเม่นหรือนิ้วมือยกขึ้นจก (ควัก) เส้นด้ายสีเส้นต่างๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิดลวดลายตามที่ต้องการ และเส้นด้ายพุ่งนิยมจกด้วยเส้นด้ายไหม หรือด้ายเงิน เพื่อให้ผ้ามีความมันระยับสวยงามมากยิ่งขึ้น</p>
<p>13. ผ้าซิ่นตีนจกไทยวน ลายเชียงแสนน้อย</p> 	<p>ลวดลาย</p> <p>ลายหลักเปรียบเสมือนเขาพระสุเมรุเป็นที่อยู่หลังความตายของทุกคน ใช้ทอเป็นลายจกบนตีนซิ่น โดยลักษณะของลวดลายเป็นการจินตนาการ การสร้างสรรค์ของช่างทอที่ได้คิดลวดลายออกมาเป็นรูปทรงเรขาคณิตประกอบเป็นลวดลายสวยงาม ดังลายเชียงแสนน้อย ที่พบเห็นมีลักษณะการจัดวางองค์ประกอบของรูปทรงสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนที่ต่อกันแถวเดียว ภายในมีลวดลายมีการจัดวางองค์ประกอบของสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน 4 ชั้น เกิดเป็นลวดลายสวยงามสมมาตรกัน</p> <p>สีเส้น</p> <p>สีเส้นที่ใช้จกลวดลายส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับช่างฝีมือเองว่าจะใช้สีไหนมาเป็นสีของลวดลาย แต่สีของด้ายเส้นยืนจะเป็นสีดำ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของการทอผ้าจกไทยวน เส้นด้ายพุ่งสีแดง ดังจะเห็นได้จากลายเชียงแสนน้อย ที่มีเส้นยืนเป็นสีดำ</p>

ตารางที่ 4.1 ต่อ

ลวดลายหลักและลายเส้นของผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณค่าลวดลาย สี และกรรมวิธีการทอ
	<p>เส้นด้ายพุ่งสีแดงและจกลวดลายด้วยสีน้ำเงินฟ้า ขาวเขียวสลับกันอย่างสวยงาม</p> <p>กรรมวิธีการทอ</p> <p>ใช้หลักในการทอผ้าจากเบื้องต้น การทอผ้า จกเป็นการทอและทำให้เกิดลวดลายผ้าไป พร้อมๆ กัน การจกคือการทอลวดลายบนผืนผ้า ด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า การจกจะใช้ ไม้หรือขนเม่นหรือนิ้วมียอกขึ้นจก (ควัก) เส้นด้ายสีเส้นต่างๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิด ลวดลายตามที่ต้องการ และเส้นด้ายพุ่งนิยมจก ด้วยเส้นด้ายไหม หรือด้ายเงิน เพื่อให้ผ้ามีความ มันระยับสวยงามมากยิ่งขึ้น</p>

จากตารางที่ 4.1 สรุปได้ว่าลวดลาย สี กรรมวิธีการทอของจังหวัดราชบุรี ทั้งหมด 8 ลายหลักและจังหวัดสระบุรีทั้งหมด 5 ลายหลัก ลวดลายที่มีการวิเคราะห์นี้เป็นลวดลายของผ้าขึ้นดินจกที่ยังคงหลงเหลือและมีการเก็บรักษา มีการสืบทอดของทั้ง 2 จังหวัด ทั้งยังมีความเหมือนและคล้ายคลึงกันทางด้านรูปแบบของลวดลาย สีเส้น กรรมวิธีการทอ ที่แทบจะแยกไม่ออกว่าลายใดเป็นของไทยวนจังหวัดใด เพียงแตกต่างกันที่ชื่อเรียก ซึ่งอาจจะผันเปลี่ยนไปตามถิ่นอาศัยหรือชื่อเรียกที่ไม่ได้ถูกตั้งขึ้นตั้งแต่แรก ซึ่งลวดลายผ้าทอจกทั้งหมดที่วิเคราะห์นี้มีรูปทรงสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนเป็นส่วนใหญ่ และเส้นด้ายยืนเป็นสีดำ เส้นด้ายพุ่งเป็นสีแดง การจกด้วยเส้นด้ายไหม หรือด้ายเงิน กรรมวิธีการจกเป็นแบบเดียวกันทั้งสิ้น ต่างกันเพียงสีเส้นที่ขึ้นอยู่กับช่างฝีมือในการจกว่าจะเลือกสีใด ทำให้ผู้วิจัยต้องตระหนักถึงการสืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลางว่าควรจะต้องยึดหนักความเป็นดั้งเดิมเอาไว้ ปรับเปลี่ยนเฉพาะในเรื่องของสีเส้นเท่านั้น จะเป็นสิ่งที่ดีที่สุด เพราะสีเส้นของลวดลายเป็นสิ่งที่ผันเปลี่ยนไปตามช่างฝีมือในการทอ การจก และตำแหน่งของการวางลวดลาย ควรจะให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมดั้งเดิมด้วย

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

ผู้วิจัยได้นำแนวทางการศึกษาการออกแบบเสื้อผ้าของ (อัจฉรา สโรบล. 2561 : 102-138) ซึ่งกล่าวถึงแนวทางและหลักการออกแบบเสื้อผ้า เพื่อเข้าสู่ทฤษฎีการใช้นวัตกรรมเพื่อการคิดอย่างสร้างสรรค์ของ (ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา. 2557 : 145-152) การสร้างสรรค์แนวคิดผลิตภัณฑ์ของ (มณฑล ศาสนนันท์. 2550) นำมาสร้างตารางหลักเกณฑ์การออกแบบชุดเครื่องแต่งกายเป็นแนวทางในการตัดทอนและคัดเลือกชุดเครื่องแต่งกายที่มีรูปแบบเหมาะสม นำมาออกแบบเพื่อการประเมินรูปแบบชุดเครื่องแต่งกายโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น ผู้เชี่ยวชาญด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและการผลิต ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการเลือกซื้อกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

ผู้วิจัยได้นำแนวทางการศึกษาการออกแบบและพัฒนาแฟชั่นของ (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550 : 70-89) ซึ่งกล่าวถึงกระบวนการวิจัยความต้องการของผู้บริโภค การรวบรวมข้อมูลดิบคือแบบสอบถามออนไลน์ ส่งให้กลุ่มผู้บริโภคทั้งจากกลุ่มบุคคลในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวทั่วไป เพื่อนำมาวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริโภคในการเลือกซื้อชุดเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง ที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคและกลุ่มเป้าหมาย

ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกมาเป็นตัวเลขร้อยละเพื่อให้ง่ายต่อการนำไปหาแนวทางการออกแบบที่เหมาะสม โดยใช้โปรแกรมคำนวณสถิติเข้าช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล เพื่อจัดอันดับและจัดเรียงข้อมูลที่ได้จากการหาค่าร้อยละ โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของกลุ่มผู้บริโภค การวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการออกแบบต่อไป โดยมีการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงการวิเคราะห์ผลข้อมูลของกลุ่มผู้บริโภคที่ตอบแบบสอบถามตามความต้องการในการเลือกซื้อชุดเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง แสดงจำนวนร้อยละ (n=100)

รายการ/ข้อมูล	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ	อันดับ
เพศ			
หญิง	100	100.0	1
รวม	100	100.0	
อายุ			
ต่ำกว่า 24 ปี	4	4.0	4
25 - 30 ปี	62	62.0	1
31 -35 ปี	10	10.0	3
36 ปีขึ้นไป	24	24.0	2
รวม	100	100.0	
พื้นที่อาศัย (สถานะและถิ่นฐานที่อยู่ในปัจจุบัน)			
อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	2	2.0	3
คนในท้องที่จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	4	4.0	2
นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี	94	94.0	1
รวม	100	100.0	
อาชีพหลักในปัจจุบัน			
พนักงานเอกชน	30	30.0	2
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	56	56.0	1
ธุรกิจส่วนตัว	6	6.0	4
รับจ้างทั่วไป	8	8.0	3
นักเรียน/นักศึกษา	0	0.0	5
รวม	100	100.0	
ระดับรายได้ต่อเดือน			
ต่ำกว่า 10,000	2	2.0	5
10,000 - 15,000	2	2.0	5

ตารางที่ 4.2 ต่อ

รายการ/ข้อมูล	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ	อันดับ
15,001 - 20,000	46	46.0	1
20,001 - 25,000	14	14.0	3
25,001 - 30,000	8	8.0	4
มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	28	28.0	2
รวม	100	100.0	

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับความต้องการในการเลือกซื้อชุดเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากผ้าทอไทยวน ภาคกลาง สรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อของกลุ่มผู้บริโภคที่ตอบแบบสอบถามตามความต้องการในการเลือกซื้อชุดเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรีและจังหวัดสระบุรี แสดงจำนวนร้อยละ (n=100)

ข้อ	คำถาม/รายการข้อมูล	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ	อันดับ
1.	ท่านรู้จักวัฒนธรรมไทยวน และผ้าทอไทยวนหรือไม่			
	รู้จัก	50	50.0	1
	ไม่รู้จัก	50	50.0	1
	รวม	100	100.0	
2.	ท่านเคยซื้อผลิตภัณฑ์จากผ้าทอไทยวนหรือไม่			
	เคย	29	29.0	2
	ไม่เคย	71	71.0	1
	รวม	100	100.0	
3.	ผ้าทอไทยวนจากการศึกษามีทั้งสิ้น 13 ลวดลาย ที่เป็นลวดลายจกดั้งเดิมสืบทอดกันมา *ถ้าให้ท่านเลือก 1 ลวดลาย เพื่อนำมาทำการออกแบบเป็นชุดเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ลวดลายใดมีความเหมาะสม			
	ลายกาบ	3	3.0	12
	ลายกาบซ้อนหัก	3	3.0	11
	ลายกาบดอกแก้ว	4	4.0	9
	ลายดอกเซีย	14	14.0	3

ตารางที่ 4.3 ต่อ

ข้อ	คำถาม/รายการข้อมูล	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ	อันดับ
	ลายโก้แก๊ง	3	3.0	10
	ลายโก้แก๊งซ้อนเซีย	8	8.0	6
	ลายหน้าหมอน	16	16.0	2
	ลายหักนกคู่	0	0.0	13
	ผ้าจีนเชียงแสนโบราณ ลายโคมเชียงแสนหงส์หลวง	5	5.0	8
	ผ้าจีนเชียงแสนโบราณ (ไม่พบชื่อลาย)	10	10.0	4
	ผ้าจีนตีนจกไทยวนเชียงแสน (ไม่พบชื่อลาย)	7	7.0	7
	ผ้าจีนมุก 8 เขา ต่อดินจก (ไม่พบชื่อลาย)	9	9.0	5
	ผ้าจีนตีนจกไทยวน ลายเชียงแสนน้อย	18	18.0	1
	รวม	100	100.0	
4.	หากท่านจะเลือกซื้อชุดเครื่องแต่งกาย จากผ้าทอไทยวน ท่านจะเลือกซื้อจากอะไร (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)			
	ความมีเอกลักษณ์ของผ้าทอไทยวน	72	72.0	1
	รวม	100	100.0	
	ชุดมีความสวยงาม ทันสมัย	66	66.0	2
	รวม	100	100.0	
	ชุดสามารถปรับรูปทรง ให้เข้ากับสรีระของแต่ละคนได้ในตัว	33	33.0	8
	รวม	100	100.0	
	วัสดุทั้งหมดในชุดมีความสอดคล้องเหมาะสมกัน	21	21.0	10
	รวม	100	100.0	
	ราคามีความเหมาะสมกับคุณภาพ	58	58.0	4
	รวม	100	100.0	
	สวมใส่แล้วภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ผ้าทอไทยวน	64	64.0	3
	รวม	100	100.0	
	ชุดสามารถสวมใส่ไปทำงานในสถานที่ราชการได้	52	52.0	7
	รวม	100	100.0	
	ชุดเหมาะกับใส่ได้ทุกฤดูกาล	55	55.0	5
	รวม	100	100.0	

ตารางที่ 4.3 ต่อ

ข้อ	คำถาม/รายการข้อมูล	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ	อันดับ
	ชุดสามารถปรับถอดชิ้นส่วน เพื่อให้เหมาะเป็นชุดล้างองได้ ด้วย	24	24.0	9
	รวม	100	100.0	
	ชุดช่วยเสริมบุคลิกผู้สวมใส่ให้ดูดีขึ้น	54	54.0	6
	รวม	100	100.0	
5.	ท่านคิดว่าชุดเครื่องแต่งกาย จากผ้าทอไทยวน เหมาะสมใน โอกาสใด			
	เพื่อสวมใส่ไปทำงาน (ตามข้อบังคับของราชการที่ต้องสวมใส่ ผ้าไทยทุกวันศุกร์)	47	47.0	1
	เพื่อสวมใส่ไปงานเทศกาล วันสำคัญต่างๆ	33	33.0	2
	เพื่อเป็นของฝาก ของที่ระลึกตามเทศกาลต่างๆ	20	20.0	3
	รวม	100	100.0	
6.	การเลือกซื้อชุดเครื่องแต่งกาย จากผ้าทอไทยวน ท่านมีความ เข้าใจความหมายหรือที่มาเกี่ยวกับสินค้าที่ท่านเลือกซื้อ น้อยเพียงใด			
	น้อย	50	50.0	1
	ปานกลาง	40	40.0	2
	มาก	10	10.0	3
	รวม	100	100.0	
7.	การเลือกซื้อชุดเครื่องแต่งกาย จากผ้าทอไทยวน ราคาต่อ 1 ชุด ท่านคิดว่าควรมีราคาเท่าไร			
	ต่ำกว่า 1,000	24	24.0	2
	1,001 - 1,500	48	48.0	1
	1,501 - 2,000	10	10.0	4
	2,001 - 2,500	12	12.0	3
	2,501 - 3,000	4	4.0	5
	3,000 บาทขึ้นไป	2	2.0	6
	รวม	100	100.0	

ตารางที่ 4.3 ต่อ

ข้อ	คำถาม/รายการข้อมูล	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ	อันดับ
8.	ท่านมีความคาดหวังอย่างไรบ้างกับการเลือกซื้อชุดเครื่องแต่งกาย จากผ้าทอไทยวน			
	ลายผ้าแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะท้องถิ่น	54	54.0	1
	รูปแบบสวยงาม และคุ้มค่าด้านประโยชน์ใช้สอย	30	30.0	2
	ตรงกับเทรนด์แฟชั่นปัจจุบัน	16	16.0	3
	รวม	100	100.0	
9.	ในปัจจุบันท่านซื้อชุดเครื่องแต่งกายสำหรับใส่ทำงานในวันที่ต้องใส่ผ้าไทย อย่างไร			
	เลือกซื้อชุดสำเร็จรูปที่หาง่ายทั่วไป และนำมาตัดเพิ่มให้เข้ากับสรีระ	64	64.0	1
	ซื้อผ้าไทยที่ตนเองชอบ นำมาให้ช่างตัดชุดตามแบบที่ต้องการ	24	24.0	2
	เลือกซื้อผ้าในท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ เพื่อส่งเสริมอาชีพ	12	12.0	3
	รวม	100	100.0	

จากตารางที่ 4.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการในการเลือกซื้อชุดเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลางของกลุ่มผู้บริโภคหรือกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลค่าสถิติที่ได้ ทำให้ทราบความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาจัดเรียงอันดับเพื่อนำไปวิเคราะห์เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

4.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านกลุ่มเป้าหมาย (Targeting)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย (Targeting) ในการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง คือ สุภาพสตรีที่อยู่ในชนชั้น Upper-Middle Class อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 25-30 ปี เป็นชนชั้นของผู้ที่ประสบความสำเร็จในวิชาต่างๆ มีการศึกษาสูง จบปริญญาจากมหาวิทยาลัย กลุ่มนี้เรียกกันว่า “เป็นตาเป็นสมองของสังคม” รูปแบบการใช้ชีวิต และพฤติกรรมผู้บริโภคสินค้าและบริการต่างๆ จะตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสมเหตุ สมผล มีความคุ้มค่า มีหลักการที่ตนเองคิดว่าถูกต้อง ไม่ใช่จ่ายในสิ่งที่ตนเองคิดว่าไม่จำเป็น นิยมใช้ของคุณภาพดี แต่ไม่ยึดติดกับยี่ห้อ ไม่ฟุ่มเฟือย แต่ก็ไม่ใช่เหนียว ไม่ใช่ของที่ทำเลียนแบบ ไม่ใช่สินค้าและบริการที่มีนวัตกรรมสูง แต่ก็ต้องไม่ล้ำสมัยจนเกินไป อาจจะยอมใช้สินค้าที่ตกรุ่น หรือใช้ทีหลังกว่าคนอื่น ๆ แต่ก็ใช้ถ้าพิจารณาเห็นแล้วว่าเป็นของดี ไม่นับความมีหน้าตา แต่เน้นความมั่นคงของชีวิต และอาชีพการงาน โดยเฉพาะสินค้าที่เป็นปัจจัยสี่ เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค คนกลุ่มนี้จะมีกำลังซื้อที่สูง เพราะตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสมเหตุ สมผล มีความคุ้มค่า ผู้วิจัยจึงได้เลือกคนกลุ่มนี้มาเป็นกลุ่มเป้าหมายในการออกแบบ

ผู้วิจัยได้ศึกษา Activity and Lifestyle ของกลุ่มเป้าหมายเพื่อการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง ให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย คือสาวกล้าคิดกล้าพูด มีความมั่นใจ เป็นตัวของตัวเอง นิยมความเป็นเอกลักษณ์ของไทย หลงใหลงานฝีมือของคนไทย ลวดลายสีสันผ้าทอผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ทำการศึกษาและวิเคราะห์นำไปใช้ในการพัฒนากลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง ให้ตรงกับความต้องการและ Lifestyle ของกลุ่มเป้าหมายและมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 4.1 แสดงภาพจำลองเพื่อแสดงให้เห็นถึงกลุ่มเป้าหมาย
กิจกรรมและรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย
โดย : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

4.2.3 การนำข้อมูลการวิเคราะห์แนวโน้มหรือเทรนด์แฟชั่นโลก World Global Style Network 2019 (WGSN19) มาสรุปแนวทางในการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

จากการศึกษาแนวโน้มหรือเทรนด์แฟชั่นโลก World Global Style Network 2019 (WGSN19) มาสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง โดยสรุปหัวข้อที่สามารถนำมาเป็นแนวทางและตรงกับแนวความคิดที่ใช้ในการออกแบบ คือ ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์ (HumaNature) สรุปได้ดังต่อไปนี้

เทรนด์แฟชั่นปี 2019 ในช่วงฤดูใบไม้ร่วง (Autumn) ฤดูหนาว (Winter) หรืออักษรย่อคือ A/W19 ประกอบด้วย 4 หัวข้อหลัก คือ 1)Dark Wonder 2)HumaNature 3)The Thinker 4) Worldhood และหัวข้อที่สามารถนำมาเป็นแนวทางและตรงกับแนวความคิดที่ใช้ในการออกแบบ คือ หัวข้อ HumaNature (ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์) มนุษย์เรานั้น มีหลากหลายสัญชาติญาณ ประกอบไปด้วย 1)สัญชาติญาณส่วนบุคคล 2)สัญชาติญาณด้านอารมณ์ 3)สัญชาติญาณด้านความคิดสร้างสรรค์

ในโลกที่ถูกขับเคลื่อนไปด้วยพื้นฐานข้อมูล โดยในปี 2019 นั้นจะกลับมาใช้เรื่องสัญชาติญาณมากขึ้น และพลังของสัญชาติญาณมีผลกับโลกใบนี้ เศรษฐกิจจะชะลอตัวลง มนุษย์เริ่มหันมาวางแผนระยะยาวมากขึ้น เพื่อให้พัฒนาไปอย่างยั่งยืนโดยการแก้ปัญหาอันจะเป็นการเรียนรู้ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ มนุษย์จะดูแลตัวเองมากขึ้น ยกตัวอย่างด้านภายในร่างกาย เช่น ลำไส้ มนุษย์เชื่อว่าเป็น สมองที่สองของร่างกาย ที่มีผลต่อสุขภาพและด้านพันธุกรรมตามผลงานวิจัยทำให้มนุษย์นั้นหันมาใส่ใจมากขึ้น ทำให้ตลาดของ โพรไบโอติกส์ (Probiotic) แบคทีเรียที่ดีในลำไส้ มีส่วนช่วยให้ลำไส้แข็งแรง ตลาดเติบโต 66 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2024 อย่างไรก็ตามยังมีเรื่องด้านการศึกษา เช่น การท่องเที่ยวในอวกาศ และการใช้ชีวิตในดาวเคราะห์ หากแต่ไม่ใช่ด้านกายภาพ แต่ถูกถ่ายทอดผ่านการจำลองให้เกิดความรู้สึก และในอีกส่วนคือ ด้านเครื่องแต่งกายนั้น รูปแบบที่ออกมาจะต้องมีเทคโนโลยีการสวมใส่ที่เบา เหมือนผู้คนในยุคโบราณ ต่อมาในด้านวัฒนธรรมอาหาร เนื้อสัตว์ จะมีความสำคัญอย่างมาก แต่ในทางกลับกันผู้คนเริ่มตระหนักถึงความยั่งยืนของธรรมชาติและสัตว์ จึงทำให้มีการใช้เรื่องสิทธิของสัตว์ ทำให้สัตว์มีความโดดเด่นมากขึ้น และอาหารเองจะต้องมีรูปแบบกายภาพใหม่ๆเกิดขึ้นมา นักวิทยาศาสตร์เริ่มหันมาพิสูจน์ความซับซ้อนของสัญชาติญาณในสัตว์ เพราะมนุษย์นั้นเชื่อว่า มนุษย์ คือ สัตว์ประเสริฐ อยู่เหนือทุกสรรพสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ แต่ในปี 2016 มีการทดลองให้นักพิราบจดจำภาพและคำศัพท์ในขั้นพื้นฐาน ผลปรากฏว่านักพิราบจำได้ โลกของสัตว์จึงมีวิวัฒนาการมากยิ่งขึ้น

ด้านเศรษฐกิจที่เริ่มถดถอย สินค้าอุปโภค บริโภคลดลง แต่บริษัทด้านเทคโนโลยี พลังงาน และแสวงหาทรัพยากรเติบโตขึ้น และโรงงานผลิตรองเท้าจะออกแบบรองเท้าที่ผลิตให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลดลง ทำให้มนุษย์เกิดเรื่องความคิดและอารมณ์ใหม่ ทำให้เกิดสัญลักษณ์ใหม่ ตามอารมณ์มากขึ้น เพื่อสื่อถึงความคิดของตนเองมากขึ้น เสื้อผ้าที่สวมเริ่มมีเทคโนโลยีนวัตกรรม เช่น เสื้อแม่เหล็ก ให้ความรู้สึกกระชับและเหมือนถูกผลักออกจากพื้นโลก จะไม่เป็นไปตามแรงโน้มถ่วง นั่นคือมันจะทำให้ชุดเบานั้นเอง ในส่วนของตัวของเครื่องแต่งกายนั้น ในปี 2019 จะให้ความสำคัญในเรื่องการอพยพของคนเร่ร่อน เนื่องด้วยมนุษย์เดินทางมากขึ้น จึงต้องการสินค้าที่มากขึ้น เพื่อตอบสนองกับการเดินทางไปยังสภาพภูมิอากาศ และภูมิประเทศนั้นๆ ถูกให้ความหมายว่า เป็นการแต่งกายที่คล

ออกแบบนั้นจะต้องเบาและสบาย ทันสมัย และมีเรื่องเทคโนโลยีรวมอยู่ด้วย ในส่วนพื้นผิวสัมผัสให้ความรู้สึก การฉีกขาด การตัดปะ ในส่วนของสีส่วนใหญ่แล้วเกี่ยวกับสีธรรมชาติ และรูปแบบการแต่งกายไม่ใช่ Street แบบ LONDON หรือ Street แบบ NEWYORK อีกต่อไป

ในยุคสมัยข้างหน้ามนุษย์เริ่มตระหนักถึงความยั่งยืนของธรรมชาติ ทำให้มนุษย์นั้นหันมาใช้วัสดุ เช่น ผ้า หรือวัตถุดิบจากธรรมชาติมากขึ้น ดังนั้นการหันมาใช้วัตถุดิบที่ไม่ทำร้ายธรรมชาติ เป็นกรอบแนวคิดที่ต้องนำมาพัฒนางานวิจัยเพื่อตอบสนองกับมนุษย์หรือกลุ่มเป้าหมายต่อไป

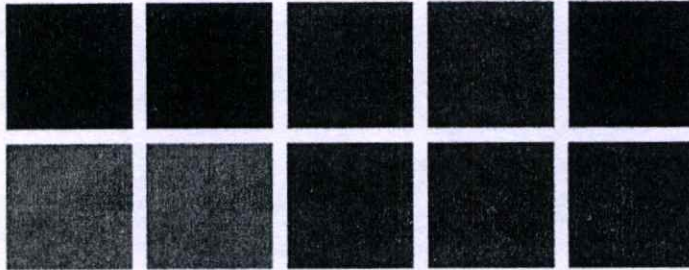

ภาพที่ 4.2 แสดงภาพเทรนด์แฟชั่นในปี 2019 หัวข้อ HumaNature ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

ภาพที่ 4.3 แสดงภาพเทรนด์รูปแบบและเทรนด์สีแฟชั่นในปี 2019
หัวข้อ HumaNature ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

จากภาพที่ 4.3 เป็นรูปแบบเทรนด์แฟชั่นปี 2019 ในช่วงฤดูใบไม้ร่วง (Autumn) ฤดูหนาว (Winter) หรืออักษรย่อคือ A/W19 และเทรนด์สีในหัวข้อ HumaNature ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบเทรนด์มาประยุกต์ใช้กับการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน คือ รูปแบบการจับจับ รูปแบบการเย็บปักถักร้อย รูปแบบรูปทรงของชุดอาหาร รูปแบบเสื้อแจ็คเก็ต รูปแบบเสื้อคลุมตัวใหญ่ รูปแบบกระเป๋าทรงขนาดใหญ่ รูปแบบพู่ห้อย รูปแบบการประดับตกแต่งด้วยเข็มขัด เพื่อให้สอดคล้องกับแรงบันดาลใจในการออกแบบ คือ การแต่งกายของผู้หญิงชาวไทยวนดั้งเดิม

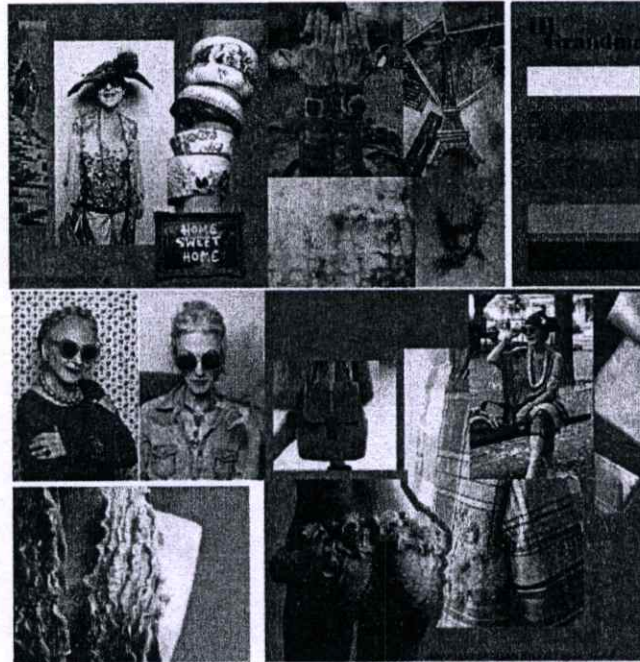
ภาพที่ 4.4 แสดงภาพโทนสีแฟชั่น 10 สีในปี 2019
หัวข้อ HumaNature ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

จากภาพที่ 4.4 เทรนด์สีในการวิเคราะห์ตามหัวข้อ HumaNature ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์ 10 สี ที่มาแรงในปี 2019 ได้แก่ 1)สีม่วงอมดำ (Burnt Aubergine) 2)สีน้ำเงินเข้ม (Performance Blue) 3)สีน้ำค้าง (Frosted Fig) 4)สีแดงแอมเบอร์แอส (Amber Ash) 5)สีทุ่งหญ้าแดง Red Heather 6)สีเหลืองหญ้าขี้พรวน (Scorched Saffron) 7)สีทองสนิม (Rusted Gold) 8)สีหมอกตอนเช้า (Misty Dawn) 9)สีใบสนสด (Fresh Pine) 10)สีเขียวในป่าลึก (Hiking Green)

เทรนด์แฟชั่นปี 2019 ในช่วงฤดูใบไม้ผลิ (Spring) ฤดูร้อน (Summer) หรืออักษรย่อคือ S/S19 ประกอบด้วย 4 หัวข้อหลัก คือ 1) Hi Grandma 2) Rockchain 3) Cactus 4) Food Humor และหัวข้อที่สามารถนำมาเป็นแนวทางและตรงกับแนวความคิดที่ใช้ในการออกแบบ คือ หัวข้อ Hi Grandma เทรนด์ความทรงจำที่สนุกสนานและเรื่องราวในอดีตที่แสนโรแมนติก ความสวยงามของลวดลายสีสันบนกระเบื้อง, สีเก่าที่ติดแท้, ความละเอียดอ่อนของชุดชั้นในผ้าชีฟอง, หมวกขนาดใหญ่, แว่นตาที่แปลกตาสนุกสนาน ที่มีความปราณีตและนุ่มนวล

สี คือสีเขียวของสนามหญ้า, สีเขียวอ่อน, สีขาวและสีกุหลาบโบราณที่แสดงออกถึงความอบอุ่นในครอบครัว เพิ่มสีไวน์แดงช่วยให้ดูอบอุ่น

วัสดุ คือความนุ่มนวลของผ้าไหม, ความเงางามของเครื่องกระเบื้อง, การทำให้ขนผ้าพองฟูเป็นขนอ่อน และการพิมพ์ผ้า

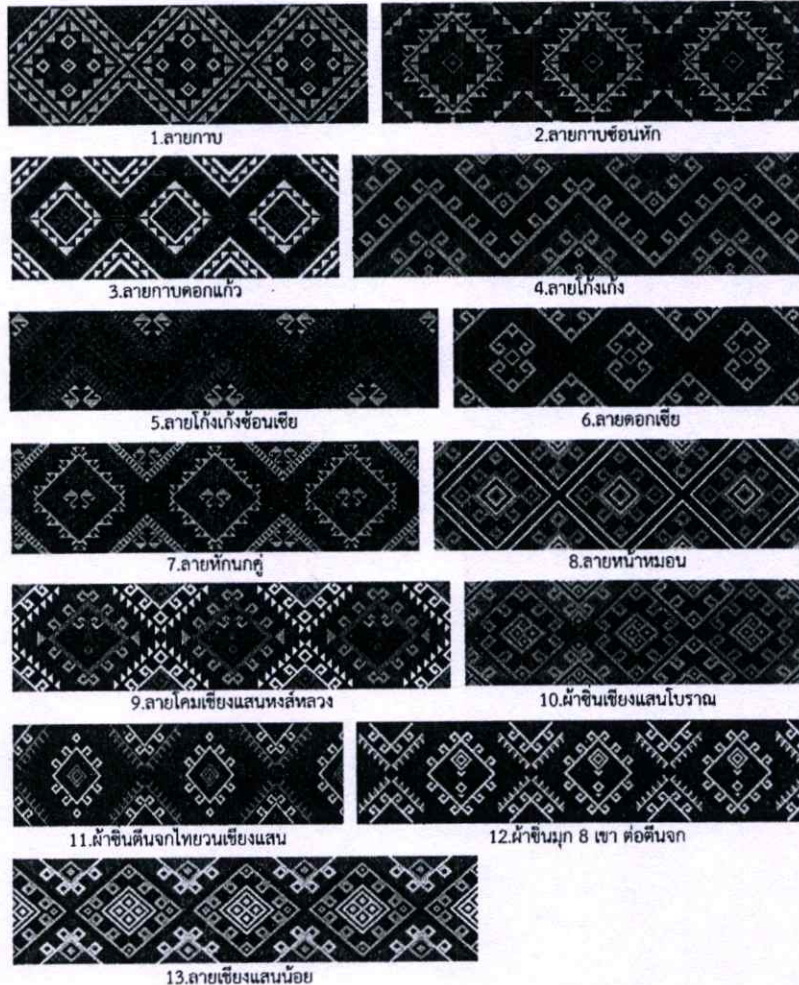
ภาพที่ 4.5 แสดงภาพเทรนด์แฟชั่นปี 2019 SS19 หัวข้อ Hi Grandma
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

จากภาพที่ 4.5 เป็นรูปแบบเทรนด์แฟชั่นในช่วงฤดูใบไม้ผลิ (Spring) ฤดูร้อน (Summer) หรืออักษรย่อคือ S/S19 หัวข้อ Hi Grandma ผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบเทรนด์มาประยุกต์ใช้กับการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน คือ รูปแบบพื้นผิวผ้าที่มีลักษณะนุ่ม รูปแบบเสื้อตัวใหญ่ รูปแบบการใช้ผ้าใหม่ รูปแบบการเย็บที่ประณีต เพื่อให้สอดคล้องกับแรงบันดาลใจในการออกแบบ คือ การแต่งกายของผู้หญิงชาวไทยวนดั้งเดิม

4.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านวัฒนธรรมไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี โดยใช้กระบวนการสร้างสรรค์แนวคิดผลิตภัณฑ์ เพื่อหาวัฒนธรรมไทยวนที่มีความเหมาะสมไปประยุกต์ใช้กับการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

จากการลงพื้นที่สำรวจศึกษาด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลางที่ประกอบด้วยวัฒนธรรมที่ติดตัวมาจากการอพยพย้ายถิ่นฐานจากอดีตถึงปัจจุบัน และการลงพื้นที่ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์การสร้างสรรค์แนวคิดผลิตภัณฑ์ของ (มณฑลีสืบสาน 2550) โดยนำข้อมูลวัฒนธรรมไทยวนที่ได้มาคัดเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง จนได้แนวคิดวัฒนธรรมไทยวนที่โดดเด่นที่สุด เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง และในส่วนของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง พบว่าลวดลายผ้าที่เป็นลายหลักยังปรากฏให้เห็นทั้งในการทอ และจากการเก็บรวบรวมไว้นั้นประกอบไปด้วยลวดลายหลักของทางจังหวัดราชบุรีมีทั้งหมด 8 ลวดลาย (1.ลายกาบ 2.ลายกาบซ้อนทัก 3.ลายกาบดอกแก้ว 4.ลายโค้งแก้ง 5.ลายโค้งแก้งซ้อนเซีย 6.ลายดอกเซีย 7.ลายนกหักคู้ 8.ลายหน้าหมอน) และลวดลายหลักของทางจังหวัดสระบุรี ทั้งหมด 5 ลวดลาย (1.ลายโคมเชียงแสนหงส์หลวง 2.ผ้าขึ้น

เชียงใหม่โบราณ 3.ผ้าซิ่นตีนจกไทยวนเชียงแสน 4.ผ้าซิ่นมุก 8 เขา ต่อตีนจก 5.ลายเชียงแสนน้อย) ซึ่งรูปแบบลวดลายของทั้งสองจังหวัดนั้น มีความเหมือนและคล้ายคลึงกันมาก ซึ่งในการคัดเลือกแนวคิดผลิตภัณฑ์นี้เลือกโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง จะช่วยทำให้ได้วัฒนธรรมไทยวนที่มีความเหมาะสมจะเป็นตัวแทนทางด้านวัฒนธรรมไทยของทั้งสองจังหวัด เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

ภาพที่ 4.6 แสดงภาพลวดลายหลักของผ้าจกไทยวน ภาคกลาง
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

จากข้อมูลการลงพื้นที่ศึกษาด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ของจังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรีผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสำคัญของลวดลายหลักเปรียบเทียบกับเกณฑ์การตัดสินใจตามกรอบแนวคิดการออกแบบเสื้อผ้า โดนการให้ค่าน้ำหนักคะแนนดังนี้

ค่าความสำคัญของเกณฑ์การตัดสินใจด้านวัฒนธรรมไทยวน

1	หมายถึง	มีความสำคัญน้อยที่สุด
3	หมายถึง	มีความสำคัญปานกลาง

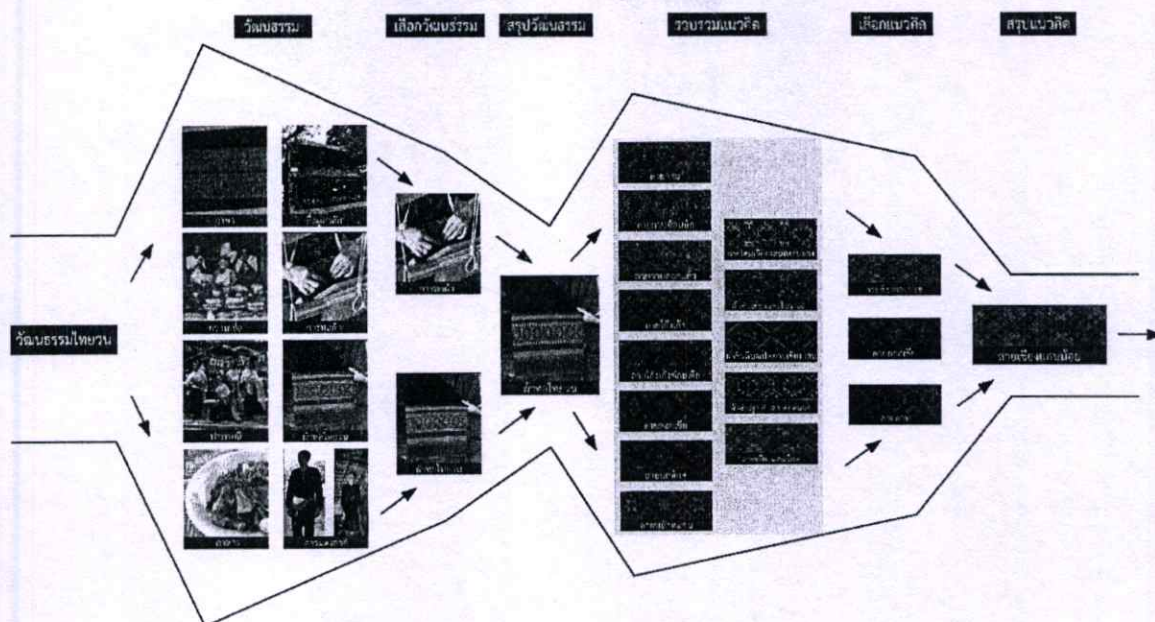
- 5 หมายถึง มีความสำคัญมากที่สุด
ค่าความสำคัญของประเภทวัฒนธรรมไทยวนด้านต่างๆ
- 1 หมายถึง มีความสำคัญน้อยที่สุด
- 5 หมายถึง มีความสำคัญปานกลาง
- 9 หมายถึง มีความสำคัญมากที่สุด
- เมื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินค่าความสำคัญ ผู้วิจัยจึงได้นำค่าคะแนนมาสรุปผล

ตารางที่ 4.4 วิเคราะห์และสรุปเปรียบเทียบทางเลือกด้านการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

เกณฑ์การตัดสินใจ	ค่าความสำคัญ (1-3-5)	ลายกาบ	ลายกาบซ้อนทัก	ลายกาบดอกแก้ว	ลายโยงแก้ง	ลายโยงแก้งซ้อนเซีย	ลายดอกเซีย	ลายนกหักคู่	ลายหน้าหมอน	ลายโคมเซียแสนหงส์	ผ้าซิ่นเซียแสนโบราณ	ผ้าซิ่นตีนจกไทยวนเซีย	ผ้าซิ่นมุก 8 เขา ต่อดิ้นจก	ลายเซียแสนน้อย
สัดส่วน	5	9	5	5	1	1	9	9	5	9	5	1	9	9
ความสมดุล	5	5	9	9	5	5	5	5	5	1	5	9	1	9
จังหวะ	3	5	5	9	5	5	5	1	1	1	5	5	5	5
การเน้น	3	1	1	5	1	1	5	1	5	5	9	9	5	5
ความกลมกลืน	5	9	5	1	1	1	9	9	5	5	5	1	9	9
ผลรวม		29	25	29	13	13	33	33	21	21	29	25	29	37
ผลค่าความสำคัญ		133	113	117	53	53	145	121	93	93	117	97	125	157

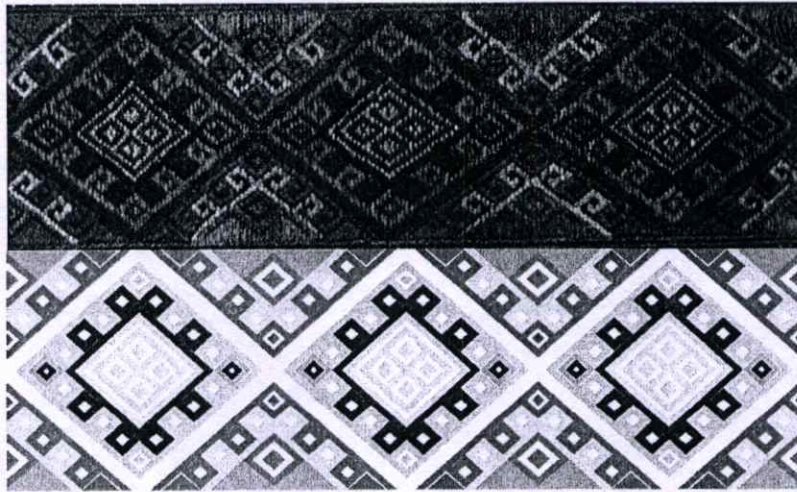
จากตารางที่ 4.4 เป็นการวิเคราะห์แนวคิดผลิตภัณฑ์โดยการประเมินค่าความสำคัญจากเกณฑ์การตัดสินใจที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัยด้านการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เปรียบเทียบกับลวดลายหลัก พบว่าลวดลายหลักที่เป็นตัวแทนทางมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน แบ่งเป็น 3 อันดับ คือ 1) ลายเซียแสนน้อย มีค่าความสำคัญ 157 คะแนน 2) ลายดอกเซีย มีค่าความสำคัญ 145 คะแนน 3) ลายกาบ มีค่าความสำคัญ 133 คะแนน

จากการวิเคราะห์ด้านวัฒนธรรมผ้าทอไทยวนและลวดลายหลักของผ้าทอไทยวน ผู้วิจัยจึงนำมาเข้ากระบวนการคัดเลือกแนวคิดผลิตภัณฑ์โดยสามารถสรุปกระบวนการได้ดังนี้

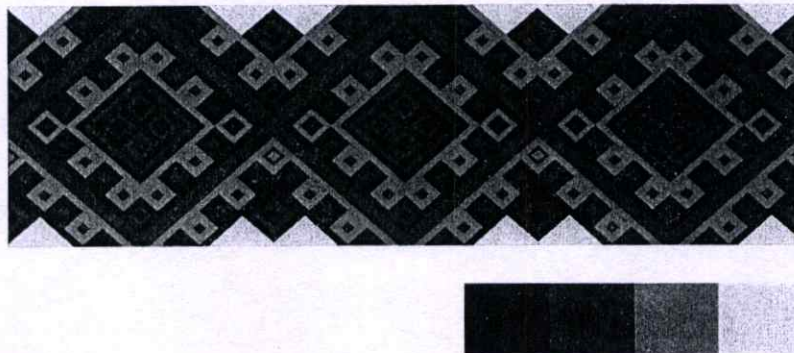
ภาพที่ 4.7 การคัดเลือกแนวคิดผลิตภัณฑ์ลวดลายผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

จากผลการวิเคราะห์กระบวนการสร้างสรรค์แนวคิดผลิตภัณฑ์ของ (มณฑลธิ ศาสนนันท์, 2550) เพื่อคัดเลือกวัฒนธรรมผ้าทอไทยวนของจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสระบุรี โดยนำข้อมูลจากการศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ นำมาคัดกรองแนวคิดผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมไทยวน คัดเลือกจนได้วัฒนธรรมที่โดดเด่นที่สุด คือ ผ้าทอไทยวน ในจังหวัดสระบุรี มีความโดดเด่นมากที่สุดเพราะมีลวดลายสวยงาม ลวดลายสามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของชาวไทยวนคือผ้าจกสายเชียงแสนน้อยที่มีเทคนิคการจกเป็นการทอลวดลายลงบนผืนผ้าด้วยการใช้เส้นด้ายพุ่งพิเศษเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างโดยใช้ชนเม่นงัดเส้นด้านเส้นยืนแล้วสอดพุ่งเส้นด้ายสีต่างๆ เข้าไป เหมาะที่จะนำลวดลายไปพัฒนาออกแบบให้เกิดความทันสมัยโดยที่ไม่ปรับเปลี่ยนความดั้งเดิมของโครงสร้างของลาย พัฒนาโดยการปรับสีของโครงสร้างลวดลายให้ตรงกับกรอบแนวคิดด้านเทรนด์แฟชั่นโลก WGSN2019 และแรงบันดาลใจในการออกแบบ

ภาพที่ 4.8 แสดงลวดลายหลักที่ได้ผ่านการวิเคราะห์กระบวนการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทยวน และการแกะเป็นลายเส้น

ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

ภาพที่ 4.9 แสดงลวดลายหลักที่ปรับสีสันทให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์แนวโน้มเทรนด์ แฟชั่นโลก WGSN19 และสอดคล้องกับแรงบันดาลใจในการออกแบบ

ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

จากภาพที่ 4.9 เป็นการปรับสีสันทของผ้าจากไทยวน ลายเชียงแสนน้อย เพื่อให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์แนวโน้มเทรนด์ แฟชั่นโลก WGSN19 และสอดคล้องกับแรงบันดาลใจในการออกแบบ ผู้วิจัยเลือกใช้สีน้ำเงินเข้ม และสีแดงแอมเบอร์แอส และสีทองสนิม ซึ่งเป็นสีที่อยู่ในการวิเคราะห์โทนสีแฟชั่น 10 สีในปี 2019 หัวข้อ HumaNature ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ในภาพที่ 4.4 และมีความสอดคล้องกับแรงบันดาลใจในการออกแบบ คือ การแต่งกายของผู้หญิงชาวไทยวนที่สวมเสื้อ แล็บแดงและผ้าซิ่นตีนจก ซึ่งสอดคล้องที่คล้ายกับสีย้อมคราม และเสื้อแล็บแดงที่มีผ้าฝ้ายพื้นสีแดง ประกอบด้วยการปักด้วยไหมสีเหลือง ซึ่งผู้วิจัยเลือกสีทองสนิมตามเทรนด์มาใช้ให้สอดคล้องกันทั้งหมด

4.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลผลิตภัณฑ์ชุมชน ชุดเครื่องแต่งกาย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ชุดเครื่องแต่งกายสำหรับสตรีวัยทำงาน จากผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรีและจังหวัดสระบุรี ที่มีวางขายในตลาดและร้านค้าชุมชนไทยวน โดยใช้การวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ชุดเครื่องแต่งกายสำหรับสตรีวัยทำงาน จากผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรี

และจังหวัดสระบุรี

วิเคราะห์ชุดเครื่องแต่งกายสำหรับสตรีวัยทำงาน จากผ้าทอไทยวน

1.จังหวัดราชบุรี

S : Strengths (จุดแข็ง)	W : Weaknesses (จุดอ่อน)	O : Opportunities (โอกาส)	T : Threats (อุปสรรค)
<ul style="list-style-type: none"> • เป็นชุดแต่งกายที่มีคุณค่าทางเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น • สามารถผลิตตัดเย็บได้ในท้องถิ่น • ลวดลายที่ใช้ประกอบเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น • มีวิธีการผลิตตัดเย็บที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อน • สามารถที่จะพัฒนาเป็นอาชีพส่งเสริมให้กับชาวบ้าน 	<ul style="list-style-type: none"> • รูปแบบของชุดแต่งกายไม่ทันสมัย • ชุดแต่งกายอยู่ในวงแคบและเฉพาะกลุ่ม • ขาดข้อมูลความรู้และความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาด้านการออกแบบและธุรกิจ • ลวดลายที่ใช้มีความเฉพาะกลุ่ม • แพทเทิร์นที่ใช้ผลิตตัดเย็บมีความเฉพาะกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> • ความโดดเด่นทางด้านเอกลักษณ์ • รัฐบาลมีการรณรงค์ให้ข้าราชการและพนักงานของรัฐบาลสวมใส่ชุดผ้าไทยทุกวันศุกร์ • กระแสนิยมใส่ผ้าไทยได้แก่ คนดัง กลุ่มคนเมือง • ความนิยมวัสดุธรรมชาติ งานฝีมือ 	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้ผลิตตัดเย็บยังขาดความรู้ด้านการออกแบบการตลาดและการจัดการ • ขาดแคลนช่างฝีมือในการทอ • ขาดความรู้ที่จะผลิตชุดแต่งกายให้เกิดความทันสมัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

ตารางที่ 4.5 ต่อ

วิเคราะห์ชุดเครื่องแต่งกายสำหรับสตรีวัยทำงาน จากผ้าทอไทยวน

S : Strengths (จุดแข็ง)	W : Weaknesses (จุดอ่อน)	O : Opportunities (โอกาส)	T : Threats (อุปสรรค)
<ul style="list-style-type: none"> • ผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของจ.ราชบุรี ได้แก่ ผ้าทอไทยวน (ผ้าฝืน) • ผ้าทอไทยวนสามารถนำไปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย ได้แก่ ชุดแต่งกาย เครื่องประดับการแต่งกาย ของที่ระลึก เป็นต้น • ช่วยลดการเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่เมืองหลวงได้ 	<ul style="list-style-type: none"> • ไม่เหมาะสมกับการแข่งขันเชิงธุรกิจ • ขาดแรงจูงใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ 		<ul style="list-style-type: none"> • ตลาดยังอยู่ในวงแคบและเฉพาะกลุ่ม • หน่วยงานที่ส่งเสริมยังขาดความรู้และประสบการณ์ • ขาดการสนับสนุนทางด้านสื่อออนไลน์

2.จังหวัดสระบุรี

S : Strengths (จุดแข็ง)	W : Weaknesses (จุดอ่อน)	O : Opportunities (โอกาส)	T : Threats (อุปสรรค)
<ul style="list-style-type: none"> • เป็นชุดแต่งกายที่มีคุณค่าทางเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น • สามารถผลิตตัดเย็บได้ในท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> • รูปแบบของชุดแต่งกายไม่ทันสมัย • ชุดแต่งกายอยู่ในวงแคบและเฉพาะกลุ่ม • ขาดข้อมูลความรู้และความคิดสร้างสรรค์ใน 	<ul style="list-style-type: none"> • ความโดดเด่นทางด้านเอกลักษณ์ • รัฐบาลมีการรณรงค์ให้ข้าราชการและพนักงานของรัฐบาลสวมใส่ชุดผ้าไทยทุกวันศุกร์ 	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้ผลิตตัดเย็บยังขาดความรู้ด้านการออกแบบการตลาดและการจัดการ • ขาดแคลนช่างฝีมือในการทอ

ตารางที่ 4.5 ต่อ

วิเคราะห์ชุดเครื่องแต่งกายสำหรับสตรีวัยทำงาน จากผ้าทอไทยวน

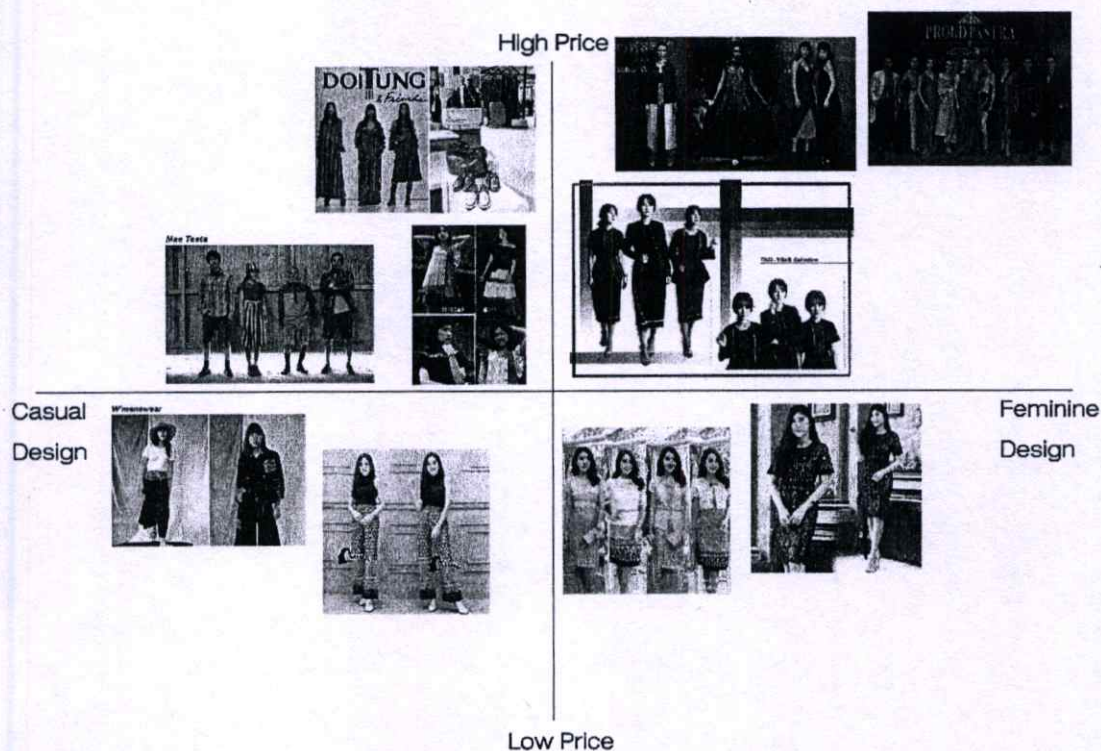
S : Strengths (จุดแข็ง)	W : Weaknesses (จุดอ่อน)	O : Opportunities (โอกาส)	T : Threats (อุปสรรค)
<ul style="list-style-type: none"> • ลวดลายที่ใช้ประกอบเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น • มีวิธีการผลิตตัดเย็บที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อน • สามารถที่จะพัฒนาเป็นอาชีพส่งเสริมให้กับชาวบ้าน • ผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของจ.สระบุรี ได้แก่ ผ้าทอไทยวน (ผ้าฝืน) • ผ้าทอไทยวนสามารถนำไปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย ได้แก่ ชุดแต่งกาย เครื่องประดับการแต่งกาย ของที่ระลึก เป็นต้น • ช่วยลดการเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่เมืองหลวงได้ 	<ul style="list-style-type: none"> • การพัฒนาด้านการออกแบบและธุรกิจ • ลวดลายที่ใช้มีความเฉพาะกลุ่ม • แพทเทิร์นที่ใช้ผลิตตัดเย็บมีความเฉพาะกลุ่ม • ไม่เหมาะสมกับการแข่งขันเชิงธุรกิจ • ขาดแรงจูงใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ 	<ul style="list-style-type: none"> • กระแสนิยมใส่ผ้าไทยได้แก่ คนดัง กลุ่มคนเมือง • ความโดดเด่นทางด้านความนิยมวัสดุธรรมชาติ งานฝีมือ 	<ul style="list-style-type: none"> • ขาดความรู้ที่จะผลิตชุดแต่งกายให้เกิดความทันสมัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน • ตลาดยังอยู่ในวงแคบและเฉพาะกลุ่ม • หน่วยงานที่ส่งเสริมยังขาดความรู้และประสบการณ์ • ขาดการสนับสนุนทางด้านสื่อออนไลน์

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ชุดเครื่องแต่งกายสำหรับสตรีวัยทำงาน จากผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรีและจังหวัดสระบุรี โดยใช้การวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis การวิเคราะห์แบ่งออกเป็นจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสระบุรี สรุปผลการวิเคราะห์พบว่า ชุดเครื่องแต่งกายร่วมสมัยจากผ้าทอไทยวนจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสระบุรีนั้นมีจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ที่คล้ายคลึงกัน ไม่แตกต่างกันมาก โดยมีจุดแข็งที่โดดเด่นด้านเอกลักษณ์ผ้าทอไทยวน และมีกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจนคือ ข้าราชการ พนักงานของรัฐ พนักงานของเอกชน ที่ต้องสวมใส่ผ้าไทยเพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่นเป็นประจำทุกสัปดาห์ และจุดอ่อนคือแพทเทิร์นชุดเครื่องแต่งกายของทั้งสองจังหวัดจะเป็นแบบทางการ การเลือกใช้สีและ

การวางตลาดที่เฉพาะกลุ่มคนสูงวัยอายุประมาณ 35 ปีขึ้นไป ทำให้ยังไม่มีความน่าสนใจตลาดยังอยู่ในวงแคบ คนรุ่นใหม่ไม่สนใจและไม่จดจำ

4.2.6 การวิเคราะห์การกำหนดตำแหน่ง (Positioning) กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

เป็นการเปรียบเทียบตำแหน่งของคู่แข่งชั้นชุดเครื่องแต่งกาย เป็นการกำหนดว่าใครมีคุณสมบัติที่จะเป็นคู่แข่งโดยตรง ใครเป็นคู่แข่งชั้นที่ด้อยกว่า หรือเหนือกว่าและในด้านใดบ้าง

ภาพที่ 4.10 แสดงการกำหนดตำแหน่ง (Positioning) ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

จากรูปที่ 4.10 ผลการกำหนดตำแหน่ง (Positioning) กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง การกำหนดตำแหน่งชุดเครื่องแต่งกาย แบ่งเกณฑ์ออกเป็นราคาสูง (High Price) ราคาต่ำ (Low Price) รูปแบบทางการ (Feminine Design) และรูปแบบลำลอง (Casual Design) สรุปผลการวางตำแหน่งกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลางที่ได้ ออกแบบ อยู่ในเกณฑ์ทางการแต่มีการผสมผสานความลำลองในการออกแบบ กล่าวคือความทันสมัย และสามารถใส่ไปทำงานในสถานที่ราชการที่ต้องเป็นชุดในลักษณะสุภาพ ในด้านราคาอยู่ที่ปานกลางค่อนข้างสูง ให้เหมาะกับกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มคนทำงานในสถานที่ราชการ ช่วงอายุ 25 – 30 ปี ซึ่งมีกำลังในการซื้อที่ปานกลาง แต่มีความชื่นชอบในวัฒนธรรมไทยวน และเนื่องจากสถานการณ์บังคับให้ต้องใส่ผ้าไทยไปทำงานทุกวันศุกร์ จึงเป็นที่มาในการกำหนดตำแหน่งของสินค้า

4.2.7 ผลการวิเคราะห์ผลการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

ผลการวิเคราะห์ผลการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง ตัดทอนรูปแบบด้วยทฤษฎีวิิศวกรรมย้อนรอยตามเกณฑ์การออกแบบ ได้กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จำนวน 5 รูปแบบ นำมาทำ Sketch design เพื่อนำไปประเมินหาค่าความเหมาะสมของรูปแบบ

แรงบันดาลใจในการออกแบบ (Inspiration) มาจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง และพบว่าการแต่งกายของชาวไทยวนนั้นถือได้เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยวนดั้งเดิมผู้ชายจะนุ่งกางเกงซีกเปา สวมเสื้อแลบแดง และผู้หญิงชาวไทยวนจะนุ่งผ้าซิ่นตีนจก และสวมเสื้อแลบแดง ซึ่งเป็นเสื้อผ้าพื้นบ้านของชาวไทยวน นิยมใส่ไปทำธุระนอกบ้าน ลักษณะคอเสื้อแบบปกตั้งรอบลำคอหรือปกแมนดาริน (Mandarin Collar) ซึ่งในไทยใช้กับเครื่องแบบของข้าราชการนิยมทอด้วยผ้าฝ้ายย้อมคราม ด้านในเป็นสีแดง ตกแต่งด้วยกระดุมและกิ้นขอบด้วยผ้าไหมสีเหลือง แต่ในปัจจุบันวัฒนธรรมการแต่งกายนี้ได้กำลังจะเลือนหายไปตามวิถีชีวิตของลูกหลานไทยวน ในปัจจุบันที่ไม่มีใครสวมใส่ชุดไทยวนดั้งเดิม หรือแม้แต่การทอผ้าเพื่อใช้สวมใส่เอง ผู้วิจัยจึงได้นำเอาชุดเอกลักษณ์ของชาวไทยวนดั้งเดิมของผู้หญิงมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ เพื่อให้กลุ่มผู้บริโภค นักท่องเที่ยวและบุคคลภายนอกได้รู้จักมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 4.11 แรงบันดาลใจในการออกแบบ คือ การแต่งกายของผู้หญิงชาวไทยวนดั้งเดิม ที่สวมเสื้อแลบแดง และนุ่งผ้าซิ่นตีนจก

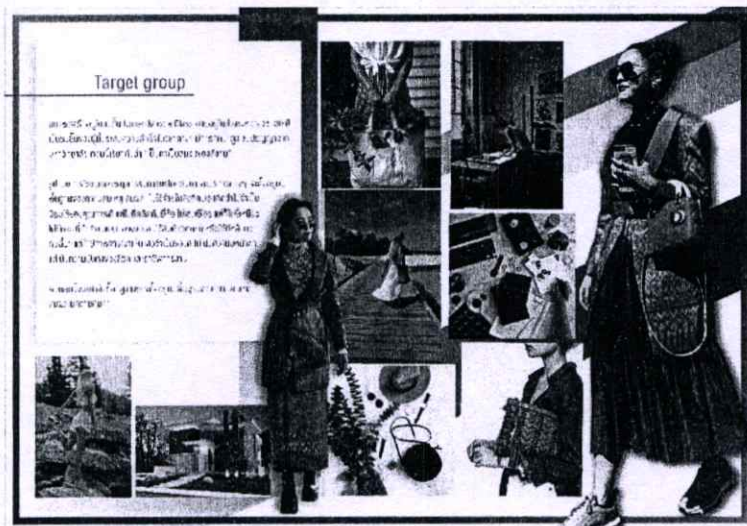
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

จากภาพที่ 4.11 เป็นภาพที่แสดงแรงบันดาลใจเพื่อใช้ในการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน เพื่อนำไปสร้างแบบ Idea Sketch ทั้งหมด 30 แบบ เพื่อเข้าสู่ตารางเมตริกซ์ประเมินแนวคิดผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

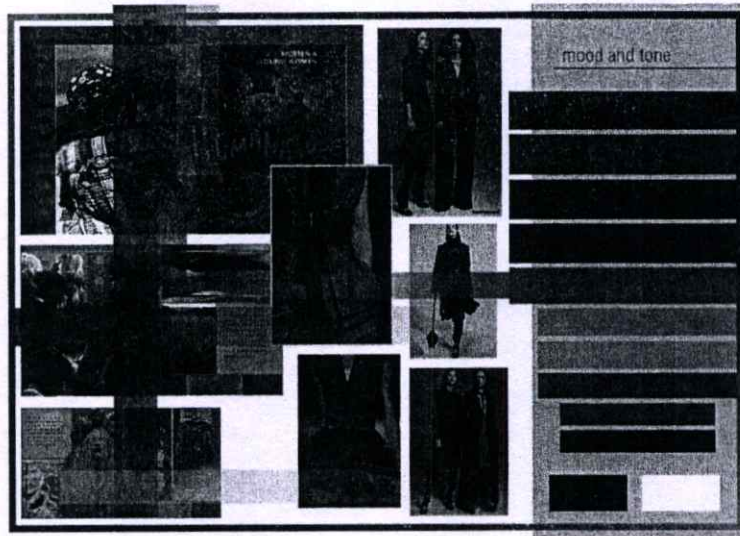
ภาพที่ 4.12 แสดงแรงบันดาลใจในการออกแบบ กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

จากภาพที่ 4.12 เป็นภาพที่แสดงแรงบันดาลใจในการออกแบบ คือ การแต่งกายของผู้หญิงชาวไทยวนดั้งเดิม และเทรนด์แฟชั่น 2018 – 2019 ที่มีการวิเคราะห์ร่วมกัน และนำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วม สมัยสำหรับสตรีวัยทำงาน

ภาพที่ 4.13 แสดงภาพกลุ่มเป้าหมายในการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

จากภาพที่ 4.13 เป็นการแสดงถึง Activity and Lifestyle ของกลุ่มเป้าหมายคือ สภากสตรีที่อยู่ในชนชั้น Upper-Middle Class อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 25-30 ปี

ภาพที่ 4.14 แสดงภาพอารมณ์และโทนสีในการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

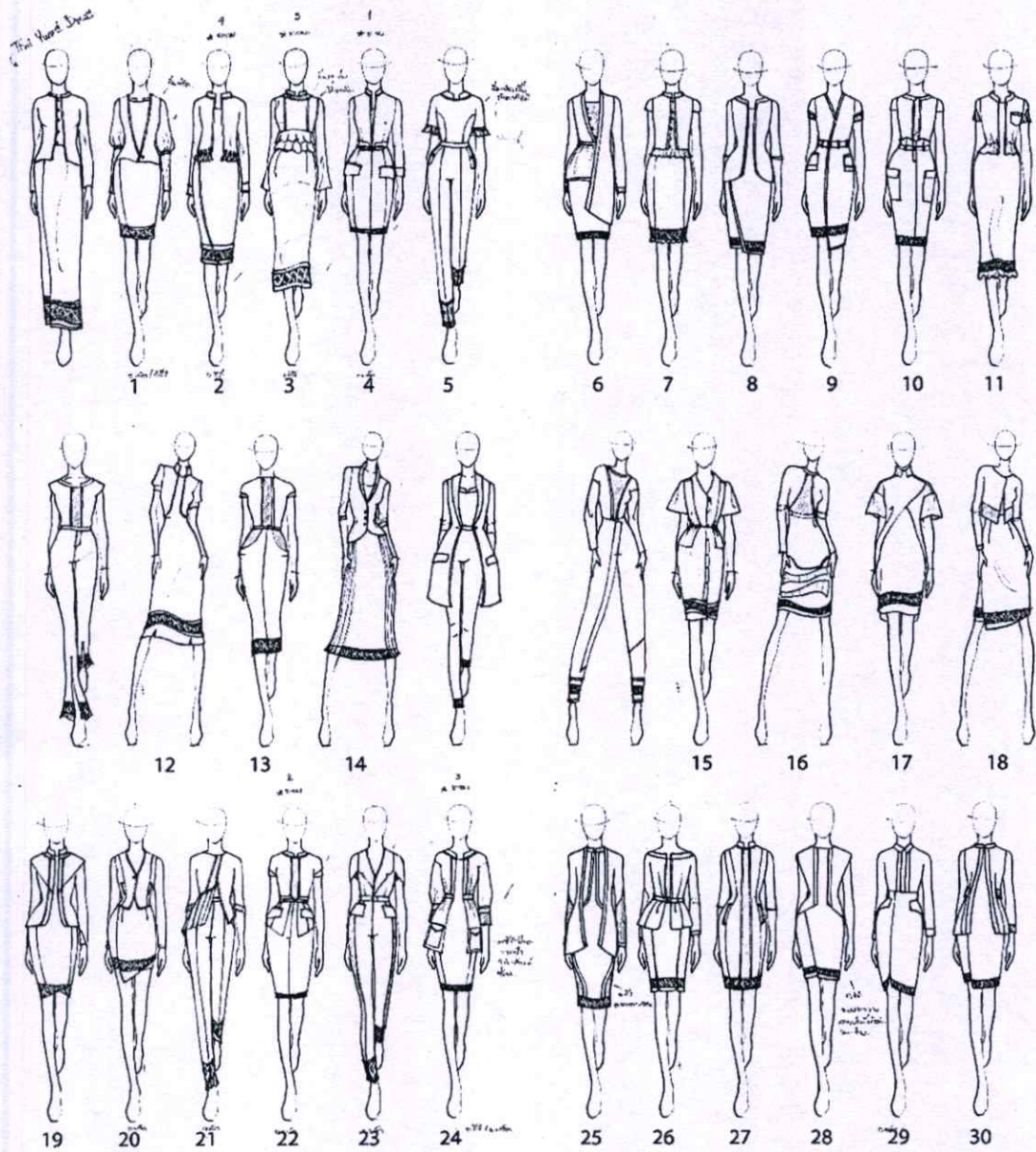
จากภาพที่ 4.14 เป็นการแสดงถึงอารมณ์และโทนสีที่ผู้วิจัยเลือกนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน คือ รูปแบบชุดโดยรวมจะเป็นในลักษณะเรียบง่าย รูปแบบกึ่งแฟชั่นแต่ทางการ โทนสีที่เลือกมาประยุกต์ใช้ คือ สีน้ำเงินเข้ม และสีแดงแอมเบอร์แอส และสีทองสนิม ตามภาพที่ 4.7

4.2.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง โดยการใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวกรรมย้อนรอย

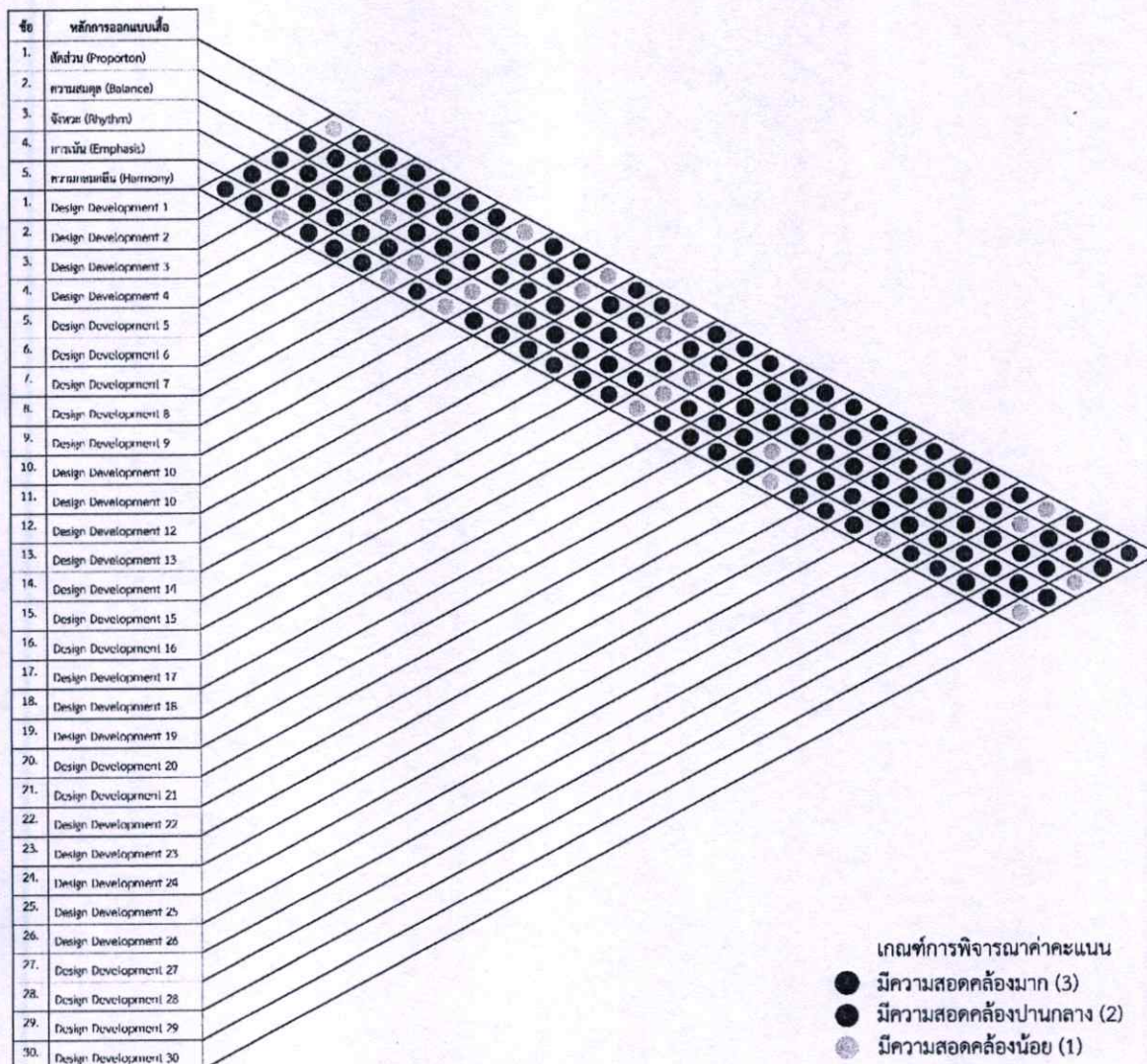
ผู้วิจัยได้นำการศึกษาระบบการใช้นวัตกรรมเพื่อการคิดอย่างสร้างสรรค์ (ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา. 2557:17) นำมาสร้างกระบวนการพัฒนารูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจากแรงบันดาลใจทางการออกแบบร่วมกับประเด็นการแก้ไขปัญหาการวิจัย โดยนำทฤษฎีวิศวกรรมย้อนรอย ในหลักการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ นำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์หารูปแบบในการพัฒนากลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน โดยการสร้างแบบร่าง (Idea Sketch) โดยใช้หลักการในการวิเคราะห์ตามตารางเมตริกสัมพันธ์เพื่อเลือกรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุด เข้าสู่เกณฑ์การพิจารณาสู่ขั้นตอนต่อไป คือ การสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม จากการสร้างแบบนำเสนอ (Sketch Design) หลังจากนั้นนำเสนอแบบสอบถามนำเสนอเพื่อขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบ สิ่งทอและแฟชั่น ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไทยวน และผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนารูปแบบ

ผู้วิจัยได้ทำการระดมความคิดการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการตัดทอน

รูปแบบลดลง โดยการสร้างตารางเพื่อพิจารณาให้ผลออกมาเป็นข้อมูลเชิงปริมาณมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

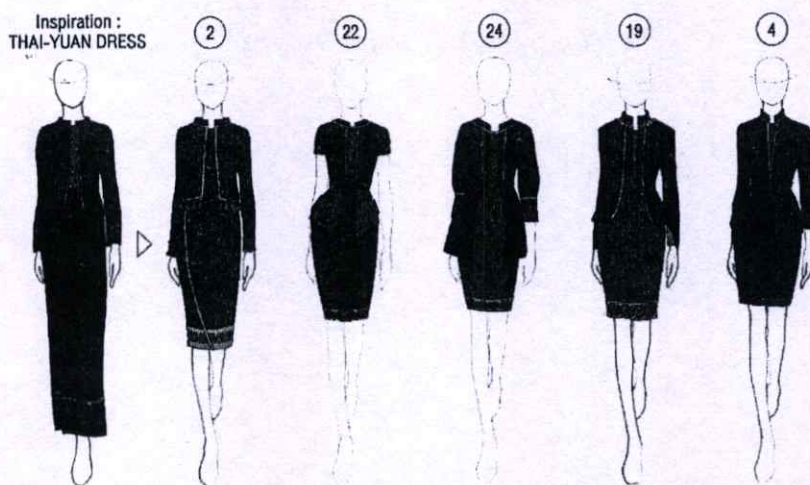

ภาพที่ 4.15 แสดงแบบร่างกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จำนวน 30 แบบ
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

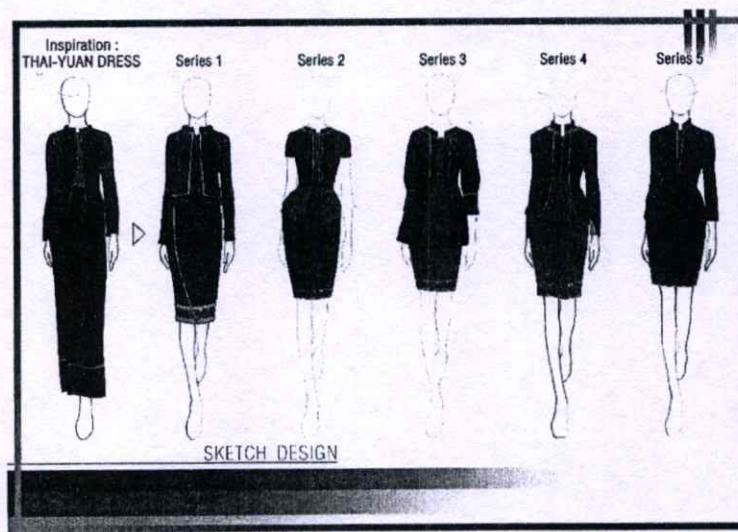
ภาพที่ 4.16 ภาพเมตริกซ์ประเมินแนวคิดผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย
สำหรับสตรีวัยทำงาน จำนวน 30 แบบ
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

จากภาพที่ 4.16 เป็นผลการประเมินเพื่อเลือกรูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จำนวน 30 รูปแบบ โดยใช้หลักการในการวิเคราะห์ตามตารางเมตริกสัมพัทธ์เพื่อเลือกรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุด จำนวน 5 รูปแบบ พบว่ารูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสตรีวัยทำงานที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่รูปแบบที่ 2,4,19,22,24 ทั้ง 5 รูปแบบมีความเหมาะสมตามหลักการออกแบบเสื้อผ้าของ (อัจฉรา สโรบล. 2561 : 102-138) เท่ากัน

ภาพที่ 4.17 ภาพเมตริกซ์ประเมินแนวคิดผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย
สำหรับสตรีวัยทำงาน จำนวน 30 แบบ
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

จากภาพที่ 4.17 เป็นภาพที่ได้จากการประเมินแนวคิดผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากจำนวน 30 แบบ เหลือ 5 แบบที่มีความสอดคล้องตามหลักการออกแบบเสื้อผ้าของ (อัจฉรา สโรบล. 2561 : 102-138)

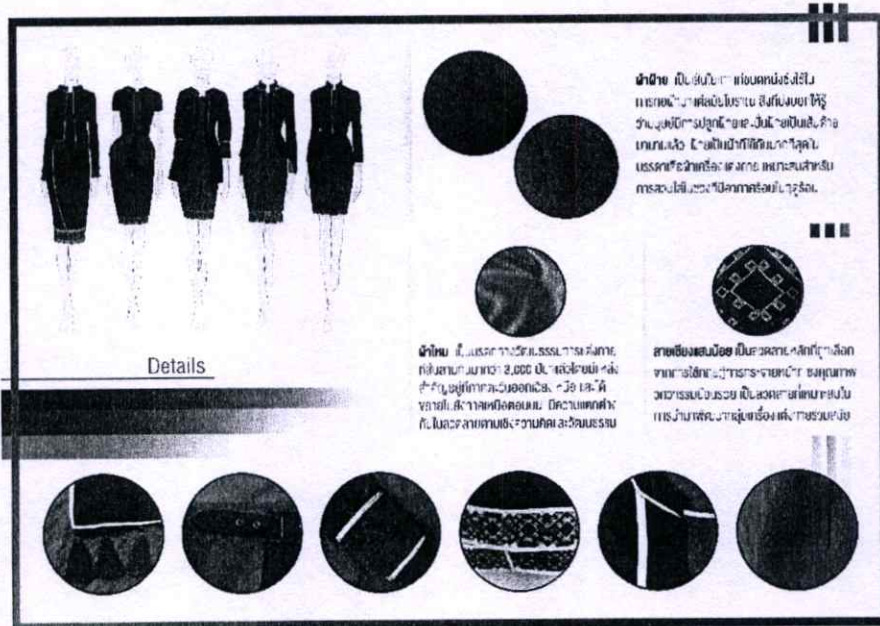

ภาพที่ 4.18 แสดงแบบ Sketch Design กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย
สำหรับสตรีวัยทำงาน จำนวน 5 รูปแบบ
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

จากภาพที่ 4.18 รูปแบบของเครื่องแต่งกายจากการประเมินเพื่อเลือกรูปแบบ โดยใช้หลักการในการวิเคราะห์ตามตารางเมตริกสัมพัทธ์ จาก 30 รูปแบบ เหลือ 5 รูปแบบ ผู้วิจัยมีการ

เปลี่ยนการเรียกรูปแบบชุด เพื่อให้ง่ายต่อการนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ ในการแสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบเครื่องแต่งกายดังนี้

- รูปแบบที่ 2 ผู้วิจัยกำหนดให้เป็น ซีรี่ย์ 1
- รูปแบบที่ 22 ผู้วิจัยกำหนดให้เป็น ซีรี่ย์ 2
- รูปแบบที่ 24 ผู้วิจัยกำหนดให้เป็น ซีรี่ย์ 3
- รูปแบบที่ 19 ผู้วิจัยกำหนดให้เป็น ซีรี่ย์ 4
- รูปแบบที่ 4 ผู้วิจัยกำหนดให้เป็น ซีรี่ย์ 5

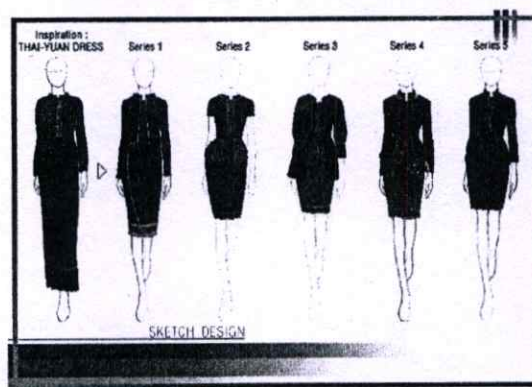
ภาพที่ 4.19 แสดงรายละเอียดกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน
 ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ 2561

จากภาพที่ 4.19 เป็นรายละเอียดต่างๆของชุดเครื่องแต่งกายร่วมสมัย ทั้ง 5 ซีรี่ย์ คือ การเลือกใช้ผ้าฝ้ายสีน้ำเงินเข้ม สีแดงสีแดงแอมเบอร์แอส เป็นแพทเทิร์นหลักของชุด และเลือกใช้ผ้าไหมสีทองสนิม เป็นการตกแต่งกึ่งขอบ รายละเอียดลวดลายเขียนแสนน้อย การตกแต่งต่างๆตามแรงบันดาลใจ และเทรนด์แฟชั่นที่ได้วิเคราะห์

4.2.9 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

เมื่อได้ผลการวิเคราะห์การออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลางจำนวน 5 รูปแบบแล้ว ผู้วิจัยได้นำ Sketch Design จากข้อ 4.2.8 ทั้งหมดนำไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบสิ่งทอและแฟชั่นผู้เชี่ยวชาญ ด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลางและด้านการผลิตผ้าทอไทยวน จำนวน 8 ท่าน ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์การออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย ดังนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย (n=8)

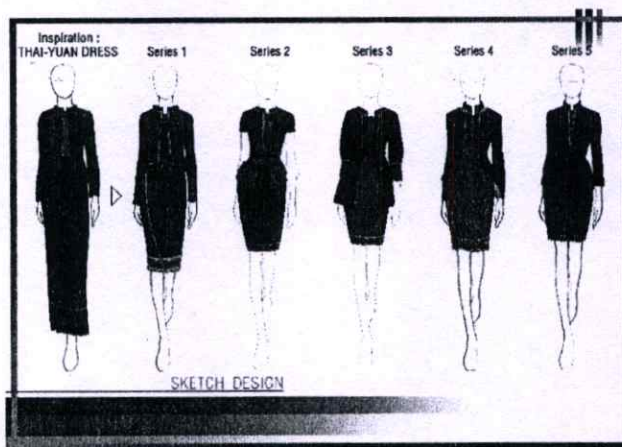

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน ซีรี่ 1 (Series 1)	ระดับความคิดเห็น	
		\bar{x}	S.D.
	ด้านการออกแบบเสื้อผ้า		
1.	สัดส่วน (Proportion)		
	1.1 ชุดที่มีความสัมพันธ์ในสัดส่วนที่เหมาะสม	4.12	0.35
2.	ความสมดุล (Balance)		
	2.1 สัดส่วนขององค์ประกอบต่าง ๆ ในชุดให้มีความรู้สึกเท่ากัน	4.25	0.46
3.	จังหวะ (Rhythm)		
	3.1 ชุดมีองค์ประกอบต่อเนื่องกันอย่างลงตัวสวยงาม	4.12	0.35
4.	การเน้น (Emphasis)		
	4.1 ชุดมีคุณค่าน่าสนใจ	4.87	0.35
	4.2 ชุดแสดงความเป็นวัฒนธรรมไทยวน	4.62	0.51
	4.3 ชุดมีเอกลักษณ์เฉพาะ	4.87	0.35
	4.4 ชุดมีจุดเด่นด้านรูปแบบและลวดลายผ้าจากไทยวน	4.50	0.53
5.	ความกลมกลืน (Harmony)		
	5.1 ชุดมีสัดส่วน ความสมดุล องค์ประกอบต่อเนื่อง และมีเอกลักษณ์เฉพาะที่กลมกลืนกัน	3.87	0.64
	5.2 ชุดมีความเหมาะสมกับการสวมใส่ไปทำงานในสถานที่ราชการ	4.12	0.64
	สรุปผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจ ซีรี่ 1	4.37	0.16

จากตารางที่ 4.6 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ซีรี่ 1 พบว่า

ซีรี่ 1 ด้านการออกแบบเสื้อผ้า พบว่า เครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานซีรี่ 1 มีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.16)

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย (n=8)

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน ซีรี่ 2 (Series 2)	ระดับความคิดเห็น	
		\bar{X}	S.D.
	ด้านการออกแบบเสื้อผ้า		
1.	สัดส่วน (Proportion)		
	1.1 ชุดที่มีความสัมพันธ์ในสัดส่วนที่เหมาะสม	4.00	0.00
2.	ความสมดุล (Balance)		
	2.1 สัดส่วนขององค์ประกอบต่าง ๆ ในชุดให้ความรู้สึกเท่ากัน	4.12	0.35
3.	จังหวะ (Rhythm)		
	3.1 ชุดมีองค์ประกอบต่อเนื่องกันอย่างลงตัวสวยงาม	4.00	0.00
4.	การเน้น (Emphasis)		
	4.1 ชุดมีคุณค่าน่าสนใจ	4.50	0.53
	4.2 ชุดแสดงความเป็นวัฒนธรรมไทยวน	3.87	0.35
	4.3 ชุดมีเอกลักษณ์เฉพาะ	4.25	0.46
	4.4 ชุดมีจุดเด่นด้านรูปแบบและลวดลายผ้าจากไทยวน	3.62	0.51

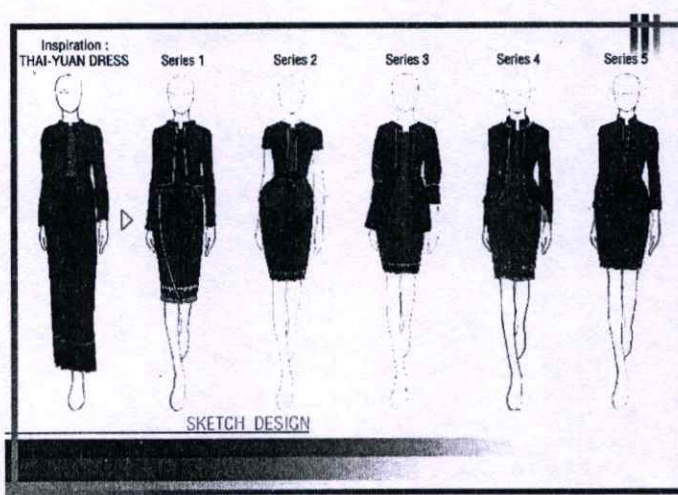
ตารางที่ 4.7 ต่อ

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน ซีรีส์ 2 (Series 2)	ระดับความคิดเห็น	
		\bar{X}	S.D.
5.	ความกลมกลืน (Harmony)		
	5.1 ชุดมีสัดส่วน ความสมดุล องค์ประกอบต่อเนื่อง และมีเอกลักษณ์เฉพาะที่กลมกลืนกัน	4.87	0.35
	5.2 ชุดมีความเหมาะสมกับการสวมใส่ไปทำงานในสถานี่ราชการ	4.87	0.35
	สรุปผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจซีรีส์ 2	4.23	0.16

จากตารางที่ 4.7 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ซีรีส์ 2 พบว่า

ซีรีส์ 2 ด้านการออกแบบเสื้อผ้า พบว่า เครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานซีรีส์ 2 มีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.16)

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย (n=8)

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน ซีรีส์ 3 (Series 3)	ระดับความคิดเห็น	
		\bar{X}	S.D.
	ด้านการออกแบบเสื้อผ้า		
1.	สัดส่วน (Proportion)		
	1.1 ชุดที่มีความสัมพันธ์ในสัดส่วนที่เหมาะสม	4.87	0.35

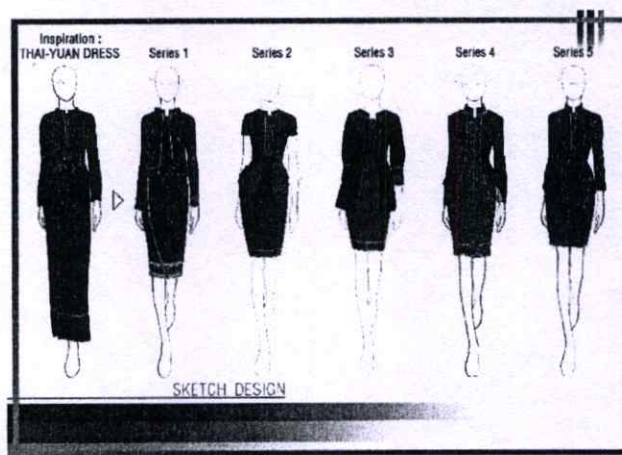
ตารางที่ 4.8 ต่อ

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน ซีรีส์ 3 (Series 3)	ระดับความคิดเห็น	
		\bar{X}	S.D.
2.	ความสมดุล (Balance)		
	2.1 สัดส่วนขององค์ประกอบต่าง ๆ ในชุดให้มีความรู้สึกเท่ากัน	3.87	0.64
3.	จังหวะ (Rhythm)		
	3.1 ชุดมีองค์ประกอบต่อเนื่องกันอย่างลงตัวสวยงาม	3.62	0.51
4.	การเน้น (Emphasis)		
	4.1 ชุดมีคุณค่าน่าสนใจ	4.37	0.74
	4.2 ชุดแสดงความเป็นวัฒนธรรมไทยวน	3.87	0.35
	4.3 ชุดมีเอกลักษณ์เฉพาะ	3.87	0.35
	4.4 ชุดมีจุดเด่นด้านรูปแบบและลวดลายผ้าจากไทยวน	3.62	0.51
5.	ความกลมกลืน (Harmony)		
	5.1 ชุดมีสัดส่วน ความสมดุล องค์ประกอบต่อเนื่อง และมีเอกลักษณ์เฉพาะที่กลมกลืนกัน	4.87	0.35
	5.2 ชุดมีความเหมาะสมกับการสวมใส่ไปทำงานในสถานี่ราชการ	4.25	0.46
	สรุปผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจซีรีส์ 3	4.13	0.17

จากตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ซีรีส์ 3 พบว่า

ซีรีส์ 3 ด้านการออกแบบเสื้อผ้า พบว่า เครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานซีรีส์ 1 มีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.17)

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย (n=8)

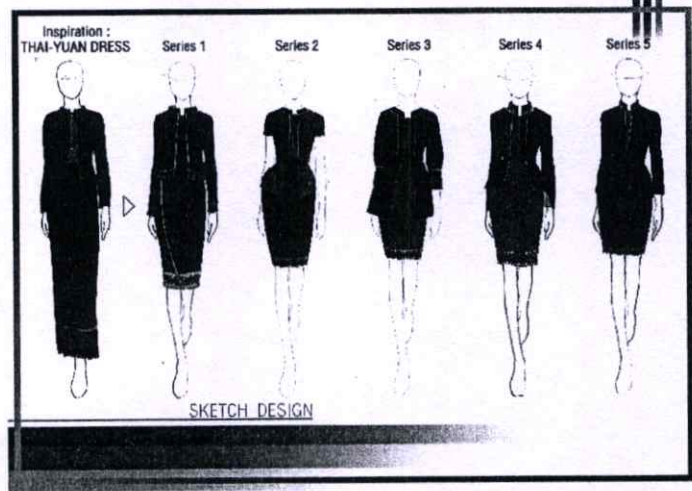

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน ซีรีส์ 4 (Series 4)	ระดับความคิดเห็น	
		\bar{x}	S.D.
	ด้านการออกแบบเสื้อผ้า		
1.	สัดส่วน (Proportion)		
	1.1 ชุดที่มีความสัมพันธ์ในสัดส่วนที่เหมาะสม	4.25	0.46
2.	ความสมดุล (Balance)		
	2.1 สัดส่วนขององค์ประกอบต่าง ๆ ในชุดให้มีความรู้สึกเท่ากัน	3.87	0.64
3.	จังหวะ (Rhythm)		
	3.1 ชุดมีองค์ประกอบต่อเนื่องกันอย่างลงตัวสวยงาม	3.62	0.51
4.	การเน้น (Emphasis)		
	4.1 ชุดมีคุณค่าน่าสนใจ	4.37	0.74
	4.2 ชุดแสดงความเป็นวัฒนธรรมไทยวน	4.00	0.53
	4.3 ชุดมีเอกลักษณ์เฉพาะ	3.87	0.35
	4.4 ชุดมีจุดเด่นด้านรูปแบบและลวดลายผ้าจากไทยวน	3.62	0.51
5.	ความกลมกลืน (Harmony)		
	5.1 ชุดมีสัดส่วน ความสมดุล องค์ประกอบต่อเนื่อง และมีเอกลักษณ์เฉพาะที่กลมกลืนกัน	4.50	0.53
	5.2 ชุดมีความเหมาะสมกับการสวมใส่ไปทำงานในสถานที่ราชการ	4.25	0.46
	สรุปผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจซีรีส์ 4	4.04	0.15

จากตารางที่ 4.9 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ซีรี่ 10 พบว่า

ซีรี่ 10 ด้านการออกแบบเสื้อผ้า พบว่า เครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานซีรี่ 10 มีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.15)

ตารางที่ 4.10 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย (n=8)

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน ซีรี่ 5 (Series 5)	ระดับความคิดเห็น	
		\bar{x}	S.D.
	ด้านการออกแบบเสื้อผ้า		
1.	สัดส่วน (Proportion)		
	1.1 ชุดที่มีความสัมพันธ์ในสัดส่วนที่เหมาะสม	4.12	0.35
2.	ความสมดุล (Balance)		
	2.1 สัดส่วนขององค์ประกอบต่าง ๆ ในชุดให้ความรู้สึกเท่ากัน	3.75	0.46
3.	จังหวะ (Rhythm)		
	3.1 ชุดมีองค์ประกอบต่อเนื่องกันอย่างลงตัวสวยงาม	3.62	0.51
4.	การเน้น (Emphasis)		
	4.1 ชุดมีคุณค่าน่าสนใจ	4.00	0.53
	4.2 ชุดแสดงความเป็นวัฒนธรรมไทยวน	4.00	0.53
	4.3 ชุดมีเอกลักษณ์เฉพาะ	3.87	0.35
	4.4 ชุดมีจุดเด่นด้านรูปแบบและลวดลายผ้าจากไทยวน	3.62	0.51

ตารางที่ 4.10 ต่อ

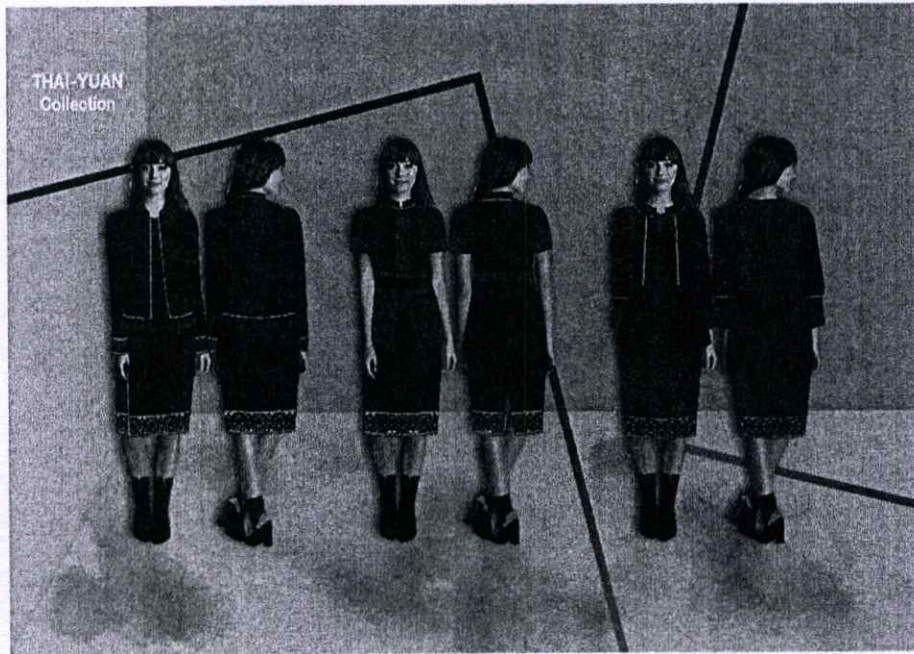
ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน ซีรีส์ 5 (Series 5)	ระดับความคิดเห็น	
		\bar{X}	S.D.
5.	ความกลมกลืน (Harmony)		
	5.1 ชุดมีสัดส่วน ความสมดุล องค์ประกอบต่อเนื่อง และมีเอกลักษณ์เฉพาะที่กลมกลืนกัน	4.37	0.51
	5.2 ชุดมีความเหมาะสมกับการสวมใส่ไปทำงานในสถานที่ราชการ	4.12	0.35
	สรุปผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจซีรีส์ 5	3.94	0.15

จากตารางที่ 4.10 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ซีรีส์ 5 พบว่า

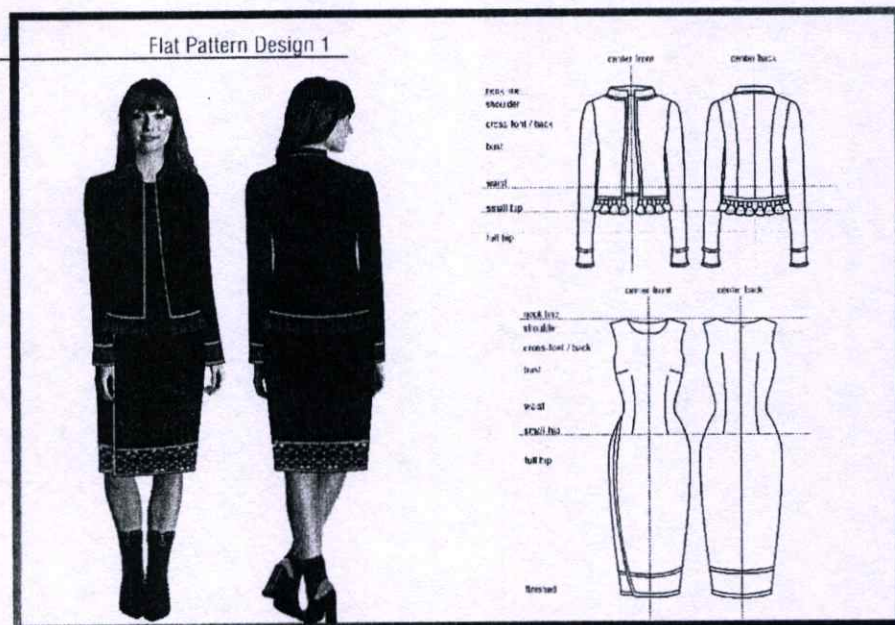
ซีรีส์ 5 ด้านการออกแบบเสื้อผ้า พบว่า เครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานซีรีส์ 5 มีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.15)

ผลการวิเคราะห์ด้านการออกแบบเสื้อผ้า ทั้งหมดจำนวน 5 ซีรีส์ พบว่า เครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานซีรีส์ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.16) รองลงมาคือ ซีรีส์ 2 มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.16) รองลงมาคือ ซีรีส์ 3 มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.13$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.17) รองลงมาคือ ซีรีส์ 4 มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.15) รองลงมาคือ ซีรีส์ 5 มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 3.94$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.15)

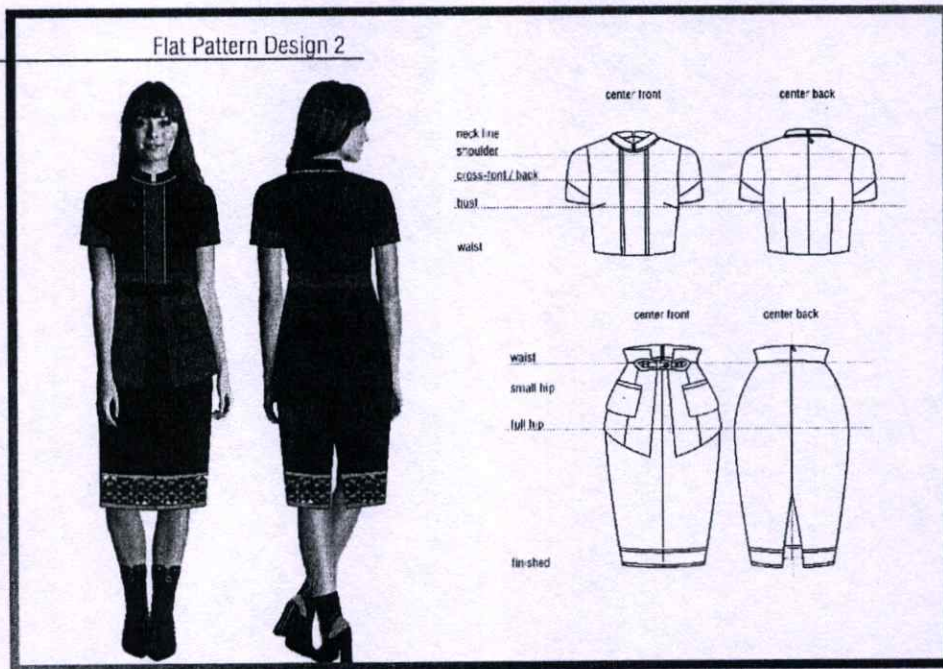
จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ทั้งหมดจำนวน 5 ซีรีส์ โดยรวม พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าซีรีส์ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุดในการที่จะเป็นตัวแทนของการสื่อสารวัฒนธรรมไทยวน ผ่านการออกแบบที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายของผ้าจกไทยยวน ลายเชียงแสนน้อย ที่มีแรงบันดาลใจจากการแต่งกายของหญิงชาวไทยวนดั้งเดิม รองลงมาคือซีรีส์ 2 และ 3 ตามลำดับในการประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกรูปแบบของกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ได้คะแนนในการประเมินมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ ซีรีส์ 1, 2, 3 นำมารวบรวมเป็นกลุ่มเครื่องแต่งกาย (Collection) ทั้งหมด 3 รูปแบบเพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการผลิตกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ผ้าทอไทยวนภาคกลาง ในขั้นตอนการเขียนแบบร่างแฟลตแพทเทิร์นเพื่อการผลิตต่อไป

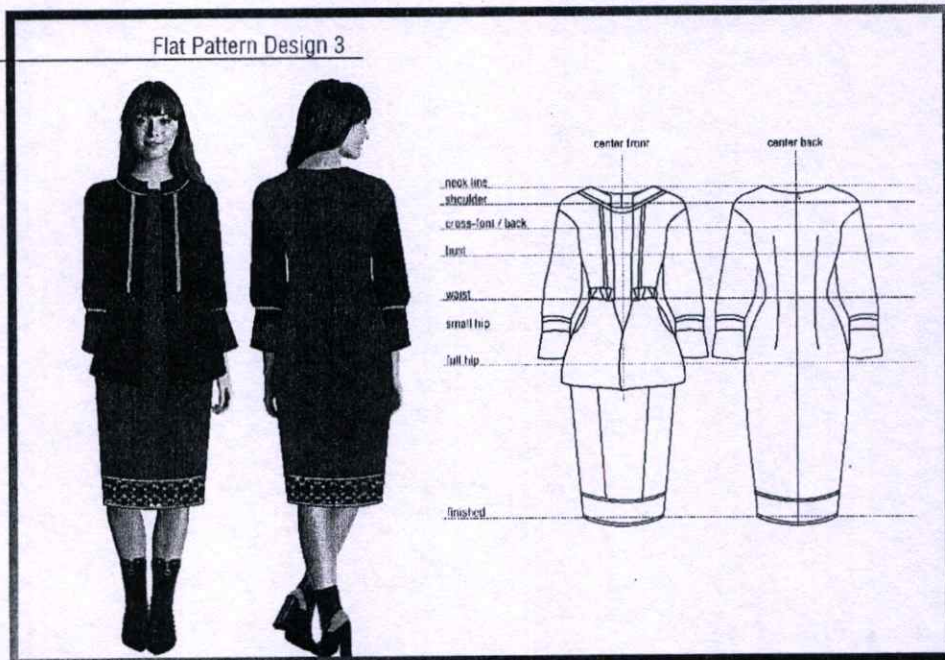
ภาพที่ 4.20 รูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน
ที่ได้คัดเลือกเพื่อการผลิตเป็นต้นแบบ
ภาพโดย : นพรัตน์ นวลจันทร์.2561

ภาพที่ 4.21 แพลตแพทเทิร์นรูปแบบที่ 1
ภาพโดย: นพรัตน์ นวลจันทร์.2561

ภาพที่ 4.22 แพลตแพทเทิร์นรูปแบบที่ 2
ภาพโดย : นพรัตน์ นวลจันทร์.2561

ภาพที่ 4.23 แพลตแพทเทิร์นรูปแบบที่ 3
ภาพโดย : นพรัตน์ นวลจันทร์.2561

ภาพที่ 4.24 ภาพถ่ายรูปแบบที่ 1
ภาพโดย : นพรัตน์ นวลจันทร์.2561

ภาพที่ 4.25 ภาพถ่ายรูปแบบที่ 2
ภาพโดย : นพรัตน์ นวลจันทร์.2561

ภาพที่ 4.26 ภาพถ่ายรูปแบบที่ 2
ภาพโดย : นพรัตน์ นวลจันทร์.2561

4.3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจจากผู้บริโภคกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ออกแบบ

ภาพที่ 4.27 กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญา
ทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
ภาพโดย : นพรัตน์ นวลจันทร์.2561

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคจากกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ออกแบบ

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคจากกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ออกแบบ (n=100)

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		ระดับความคิดเห็น
		\bar{X}	S.D.	
	ด้านการออกแบบหลัก 5-P			
1.	ผลิตภัณฑ์ (Product)			
	1.1 รูปแบบชุดมีความสวยงาม ร่วมสมัย นำสวมใส่	4.73	0.44	ระดับมากที่สุด
	1.2 ชุดบ่งบอกถึงวัฒนธรรมไทยวน	4.60	0.49	ระดับมากที่สุด
	1.3 ลวดลายผ้ามีความสวยงาม เหมาะสมกับรูปแบบชุด	4.87	0.33	ระดับมากที่สุด
2.	การตั้งราคา (Price)			
	2.1 ราคามีความเหมาะสมกับคุณค่าด้านวัฒนธรรมไทยวน	4.10	0.54	ระดับมาก
3.	สถานที่ (Place)			
	3.1 สถานที่จัดจำหน่ายมีความเหมาะสมน่าซื้อ	4.00	0.44	ระดับมาก
4.	การส่งเสริมการขาย (Promotion)			
	4.1 ชุดช่วยให้บุคคลทั่วไปรู้จักวัฒนธรรมไทยวน	3.60	0.80	ระดับมาก
5.	คน (People)			
	5.1 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน ที่มีช่วงอายุระหว่าง 25 - 30 ปี	3.80	0.87	ระดับมาก
	รวม	4.24	0.26	ระดับมาก
	ด้านส่วนประสมการตลาด 4C's			
6.	ความจำเป็นและความต้องการของผู้บริโภค (Customer Wants and Needs)			
	6.1 ชุดมีความเหมาะสมกับการสวมใส่ไปทำงานในสถานที่ราชการได้	4.17	0.66	ระดับมาก

ตารางที่ 4.11 ต่อ

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		ระดับความคิดเห็น
		\bar{X}	S.D.	
	ด้านการออกแบบหลัก 5-P			
7.	ต้นทุนของผู้บริโภค (Cost to the Price)			
	7.1 ชุดอยู่ในช่วงราคาที่สามารถซื้อได้	4.13	0.90	ระดับมาก
8.	ความสะดวกในการซื้อ (Convenience)			
	8.1 ชุดมีช่องทางจำหน่ายออนไลน์ และมีภาพประกอบชัดเจน	3.88	0.86	ระดับมาก
9.	การสื่อสาร (Communication)			
	9.1 ชุดมีรายละเอียดความเป็นมาของวัฒนธรรมไทย	4.87	0.33	ระดับมากที่สุด
	รวม	4.26	0.35	ระดับมาก
	สรุปผลรวมการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริโภค	4.12	0.31	ระดับมาก

จากตารางที่ 4.11 ผู้วิจัยพบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อ กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ได้ออกแบบ ในด้านต่าง ๆ ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้าน การออกแบบหลัก 5P มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 4.24$) ส่วนค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.= 0.26) ด้านส่วนประสมการตลาด 4C's มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 4.12$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.31) สรุปผลรวมการวิเคราะห์ความคิดเห็นของ ผู้บริโภค ที่มีต่อกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ได้ออกแบบ มีความพึงพอใจใน ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 4.12$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.31)

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อ ออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ผู้วิจัยได้สรุปผลของการวิจัย การ อภิปรายผลและข้อเสนอแนะของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

5.1.1 สรุปผลการวิเคราะห์การศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาค กลาง

5.1.1.1 ผลการวิเคราะห์การศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงการลงพื้นที่ที่ ยังคงมีการทอผ้าอยู่คือในตำบลคูบัว ตำบลดอนแร่ จังหวัดราชบุรี ตำบลต้นตาล ตำบลพระยาทต จังหวัดสระบุรี โดยวิธีสังเกตและสัมภาษณ์ประชาชนชาวบ้านและผู้เชี่ยวชาญ ด้านมรดกภูมิปัญญาทาง วัฒนธรรมผ้าทอไทยวน และด้านการผลิตผ้าจากไทยวน ซึ่งได้ผลการศึกษาโดยแบ่งข้อมูลได้ดังนี้

(1) ผลการวิเคราะห์ด้านปัจจัยแวดล้อม ชาวไทยวน จังหวัดราชบุรี และ จังหวัดสระบุรีด้านประวัติศาสตร์เกิดขึ้นพร้อมกัน ด้านสภาพภูมิศาสตร์ มีการตั้งถิ่นฐานใกล้แหล่ง แม่น้ำเพื่อการดำรงชีพ การใช้วัสดุในท้องถิ่นใกล้เคียงกันเนื่องจากจังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรี นั้นอยู่ไม่ไกลกันมากนัก จึงทำให้รูปแบบการดำรงชีวิตไม่แตกต่างกัน ด้านวัฒนธรรมที่ติดตัวมาชาว ไทยวนทั้งสองจังหวัดยังคงมีการดำรง สืบทอดให้ลูกหลานของตนไว้ทั้งขนบประเพณี ความเชื่อ วิถี ชีวิต แม้แต่ภาษาเองก็ตาม การสร้างอาชีพก็ยังคงมียึดกรรมวิธีในการทอผ้าแบบดั้งเดิมเป็นอาชีพ ส่วน ผู้ชายก็ทำนา ทำไร่ แต่ในปัจจุบันก็มีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามระดับการศึกษาของลูกหลานชาวไทย วน ที่เข้ามาศึกษาในเมืองหลวงอย่างกรุงเทพฯจะไม่ได้ทอผ้าหรือทำไร่นาแบบดั้งเดิม จึงทำให้แม้แต่ ผู้สูงอายุชาวไทยวนที่ยังคงสืบทอดวัฒนธรรมของตนเองเอาไว้และพยายามถ่ายทอดให้วัฒนธรรมไทย วนเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น ผู้วิจัยเองจึงขอเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยสืบทอดวัฒนธรรมไทยวน ดั้งเดิมผ่านงานวิจัยให้ได้ไม่มากนักน้อย เพื่อดำรงไว้ซึ่งมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไทยวน

(2) ผลการวิเคราะห์ด้านผ้าทอไทยวน ในชุมชนไทยวน จังหวัดราชบุรี และชุมชนไทยวน อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดสระบุรี ที่ได้ทำการลงพื้นที่ศึกษามาสรุปได้ว่าลวดลาย สี กรรมวิธีการทอของจังหวัดราชบุรี ทั้งหมด 8 ลายหลักและจังหวัดสระบุรีทั้งหมด 5 ลายหลัก ลวดลาย ที่มีการวิเคราะห์นี้เป็นลวดลายของผ้าชิ้นตีนจกที่ยังคงหลงเหลือและมีการเก็บรักษา ที่การสืบทอด ของทั้ง 2 จังหวัด ทั้งยังมีความเหมือนและคล้ายคลึงกันทางด้านรูปแบบของลวดลาย สี สัน กรรมวิธี การทอ ที่แทบจะแยกไม่ออกว่าลายใดเป็นของไทยวนจังหวัดใด เพียงแตกต่างกันที่ชื่อเรียก ซึ่งอาจจะ ผันเปลี่ยนไปตามถิ่นอาศัยหรือชื่อเรียกที่ไม่ได้ถูกตั้งขึ้นตั้งแต่แรก ซึ่งลวดลายผ้าทอจากทั้งหมดที่ วิเคราะห์นี้มีรูปทรงสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนเป็นส่วนใหญ่ และเส้นด้ายยืนเป็นสีดำ เส้นด้ายพุ่งเป็นสีแดง การจกด้วยเส้นด้ายไหม หรือด้ายเงิน กรรมวิธีการจกเป็นแบบเดียวกันทั้งสิ้น ต่างกันเพียงสีสันที่ขึ้นอยู่กับ

กับช่างฝีมือในการจกว่าจะเลือกสีใด ทำให้ผู้วิจัยต้องตระหนักถึงการสืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลางว่าควรจะต้องยึดหนักความเป็นเป็นดั้งเดิมเอาไว้ ปรับเปลี่ยนเฉพาะในเรื่องของสีสันท่อนั้น จะเป็นสิ่งที่ดีที่สุด เพราะสีสันทอของลาวกลายเป็นสิ่งที่ผันเปลี่ยนไปตามช่างฝีมือในการทอ การจก และตำแหน่งของการวางลวดลายควรจะให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมดั้งเดิมด้วย

5.1.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

5.1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน โดยใช้แนวทางการศึกษาการออกแบบเสื้อผ้า สรุปผลการวิเคราะห์ที่ได้ดังนี้

(1) ด้านความต้องการในการเลือกซื้อชุดเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการในการเลือกซื้อชุดเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลางของกลุ่มผู้บริโภคหรือกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลค่าสถิติที่ได้ทำให้ทราบความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาจัดเรียงอันดับเพื่อนำไปวิเคราะห์เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

(2) ด้านกลุ่มเป้าหมาย (Targeting) กลุ่มเป้าหมาย (Targeting) ในการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง คือ สุภาพสตรีที่อยู่ในชนชั้น Upper-Middle Class อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 25-30 ปี เป็นชนชั้นของผู้ที่ประสบความสำเร็จในวิชาต่างๆ มีการศึกษาสูง จบปริญญาจากมหาวิทยาลัย กลุ่มนี้เรียกกันว่า “เป็นตาเป็นสมองของสังคม” รูปแบบการใช้ชีวิต และพฤติกรรมกรบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ จะตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสมเหตุ สมผล มีความคุ้มค่า มีหลักการที่ตนเองคิดว่าถูกต้อง ไม่ใช่จ่ายในสิ่งที่ตนเองคิดว่าไม่จำเป็น นิยมใช้ของคุณภาพดี แต่ไม่ยึดติดกับยี่ห้อ ไม่ฟุ่มเฟือย แต่ก็ไม่ใช่เหนียว ไม่ใช่ของที่ทำเลียนแบบ ไม่ใช่สินค้าและบริการที่มีนวัตกรรมสูง แต่ก็ต้องไม่ล้ำสมัยจนเกินไป อาจจะใช้สินค้าที่ตกชั้น หรือใช้ทีหลังกว่าคนอื่นๆ แต่ก็ใช้ถ้าพิจารณาเห็นแล้วว่าเป็นของดี ไม่เน้นความมีหน้าตา แต่เน้นความมั่นคงของชีวิต และอาชีพการงาน โดยเฉพาะสินค้าที่เป็นปัจจัยสี่ เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค คนกลุ่มนี้จะมีกำลังซื้อที่สูง เพราะตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสมเหตุ สมผล มีความคุ้มค่า ผู้วิจัยจึงได้เลือกคนกลุ่มนี้มาเป็นกลุ่มเป้าหมายในการออกแบบ

(3) ด้านแนวโน้มเทรนด์แฟชั่น หัวข้อที่สามารถนำมาเป็นแนวทางและตรงกับแนวความคิดที่ใช้ในการออกแบบ คือ ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์ (Human Nature) เทรนด์แฟชั่นปี 2019 ในช่วงฤดูใบไม้ร่วง (Autumn) ฤดูหนาว (Winter) หรืออักษรย่อคือ A/W19 ยุคสมัยข้างหน้ามนุษย์เริ่มตระหนักถึงความยั่งยืนของธรรมชาติ ทำให้มนุษย์นั้นหันมาใช้วัสดุ เช่น ผ้า หรือวัตถุดิบจากธรรมชาติมากขึ้น ดังนั้นการหันมาใช้วัตถุดิบที่ไม่ทำร้ายธรรมชาติ เป็นกรอบแนวคิดที่ต้องนำมาพัฒนางานวิจัยเพื่อตอบสนองกับมนุษย์หรือกลุ่มเป้าหมายต่อไป และเทรนด์แฟชั่นปี 2019 ในช่วงฤดูใบไม้ผลิ (Spring) ฤดูร้อน (Summer) หรืออักษรย่อคือ S/S19 หัวข้อที่สามารถนำมาเป็นแนวทางและตรงกับแนวความคิดที่ใช้ในการออกแบบ คือ หัวข้อ Hi Grandma เทรนด์ความทรงจำที่สนุกสนานและเรื่องราวในอดีตที่แสนโรแมนติก ความสวยงามของลวดลายสีสันทนบนกระเบื้อง, สีเก่าที่

ติดแท็ก, ความละเอียดอ่อนของชุดชั้นในผ้าชีฟอง, หมวกขนาดใหญ่, แว่นตาที่แปลกตาดูสนุกสนาน ที่มีความปราณีตและนุ่มนวล

(4) ด้านลวดลาย พบว่า ผ้าทอไทยวนของจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสระบุรี โดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวกรรมย้อนรอย มีเกณฑ์การพิจารณา 4 ด้านดังนี้ 1) สัดส่วน 2) ความสมดุล 3) จังหวะ 4) การเน้น 5) ความกลมกลืน พบว่ารูปแบบลวดลายที่น่าสนใจและสอดคล้องกับเกณฑ์ สรุปได้ว่าผ้าทอที่ถูกเลือกลำดับที่หนึ่งเป็นผ้าทอไทยวน ในจังหวัดสระบุรี มีความสอดคล้องมากที่สุดเพราะมีลวดลายสวยงาม ลวดลายสามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของชาวไทยวนคือผ้าจกสายเชียงแสนน้อยที่มีเทคนิคการจกเป็นการทอลวดลายลงบนผืนผ้าด้วยการใช้เส้นด้ายพุ่งพิเศษเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างโดยใช้ชนเม้นจัดเส้นด้านเส้นยืนแล้วสอดพุ่งเส้นด้ายสีต่างๆ เข้าไป เหมาะที่จะนำลวดลายไปพัฒนาออกแบบให้เกิดความทันสมัยโดยที่ไม่ปรับเปลี่ยนความดั้งเดิมของโครงสร้างของลาย พัฒนาโดยการปรับสีของโครงสร้างลวดลายให้ตรงกับกรอบแนวคิดด้านเทรนด์แฟชั่นโลกWGSN2019

(5) ด้านการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เดิมจากผ้าทอไทยวน ในท้องตลาดพบว่า ผลการวิเคราะห์ชุดเครื่องแต่งกายสำหรับสตรีวัยทำงาน จากผ้าทอไทยวน จังหวัดราชบุรีและจังหวัดสระบุรี โดยใช้การวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis การวิเคราะห์แบ่งออกเป็นจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสระบุรี สรุปผลการวิเคราะห์พบว่า ชุดเครื่องแต่งกายร่วมสมัยจากผ้าทอไทยวนจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสระบุรีนั้นมีจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ที่คล้ายคลึงกัน ไม่แตกต่างกันมาก โดยมีจุดแข็งที่โดดเด่นด้านเอกลักษณ์ผ้าทอไทยวน และมีกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจนคือ ข้าราชการ พนักงานของรัฐ พนักงานของเอกชน ที่ต้องสวมใส่ผ้าไทยเพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่นเป็นประจำทุกสัปดาห์ และจุดอ่อนคือแพทเทิร์นชุดเครื่องแต่งกายของทั้งสองจังหวัดจะเป็นแบบทางการ การเลือกใช้สีและการวางลวดลายที่เฉพาะกลุ่มคนสูงวัยอายุประมาณ 35 ปีขึ้นไป ทำให้ยังไม่มีที่น่าสนใจตลาดยังอยู่ในวงแคบ คนรุ่นใหม่ไม่สนใจและไม่จดจำ

(6) ด้านการกำหนดตำแหน่ง พบว่ากลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง การกำหนดตำแหน่งชุดเครื่องแต่งกาย แบ่งเกณฑ์ออกเป็นราคาสูง (High Price) ราคาต่ำ (Low Price) รูปแบบทางการ (Feminine Design) และรูปแบบลำลอง (Casual Design) สรุปผลการวางตำแหน่งกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลางที่ได้ออกแบบ อยู่ในเกณฑ์ทางการแต่มีการผสมผสานความลำลองการออกแบบ นั่นคือความทันสมัยแต่สามารถใส่ไปทำงานในสถานที่ราชการได้ ด้านราคาอยู่ที่ปานกลาง ให้เหมาะกับกลุ่มผู้บริโภคทำงานในสถานที่ราชการ ที่มีช่วงอายุ 25 – 30 ปี ซึ่งกำลังในการซื้ออาจจะไม่มากนัก แต่มีความชื่นชอบในวัฒนธรรมไทยวน และสถานการณ์บังคับให้ต้องใส่ผ้าไทยไปทำงานทุกวันศุกร์ จึงเป็นที่มาในการกำหนดตำแหน่งของสินค้า

5.1.2.2 ผลการประเมินเพื่อเลือกรูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จำนวน 30 รูปแบบ โดยใช้หลักการในการวิเคราะห์ตามตารางเมตริกสัมพัทธ์เพื่อเลือกรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุด จำนวน 5 รูปแบบ พบว่ารูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่รูปแบบที่ 2,4,19,22,24 ทั้ง 5 รูปแบบมีความเหมาะสมตามหลักการออกแบบเสื้อผ้าของ (อัจฉรา สโรบล. 2561 : 102-138) เท่ากัน ผลการ

วิเคราะห์กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลางจำนวน 5 รูปแบบ ใช้แรงบันดาลใจในการออกแบบจากชุดไทยวนดั้งเดิมที่ผู้หญิงชาวไทยวนนุ่งผ้าซิ่นตีนจก และสวมเสื้อแถบแดง ลวดลายผ้าซิ่นตีนจกที่นำมาใช้ในการออกแบบคือลายเชียงแสนน้อยซึ่งได้ผ่านการวิเคราะห์จากข้างต้นแล้ว นำมาออกแบบในลักษณะการวางลวดลายแบบดั้งเดิมไม่ให้อัตลักษณ์ดั้งเดิมสูญเสีย

5.1.2.3 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ทั้งหมดจำนวน 5 รูปแบบ พบว่าเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน รูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.16) รองลงมาคือ รูปแบบที่ 2 มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.16) รองลงมาคือ รูปแบบที่ 3 มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.13$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.17) รองลงมาคือ รูปแบบที่ 4 มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.15) รองลงมาคือ รูปแบบที่ 5 มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 3.94$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.15) จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ทั้งหมดจำนวน 5 รูปแบบ โดยรวม พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุดในการที่จะเป็นตัวแทนของการสื่อสารวัฒนธรรมไทยวน ผ่านการออกแบบที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายของผ้าจกไทยวน ลายเชียงแสนน้อย ที่มีแรงบันดาลใจมาจากการแต่งกายของผู้หญิงชาวไทยวนดั้งเดิม รองลงมาคือรูปแบบที่ 2 และ 3 ตามลำดับ ในการประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกรูปแบบของกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ได้คะแนนในการประเมินมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ รูปแบบที่ 1, 2, 3 นำมารวบรวมเป็นกลุ่มเครื่องแต่งกาย (Collection) ทั้งหมด 3 รูปแบบเพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการผลิตกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ผ้าทอไทยวนภาคกลาง ในขั้นตอนการเขียนแบบร่างแพตเทิร์นเพื่อการผลิต

5.1.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคจากกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ออกแบบ

5.1.3.1 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ได้ออกแบบ ในด้านต่าง ๆ ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบหลัก 5P มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 4.24$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.26) ด้านส่วนประสมการตลาด 4C's มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 4.12$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.31) สรุปผลรวมการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริโภค ที่มีต่อกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ได้ออกแบบ มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 4.12$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.31)

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ตามหัวข้อวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.2.1 อภิปรายผลขั้นตอนการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

ผู้วิจัยพบว่าชาวไทยวนในจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสระบุรีมีลักษณะคล้ายคลึงกันในด้าน การดำรงชีวิต การพยายามที่จะช่วยกันรักษาวัฒนธรรมไทยวนดั้งเดิมเอาไว้ การประกอบอาชีพ ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยทำให้ลูกหลานชาวไทยวนรุ่นใหม่ ๆ มีการปรับตัวไปอย่างมาก แต่ชาวไทยวนเกือบทุกคนมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนถึงแม้จะไม่ได้สืบทอดเจตนาด้าน อาชีพ หรือวัฒนธรรมแต่ในปัจจุบันก็มีแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่ทันสมัย เช่น มีตลาดน้ำของชาว ไทยวน ที่ทำการแสดงรำฟ้อนแบบดั้งเดิมเป็นการให้ลูกหลานชาวไทยวนฝึกการแสดงออกและเป็นการ ช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมไทยวน จังหวัดสระบุรี เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ช่วยพิสูจน์ได้ว่าชาวไทยวนเองก็อยาก ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมไทยวนดั้งเดิม และในด้านการประกอบอาชีพของคนไทยวนในปัจจุบันก็ เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย มีเพียงกลุ่มอาชีพทอผ้าไทยวนที่คนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ผลผลิตภัณฑ์ที่ เป็นของชาวไทยวนเองจึงเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบค่อนข้างไปทางสูงอายุ สอดคล้องตามกรอบแนวคิด ด้านการศึกษาศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของ (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2539) จากการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ ปรชาญ์ชาวบ้าน และช่างฝีมือในการทอผ้าจกไทยวน พบว่า ผ้าจกไทยวนภาคกลาง นั้นมีลักษณะ ลวดลายหลักของจังหวัดราชบุรี และจังหวัดสระบุรีมีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่จะพบช่างฝีมือในการ จกลวดลายไทยวนดั้งเดิมน้อยมาก ส่วนใหญ่ชาวไทยวนที่ยึดอาชีพการทอผ้าไทยวนจะมีการจก ลวดลายเพียงเล็กน้อย เพื่อให้ราคาขายถูก ขายง่าย และผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จะเป็นผ้าพื้น ผ้าพื้น ที่ ชาวบ้านใช้ทอจะเป็นผ้าฝ้ายที่สีสังเคราะห์เพื่อมีการป้องกันไม่ให้สีตกใส่ลวดลาย ส่วนลวดลายที่จกจะ ใช้เส้นไหมในการจก เส้นด้ายของทั้งสองจังหวัดมีกรรมเหมือนไหมเข้ามาช่วยดูแล และขายเส้นด้ายให้ ในราคาสมาชิก สีเส้นที่ช่างฝีมือเลือกใช้ทำจะแล้วแต่ช่วงเทศกาล หรือเน้นสีเส้นที่ไม่ฉูดฉาดมากเกินไป เน้นขายได้และเป็นสีที่ทำได้จากเส้นด้ายของกรรมเหมือนไหม วิธีการทอและจกเป็นวิธีโบราณดั้งเดิม ต่างเพียงลวดลายที่ปรับเปลี่ยนให้มีความละเอียดน้อยลงแต่ก็ยังสามารถสื่อสารถึงวัฒนธรรมไทยวนได้

5.2.2 อภิปรายผลการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จาก มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

ผู้วิจัยได้ทำการใช้มโนทัศน์เพื่อการคิดอย่างสร้างสรรค์ (ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา, 2557:17) มา สร้างกระบวนการพัฒนารูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานและใช้หลักการ ออกแบบเสื้อผ้าของ (อัจฉรา สโรบล, 2561 : 102-138) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาในกลุ่มเครื่องแต่ง กายร่วมสมัย โดยใช้หลักการในการวิเคราะห์ตามตารางเมตริกสัมพันธ์เพื่อเลือกรูปแบบที่มีความ เหมาะสมมากที่สุด ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัยและทำการตัดทอนโดยใช้ ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวกรรมย้อนรอย (มณฑล ศาสนนันทน์, 2550:71) เป็นกลุ่ม เครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจำนวน 5 รูปแบบ จากการวิเคราะห์และประเมินโดย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบสิ่งทอและแฟชั่นและ

ผู้เชี่ยวชาญด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไทยวน ผู้ผลิตผ้าจากไทยวน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุดในการที่จะเป็นตัวแทนของการสื่อสารวัฒนธรรมไทยวน ผ่านการออกแบบที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายของผ้าจากไทยวน ลายเชียงแสนน้อย ที่มีแรงบันดาลใจมาจากการแต่งกายของหญิงชาวไทยวนดั้งเดิม รองลงมาคือรูปแบบที่ 2 และ 3 ตามลำดับ ในการประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกรูปแบบของกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ได้คะแนนในการประเมินมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ รูปแบบที่ 1, 2, 3 นำมารวบรวมเป็นกลุ่มเครื่องแต่งกาย (Collection) ทั้งหมด 3 รูปแบบเพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการผลิต

5.2.3 อภิปรายผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ออกแบบ

ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริโภค ที่มีต่อกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ได้ออกแบบ มีความพึงพอใจในระดับมาก ทั้งด้านการออกแบบหลัก 5P และด้านส่วนประสมการตลาด 4C's จะทำให้กลุ่มผู้บริโภคเห็นคุณค่าของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวนที่จะซื้อ ซึ่งสอดคล้องตามกรอบแนวคิด ของ (อัจฉรา สโรบล. 2561 : 102-138) ที่กล่าวไว้ว่า เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายมีความสำคัญต่อบุคลิกภาพ รูปร่างมีความแตกต่างกันการแต่งกายที่ดูดีควรเป็นลักษณะที่ดึงดูดเด่นออกมาเพื่อลดจุดบกพร่องออกไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 รูปแบบของกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากผ้าทอไทยวนมีรูปแบบที่หลากหลายควรคำนึงถึงวัฒนธรรมดั้งเดิม

5.3.1.2 ด้านลวดลายผ้าจากไทยวน ควรพัฒนาในรูปแบบที่ยังคงมีความเป็นดั้งเดิมอยู่แต่เสนอแนะให้ผสมผสานความทันสมัยเข้ากับงานดั้งเดิม เพื่อกลุ่มผู้บริโภคที่กว้างขึ้น

5.3.1.3 แรงงานด้านการทอผ้าเริ่มขาดแคลน จึงควรมีการสนับสนุนด้านการพัฒนาแรงงานการทอผ้าไม่ให้สูญหายไปจากท้องถิ่น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทาวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการส่งเสริมผู้ประกอบการ ผู้ผลิตผ้า และชาวบ้าน ในเรื่องของรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและน่าสนใจมากขึ้นทั้งทางด้านผ้าทอไทยวนเองและผลิตภัณฑ์อื่น

5.3.2.2 ในส่วนของผลิตภัณฑ์จากผ้าทอไทยวนที่ต้องใช้ช่างฝีมือในการทอ ควรจะมีการสืบทอดในด้านการสอนหรือการทำให้เป็นที่น่าสนใจของคนรุ่นใหม่ เพื่อดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมดั้งเดิม และเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้กับสินค้า ซึ่งถือเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวนภาคกลางที่ควรจะต้องสืบทอดไม่ให้สูญหาย

5.3.2.3 ควรรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมเอาไว้ สิ่งใดที่ปรับให้ทันสมัยแล้วความดั้งเดิมยังคงอยู่ควรจะส่งเสริม เพราะวัฒนธรรมดั้งเดิมล้วนแต่มีเรื่องราวและสำคัญไม่ควรจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจนทำให้ลืมความดั้งเดิมไป

บรรณานุกรม

- WGSN. 2018. Women_s_Forecast A/W18-19 HumaNature. [Online]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.wgsn.com>. (วันที่สืบค้นข้อมูล : 15 มีนาคม 2561)
- WGSN. 2018. Women_s_Forecast S/S19 Hi Grandma. [Online]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.wgsn.com>. (วันที่สืบค้นข้อมูล : 15 มีนาคม 2561)
- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ พิธีประกาศขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2555. [Online]. เข้าถึงได้จาก : <http://ich.culture.go.th/index.php/th/ich/traditional-craftsmanship> (วันที่สืบค้นข้อมูล : 20 มกราคม 2559)
- จรัสพิมพ์ วังเย็น. 2554. การออกแบบเครื่องนุ่งห่มเพื่อการพัฒนาารูปแบบสินค้าพื้นเมืองกรณีศึกษา ผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา. มหาวิทยาลัยราชวมงคลพระนคร.
- จารุพรรณ ทรัพย์ปรุง. 2543. การออกแบบเครื่องแต่งกาย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- จิตรพี ขวลาวัณย์. 2555. การออกแบบเครื่องแต่งกายสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา. 2557. หลักการคิดวิเคราะห์เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์คิดเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : หจก. มิน เซอร์วิสซัพพลาย จำกัด.
- บุญชัย ทองเจริญบัวงาน. 2556. ผ้าจากไทยวน โยนกเชียงแสน 8 เมือง. โครงการวิจัยงบประมาณสนับสนุนจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม. กรมส่งเสริมวัฒนธรรม.
- พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550. การออกแบบและพัฒนาแฟชั่นและมัณฑนภัณฑ์. กรุงเทพฯ : วิสคอมเซ็นเตอร์.
- พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550. วิธีวิทยาการวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณฑลลี ศาสนนันท์. 2550. การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมและวิศวกรรมย้อนรอย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2539. ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ : บริษัท ต้นอ้อ แกรมมี่ จำกัด.
- สถาบันหม่อนไหมแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ. 2551. **พรรณไม้ย้อมสี ไหมไทยพื้นบ้าน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ. **มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม**. [Online]. เข้าถึงได้จาก : <http://ich.culture.go.th> (วันที่สืบค้นข้อมูล : 01 มิถุนายน 2560)
- อัจฉรา สโรบล. 2561. การออกแบบเสื้อผ้า มิติทางวิชาการสู่การประยุกต์ใช้. เชียงใหม่ : วนิดาการพิมพ์.
- อุดม สมพร. 2540. ผ้าจากไท-ยวนราชบุรี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

1. หนังสือขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบ
2. หนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไทยวน
3. หนังสือขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม
4. หนังสือพิจารณาบทความ

ที่ ศธ 0524.04/ 2005

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอและแฟชั่น

เรียน อาจารย์กมลภัทร์ รักสวน

ด้วย นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน" โดยมี ผศ.ดร.ธเนศ ภิรมย์การ เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอและแฟชั่น ของ นางสาวนพรัตน์
นวลจันทร์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smit Oum
(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 329-8436
ติดต่อนักศึกษา โทร. โทร. 088-919-3599

ที่ ศธ 0524.04/ 2065

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

25 มิถุนายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอและแฟชั่น

เรียน อาจารย์ธีร์ โคตรดา

ด้วย นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน” โดยมี ผศ.ดร.ธเนศ ภิรมย์การ เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอและแฟชั่น ของ นางสาวนพรัตน์
นวลจันทร์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 329-8436
ติดต่อนักศึกษา โทร. โทร. 088-919-3599

ที่ ศธ 0524.04/ 2065

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

25 มิถุนายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอและแฟชั่น

เรียน นายกฤษฏา เต่าอ่อน

ด้วย นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน" โดยมี ผศ.ดร.ธนศ ภิรมย์การ เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอและแฟชั่น ของ นางสาวนพรัตน์
นวลจันทร์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smit An
(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 329-8436
ติดต่อนักศึกษา โทร. โทร. 088-919-3599

ที่ ศธ 0524.04/2005

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอและแฟชั่น

เรียน นายฐิติญา ชูมี

ด้วย นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน” โดยมี ผศ.ดร.ธเนศ ภิรมย์การ เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอและแฟชั่น ของ นางสาวนพรัตน์
นวลจันทร์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 329-8436
ติดต่อนักศึกษา โทร. โทร. 088-919-3599

ที่ ศธ 0524.04/ ๒๕๖๑

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

กรกฎาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน

เรียน ดร.อุดม สมพร

ด้วย นางสาวพรรัตน์ นวลจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน" โดยมี ผศ.ดร.เนศ ภิรมย์การ เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอ
ไทยวน ของ นางสาวพรรัตน์ นวลจันทร์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Sirrat Alm
(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. โทร. 088-919-3599

ที่ ศธ 0524.04/ 2213 1

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

กรกฎาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน

เรียน นางสาวพัทรา ชุชม

ด้วย นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน" โดยมี ผศ.ดร.เนศ ภิรมย์การ เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอ
ไทยวน ของ นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Sirrat Sirin
(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. โทร. 088-919-3599

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.3692
ที่ ศช 0524.04 / 1951 วันที่ 15 มิถุนายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี

ด้วย นางสาวพรรัตน์ นวลจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน" โดยมี ผศ.ดร.ธเนศ ภิรมย์การ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามี
เนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นางสาวพรรัตน์
นวลจันทร์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบบแบบสอบถามมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

Sirrat Siriratan

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี
ศาสตราจารย์

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.3692
ที่ ศธ 0524.04 / 1.9533 วันที่ 15 มิถุนายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี / รศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ / ผศ.ดร.ทองศักดิ์ โสวจัสตาทกุล /
รศ.ดร.จตุรงค์ เลหาหะเพ็ญแสง / รศ.อุศม์ศักดิ์ สาริบุตร / รศ.ว่าที่ร้อยโท ดร.พิชัย สดภิบาล

ด้วย นางสาวพรรัตน์ นวลจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน" โดยมี ผศ.ดร.ธเนศ ภิรมย์การ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามี
เนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นางสาวพรรัตน์
นวลจันทร์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบแบบสอบถามมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

Smrit Ratan

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

Prasert
.....
รศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์

ผู้ประเมิน

วันที่ 16 ส.ค. 61

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.3692
ที่ ศธ 0524.04 / 1984 วันที่ 19 มิถุนายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.ธีรชาติ เลิศข้าของกุล

ด้วย นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน" โดยมี ผศ.ดร.ธเนศ ภิรมย์การ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามี
เนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นางสาวนพรัตน์
นวลจันทร์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบบแบบสอบถามมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

Smr Ahn
(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

จันทิมาลาปจนะ -

Jantima

25-06-61.

ที่ ศธ 0524.04/1622

คณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เลขที่ 1 ซอยฉลองกรุง 1 แขวงลาดกระบัง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

21 พฤษภาคม 2561

เรื่อง หนังสือตอบรับเพื่อนำเสนอบทความในการประชุมวิชาการทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 8

เรียน นางสาวพรรัตน์ นวลจันทร์

ด้วยคณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความยินดีเรียนเชิญท่านเพื่อนำเสนอบทความ เรื่อง **“ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน”** ในการประชุมวิชาการทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 8 “การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ในชีวิตจริง: นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน” ซึ่งจะจัดขึ้นในระหว่าง วันที่ 31 พฤษภาคม - 1 มิถุนายน 2561 ณ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิติพงศ์ มะโน)

คณบดีคณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทรศัพท์ 0 2329 8000 ต่อ 3722
โทรสาร 0 2329 8435

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรตคภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
2. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรตคภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
3. แบบประเมินเพื่อหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ในการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นด้านการออกแบบ
กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัย ทำงาน
ผู้วิจัย หลักสูตร	นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผศ.ดร.ธเนศ ภิรมย์การ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร.สุธาสินี บุรีคำพันธ์

- วัตถุประสงค์
1. เพื่อศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
 2. เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจากมรดกภูมิปัญญา ทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
 3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคจากกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ออกแบบ

คำชี้แจง : แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ ที่มีต่อการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบร่างกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญา ทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง จำนวน 5 รูปแบบ
- ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามทำการพิจารณา โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็น ของท่านโดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยระดับปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความกรุณาประเมินความคิดเห็น ด้านการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาวนพรัตน์ นवलจันทร์
ผู้วิจัย

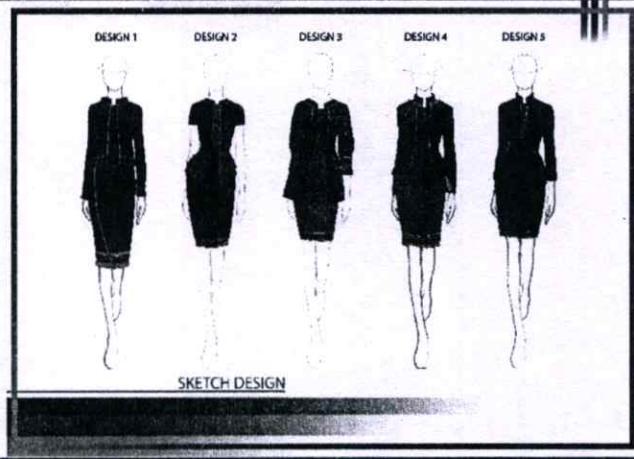
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

- 1.1 ชื่อนามสกุล.....
- 1.2 อาชีพ.....
- 1.3 ชื่อสถานที่ทำงาน.....
- 1.4 ตำแหน่ง.....
- 1.5 วันที่ทำแบบประเมิน.....เวลา.....
- 1.6 ประสบการณ์ในการทำงาน
- 1-5 ปี 6-10 ปี 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ ที่มีต่อการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

2.1 ท่านมีความคิดเห็น ที่มีต่อรูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน แต่ ละรูปแบบอยู่ในระดับใด (คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของ ท่าน)

รายการ

แบบที่ 1					แบบที่ 2					แบบที่ 3				
5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ด้านสัดส่วน (Proportion)

2.1.1 ชุดที่มีความสัมพันธ์ในสัดส่วนที่เหมาะสม

ด้านความสมดุล (Balance)

2.1.2 สัดส่วนขององค์ประกอบต่างๆ ในชุดให้ความรู้สึกเท่ากัน

ด้านจังหวะ (Rhythm)

2.1.3 ชุดมีองค์ประกอบต่อเนื่องกันอย่างลงตัวสวยงาม

ด้านการเน้น (Emphasis)

2.1.4 ชุดมีคุณค่าน่าสนใจ

2.1.5 ชุดแสดงความเป็นวัฒนธรรมไทยวน

2.1.6 ชุดมีเอกลักษณ์เฉพาะ

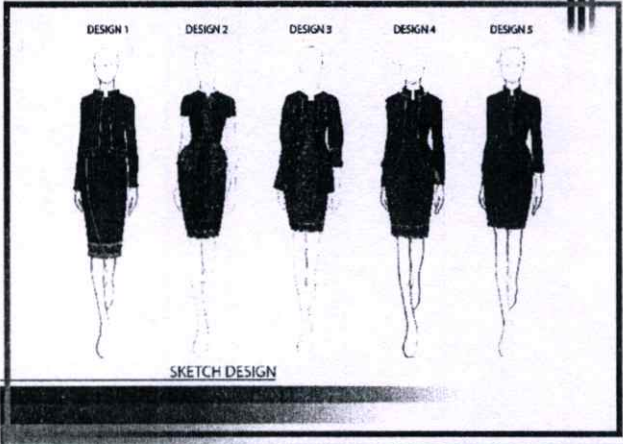
2.1.7 ชุดมีจุดเด่นด้านรูปแบบและลวดลายผ้าจากไทยวน

ความกลมกลืน (Harmony)

2.1.8 ชุดมีองค์ประกอบต่อเนื่อง มีเอกลักษณ์เฉพาะที่กลมกลืนกัน

2.1.9 ชุดมีความเหมาะสมกับการสวมใส่ไปทำงานในสถานที่ราชการ

5 เหมาะสมมากที่สุด 4 เหมาะสมมาก 3 เหมาะสมปานกลาง 2 เหมาะสมน้อย 1 เหมาะสมน้อยที่สุด

รายการ										
	แบบที่ 4					แบบที่ 5				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ด้านสัดส่วน (Proportion)										
2.1.1 ชุดที่มีความสัมพันธ์ในสัดส่วนที่เหมาะสม										
ด้านความสมดุล (Balance)										
2.1.2 สัดส่วนขององค์ประกอบต่างๆ ในชุดให้ความรู้สึกเท่ากัน										
ด้านจังหวะ (Rhythm)										
2.1.3 ชุดมีองค์ประกอบต่อเนื่องกันอย่างลงตัวสวยงาม										
ด้านการเน้น (Emphasis)										
2.1.4 ชุดมีคุณค่าน่าสนใจ										
2.1.5 ชุดแสดงความเป็นวัฒนธรรมไทยวน										
2.1.6 ชุดมีเอกลักษณ์เฉพาะ										
2.1.7 ชุดมีจุดเด่นด้านรูปแบบและลวดลายผ้าจากไทยวน										
ความกลมกลืน (Harmony)										
2.1.8 ชุดมีองค์ประกอบต่อเนื่อง มีเอกลักษณ์เฉพาะที่กลมกลืนกัน										
2.1.9 ชุดมีความเหมาะสมกับการสวมใส่ไปทำงานในสถานที่ราชการ										

5 เหมาะสมมากที่สุด 4 เหมาะสมมาก 3 เหมาะสมปานกลาง 2 เหมาะสมน้อย 1 เหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบคำถามในครั้งนี้

.....

(.....)

แบบสอบถามความพึงพอใจ
การออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน
ผู้วิจัย	นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์
หลักสูตร	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผศ.ดร.ธเนศ ภิรมย์การ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร.สุธาสินี บุรีคำพันธ์

- วัตถุประสงค์**
1. เพื่อศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
 2. เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจากมรดกภูมิปัญญา ทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
 3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคจากกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานที่ออกแบบ

คำชี้แจง : แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง จำนวน 1

Collection

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามทำการพิจารณา โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความ
คิดเห็น ของท่านโดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณกลุ่มผู้บริโภครที่ให้ความกรุณาประเมินความพึงพอใจ การออกแบบกลุ่ม
เครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 อายุ

- ต่ำกว่า 24 ปี
- 25-30 ปี
- 31-35 ปี
- 36 ปี ขึ้นไป

1.2 การศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
- กำลังศึกษาปริญญาตรี/ปริญญาตรี
- กำลังศึกษาปริญญาโท/ปริญญาโท
- สูงกว่าปริญญาโท

1.3 อาชีพ

- นักเรียน/นักศึกษา
- รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
- พนักงานบริษัทเอกชน
- ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- ต่ำกว่า 15,000 บาท
- 15,001-20,000 บาท
- 20,001-25,000 บาท
- 25,001-30,000 บาท
- 30,001 ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน

2.1 ท่านมีความพึงพอใจ ที่มีต่อรูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จำนวน 1 กลุ่ม อยู่ในระดับใด (คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน)

รายการ					
	กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน				
	5	4	3	2	1

ด้านการออกแบบหลัก 5-P

ผลิตภัณฑ์ (Product)

2.1.1 รูปแบบชุดมีความสวยงาม ร่วมสมัย น่าสวมใส่

2.1.2 ชุดบ่งบอกถึงวัฒนธรรมไทยวน

2.1.3 ลวดลายผ้ามีความสวยงาม เหมาะสมกับรูปแบบชุด

การตั้งราคา (Price)

2.1.4 ราคามีความเหมาะสมกับคุณภาพ และคุณค่าด้านวัฒนธรรมไทยวน

สถานที่ (Place)

2.1.5 สถานที่จัดจำหน่ายมีความเหมาะสมน่าซื้อ

การส่งเสริมการขาย (Promotion)

2.1.6 ชุดส่งเสริมให้บุคคลทั่วไปรู้จัก วัฒนธรรมไทยวนมากขึ้น

คน (People)

2.1.7 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมกับ สตรีวัยทำงาน ที่มีช่วงอายุระหว่าง 25-30 ปี

ด้านส่วนประสมการตลาด 4C's

ความจำเป็นและความต้องการของผู้บริโภค (Customer Wants and Needs)

2.1.8 ชุดมีความเหมาะสมกับการสวมใส่ ไปทำงานในสถานที่ราชการได้					
---	--	--	--	--	--

ต้นทุนของผู้บริโภค (Cost to the Price)

2.1.9 ชุดอยู่ในช่วงราคาที่สามารถซื้อได้					
---	--	--	--	--	--

ความสะดวกในการซื้อ (Convenience)

2.1.10 ชุดมีช่องทางจำหน่ายหน้าร้าน และออนไลน์ ที่มีภาพประกอบชัดเจน					
---	--	--	--	--	--

การสื่อสาร (Communication)

2.1.11 ชุดมีรายละเอียดความเป็นมา ของวัฒนธรรมไทยวน					
--	--	--	--	--	--

5 เหมาะสมมากที่สุด 4 เหมาะสมมาก 3 เหมาะสมปานกลาง 2 เหมาะสมน้อย 1 เหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบคำถามในครั้งนี้

.....
(.....)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อรูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท : ศึกษาผลกระทบปัญหาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

สาขาวิชาเทคโนโลยีออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ชื่อนักศึกษา : นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง ระหว่างข้อประเมิณกับวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence หรือ IOC) แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ในหัวข้อเรื่อง ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อรูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

คำอธิบาย สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เกณฑ์ในการตรวจสอบเครื่องมือ การตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัยตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิใช้เกณฑ์ดังนี้

+1 หมายถึง ข้อความหรือข้อคำถามนั้นใช้ได้มีความเหมาะสมตรงกับเนื้อหาตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

0 หมายถึง ข้อความหรือข้อคำถาม นั้นไม่แน่ใจว่ามีความเหมาะสมตรงกับเนื้อหาตามกรอบแนวคิดในการวิจัยหรือไม่

- 1 หมายถึง ข้อความหรือข้อคำถามนั้นยังไม่ตรงหรือไม่เหมาะสมกับเนื้อหาตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

ในกรณีที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบแล้วให้ค่าประเมินเป็น 0 หรือ-1 ในข้อความหรือข้อคำถามใด ขอความอนุเคราะห์ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น จะเป็นพระคุณยิ่ง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ชื่อ	ข้อความ				
1.	ชื่อ(นาย/นาง/นางสาว).....นามสกุล..... อาชีพ..... ตำแหน่ง..... สถานที่ทำงาน..... ประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี				
		ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม					

ตอนที่ 2 แสดงข้อความ แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ที่ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชื่อ	ข้อความ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	
1.	ด้านสัดส่วน (Proportion)				
	1.1 ชุดที่มีความสัมพันธ์ในสัดส่วนที่เหมาะสม				
2.	ด้านความสมดุล (Balance)				
	2.1 สัดส่วนขององค์ประกอบต่าง ๆ ในชุดให้มีความรู้สึกเท่ากัน				
3.	ด้านจังหวะ (Rhythm)				
	3.1 ชุดมีองค์ประกอบต่อเนื่องกันอย่างลงตัวสวยงาม				
4.	ด้านการเน้น (Emphasis)				
	4.1 ชุดมีคุณค่าน่าสนใจ				
	4.2 ชุดแสดงความเป็นวัฒนธรรมไทยวน				
	4.3 ชุดมีเอกลักษณ์เฉพาะ				
	4.4 ชุดมีจุดเด่นด้านรูปแบบและลวดลายผ้าจากไทยวน				
5.	ด้านความกลมกลืน (Harmony)				

	5.1 ชุดมีสัดส่วน ความสมดุล องค์ประกอบต่อเนื่อง และมีเอกลักษณ์เฉพาะที่กลมกลืนกัน				
	5.2 ชุดมีความเหมาะสมกับการสวมใส่ไปทำงานใน สถานที่ราชการ				

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้

.....

.....
 (.....)

ผู้ประเมิน

วันที่.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อรูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย

สำหรับสตรีวัยทำงาน

สำหรับตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท : ศึกษาโรคภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ้าทอไทยวน ภาคกลาง เพื่อออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

สาขาวิชาเทคโนโลยีออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ชื่อนักศึกษา : นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง ระหว่างข้อประเมินกับวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence หรือ IOC) แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ในหัวข้อเรื่อง ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อรูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีต่อรูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 2 แสดงข้อคำถาม แบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีต่อรูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกาย ร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ที่ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	
ด้านการออกแบบหลัก 5-P					
1.	ผลิตภัณฑ์ (Product)				
	1.1 รูปแบบชุดมีความสวยงาม ร่วมสมัย น่าสวมใส่				
	1.2 ชุดบ่งบอกถึงวัฒนธรรมไทยวน				
	1.3 ลวดลายผ้ามีความสวยงาม เหมาะสมกับรูปแบบชุด				
2.	การตั้งราคา (Price)				
	2.1 ราคามีความเหมาะสมกับคุณภาพและคุณค่าด้านวัฒนธรรมไทยวน				
3.	สถานที่ (Place)				
	3.1 สถานที่จัดจำหน่ายมีความเหมาะสมน่าซื้อ				
4.	การส่งเสริมการขาย (Promotion)				
	4.1 ชุดส่งเสริมให้บุคคลทั่วไปรู้จักวัฒนธรรมไทยวนมากขึ้น				
5.	คน (People)				
	5.1 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมกับสตรีวัยทำงานที่มีช่วงอายุระหว่าง 25 – 30 ปี				
ด้านส่วนประสมการตลาด 4C's					
6.	ความจำเป็นและความต้องการของผู้บริโภค (Customer Wants and Needs)				
	6.1 ชุดมีความเหมาะสมกับการสวมใส่ไปทำงานในสถานที่ราชการได้				
7.	ต้นทุนของผู้บริโภค (Cost to the Price)				
	7.1 ชุดอยู่ในช่วงราคาที่สามารถซื้อได้				
8.	ความสะดวกในการซื้อ (Convenience)				

	8.1 ชุดมีช่องทางจำหน่ายหน้าร้านและออนไลน์ ที่มีภาพประกอบชัดเจน				
9.	การสื่อสาร (Communication)				
	9.1 ชุดมีรายละเอียดความเป็นมาของวัฒนธรรมไทยวน				

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....
(.....)

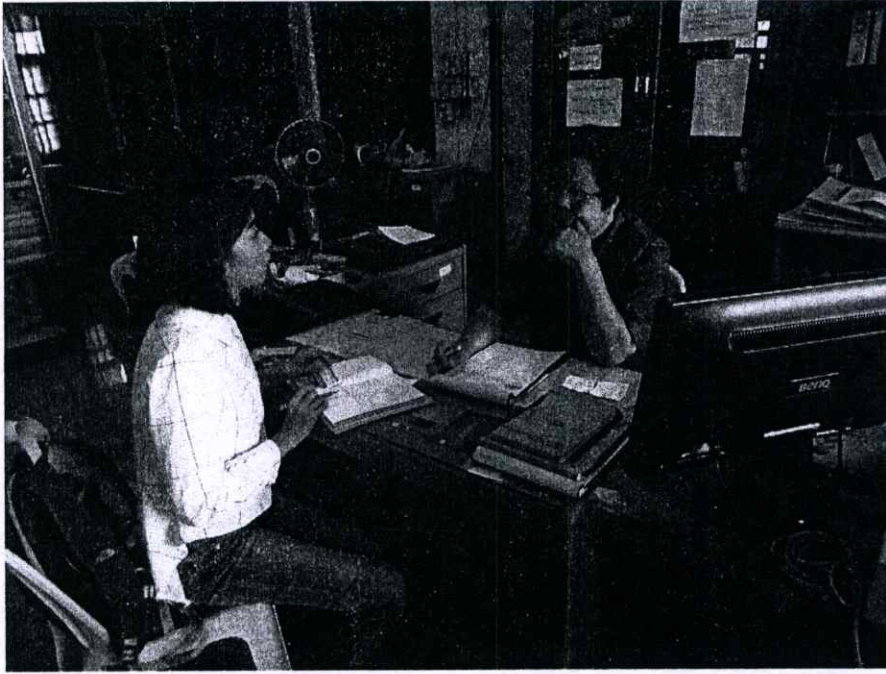
ผู้ประเมิน

วันที่.....

ภาคผนวก ค

ภาพถ่ายการเก็บข้อมูลในการวิจัย

1. ภาพถ่ายการเก็บข้อมูลในการวิจัย ประชาชนชาวบ้าน และช่างทอผ้าทอไทยวนในท้องถิ่น
2. ภาพถ่ายการเก็บข้อมูลในการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
3. ภาพถ่ายการเก็บข้อมูลในการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

ภาพที่ ค.1 คุณจำนวล ห่วงทอง กรรมการสหกรณ์เกษตรกรไทยวน-ราชบุรี
ที่มา : นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

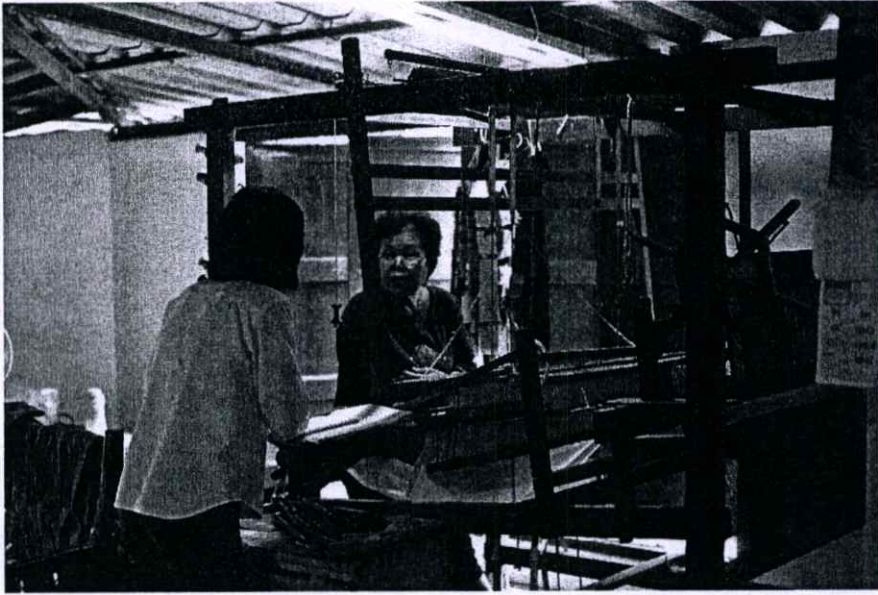
ภาพที่ ค.2 คุณดลตววรรณ มณีจันทร์ รองประธานสหกรณ์ ศูนย์หัตถกรรมทอผ้าพื้นบ้านราชบุรี
วัดนาหนอง
ที่มา : นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

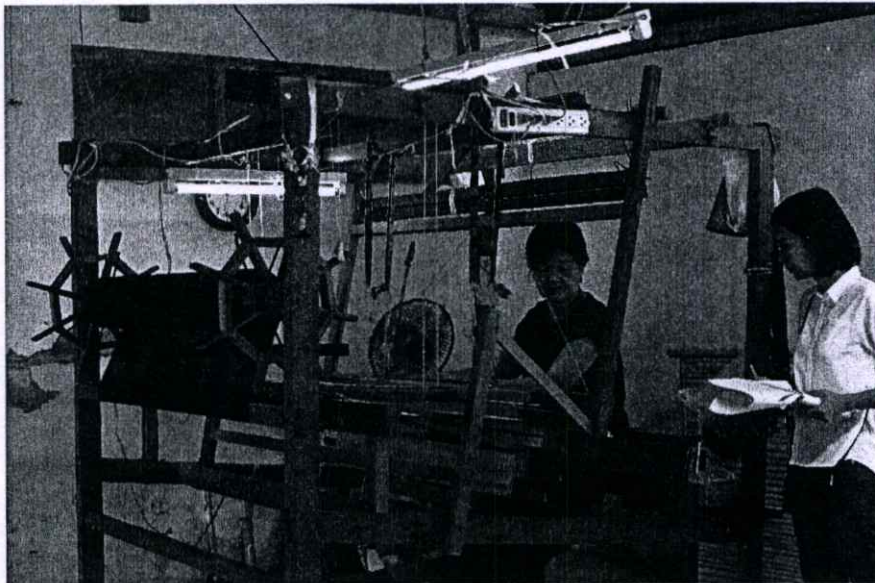
ภาพที่ ค.3 คุณทองคำ จาโสด ช่างทอผ้าจาก ศูนย์หัตถกรรมทอผ้าพื้นบ้านราชบุรี วัด นาหนอง
ที่มา : นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

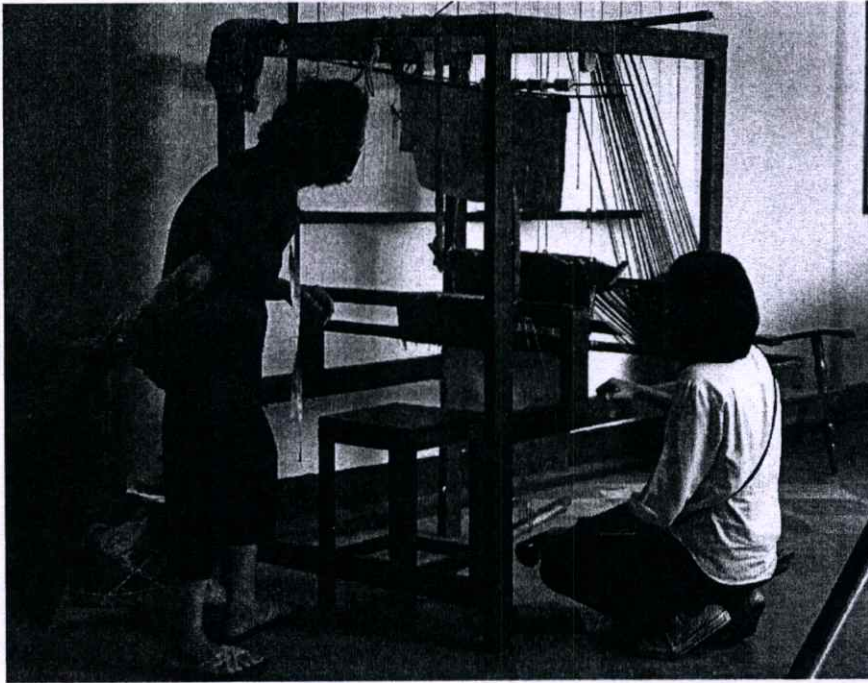
ภาพที่ ค.4 คุณบงกชมาศ คฤหบดี ช่างทอผ้าจาก ชาวไทยวน จ.ราชบุรี
ที่มา : นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

ภาพที่ ค.5 คุณบงกชมาศ คฤหบดี ช่างทอผ้าจาก ชาวไทยวน จ.ราชบุรี
ที่มา : นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

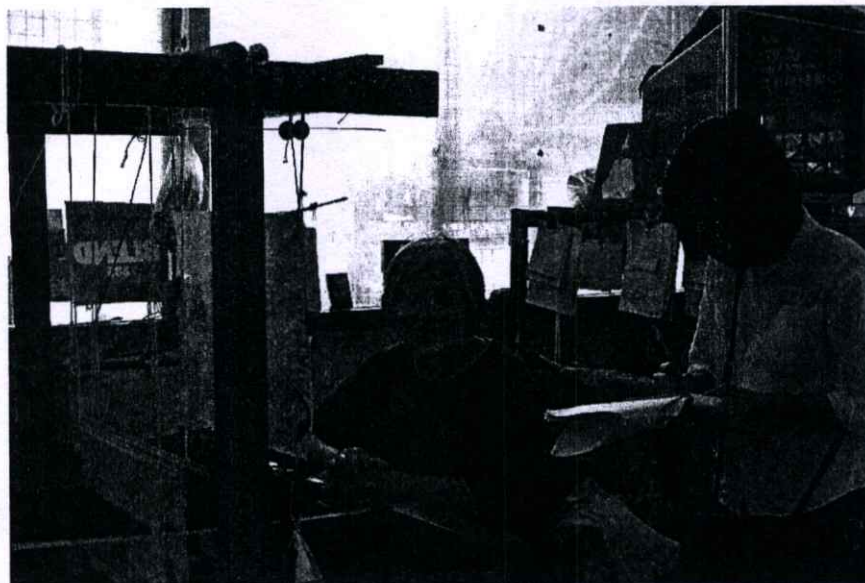
ภาพที่ ค.6 คุณเพียว เมธสาร ช่างทอผ้าพื้น ชาวไทยวน จ.ราชบุรี
ที่มา : นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

ภาพที่ ค.7 คุณอรชร ขำแก้ว ช่างทอผ้าจาก ชาวไทยวน จ.ราชบุรี
ที่มา : นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

ภาพที่ ค.8 คุณอรชร ขำแก้ว ช่างทอผ้าจาก ชาวไทยวน จ.ราชบุรี
ที่มา : นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

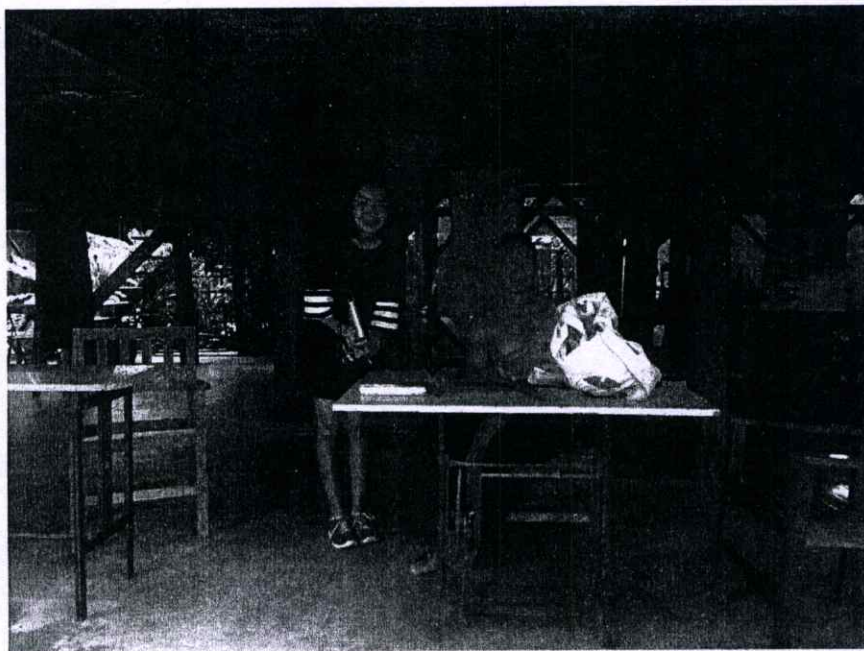
ภาพที่ ค.9 คุณกัญฐณัฐ จันทรเพ็ญ ช่างทอผ้าจาก จ.ราชบุรี
ที่มา : นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

ภาพที่ ค.10 ดร.อุดม สมพร ผู้อำนวยการจีปาระกัณฑ์สถานบ้านคูบัว ราชบุรี และประธานสหกรณ์
ไท-ยวนราชบุรี
ที่มา : นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

ภาพที่ ค.11 คุณสุพัตรา ชูชม ผู้ประสานงานศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาผ้าและสิ่งถักทอไทยวน จ.สระบุรี
ที่มา : นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

ภาพที่ ค.12 อาจารย์ทรงชัย วรรณกุล ผู้ก่อตั้งหอวัฒนธรรมพื้นบ้าน ไท-ยวน สระบุรี
*หมายเหตุ ท่านถึงแก่กรรมแล้ว
ที่มา : นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

ภาพที่ ค.13 อาจารย์กมลภัทร์ รักสวน อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ที่มา : นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

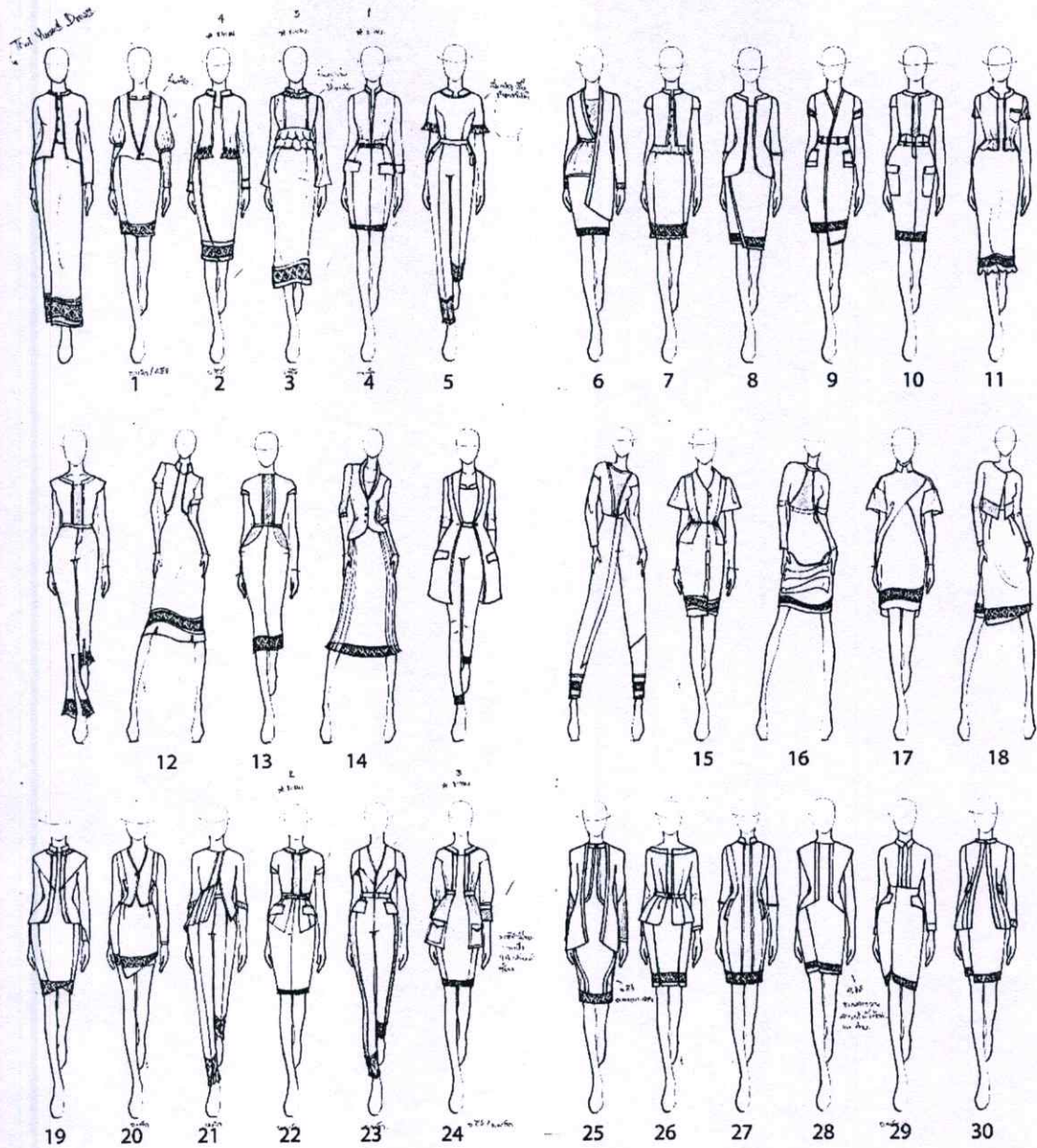

ภาพที่ ค.14 อาจารย์ธีร์ โคตรถา อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ที่มา : นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์

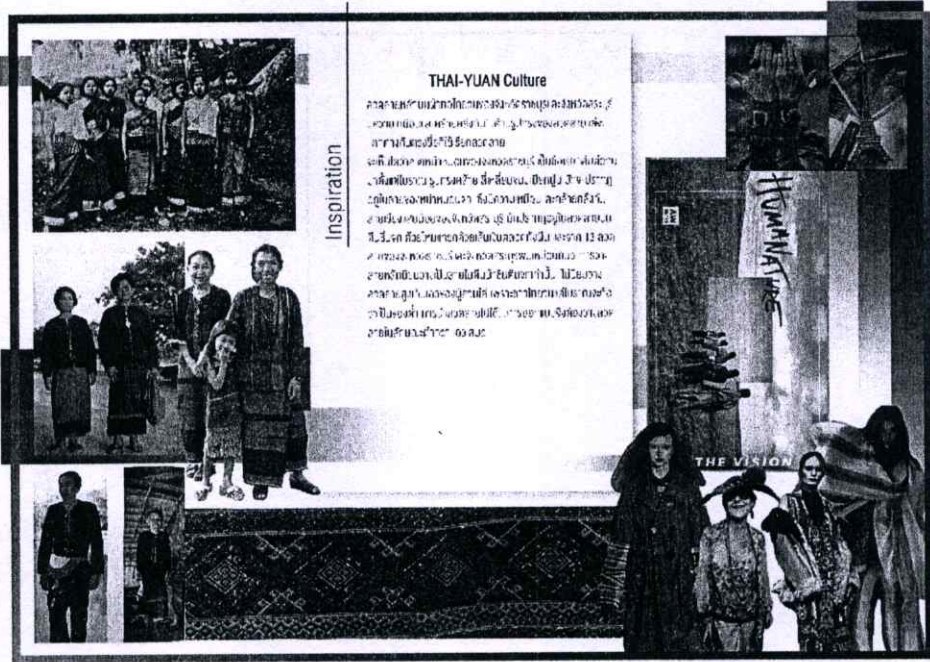
ภาคผนวก ง

ผลการออกแบบ

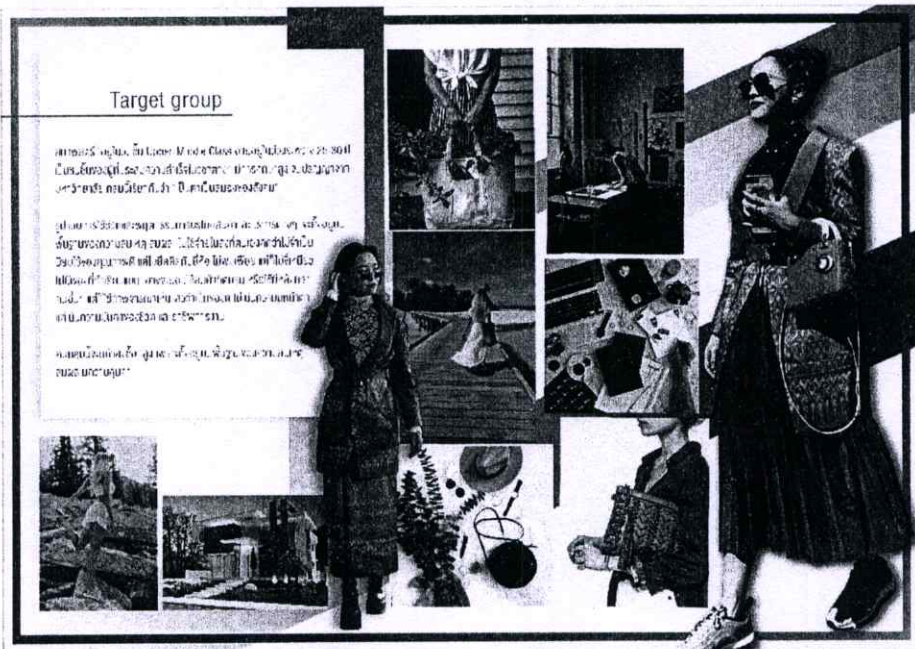
1. ภาพร่างกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
2. ภาพ Inspiration , Target group , Mood and Tone , Sketch Design , Details
3. ภาพ Flat Pattern Drawing
4. ภาพถ่ายนางแบบสวมเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงานจากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ผ้าทอไทยวน ภาคกลาง

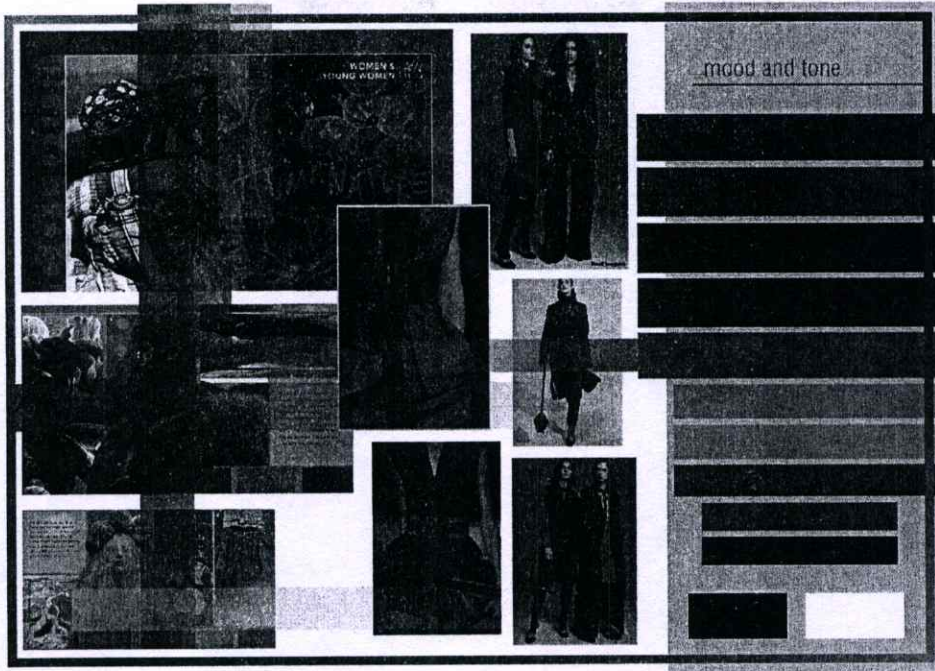
ภาพที่ ง.1 แสดงแบบร่างกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จำนวน 30 แบบ
 ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ (2561)

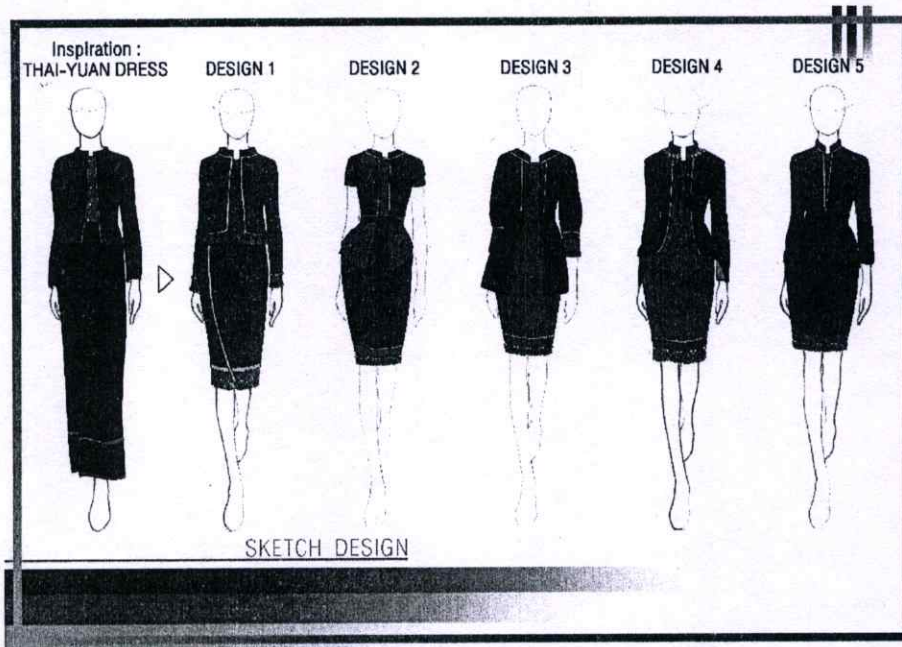
ภาพที่ ง.2 แสดงแรงบันดาลใจในการออกแบบ กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน
 ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ (2561)

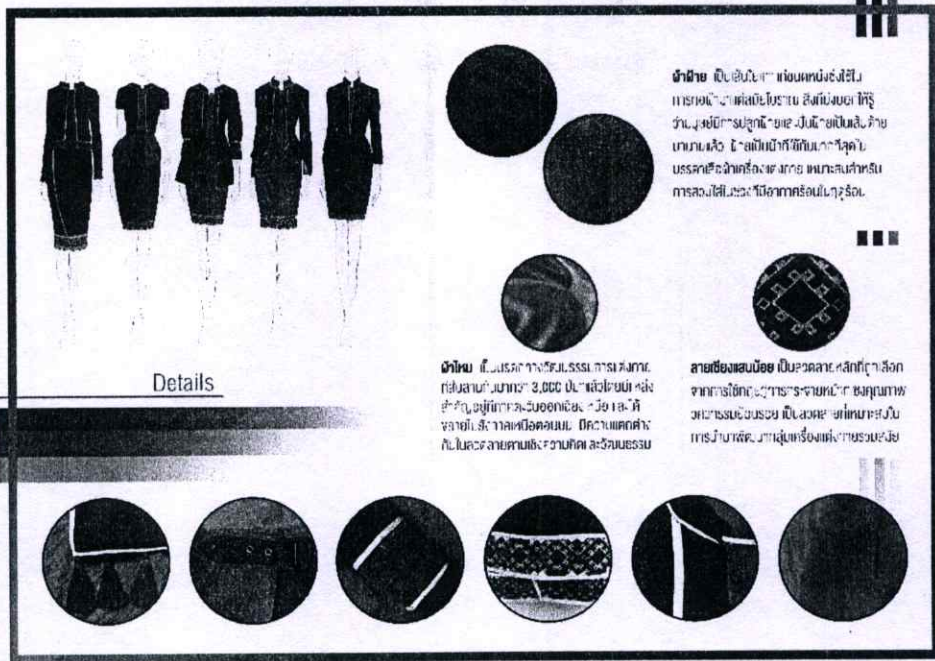
ภาพที่ ง.3 แสดงภาพกลุ่มเป้าหมายในการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน
 ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ (2561)

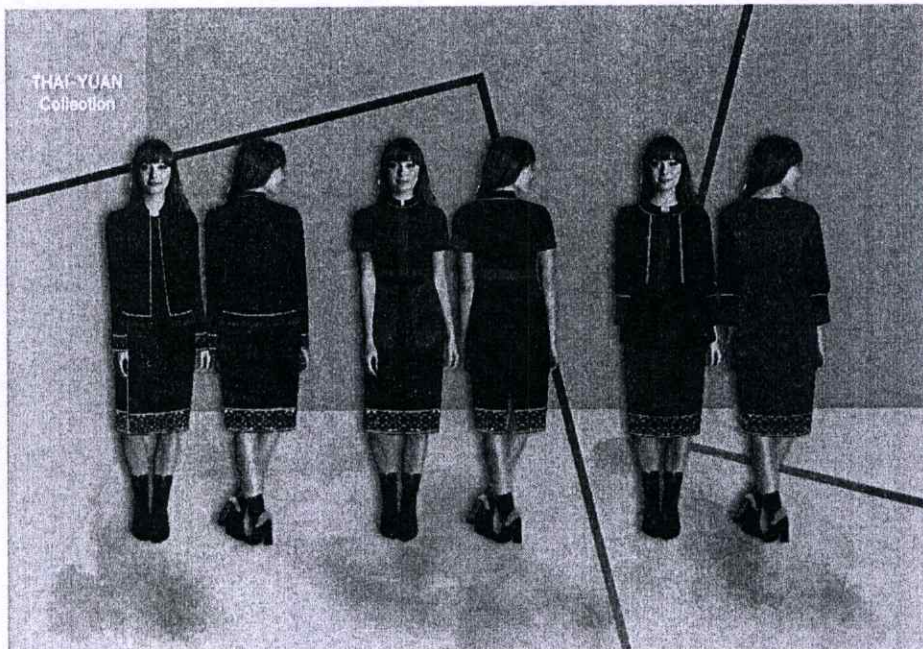
ภาพที่ ง.4 แสดงภาพอารมณ์และโทนสีในการออกแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย
สำหรับสตรีวัยทำงาน
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ (2561)

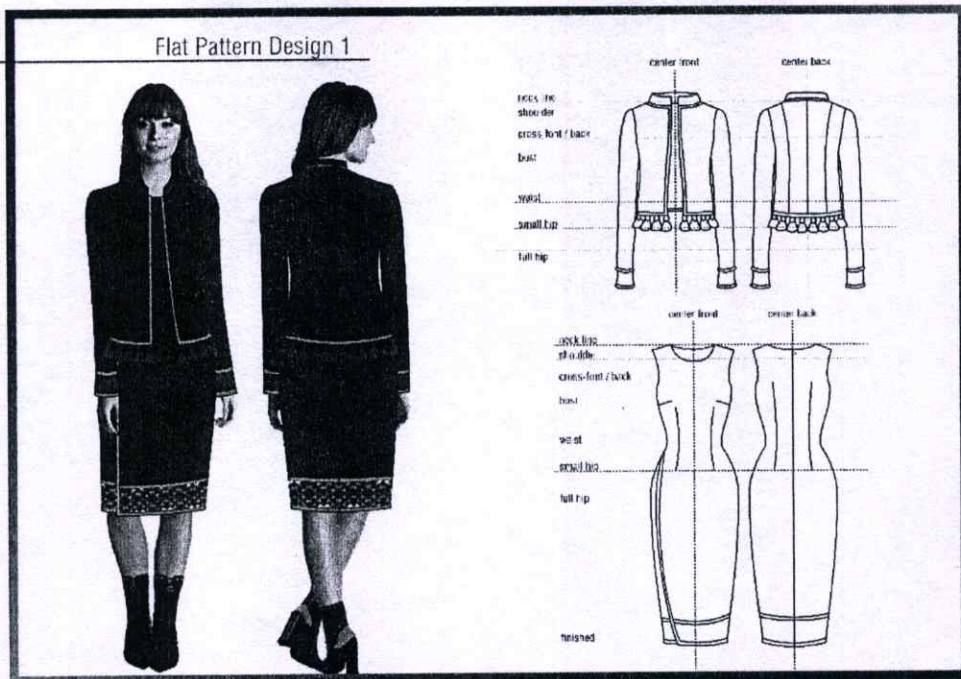
ภาพที่ ง.5 แสดงแบบ Sketch Design กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน
จำนวน 5 รูปแบบ
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ (2561)

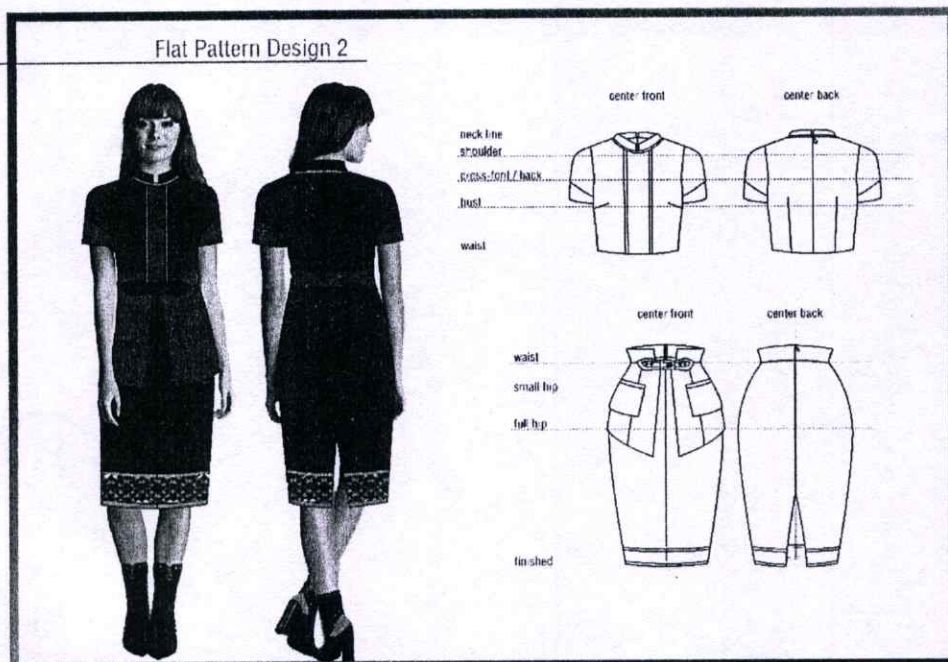
ภาพที่ ง.6 แสดงรายละเอียดกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ (2561)

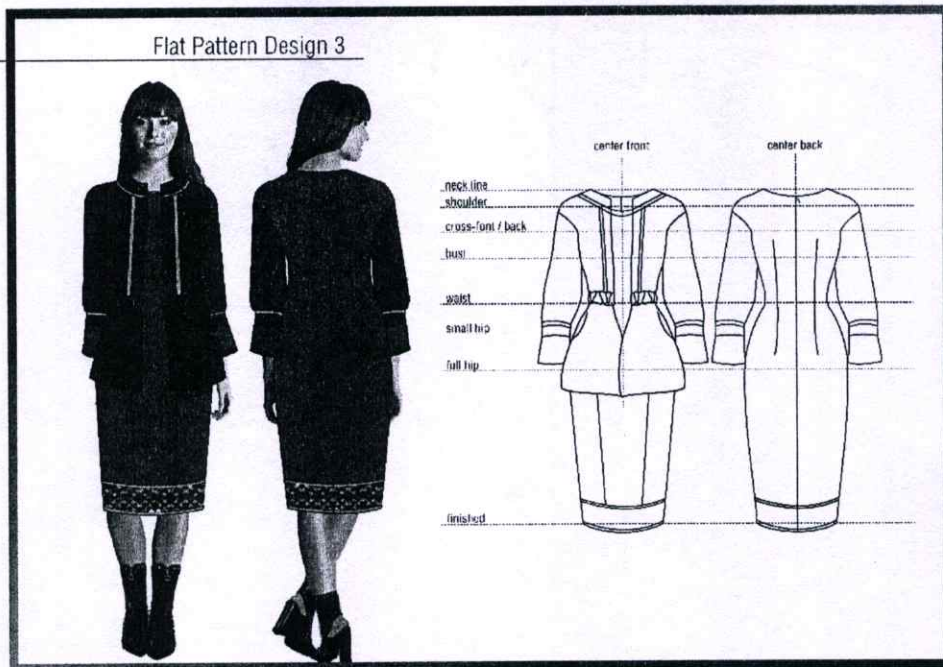
ภาพที่ ง.7 รูปแบบกลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน ที่ได้คัดเลือกเพื่อการผลิตเป็นต้นแบบ ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ (2561)

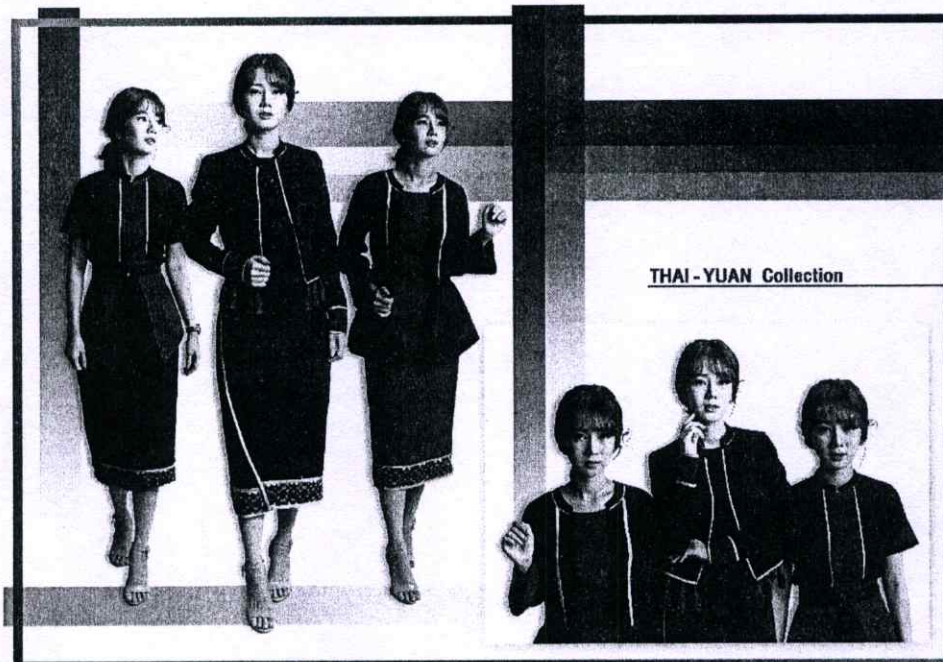
ภาพที่ ง.8 แพลตแพทเทิร์นรูปแบบที่ 1
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ (2561)

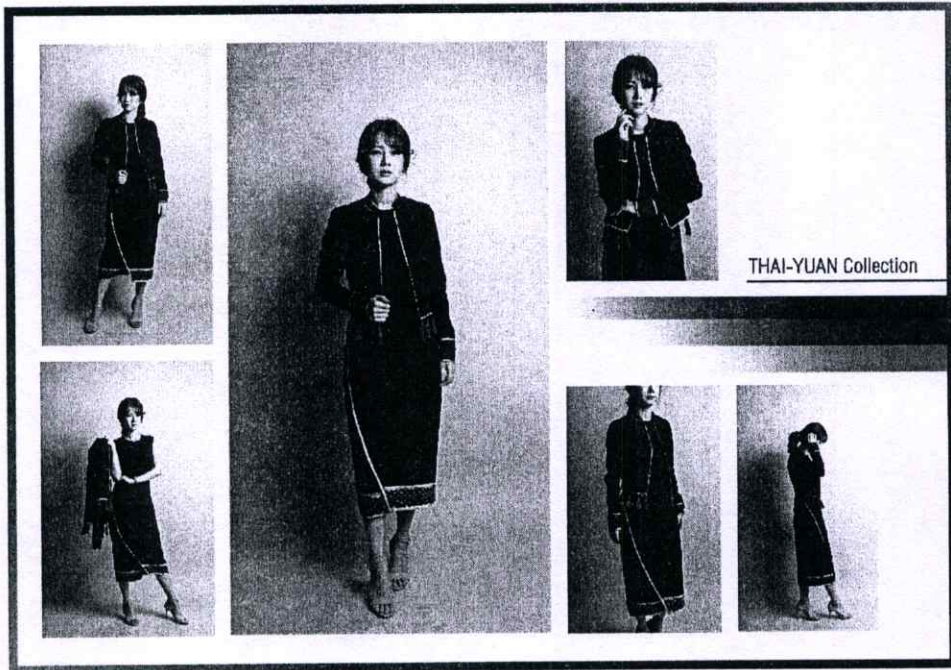
ภาพที่ ง.9 แพลตแพทเทิร์นรูปแบบที่ 2
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ (2561)

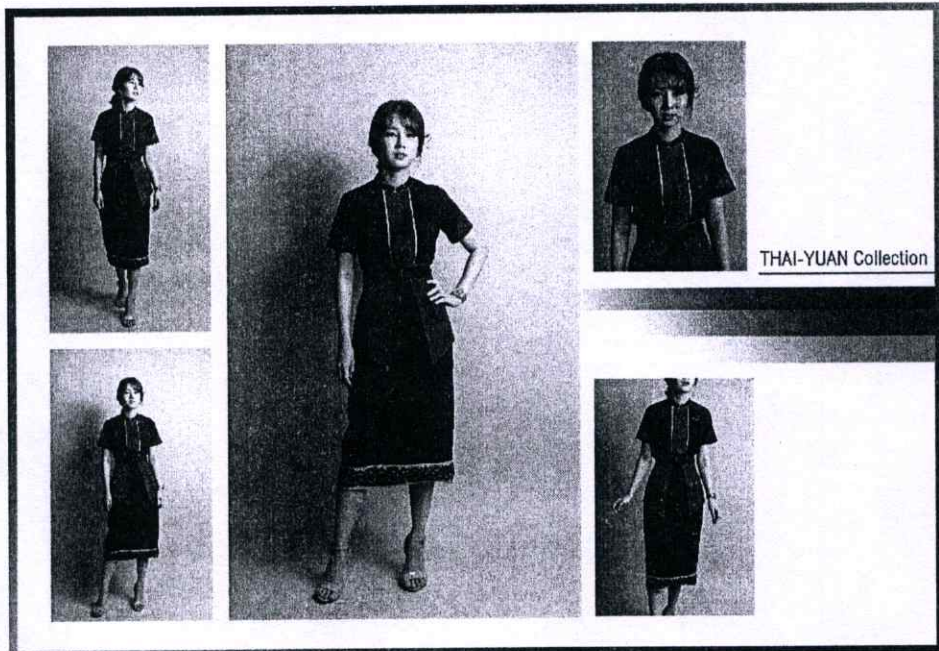
ภาพที่ ง.10 แพลตแพทเทิร์นรูปแบบที่ 3
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ (2561)

ภาพที่ ง.11 กลุ่มเครื่องแต่งกายร่วมสมัย สำหรับสตรีวัยทำงาน จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
ผ้าทอไทยวน ภาคกลาง
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ (2561)

ภาพที่ ง.12 ภาพถ่ายนางแบบ รูปแบบที่ 1
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ (2561)

ภาพที่ ง.13 ภาพถ่ายนางแบบ รูปแบบที่ 2
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ (2561)

ภาพที่ ง.14 ภาพถ่ายนางแบบ รูปแบบที่ 3
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ (2561)

ภาพที่ ง.15 ภาพถ่ายผู้วิจัย และผลงานวิจัย
ที่มา : นพรัตน์ นวลจันทร์ (2561)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวนพรัตน์ นวลจันทร์
วัน เดือน ปีเกิด	06 มกราคม พ.ศ. 2533
ภูมิลำเนา	จังหวัดสระบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	3706/1 ซอยราษฎร์อุทิศ 1 ถนนประตู 1 แขวงบางโคล่ เขตบางคอแหลม กทม. 10120
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2546 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดมะขาม (ศรีวิทยาการ) จังหวัดปทุมธานี พ.ศ.2549 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนปทุมธานีนนทบุรีบำรุง จังหวัดปทุมธานี พ.ศ.2552 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนคณะราษฎร์บำรุง ปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี พ.ศ.2555 สำเร็จการศึกษาระดับ หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต (คอ.บ.) สาขาวิชาครุศาสตร์การออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2561 สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ประวัติการทำงาน	หจก.เหรียญทองการพิมพ์ (กิมไป๋) จำกัด